

Wersja 6.0.

**ZARZĄD
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO**

**WIELKOPOLSKI REGIONALNY
PROGRAM OPERACYJNY
NA LATA 2014 - 2020**

WRPO 2014+

(PROJEKT)

UNIA EUROPEJSKA

Europejski Fundusz Społeczny

Województwo Wielkopolskie

Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

Poznań, 20 stycznia 2014 roku

SPIS TREŚCI

SEKCJA 1. Wkład programu w realizację strategii Europa 2020 oraz w osiągnięcie spójności gospodarczo-społecznej i terytorialnej.	7
SEKCJA 1.1. Wkład programu w realizację strategii Europa 2020 oraz w osiągnięcie spójności gospodarczo-społecznej i terytorialnej	7
SEKCJA 1.2. Rozkład środków finansowych	29
SEKCJA 2. Opis układu osi priorytetowych	41
OŚ PRIORYTETOWA 1. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	43
OŚ PRIORYTETOWA 2. Społeczeństwo informacyjne	67
OŚ PRIORYTETOWA 3. Energia	74
OŚ PRIORYTETOWA 4. Środowisko	91
OŚ PRIORYTETOWA 5. Transport	114
OŚ PRIORYTETOWA 6. Rynek Pracy	125
OŚ PRIORYTETOWA 7. Włączenie społeczne	147
OŚ PRIORYTETOWA 8. Edukacja	163
OŚ PRIORYTETOWA 9. Infrastruktura dla kapitału ludzkiego	177
OŚ PRIORYTETOWA 10. Pomoc techniczna	194
SEKCJA 3. Plan finansowy programu	198
SEKCJA 3.1. Tabela przedstawiająca - zgodnie z przepisami dot. wyznaczania i modulowania stopy współfinansowania - całkowitą kwotę środków finansowych przewidzianych jako wkład każdego z funduszy do programu, w podziale na lata i kategorie regionów	199
SEKCJA 3.2. Plan finansowy określający całkowitą kwotę środków finansowych przewidzianych jako wkład każdego z funduszy do programu oraz współfinansowanie krajowe, dla całego okresu programowania i każdej osi priorytetowej	200
SEKCJA 4. Zintegrowane podejście terytorialne	203
SEKCJA 4.1. Ramy realizacji RLKS	204
SEKCJA 4.2. Ramy realizacji przedsięwzięć z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich (w tym ZIT), szacunkowa kwota wsparcia z EFRR oraz szacunkowa alokacja EFS	205
SEKCJA 4.3. Ramy realizacji ZIT poza zintegrowanymi przedsięwzięciami z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich oraz szacunkowa alokacja z poszczególnych osi priorytetowych	207
SEKCJA 4.4. Mechanizmy zapewniające koordynację przedsięwzięć opartych na współpracy, strategii makroregionalnych i strategii dla basenów morskich	207
SEKCJA 5. Ukierunkowanie wsparcia na zjawiska ubóstwa, dyskryminacji oraz wykluczenia społecznego	209
SEKCJA 5.1. Wykaz obszarów najbardziej dotkniętych ubóstwem lub grup docelowych zagrożonych dyskryminacją	209
SEKCJA 5.2. Wkład strategii określonej w programie na rzecz obszarów najbardziej dotkniętych ubóstwem lub grup docelowych zagrożonych dyskryminacją	209
SEKCJA 6. Szczególne potrzeby obszarów dotkniętych poważnymi i trwale niekorzystnymi warunkami naturalnymi lub demograficznymi	211
SEKCJA 7. System instytucjonalny	213
SEKCJA 7.1. Identyfikacja instytucji zaangażowanych w realizację programu	213

SEKCJA 7.2. Działania angażujące stosownych partnerów w proces przygotowania programu oraz rola partnerów zaangażowanych we wdrażanie, monitorowanie, ewaluację programu	224
SEKCJA 7.2.1. Rola partnerów w przygotowaniu, wdrażaniu, monitorowaniu i ewaluacji programu	224
SEKCJA 7.2.2. Granty globalne EFS dla partnerów społecznych i interesariuszy wdrażania programu	227
SEKCJA 7.2.3. Earmarking środków EFS na wzmacnianie zdolności instytucjonalnych partnerów społecznych oraz na budowanie potencjału organizacji pozarządowych	227
SEKCJA 8. Koordynacja między funduszami, EFRROW, EFMR , między innymi unijnymi i krajowymi instrumentami finansowania oraz EBI	229
SEKCJA 9. Warunkowość ex ante	243
SEKCJA 9.1. Identyfikacja warunków ex ante dla programu oraz ocena ich spełnienia	243
SEKCJA 9.2. Opis działań zmierzających do spełnienia warunków ex ante, wykaz instytucji odpowiedzialnych oraz harmonogram	263
SEKCJA 10. Redukcja obciążeń administracyjnych z punktu widzenia beneficjenta	273
SEKCJA 11. Zasady horyzontalne	275
SEKCJA 11.1. Zrównoważony rozwój	275
SEKCJA 11.2. Równość szans i zapobieganie dyskryminacji	276
SEKCJA 11.3. Równość płci	278
SEKCJA 12. Elementy dodatkowe	279
SEKCJA 12.1. Wykaz dużych projektów zaplanowanych do realizacji w okresie 2014-2020	279
SEKCJA 12.2. Ramy wykonania programu	279
SEKCJA 13. Tabela generowana jest automatycznie przez SFC2014.....	281
SEKCJA 13.1. Lista partnerów zaangażowanych w przygotowanie programu	281

Cel główny programu:

**POPRAWA KONKURENCYJNOŚCI
I SPÓJNOŚCI WOJEWÓDZTWA**

SEKCJA 1. Wkład programu w realizację strategii Europa 2020 oraz w osiągnięcie spójności gospodarczo-społecznej i terytorialnej

SEKCJA 1.1. Wkład programu w realizację strategii Europa 2020 oraz w osiągnięcie spójności gospodarczo-społecznej i terytorialnej

1. Diagnoza wyzwań, potrzeb i potencjałów obszarów/sektorów objętych programem

➤ Badania naukowe, rozwój technologiczny i innowacje

Sytuacja wyjściowa:

- Niski poziom innowacyjności w Wielkopolsce. Główne przyczyny to: koszty innowacji, mała współpraca sektora nauki i B+R z podmiotami gospodarczymi, awersja przedsiębiorców do ryzyka, niewystarczająca baza IOB, słaba oferta uczelni i jednostek B+R dla potrzeb gospodarki
- Mały i zmniejszający się udział przedsiębiorstw innowacyjnych (w 2012 r. 11,6% w sektorze usług i 12,0% w sektorze przemysłu w kraju odpowiednio 12,4 i 13,5%)
- Niski i zmniejszający się udział nakładów inwestycyjnych na działalność innowacyjną. W 2012 r. takie nakłady poniosło zaledwie 6,9% podmiotów sektora usług i 9,6% z sektora przemysłu (w kraju odpowiednio 9,83% i 12,90%). Nakłady te w usługach stanowiły ok. 2% nakładów krajowych, w przemyśle 8,5%
- Koncentracja potencjału naukowego i badawczo-rozwojowego w aglomeracji poznańskiej
- Wysokie kwalifikacje kadry naukowo-badawczej i dostępność infrastruktury B+R jako punkt wyjścia do rozwoju sfery B+R
- Specjalizacja wielkopolskich uczelni m.in. w takich dyscyplinach jak optoelektronika, nanotechnologia, matematyka, fizyka, chemia, biologia, biotechnologia, biochemia i nauki rolnicze
- Wzrost zatrudnienia w sektorze B+R (9,5% zatrudnienia krajowego w 2012 r., tj. 38,2 zatrudnionych w B+R na 10 tyś. mieszkańców)
- Wzrost liczby podmiotów prowadzących działalność B+R (w 2012 roku 268 jednostek tj. 9,8% ogółu takich jednostek w kraju)
- Brak odpowiedniej jakości usług IOB w zakresie pośrednictwa we współpracy nauki z gospodarką
- Dominacja badań podstawowych w prowadzonych badaniach naukowych
- Znaczące w skali kraju, ale niewystarczające nakłady inwestycyjne w sektor B+R (9,5% nakładów poziomu krajowego, 393,3 zł na 1 mieszkańca przy 372,5 zł w kraju)
- Koncentracja nakładów na B+R w sektorze szkolnictwa wyższego (59,7%), w sektorze rządowym (20,7,5%) i sektorze przedsiębiorstw (19,4%). Nakłady związane w szczególności z naukami inżynierskimi i technicznymi (23,0%), przyrodniczymi (22,9%), społecznymi (8,8%) oraz rolniczymi (7,4%)

- Niska, choć wzrastająca wartość wskaźnika nakładów na B+R w stosunku do PKB (w 2011 r. 0,64% przy średniej krajowej 0,76%).

Wyzwania:

- Podniesienie poziomu innowacyjności w sektorze prywatnym (szczególnie w sferze usług)
- Promocja innowacyjności wśród przedsiębiorców
- Zwiększenie wykorzystania potencjału B+R wielkopolskich uczelni
- Podnoszenie poziomu konkurencyjności międzynarodowej instytucji B+R oraz szkół wyższych
- Wzmocnienie bazy IOB pośredniczących we współpracy sfery nauki i biznesu
- Wsparcie sfery B+R w przedsiębiorstwach
- Rozwój inkubatorów przedsiębiorczości/technologicznych
- Wzmocnienie badań stosowanych i prac rozwojowych
- Bezpośrednia współpraca wielkopolskich uczelni i sfery biznesu.

Przewidywane pole interwencji - wkład w realizację Strategii Europa 2020:

Ramy interwencji w omawianym zakresie wyznacza Umowa Partnerstwa, a WRPO 2014+ będzie realizował następujące obszary interwencji:

- Wzmocnienie infrastruktury badań i innowacji – w ramach Priorytetu Inwestycyjnego (dalej PI) 1.1.
- Inwestycje przedsiębiorstw w B+R, rozwój powiązań między przedsiębiorstwami, centrami B+R i szkołami wyższymi – w ramach PI 1.2.

Przewidywane działania pozwolą na wniesienie wkładu w realizację celu strategii Europa 2020 dotyczącego zwiększenia udziału środków przeznaczanych na inwestycje w badania i rozwój do poziomu 3% PKB Unii. Poprawa innowacyjności gospodarki poprzez wsparcie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji przyczyni się do rozwoju inteligentnego oraz zrównoważonego tj. wpisującego się w podstawowe priorytety Strategii Europa 2020.

Zgodnie z projektem przewodnim *Unia Innowacji* planowane działania poprawią warunki oraz dostęp do finansowania badań i innowacji, dzięki czemu innowacyjne pomysły przerodzą się w nowe produkty i usługi, które z kolei przyczynią się do wzrostu gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy.

Interwencja zgodna jest z *Elementami wspólnych ram strategicznych (WRS) na lata 2014 – 2020*, które kładą nacisk na wzmocnianie badań, rozwoju technologicznego i innowacji, zwiększenie konkurencyjności MŚP, czy usługi doradcze w tym zakresie, w ścisłej spójności z priorytetami inteligentnego, zrównoważonego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju.

➤ Technologie informacyjno-komunikacyjne

Sytuacja wyjściowa:

- Zróżnicowanie przestrzenne dostępności sieci
- Tylko 70% gospodarstw domowych wyposażonych w komputery, w tym 64% z dostępem do Internetu (2011 r.)
- 59,8% osób w wieku 16 lat i więcej korzystających z Internetu (8 miejsce wśród województw w 2011 r.)

- Najniższy odsetek korzystających z Internetu w grupie osób 55 – 74 lata i słabiej wykształconych – zagrożenie wykluczeniem cyfrowym
- 94,1% przedsiębiorstw korzystających z komputerów, ale tylko 38% pracowników (2011 r.).
- 64,3% przedsiębiorstw posiadało stronę internetową, ale tylko 17% składało zamówienia, a 1/10 otrzymywała zamówienia (2011 r.)
- Tylko 11,4% przedsiębiorstw wykorzystywało systemy ERP oraz 63,3% z CRM
- Korzystanie z usług administracji publicznej polega głównie na uzyskiwaniu informacji, w minimalnym stopniu w celu uzyskiwania dokumentów przetargowych, czy specyfikacji
- 92% urzędów posiada (2011 r.) elektroniczną skrzynkę podawczą
- W 47% urzędów administracji publicznej są podwójne systemy obiegu dokumentów – papierowe i elektroniczne
- Tylko 4% pacjentów korzysta z Internetu, by umówić się na wizytę lekarską (2012 r.)
- Wzrost popularności i zakresu kursów internetowych, lecz tylko co ósmy zainteresowany pochodzi z Wielkopolski
- Niski stopień digitalizacji zasobów we wszystkich sferach.

Wyzwania:

- Wzrost liczby korzystających z Internetu
- Rozszerzenie zakresu e-gospodarki
- Wzrost zastosowań TIK w usługach publicznych
- Zwiększenie zasobów zdigitalizowanych.

Przewidywane pole interwencji - wkład w realizację Strategii Europa 2020:

Ramy interwencji w omawianym zakresie wyznacza Umowa Partnerstwa, a WRPO 2014+ będzie realizował następujące obszary interwencji:

- rozwój e-gospodarki – w ramach PI 2.2.
- wzrost zastosowania TIK w ramach PI 2.3.

Projekty realizowane w ramach powyższej interwencji wpisują się w realizację priorytetów Strategii Europa 2020. Rozwój e-gospodarki oraz TIK w sferze publicznej bezpośrednio przyczyniać się będzie do rozwoju inteligentnego, opartego na wiedzy, a pośrednio także do rozwoju zrównoważonego, lepiej wykorzystującego zasoby oraz włączającego, bowiem tego typu interwencje usuwają wszelkiego rodzaju bariery dostępu.

Zgodnie z *Europejską agendą cyfrową* potencjał regionu dzięki realizacji WRPO 2014+ w tym obszarze będzie efektywniej wykorzystywany, poprawi się funkcjonowanie gospodarki i sfery publicznej.

Interwencja wpisuje się w *Elementy WRS na lata 2014 – 2020*, które kładą nacisk na wsparcie przedsiębiorstw, wdrożenie wyników badań, czy usługi doradcze w tym zakresie. Na istotę tych zagadnień wskazuje także *Stanowisko służb Komisji w sprawie opracowania umowy o partnerstwie*, które rekomenduje Polsce w perspektywie finansowej 2014 – 2020 inwestowanie w potencjał TIK dla gospodarki i sfery publicznej, co przyspieszy wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy. Wpisuje się to we wszystkie cele określone w *Umowie Partnerstwa*, we wzrost konkurencyjności gospodarki, w poprawę spójności oraz w podniesienie sprawności państwa.

➤ Konkurencyjność przedsiębiorstw

Sytuacja wyjściowa:

- Tradycyjna struktura gospodarki - duży udział rolnictwa i pewne niedobory w sferze usług
- Aglomeracja poznańska lokomotywą rozwoju regionu (dominacja w sferach produkcyjnej, usługowej, instytucji otoczenia biznesu, nauki i kultury)
- Gospodarcze zróżnicowanie przestrzeni Wielkopolski (w części południowej i południowo-wschodniej przemysł spożywczy, włókienniczy, odzieżowy, elektromaszynowy i rolnictwo, we wschodniej paliwowo-energetyczny, a w północnej walory krajo-brazowe i przyrodnicze)
- Koncentracja działalności gospodarczej w ośrodkach subregionalnych (zasoby wykwalifikowanych kadr)
- Pozytywne cechy przedsiębiorczości w regionie: przyrost MŚP, korzystna struktura rodzajowa firm z rosnącym potencjałem ekonomiczno-wytwórczym, tradycje wielu branż, wysoka produktywność przedsiębiorstw, duże nakłady inwestycyjne, kwalifikacje pracowników, niskie koszty pracy, rozwój sektora kreatywnego
- Negatywne cechy przedsiębiorczości: niedostateczne wyposażenie kapitałowe i dekapitalizacja majątku części firm, mała liczba firm wysokiej technologii, niska innowacyjność przedsiębiorstw, słabe wykorzystanie potencjału B+R, niewystarczające powiązania między przedsiębiorstwami, mało wyspecjalizowanych IOB
- Duże zróżnicowanie w rozmieszczeniu podmiotów gospodarczych w regionie
- 99,89% podmiotów w rejestrze REGON to MŚP (376 tys. w 2012 r.)
- 72% ogółu zatrudnionych w regionie w MŚP (2011 r.)
- W 2011 r. funkcjonowało około 20 klastrów - tendencja wzrostowa
- Znaczne nakłady inwestycyjne - 8,9% nakładów w kraju (21,1 mld zł w 2011 r.). Na 1 mieszkańca 6,1 tys. zł
- Znaczne zaangażowanie kapitału zagranicznego
- Duże zainteresowanie przedsiębiorców instrumentami zwrotnymi (JEREMIE, JESSICA).

Wyzwania:

- Podniesienie innowacyjności przedsiębiorstw
- Zmniejszenie dysproporcji w rozwoju przedsiębiorczości w poszczególnych częściach regionu
- Konieczność dokapitalizowania majątku dużej części MŚP
- Wzrost powiązań między przedsiębiorstwami (np. klastry)
- Wzmocnienie IOB
- Rozwój zwrotnych instrumentów finansowania przedsiębiorstw.

Przewidywane pole interwencji - wkład w realizację Strategii Europa 2020:

Ramy interwencji w omawianym zakresie wyznacza Umowa Partnerstwa, a WRPO 2014+ będzie realizował następujące obszary interwencji:

- Promowanie przedsiębiorczości (m.in. nowych firm) – w ramach PI 3.1.
- Nowe modele biznesowe dla MŚP, internacjonalizacja – w ramach PI 3.2.
- Rozwój produktów i usług w MŚP – w ramach PI 3.3.
- Rozwój zdolności MŚP do udziału w procesach wzrostu i innowacji – w ramach PI 3.4.

Przewidywane działania, służąc rozwojowi regionalnej gospodarki, przyczynią się do realizacji celów strategii Europa 2020 dotyczących wzrostu wskaźnika zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata do 75 %, zwiększenia środków na inwestycje w badania i rozwój do poziomu 3% PKB UE i zmniejszenia o 20 mln liczby osób zagrożonych ubóstwem. Wzrost konkurencyjności MŚP w regionie przyczyni się do rozwoju inteligentnego i zrównoważonego.

Zgodnie z inicjatywą przewodnią *Unia Innowacji* wdrożenie innowacyjnych pomysłów dla wytwarzania nowych produktów i usług przyczyni się do wzrostu gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy. W efekcie działań nawiązujących do inicjatywy *Polityka przemysłowa w erze globalizacji* uzyskana zostanie poprawa otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do MŚP oraz nastąpi rozwój silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, zdolnej do konkurencyjności na rynkach światowych.

Interwencja zgodna jest z *Elementami WRS na lata 2014 – 2020*, który kładzie nacisk na zwiększenie konkurencyjności MŚP poprzez m.in. usługi doradcze.

➤ **Energia i emisja zanieczyszczeń do atmosfery**

Sytuacja wyjściowa:

- Znaczące źródła energii elektrycznej w regionie: Zespół 3 Elektrowni Pątnów - Adamów – Konin, elektrociepłownie Karolin i Garbary w Poznaniu oraz Energa Elektrociepłownia Kalisz SA.
- Potencjał wytwórczy OZE w regionie: 88 elektrowni wiatrowych o mocy 253,48 MW, 31 elektrowni wodnych przepływowych o łącznej mocy 11,43 MW, 4 instalacje w technologii współspalania, 17 instalacji wykorzystujących biogaz z różnych źródeł o łącznej mocy 13,2 MW, 2 instalacje na biomasę mieszaną o mocy 50,5 MW
- Sprzyjające warunki dla energetyki bazującej na OZE
- Duży potencjał rozwoju biogazowni rolniczych
- Zasoby wód geotermalnych
- Dodatni bilans energetyczny regionu (produkcja energii wyższa od jej zużycia)
- Wielkopolska gospodarka bardziej energochłonna niż średnio w UE
- Niewystarczający stan techniczny linii elektroenergetycznych średnich i niskich napięć, szczególnie na obszarach wiejskich
- Niezadowalający stan spełniania wymagań energetycznych budynków(2/3 budynków nie osiąga wymaganej wartości referencyjnej wskaźnika EP)
- Występowanie tzw. niskiej emisji
- Obniżające się średnie zużycie energii w budownictwie, jednak wyższe niż w państwach Europy Zachodniej
- Zwiększająca się emisja do atmosfery zanieczyszczeń ze środków transportu do powietrza
- Niewystarczająca liczba i jakość systemów sterowania ruchem i informacji, systemów integracji różnych rodzajów transportu, centrów przesiadkowych, dróg rowerowych, parkingów park & ride, przyczyniających się do zmniejszania emisji zanieczyszczeń do atmosfery
- Względnie dobrze rozwinięta kogeneracja ciepła i energii elektrycznej, jednak 1/3 ciepła dostarczanego do sieci ciepłowniczych może być produkowana przy użyciu wydajniejszych systemów kogeneracyjnych.

Wyzwania:

- Wykorzystanie potencjału regionu do produkcji OZE

- Zmniejszenie poziomu emisyjności i energochłonności gospodarki
- Rozwój niskoemisyjnego miejskiego transportu zbiorowego.

Przewidywane pole interwencji - wkład w realizację Strategii Europa 2020:

Ramy interwencji w omawianym zakresie wyznacza Umowa Partnerstwa, a WRPO 2014+ będzie realizował następujące obszary interwencji:

- Wzrost OZE oraz modernizacja sieci energetycznych – w ramach PI 4.1.
- Wzrost efektywności energetycznej w przedsiębiorstwach – w ramach Priorytetu PI 4.2.
- Wzrost efektywności energetycznej w sektorze publicznym i mieszkaniowym – w ramach PI 4.3.
- Zmniejszenie emisyjności, szczególnie na obszarach miejskich – w ramach PI 4.5.
- Wzrost kogeneracji – w ramach PI 4.7.

Przewidywane działania przyczynią się do realizacji celów strategii Europa 2020 dotyczących ograniczenia emisji dwutlenku węgla co najmniej o 20%, zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii do 20% oraz zwiększającego efektywność wykorzystania energii o 20%. Poprawa efektywności energetycznej, wzrost wytwarzania energii z OZE oraz spadek emisji zanieczyszczeń przyczynią się będą do rozwoju zrównoważonego, a także do rozwoju inteligentnego.

Zgodnie z inicjatywą *Europa efektywnie korzystająca z zasobów* region poprawi produktywność, ograniczy koszty, zwiększy bezpieczeństwo energetyczne.

Elementy WRS na lata 2014 – 2020 także kładą nacisk na efektywność energetyczną i wykorzystanie OZE w budynkach publicznych i przedsiębiorstwach, na innowacyjne technologie w zakresie energii odnawialnej, na realizację strategii niskoemisyjnych.

Istotne dla tych kwestii jest *Stanowisko służb Komisji w sprawie opracowania umowy o partnerstwie*, rekomendujące działania dotyczące modernizacji energetycznej budynków publicznych i mieszkalnych, poprawy efektywności energetycznej w przedsiębiorstwach, zwiększenia produkcji energii z OZE, kogeneracji.

➤ Zmiany klimatu i zapobieganie ryzyku

Sytuacja wyjściowa:

- Niekorzystny od lat bilans wodny regionu, znaczna część województwa jest najbardziej dotkniętym przez suszę terenem w kraju (wg IMiGW w Poznaniu większa część regionu w I i II kategorii największych potrzeb w zakresie małej retencji)
- Niewystarczająca sztuczna retencja, pomimo, że obejmuje 6,2 tys. obiektów i może zmagazynować 180 mln m³ wody
- Spodziewany wzrost częstotliwości występowania zjawisk ekstremalnych (silne wiatry, intensywne opady deszczu, intensywne opady śnieżne, powódzie, susze)
- Duża liczba zdarzeń w wyniku których mogło dojść do zagrożenia życia ludzkiego lub strat w mieniu – w 2012 r. ponad 31 tys., w latach wcześniejszych średnio 35 tys. Wśród zdarzeń w 2012 r. ponad 10 tys. to pożary
- Braki sprzętowe oraz dekapitalizujący się sprzęt służb ratowniczych
- Niewystarczająca zabudowa zbiornikowa i brak zabudowy polderowej na głównych rzekach i ich dopływach
- Niewystarczająca jakość wałów przeciwpowodziowych, wymagających modernizacji.

Wyzwania:

- Zmniejszenie poziomu zagrożeń przyrodniczych, szczególnie o charakterze hydrologicznym
- Łagodzenie skutków zmian klimatu w regionie objawiających się głównie suszami i powodziami/podtopieniami
- Poprawa reakcji odpowiednich służb zmniejszająca do minimum zagrożenie życia lub zdrowia ludzi oraz zapobiegająca negatywnym skutkom dla środowiska.

Przewidywane pole interwencji - wkład w realizację Strategii Europa 2020:

Ramy interwencji w omawianym zakresie wyznacza Umowa Partnerstwa, a WRPO 2014+ będzie realizował następujący obszary interwencji:

- Wzmocnienie odporności regionu na zjawiska klimatyczne i katastrofalne – w ramach PI 5.2.

Planowana interwencja będzie istotnym wkładem w realizację Strategii Europa 2020, w priorytet Rozwój zrównoważony, który dotyczy wzmocnienia odporności systemów gospodarczych na zagrożenia związane z klimatem oraz zwiększania możliwości zapobiegania klęskom żywiołowym i reagowania na nie. Zgodnie z inicjatywą przewodnią *Europa efektywnie korzystająca z zasobów* region poprawi produktywność, ograniczy koszty i przyczyni się do wzrostu konkurencyjności.

Planowana interwencja wpisuje się również w *Elementy WRS na lata 2014 – 2020*, które kładą nacisk na zwiększenie poziomu inwestycji w zakresie przystosowania do zmian klimatu oraz zapobiegania zagrożeniom i zarządzania ryzykiem. *Stanowisko służb Komisji w sprawie opracowania umowy o partnerstwie* rekomenduje realizację działań adaptacyjnych do zmian klimatu w zakresie gospodarki wodnej i ochrony przeciwpowodziowej, a także działań przeciwdziałających skutkom zmian klimatu.

➤ Ochrona środowiska i efektywność wykorzystywania zasobów

Sytuacja wyjściowa:

- Duże potrzeby w zakresie kanalizacji sanitarnej oraz oczyszczalni ścieków. Znaczące dysproporcje dostępu mieszkańców do sieci wodociągowej (92,6% ludności ma dostęp) i kanalizacyjnej (62,6% ludności ma dostęp). Mocno zróżnicowana dostępność do systemów odbioru i oczyszczania ścieków między obszarami wiejskimi (31,8% ludności) a miejskimi (87,1%)
- Niedokończona budowa regionalnego systemu gospodarki odpadami komunalnymi. Wysoki poziom odpadów składowanych (88% odpadów zmieszanych zdeponowano w 2012 r. na składowiskach). Niewystarczający system selektywnej zbiórki odpadów
- Bogate dziedzictwo kultury materialnej w regionie (6 981 obiektów zabytkowych nieruchomych i 18 021 ruchomych, znaczna liczba instytucji kultury), ale pogarszający się stan techniczny obiektów
- Znaczne obszary o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronione (w 2012 r. 948,2 tys. ha, tj. 31,8% powierzchni województwa), uzupełnione Obszarami Natura 2000 (14,3% obszaru regionu to OSO ptaków, 8,1% to SOOS)
- Silna antropopresja (rozlewanie się miast, intensywna produkcja rolna, budownictwo, kopalnictwo, eksploatacja lasów, rzek, jezior i gleb) wpływająca na utratę różnorodności biologicznej
- Największa w skali kraju powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych (9,8 tys. ha w 2012 r.) efektem głównie górnictwa i kopalnictwa surowców

- Niewystarczająca jakość klimatu akustycznego w regionie (hałas komunikacyjny oraz towarzyszący różnym urządzeniom).

Wyzwania:

- Konieczność ochrony walorów zasobów przyrodniczych i kulturowych
- Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych, a także zrównoważone ich wykorzystywanie
- Zmiana struktury zagospodarowania odpadów, w tym ograniczenie ilości odpadów składowanych
- Ograniczenie konfliktów wynikających z antropopresji na środowisko
- Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów
- Poprawa stanu środowisk miejskich.

Przewidywane pole interwencji - wkład w realizację Strategii Europa 2020:

Ramy interwencji w omawianym zakresie wyznacza Umowa Partnerstwa, a WRPO 2014+ będzie realizował następujące obszary interwencji:

- Wsparcie sektora odpadowego – w ramach PI 6.1.
- Wsparcie sektora wodno-ściekowego – w ramach PI 6.2.
- Ochrona i rozwój dziedzictwa kulturowego i naturalnego – w ramach PI 6.3.
- Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej – w ramach PI 6.4.
- Poprawa stanu środowiska miejskiego – w ramach PI 6.5.

Interwencja WRPO 2014+ będzie wkładem w realizację priorytetu Rozwój zrównoważony Strategii Europa 2020. Zgodnie z inicjatywą przewodnią *Europa efektywnie korzystająca z zasobów* region poprawi produktywność, ograniczy koszty i przyczyni się do wzrostu konkurencyjności.

Planowana interwencja wpisuje się również w *Elementy WRS na lata 2014 – 2020*, które kładą nacisk na wsparcie oczyszczania ścieków, efektywnego zaopatrzenia w wodę, gospodarowania odpadami zgodnie z hierarchią gospodarowania odpadami, ekologicznej infrastruktury oraz działań służących zmniejszeniu zanieczyszczeń powietrza. Na istotę tych zagadnień wskazuje także *Stanowisko służb Komisji w sprawie opracowania umowy o partnerstwie*, które rekomenduje jako jeden z priorytetów w zakresie finansowania Gospodarkę przyjazną środowisku.

➤ Zrównoważony transport

Sytuacja wyjściowa:

- Korzystne położenie regionu względem europejskich i krajowych powiązań komunikacyjnych
- Autostrada A2 jako czynnik rozwojowy dla centralnej części regionu
- Niedostateczne skomunikowanie północnych i południowych krańców Wielkopolski
- Oddalenie wielu obszarów województwa od ośrodków wzrostu
- Słabo rozwinięta sieć dróg ekspresowych
- Zły stan techniczny części dróg – najlepszy na drogach krajowych (w 2010 r. 50% w stanie dobrym, 24,4% w niezadowolającym), gorszy na wojewódzkich (44% i 29%), najgorszy na lokalnych
- Wzrastające obciążenie dróg ruchem
- Brak obwodnic oraz niewystarczająca liczba obiektów mostowych

- Niezadawalający poziom bezpieczeństwa ruchu drogowego (wysoki wskaźnik ofiar śmiertelnych - 12 osób/100 tys. ludności)
- Niezadawalający transport zbiorowy i pogarszające się warunki komunikacyjne w miastach
- Rozwinięta sieć kolejowa, ale zły stan techniczny i pogłębiająca się dekapitalizacja znacznej jej części
- Zły stan infrastruktury dworcowej
- Rozwijający się Międzynarodowy Port Lotniczy Poznań – Ławica
- Niewykorzystana infrastruktura lokalnych lotnisk (w tym obszarów byłych lotnisk)
- Korzystny układ dróg wodnych śródlądowych, przy bardzo złym ich stanie technicznym
- Słabo rozwinięty system transportu intermodalnego.

Wyzwania:

- Rozbudowa układu drogowego, poprawa stanu dróg i bezpieczeństwa ruchu
- Wzmocnienie powiązań komunikacyjnych obszarów zmarginalizowanych z obszarami węzłowymi dla ich włączenia w regionalny układ powiązań transportowych z systemem krajowym i europejskim jako szansa rozwojowa dla tych obszarów
- Zapewnienie warunków dla mobilności mieszkańców poprzez inwestycje infrastrukturalne na liniach kolejowych znaczenia regionalnego i modernizację infrastruktury dworcowej oraz zakup jednostek taboru kolejowego dla przewozów regionalnych
- Integracja komunikacji w obszarze aglomeracji poznańskiej
- Restrukturyzacja miejskiego transportu zbiorowego (rozwiązania niskoemisyjne)
- Optymalizacja wykorzystania infrastruktury lotnisk lokalnych oraz terenów byłych lotnisk (obsługa lotów biznesowych).

Przewidywane pole interwencji - wkład w realizację Strategii Europa 2020:

Ramy interwencji w omawianym zakresie wyznacza Umowa Partnerstwa, a WRPO 2014+ będzie realizował następujące obszary interwencji:

- Poprawa infrastruktury transportu drogowego – w ramach PI 7.2.
- Poprawa infrastruktury transportu kolejowego - w ramach PI 7.4.
- Rozwój zbiorowego transportu miejskiego – w ramach PI 4.5.

Przewidywane do realizacji projekty wpisują się w realizację priorytetów Strategii Europa 2020. Bez realizacji projektów transportowych nie będzie możliwe zrealizowanie celów Strategii w zakresie inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. Usunięcie przeszkód w działaniu najważniejszych infrastruktur transportowych pozwoli na zwiększenie konkurencyjności gospodarki UE, a w powiązaniu z rozwiązaniami niskoemisyjnymi będzie istotnym czynnikiem zrównoważonego rozwoju UE.

Interwencja jest zgodna z Elementami wspólnych ram strategicznych na lata 2014 – 2020, gdzie priorytetem są zrównoważone formy transportu i inwestowanie w sieci transeuropejskie oraz w połączenia regionów z siecią TEN-T.

Wagę rozwoju tej infrastruktury podkreślono w Stanowisku służb Komisji w sprawie opracowania umowy partnerstwa, wymieniając tę kwestię wśród najbardziej naglących wyzwań dla Polski. Rozwój tej infrastruktury wypełniając luki w istniejących układach transportowych powinien poprawić dostępność regionów i ich atrakcyjność inwestycyjną.

➤Zatrudnienie i zasoby pracy

Sytuacja wyjściowa

- Dodatni współczynnik przyrostu naturalnego (2012 r. na poziomie 1,8 na 1 000 ludności)
- Systematyczny spadek udziału osób w wieku przedprodukcyjnym (22% w 2004 r., 9,4% w 2012 r.) przy wzroście w wieku poprodukcyjnym (odpowiednio 13,7% i 16,5%)
- Prognozy wzrostu liczby ludności w wieku poprodukcyjnym oraz spadku w wieku przedprodukcyjnym
- Systematyczny wzrost wskaźnika zatrudnienia Wielkopolan
- Wysoki w skali kraju wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata - 65,9%, przy niskim wskaźniku zatrudnienia osób w wieku 15-24 lata - 29,3% (2012 r.)
- Najniższa stopa bezrobocia wśród województw - 9,4% (wrzesień 2013 r.)
- Zróżnicowanie sytuacji kobiet i mężczyzn na rynku pracy
- Niekorzystna sytuacja osób niepełnosprawnych na rynku pracy
- Zróżnicowany poziom zatrudnienia i bezrobocia w regionie
- Brak diagnozy potrzeb szkoleniowych przedsiębiorców i pracowników.

Wyzwania:

- Poprawa dostępu do zatrudnienia kobiet, szczególnie po urodzeniu dziecka
- Konieczność wsparcia aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych
- Rozwój doradztwa zawodowego prowadzonego podczas zajęć szkolnych w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych
- Zwiększenie przystosowania pracowników, przedsiębiorstw oraz przedsiębiorców do zmian zachodzących na rynku pracy
- Poprawa dostępności do usług w zakresie ochrony zdrowia dla podniesienia poziomu zdrowia i wydłużenia życia zawodowego mieszkańców
- System kompleksowych badań i analiz z zakresu rynku pracy i kształcenia.

Przewidywane pole interwencji – wkład w realizację Strategii Europa 2020:

Ramy interwencji w omawianym zakresie wyznacza Umowa Partnerstwa, a WRPO 2014+ będzie realizował następujące obszary interwencji:

- Poprawa dostępu do zatrudnienia osób bezrobotnych i poszukujących pracy – w ramach PI 8.5.
- Wzrost przedsiębiorczości i samozatrudnienia – w ramach PI 8.7.
- Tworzenie warunków do łączenia funkcji zawodowych z rodzinnymi – w ramach PI 8.8.
- Poprawa adaptacyjności do zmian pracowników i pracodawców- w ramach PI 8.9.
- Poprawa stanu zdrowia zasobów pracy - w ramach PI 8.10.

Przewidywane działania wpisują się w realizację priorytetu *Strategii Europa 2020* dotyczącego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu i wspieraniu gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia. Odpowiadają także na *Zalecenia Rady* (Nr 3 i 4 z 2013 r.) w kwestii obniżenia bezrobocia osób młodych, zwiększenia udziału kobiet i osób starszych w rynku pracy

Interwencja jest zgodna z *Elementami wspólnych ram strategicznych na lata 2014-2020* wskazującymi na konieczność lepszego dostępu do zatrudnienia osób poszukujących pracy i nieaktywnych zawodowo, wspierania samozatrudnienia i przedsiębiorczości, przystosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, działań w zakresie aktywnego i zdrowego starzenia się. Także w *Stanowisku służb Komisji w sprawie opracowania umowy o partnerstwie i programów w Polsce na lata 2014-2020*, rekomenduje się podobne działania.

Zakres interwencji jest zgodny z projektem przewodnim UE *Mobilna młodzież, Programem na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia* oraz *Europejską agendą cyfrową*.

➤ **Sytuacja społeczna i zdrowotna mieszkańców Wielkopolski**

Sytuacja wyjściowa:

- Znaczna liczba mieszkańców Wielkopolski zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (24% w 2011 r.)
- Wzrastająca liczba gospodarstw domowych żyjących poniżej granicy ubóstwa skrajnego (5% w 2008 r., 9% w 2012 r.)
- Wysoki udział dzieci i młodzieży wśród zagrożonych ubóstwem (w 2012 r. 9% zagrożonych ubóstwem skrajnym)
- Zróżnicowana dostępność do infrastruktury zdrowotnej i społecznej w regionie
- Niewystarczająca infrastruktura ochrony zdrowia (m.in. onkologia, kardiologia, pediatria, choroby psychiczne) oraz opieki społecznej
- Wydłużanie się przeciętnego trwania życia Wielkopolan i związany z tym wzrost liczby osób starszych (w 2020 r. udział osób w wieku poprodukcyjnym powyżej 60/65 lat wzrośnie blisko o 20%), ale gorsza niż w innych regionach ich kondycja zdrowotna
- Niewystarczająca podaż usług rehabilitacji społeczno-zawodowej niepełnosprawnych
- Niedostateczny rozwój usług dla dzieci i młodzieży, rodzin naturalnych i zastępczych, osób starszych i niepełnosprawnych
- Niedostateczny rozwój usług środowiskowych i wspierających
- Występowanie obszarów zdegradowanych społecznie, gospodarczo i fizycznie (miasta, ich dzielnice, obszary wiejskie)
- Duża liczba podmiotów ekonomii społecznej (PES) i organizacji je wspierających, ale niska zdolność PES do rozwoju.

Wyzwania:

- Poprawa zdolności do zatrudnienia i zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej osób dotkniętych i zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym
- Rozwój jakościowy i ilościowy infrastruktury zdrowotnej i społecznej
- Poprawa jakości i dostępu do opieki zdrowotnej i usług społecznych
- Rewitalizacja fizyczna, gospodarcza i społeczna ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich
- Wzrost potencjału podmiotów ekonomii społecznej.

Przewidywane pole interwencji - wkład w realizację Strategii Europa 2020:

Ramy interwencji w omawianym zakresie wyznacza Umowa Partnerstwa, a WRPO 2014+ będzie realizował następujące obszary interwencji:

- Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną – w ramach PI 9.1.
- Rewitalizacja fizyczna, gospodarcza i społeczna ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich – w ramach PI 9.2.
- Wspieranie przedsiębiorstw i gospodarki społecznej - w ramach PI 9.3. i 9.8.
- Zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub wykluczonych – w ramach PI 9.4.
- Zwiększenie dostępu do usług publicznych – w ramach PI 9.7.

Działania realizowane w ramach powyższej interwencji wpisują się w realizację priorytetu *Strategii Europa 2020*, mówiącego o rozwoju sprzyjającym włączeniu społecznemu, wspieraniu gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Planowana interwencja wpisuje się w działania wskazane w dokumencie *Elementy wspólne ram strategicznych na lata 2014-2020* związane z aktywnym włączeniem społecznym, zwiększaniem dostępności do usług, w tym usług opieki zdrowotnej i usług socjalnych, promowaniem gospodarki i przedsiębiorstw społecznych. *Stanowisko służb Komisji w sprawie opracowania umowy o partnerstwie i programów w Polsce na lata 2014-2020* rekomenduje działania w kierunku aktywnego włączenia, w tym zindywidualizowane wsparcie oraz poprawę dostępu i jakości do usług społecznych i opieki zdrowotnej. Działania te wpisują się też w *Europejski Program walki z ubóstwem* oraz *Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia*, promujące aktywną integrację społeczną.

➤ Edukacja i uczenie się przez całe życie

Sytuacja wyjściowa:

- Zróżnicowanie w dostępie do edukacji przedszkolnej (niska dostępność na obszarach wiejskich i wśród rodzin o niskim statusie ekonomicznym)
- Wzrost liczby dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym (w 2012 r. 74% dzieci w wieku 3-5 lat)
- Zróżnicowany dostęp do infrastruktury edukacyjnej, w tym nowoczesnych technologii, TIK
- Wzrastające zainteresowanie szkolnictwem zawodowym
- Niewystarczający dostęp do doradztwa edukacyjno-zawodowego w szkołach
- Niskie średnie wyniki egzaminów gimnazjalnych i maturalnych
- Wzrost liczby osób przedwcześnie opuszczających system edukacji (w 2006 r. 3,6% osób w wieku 15-24 lata, w 2012 r. – 5,4%)
- Niski stopień indywidualizacji procesu edukacyjnego w szkołach
- Niższy od średniej krajowej odsetek absolwentów kierunków ścisłych i technicznych
- Niski udział osób dorosłych w kształceniu i szkoleniach (od 2008 r. ok. 4%)
- Słaba integracja kształcenia z rynkiem pracy
- Zmniejszająca się liczba studentów
- Niewystarczająca jakościowo i ilościowo infrastruktura edukacyjna i szkoleniowa.

Wyzwania:

- Poprawa jakości edukacji na wszystkich jej etapach
- Zwiększenie powiązania systemu kształcenia i szkolenia z potrzebami rynku pracy
- Zmniejszenie barier w dostępie do edukacji dla środowisk defaworyzowanych
- Wzrost uczestnictwa osób dorosłych w kształceniu i szkoleniach
- Ułatwienie dostępu do uczenia się przez całe życie
- Poprawa warunków kształcenia poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej

Przewidywane pole interwencji – wkład w realizację Strategii Europa 2020:

Ramy interwencji w omawianym zakresie wyznacza Umowa Partnerstwa, a WRPO 2014+ będzie realizował następujące obszary interwencji:

- Poprawa dostępu i jakości edukacji przedszkolnej i szkolnej – w ramach PI 10.1.
- Dopasowane systemów kształcenia i szkolenia dla potrzeb rynku pracy – w ramach PI 10.3.
- Poprawa jakości szkolnictwa zawodowego – w ramach PI 10.3.bis
- Inwestycje w infrastrukturę edukacyjną i szkoleniową - w ramach PI 10.4.

Planowane działania wpisują się w realizację priorytetu *Strategii Europa 2020*, mówiącego o rozwoju sprzyjającym włączeniu społecznemu i wspieraniu gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia. Odpowiadają na *Zalecenia Rady* w kwestiach większego udostępnienia

przyuczania do zawodu i uczenia się przez praktykę, zacieśnienia współpracy szkół i pracodawców, poprawy jakości nauczania oraz poprawy dostępu i jakości nauczania przedszkolnego (zalecenia nr 3 i 4 z 2013 r.).

Interwencja wpisuje się w działania wskazane w *Elementach wspólnych ram strategicznych na lata 2014-2020* w zakresie równego dostępu do szkolnictwa wczesnego, podstawowego i średniego, zwiększania dostępności uczenia się przez całe życie, zwiększania adekwatności systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy. *Stanowisko służb Komisji w sprawie opracowania umowy o partnerstwie i programów w Polsce na lata 2014-2020* rekomenduje promowanie równego dostępu do wczesnej edukacji, kształcenia podstawowego i średniego, poprawę dostępności uczenia się przez całe życie, podnoszenie umiejętności i kwalifikacji siły roboczej i lepsze dopasowanie systemów kształcenia i szkolenia o potrzeb rynku pracy. Ponadto działania te wpisują się w projekt przewodni UE *Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia oraz Europejska agenda cyfrowa*.

2. Uzasadnienie wyboru celów tematycznych i priorytetów inwestycyjnych

➤ Cele Programu

Biorąc pod uwagę potencjały i wyzwania rozwojowe, jakie zidentyfikowano na etapie diagnozowania sytuacji w województwie, a także cele innych polityk, a w tym przede wszystkim *Strategii na rzecz inteligentnego zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. Europa 2020*, przyjęto następujący cel główny programu:

„POPRAWA KONKURENCYJNOŚCI I SPÓJNOŚCI WOJEWÓDZTWA”

Tak sformułowany cel Programu zawiera w sobie dwa podstawowe elementy: część „konkurencyjnościową” nawiązującą do strategii *Europa 2020* oraz część „spójnościową” nawiązującą do polityki spójności.

Cele szczegółowe Programu zawężają jego pole interwencji do obszaru wyznaczonego przede wszystkim przez priorytety inwestycyjne wymienione w rozporządzeniach dotyczących EFRR oraz EFS i realizujące cele tematyczne określone w art. 9 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1303/2013 z 17 grudnia 2013r. (zwane dalej rozporządzeniem ogólnym). Koncentrują się one na zagadnieniach związanych z rozwojem inteligentnym, zrównoważonym i włączającym.

Spektrum problemów rozwojowych ilustrujących równocześnie główne potrzeby Wielkopolski pokrywa się w zasadzie ze wszystkimi celami tematycznymi określonymi w rozporządzeniu ogólnym, a także z polem interwencji funduszy unijnych określonym w Umowie Partnerstwa. Stąd zasada koncentracji interwencji WRPO 2014+ nie powinna opierać się na wyborze celów tematycznych, lecz na odpowiedniej strukturze alokacji środków, na odpowiednich instrumentach oraz na preferencjach dla obszarów o szczególnych problemach rozwojowych, których skala przekracza ogólne standardy. Zidentyfikowane problemy i wyzwania rozwojowe nie tworzą podstawy do rezygnacji z jakiegokolwiek celu tematycznego określonego w rozporządzeniu ogólnym.

Poniżej ujęto w sposób syntetyczny powiązanie WRPO 2014+ ze Strategią Europa 2020, Umową Partnerstwa, Krajowym Programem Reform.

Oś priorytetowa	Inicjatywy przewodnie Strategia Europa 2020	Umowa Partnerstwa	Krajowy Program Reform
1. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	Unia innowacji	Podniesienie jakości i umiędzynarodowienia badań naukowych oraz wzrost wykorzystania ich wyników w gospodarce	Rozwój i modernizacja infrastruktury B+R

		Polityka przemysłowa w erze globalizacji	Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw	Nowe kierunki rozwoju innowacyjności
2. Społeczeństwo informacyjne		Europejska Agenda Cyfrowa	Zwiększenie zastosowania TIK w gospodarce i społeczeństwie	Rozwój i modernizacja infrastruktury teleinformatycznej i telekomunikacyjnej
				Sprawna administracja
3. Energia		Europa efektywnie korzystająca z zasobów	Zmniejszenie emisyjności gospodarki	Rozwój i modernizacja infrastruktury energetycznej
4. Środowisko		Europa efektywnie korzystająca z zasobów	Poprawa zdolności adaptacji do zmian klimatu oraz rozwój systemów zarządzania zagrożeniami	Rozwój i modernizacja infrastruktury ochrony środowiska
			Zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i kulturowych oraz ich zachowanie	
5. Transport		Europa efektywnie korzystająca z zasobów	Poprawa jakości i funkcjonowania oferty systemu transportowego oraz zwiększenie transportowej dostępności kraju w układzie europejskim i krajowym	Rozwój i modernizacja infrastruktury transportowej
6. Rynek Pracy		Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia	Bardziej efektywne wykorzystanie zasobów na rynku pracy	Nowoczesny rynek pracy
7. Włączenie społeczne	9. Infrastruktura dla kapitału ludzkiego	Europejski program walki z ubóstwem	Wzrost szans na zatrudnienie dla osób dotkniętych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu
			Ograniczenie ryzyka wykluczenia społecznego spowodowanego dysproporcjami w dostępie do usług publicznych	Rozwój i modernizacja infrastruktury społecznej
8. Edukacja		Mobilna młodzież	Włączenie społeczności zamieszkujących obszary peryferyjne i zdegradowane	Kapitał intelektualny dla innowacyjności

➤ Osie priorytetowe Programu i Priorytety Inwestycyjne

Pole interwencji WRPO 2014+ podzielono na 10 osi priorytetowych, którym przypisano priorytety inwestycyjne wymienione w rozporządzeniach dotyczących EFRR oraz EFS, a także określono środki finansowe wsparcia z funduszy objętych zakresem Wspólnych Ram Strategicznych oraz odpowiednie współfinansowanie krajowe.

Dla realizacji celów Programu wyznaczono osie priorytetowe w ramach których do każdego priorytetu inwestycyjnego wyznaczono cel szczegółowy.

Relacje między osiami priorytetowymi WRPO 2014+ a celami tematycznymi przedstawia poniższa tabela:

Oś Priorytetowa Programu		Cel tematyczny określony w rozporządzeniu ogólnym	
		Lp.	Nazwa
1. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	2. Społeczeństwo informacyjne	1	Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji
		2	Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości TIK
		3	Wzmacnianie konkurencyjności MŚP, sektora rolnego (w odniesieniu do EFRROW) oraz sektora rybołówstwa i akwakultury (w odniesieniu do EFMR)
3. Energia		4	Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach

Oś Priorytetowa Programu		Cel tematyczny określony w rozporządzeniu ogólnym	
		Lp.	Nazwa
4. Środowisko		5	Promowanie dostosowania do zmiany klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem
		6	Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami
5. Transport		7	Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej
6. Rynek Pracy		8	Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników
9. Infrastruktura dla kapitału ludzkiego	7. Włączenie społeczne	9	Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją
	8. Edukacja	10	Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenie się przez całe życie
10. Poprawa sprawności zarządzania WRPO		X	(Pomoc techniczna)

Realizacji osi priorytetowych powinny służyć działania. Ponieważ przyjęto zasadę, iż „1 działanie = 1 Priorytet Inwestycyjny”¹, funkcję działania pełnić będą priorytety inwestycyjne. Dla większej przejrzystości dla działań zastosowano nazewnictwo priorytetów inwestycyjnych wymienionych w rozporządzeniach dla EFRR oraz dla EFS.

Do realizacji celów WRPO 2014+ wykorzystano priorytety inwestycyjne wskazane dla regionalnych programów operacyjnych w Umowie Partnerstwa.

Zasada koncentracji środków znalazła swój wyraz także w strukturze nakładów na poszczególne osie priorytetowe i priorytety inwestycyjne.

Tabela 1: Przegląd uzasadnienia wyboru celów tematycznych i priorytetów inwestycyjnych:

Wybrany do realizacji cel tematyczny	Wybrany do realizacji priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
1. Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji	1.1. Udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji i zwiększanie zdolności do osiągnięcia doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności tych, które leżą w interesie Europy (dalej: Udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji (...))	Realizacja PI wpisuje się w Strategię Europa 2020, w priorytet rozwój inteligentny, oraz projekt przewodni <i>Unia innowacji</i> . Wpisuje się również w obszar priorytetowy Krajowego Programu Reform (KPR) - Innowacyjność dla wzrostu gospodarczego, a także w Position Paper (dalej PP) - Otoczenie biznesu sprzyjające innowacjom. PI pozwoli na realizację strategii rozwoju inteligentnych specjalizacji. Zainwestowane środki publiczne uaktywnią potencjał nauki i badań i staną się dźwignią dla nakładów prywatnych.

¹ Określony w rozporządzeniach w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego

Wybrany do realizacji cel tematyczny	Wybrany do realizacji priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
	<p>1.2. Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, tworzenia sieci, pobudzania popytu, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu;</p> <p>(dalej: Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje (...))</p>	<p>Niewystarczające powiązania przedsiębiorstw z sektorem naukowo-badawczym jest jedną z gł. słabości gospodarki regionu. PI wpisuje się w Strategię Europa 2020, w priorytet rozwój inteligentny, oraz projekt przewodni <i>Unia innowacji</i>. Wpisuje się w obszar priorytetowy KPR Innowacyjność dla wzrostu gospodarczego, a także w PP, w zwiększanie prywatnych inwestycji w badania i innowacje. PI, wraz z PI 1.1., daje możliwość zwiększania innowacyjności regionu oraz wzmocni regionalne specjalizacje.</p>
2. Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości TIK	2.2. Rozwój produktów i usług opartych na TIK, handlu elektronicznego oraz zwiększanie zapotrzebowania na TIK	<p>Produkty i usługi w gospodarce regionu nadal są w niewystarczającym stopniu oparte na TIK. Dotyczy to zarówno relacji biznes-biznes, jak i biznes-klient/konsument. Realizacja PI przyczyni się do osiągnięcia założeń projektu przewodniego <i>Europejska agenda cyfrowa</i>. Jest także realizacją zaleceń Komisji w sprawie umowy o partnerstwie, zgodnie którymi upowszechnianie TIK w gospodarce powinno być priorytetem. PI Wpisuje się w także z PP w Otoczenie biznesu sprzyjające innowacjom - rozwój e-gospodarki.</p>
	2.3. Wzmacnianie zastosowania technologii komunikacyjno-informacyjnych dla e-administracji, e-learningu, e-integracji, e-kultury i e-zdrowia	<p>Zastosowanie TIK w sferze publicznej stanowi szczególne wyzwanie. Wynika to ze skali opóźnień w tym zakresie. Upowszechnienie TIK w sferze publicznej przyczyni się do realizacji założeń projektu przewodniego <i>Europejska agenda cyfrowa</i>, a także PP (Otoczenie biznesu sprzyjające innowacjom - rozwój e-gospodarki). Powstaje możliwość znacznego wykorzystania infrastruktury Internetu szerokopasmowego, wspartej w latach 2007-2013, co skutkować będzie poprawą funkcjonowania regionu w różnych sferach.</p>

Wybrany do realizacji cel tematyczny	Wybrany do realizacji priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
3. Podnoszenie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw, sektora rolnego oraz sektora rybołówstwa i akwakultury	3.1. Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwanie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości	W sytuacji znacznych niedoborów na rynku pracy przedsiębiorczość i aktywność gospodarcza, przejawiająca się gł. samozatrudnieniem, jest ważnym instrumentem przeciwdziałania tym negatywnym zjawiskom. Własny biznes jest uzupełnieniem dla takich projektów przewodnich, jak <i>Mobilna młodzież</i> , czy <i>Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia</i> . Wpisuje się w obszar priorytetowy KPR Innowacyjność dla wzrostu gospodarczego, a także w PP -zwiększanie innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstw.
	3.2. Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia	Jednym z warunków realizacji założeń projektu przewodniego <i>Polityka przemysłowa w erze globalizacji</i> jest rozwój nowych modeli biznesowych, a w szczególności internacjonalizacja przedsiębiorstw. Nowe modele biznesowe w tym zakresie są konieczne, by sprostać konkurencji. Realizacja PI wpisuje się w obszar priorytetowy KPR Innowacyjność dla wzrostu gospodarczego, a także w PP-Otoczenie biznesu sprzyjające innowacjom. Globalizacja może być źródłem korzyści dla przedsiębiorstwa.
	3.3. Wspieranie tworzenia i rozszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług	Zwiększanie wydajności przedsiębiorstw, głównie przez innowacje, jest jednym z zaleceń Komisji w sprawie opracowania umowy o partnerstwie. Konkurencyjność przedsiębiorstw na pierwszy plan wysuwa projekt przewodni Strategii Europa 2020 <i>Polityka przemysłowa w erze globalizacji</i> . Realizacja PI wpisuje się w priorytet KPR Innowacyjność dla wzrostu gospodarczego, a także w PP-Otoczenie biznesu sprzyjające innowacjom. Wsparcie potencjału przedsiębiorstw w regionie jest podstawowym priorytetem Programu.
	3.4. Wspieranie zdolności MŚP do wzrostu na rynkach regionalnych, krajowych i międzynarodowych oraz do angażowania się w procesy innowacji	Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw, zgodnie z zaleceniami Komisji w sprawie umowy o partnerstwie, wymaga budowy odpowiedniego, efektywnego otoczenia wspierającego. W związku z tym, że w regionie nadal brakuje zaawansowanych usług dla przedsiębiorców, będą one rozwijane. Wsparcie będzie stworzenie otoczenia biznesu sprzyjającego innowacjom. Realizacja PI wpisuje się w priorytet KPR Innowacyjność dla wzrostu gospodarczego, a także w PP-Otoczenie biznesu sprzyjające innowacjom.
4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach	4.1. Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych	Region ma dobre warunki dla produkcji OZE. PI m.in. pozwoli rozwinąć wykorzystanie OZE oraz ograniczyć emisyjność gospodarki. Inwestowanie w ten sektor pozwoli docelowo na osiągnięcie jednego z celów Strategii Europa 2020, jakim jest cel 20/20/20 w zakresie klimatu i energii, zgodnie z projektem przewodnim <i>Europa efektywnie korzystająca z zasobów</i> . Realizacja PI przyczyni się do spełnienia wymagań dyrektywy 2009/28/WE, a także wpisuje się PP-Przejście na energooszczędną gospodarkę niskoemisyjną.

Wybrany do realizacji cel tematyczny	Wybrany do realizacji priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
	4.2. Promowanie efektywności energetycznej i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach	Osiągnięcie zakładanego w Strategii Europa 2020 celu 20/20/20 wymaga racjonalizacji wykorzystania energii, obejmującej jej oszczędność oraz dywersyfikację źródeł na rzecz OZE. Komisja zaleca inwestycje we wzrost efektywności energetycznej. W związku z tym PI skierowany zostanie do przedsiębiorców, co wzmocni efekt dźwigni w finansowaniu tej dziedziny. PI przyczyni się do spełnienia wymagań Dyrektywy 2012/27/UE, a także wpisuje się PP-Przejście na energooszczędną gospodarkę niskoemisyjną.
	4.3. Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym	W sferach publicznej i mieszkaniowej w regionie tkwią nadal duże możliwości oszczędzania energii. Niska efektywność energetyczna tej sfery jest jednym z kluczowych problemów regionu. Bez interwencji w tym zakresie nie można osiągnąć celu środowiskowego Strategii Europa 2020. PI wpisuje się w PP-Przejście na energooszczędną gospodarkę niskoemisyjną oraz pozwoli na realizację Dyrektywy 2002/91/EC, a także Dyrektywy 2012/27/UE.
	4.5. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu	Projekt przewodni <i>Europa efektywnie korzystająca z zasobów</i> zakłada realizację planów działań m.in. na rzecz ograniczenia emisji substancji do atmosfery. Strategie/plany są szczególnie potrzebne na obszarach miejskich, gdzie występują przekroczenia standardów jakości powietrza. Realizacja PI pozwoli na realizację zaleceń Dyrektywy 2010/75/UE oraz Dyrektywy 2008/50/WE, a także PP w zakresie rozszerzenia i modernizacji jakości infrastruktury transportowej w zakresie czystego transportu miejskiego.
	4.7. Promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe	Kogeneracja jest jednym ze sposobów poprawy efektywności energetycznej. Choć w Wielkopolsce kogeneracja w energetyce jest stosunkowo dobrze rozwinięta, oparta jest na przestarzałej infrastrukturze. Inwestowanie w kogenerację wynika z Dyrektywy 2004/08/EC. Realizacja PI wpisuje się PP-Przejście na energooszczędną gospodarkę niskoemisyjną. Wysokosprawna kogeneracja jest kierunkiem rozwoju energetyki rozproszonej, zgodnie z założeniami „Polityki energetycznej Polski do 2030 r.
5. Promowanie dostosowania do zmiany klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem	5.2. Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami	Realizacja tego PI jest narzędziem osiągnięcia celów klimatycznych sformułowanych w Strategii Europa 2020, a także w dokumentach krajowych (SRK, BEiŚ, SPA 2020). W regionie wody i zagrożenia powodziowe, to zjawiska stanowiące szczególne zagrożenie dla gospodarki regionu. Kwestie te podkreślone są w rekomendacjach Komisji w sprawie umowy o partnerstwie. PI wniesie wkład w osiąganie celów wskazanych w <i>Białej Księdze</i> i <i>Strategii UE w zakresie przystosowania się do zmian klimatu</i> .

Wybrany do realizacji cel tematyczny	Wybrany do realizacji priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
6. Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami	6.1. Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie	Dyrektywa 2008/98/WE oraz Dyrektywa 1993/31/UE zobowiązują do uporządkowania gospodarki odpadami w województwie. Spełnienie dyrektyw rekomenduje stanowisko Komisji w sprawie umowy o partnerstwie. Zaleca ono uporządkowanie gospodarki odpadami zgodnie z hierarchią gospodarowania odpadami. Realizacja PI wpisuje się PP Ochrona środowiska i usprawnione zarządzanie zasobami naturalnym. Realizacja PI jest ściśle związana z priorytetem Strategii Europa 2020 Zrównoważony rozwój.
	6.2. Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie	Działania w zakresie gospodarki wodnej wynikają przede wszystkim z ustaleń Dyrektywy 2000/60/WE ustanawiającej ramy unijnego działania w dziedzinie polityki wodnej (Ramowa Dyrektywa Wodna), Dyrektywy Rady 91/271/EWG w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych, a także z Krajowego Planu Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Realizacja PI jest ściśle związana z priorytetem strategii Europa 2020 Zrównoważony rozwój oraz z jej projektem przewodnim <i>Europa efektywnie korzystająca z zasobów</i> .
	6.3. Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego	Wielkopolska charakteryzuje się stosunkowo dużym odsetkiem terenów o wysokich walorach przyrodniczych i kulturowych. PZPWW do tych dwóch kategorii obszarów funkcjonalnych zalicza praktycznie całą powierzchnię województwa. Dziedzictwo kulturowe wymaga ochrony, ponieważ zasoby często wymagają pilnych działań zabezpieczających. Ten kierunek wsparcia podkreślany jest w SRK i KPZK. Ponadto, ochrona tego potencjału tworzy fundamenty do rozwoju gospodarczego, przez rozwój turystyki.
	6.4. Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochronę i rekultywację gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000” i zieloną infrastrukturę	Środowisko przyrodnicze regionu, w szczególności obszary chronione, w tym NATURA 2000, wymagają działań ochronnych. W szczególności istnieje potrzeba spełnienia wymogów Dyrektywy 2009/147/WE z 30 listopada 2009 w sprawie ochrony dzikiego ptactwa oraz Dyrektywy 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory. Działania w ramach tego PI odpowiadają projektowi przewodniemu <i>Europa efektywnie korzystająca z zasobów</i> .
	6.5. Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów poprzemysłowych (w tym terenów powojaskowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu	Obszary miast są miejscami szczególnie dużej skali konfliktów na linii człowiek-środowisko. Szereg miast lub ich dzielnic wymaga rekultywacji gruntów, poprawy jakości powietrza, zmiany krajobrazu, czy poprawy zdrowotnych warunków zamieszkania. Ważnym problemem jest także poziom hałasu w miastach. Kwestie środowiska miejskiego są ważnym elementem rekomendacji Komisji w sprawie umowy o partnerstwie. Realizacja PI pozwoli na realizację zaleceń Dyrektywy 2010/75/UE oraz Dyrektywy 2008/50/WE.

Wybrany do realizacji cel tematyczny	Wybrany do realizacji priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
7. Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszych infrastruktur y sieciowej	7.2. Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi	Zły stan infrastruktury drogowej oraz słabe punkty w połączeniach zarówno z siecią TEN-T, jak i wewnątrz regionu, uzasadniają inwestycje w tym zakresie. Działania te są jednym z podstawowych celów rozwojowych województwa. Zły stan tej infrastruktury skutkuje ograniczeniami w wymianie gospodarczej oraz pogarsza warunki inwestowania, co przekłada się na całość sytuacji społeczno-gospodarczej. Inwestycje w tym zakresie są zgodne ze stanowiskiem Komisji w sprawie umowy o partnerstwie.
	7.4. Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu	Mimo znacznych inwestycji w sektor kolejowy, wymaga on nadal dużych nakładów. Bez tych inwestycji nie można stworzyć alternatywy dla transportu samochodowego, rozwijając transport zbiorowy. Stanowisko Komisji w sprawie umowy o partnerstwie rekomenduje inwestowanie w istniejące korytarze kolejowe w celu eliminowania poważnych luk w tym zakresie. PI realizować będzie zapisy PP w zakresie modernizacji jakości infrastruktury transportowej, w szczególności kolejowej.
8. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników w	8.5. Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników	RUE w CSR 2013 dla Polski wskazuje na zwiększenie udziału kobiet, osób młodych i starszych w rynku pracy. WRS na lata 2014-2020 wskazuje na poprawę dostępu do zatrudnienia osób poszukujących pracy i biernych zawodowo. W Position Paper wskazuje się osoby młode i starsze jako znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Zakres interwencji jest zgodny z projektem przewodnim UE <i>Mobilna młodzież, Programem na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia oraz Europejską agendą cyfrową..</i>
	8.7. Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	RUE w CSR 2013 dla Polski wskazuje na zwiększenie udziału kobiet, osób młodych i starszych w rynku pracy. W WRS na lata 2014-2020 wskazuje się na poprawę dostępu do zatrudnienia osób poszukujących pracy, biernych zawodowo, wspierania samozatrudnienia i przedsiębiorczości. W Position Paper rekomenduje się podobne działania. Zakres interwencji jest zgodny z projektem przewodnim UE <i>Mobilna młodzież, Programem na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia i Europejską agendą cyfrową.</i>
	8.8. Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę	RUE w CSR 2013 dla Polski wskazuje na zwiększenie udziału kobiet w rynku pracy przez udoskonalenie systemu opieki nad dziećmi. W Position Paper rekomenduje się poszerzenie oferty usług opieki nad dziećmi. KPR wskazuje na potrzebę wsparcia działań na rzecz godzenia ról zawodowych i rodzinnych. SRK podkreśla konieczność zwiększenia aktywności zawodowej osób, dla których opieka nad dziećmi może stanowić barierę w powrocie na rynek pracy.

Wybrany do realizacji cel tematyczny	Wybrany do realizacji priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
	8.9. Przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian	W WRS na lata 2014-2020 wskazuje się na konieczność przystosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian. W Position Paper KE rekomenduje podobne działania. Zakres interwencji jest zgodny z <i>Programem na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia</i> i <i>Europejską agendą cyfrową</i> . KPR wskazuje na potrzebę rozwoju kapitału intelektualnego w przedsiębiorstwach, promocję postaw przedsiębiorczych jako kluczowe czynniki rozwoju gospodarczego.
	8.10. Aktywne i zdrowe starzenie się	W WRS na lata 2014-2020 wskazuje się na konieczność wsparcia działań w zakresie aktywnego i zdrowego starzenia się. W Position Paper KE rekomenduje działania na rzecz przedłużenia zdrowszego życia zawodowego poprzez opracowanie działań na rzecz promowania zdrowego stylu życia oraz zajęcie się kwestią czynników ryzyka związanych ze zdrowiem. Na poziomie krajowym SRK przewiduje działania z zakresu zdrowia publicznego.
9. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	9.1. Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych, oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych (dalej: Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną)	WRS wskazuje na zwiększanie dostępności do usług opieki zdrowotnej i usług socjalnych. Position Paper rekomenduje działania na rzecz przedłużenia zdrowszego życia zawodowego poprzez zajęcie się kwestią czynników ryzyka związanych ze zdrowiem. Na poziomie krajowym SRK przewiduje działania z zakresu zdrowia publicznego. KPR, SRKL i <i>Program przeciw ubóstwu i wykluczeniu społecznemu</i> wskazują na wsparcie rozwoju usług na rzecz grup wykluczonych, w tym zapobieganie niepewności mieszkaniowej.
	9.2. Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich	Jednym z problemów rozwoju Wielkopolski jest funkcjonowanie części mieszkańców w niesprzyjających otoczeniach. Potęguje to w wielu miejscach problemy społeczne oraz zwiększa skalę wykluczeń i zagrożeń tym zjawiskiem. Position Paper rekomenduje w tym zakresie rewitalizację fizyczną i gospodarczą ubogich społeczności miejskich i wiejskich. KPR, SRK, SRKL i <i>Program przeciw ubóstwu...</i> wskazują na wsparcie rozwoju usług na rzecz grup wykluczonych, w tym zapobieganie niepewności mieszkaniowej.
	9.3. Udzielanie wsparcia na rzecz przedsiębiorstw społecznych	Gospodarka społeczna jest dziedziną dającą szansę na ograniczenie skali wykluczeń społecznych. Choć dziedzina ta w regionie rozwija się intensywnie, to jej skala jest nadal zdecydowanie za mała. W WRS wskazuje się na konieczność promowania gospodarki i wspieranie przedsiębiorstw społecznych. PI wpisuje się w <i>Europejski Program walki z ubóstwem</i> . SRK, SRKS i <i>Program Rozwoju ES</i> uznają ekonomię społeczną za ważny obszar ze względu na jej znaczenie dla zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego.

Wybrany do realizacji cel tematyczny	Wybrany do realizacji priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
	9.4. Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie	W WRS oraz PP wskazuje się na aktywne włączanie społeczne. KPR, SRK, SRKL i <i>Program przeciw ubóstwu...</i> wskazują na silne powiązanie ubóstwa i wykluczenia społecznego z sytuacją osób na rynku pracy i potrzebę realizacji działań poprawiających zdolność do pracy osób biernych zawodowo, zagrożonych wykluczeniem społecznym. PI wpisuje się w <i>Europejski Program walki z ubóstwem</i> oraz <i>Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia</i> .
	9.7. Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym	Wzrost w regionie liczby osób zagrożonych wykluczeniem społecznym wymaga poprawy dostępu do odpowiedniej jakości usług społecznych. W WRS i PP rekomenduje zwiększenie dostępności do usług opieki zdrowotnej i usług socjalnych. Wpisują się one w <i>Europejski Program walki z ubóstwem</i> . KPR, SRK, SRKL i <i>Program przeciw ubóstwu...</i> wskazują na inne niż bezrobocie przesłanki ubóstwa. Zaznaczają potrzebę rozwoju usług na rzecz grup wykluczonych: rodzin, młodzieży, osób starszych i niesamodzielnych.
	9.8. Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia	Realizacja PI w istotny sposób może zwiększyć efektywność gospodarki społecznej regionu. PI wpisuje się w WRS wskazujące na promowanie gospodarki i przedsiębiorstw społecznych. Działania wpisują się w <i>Europejski Program walki z ubóstwem</i> . SRK, SRKS i <i>Program Rozwoju Ekonomii Społecznej</i> uznają ekonomię społeczną za ważny obszar koncentracji interwencji publicznej ze względu na jej znaczenie dla zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego.
10. Inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie	10.1. Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia	RUE w CSR 2013 dla Polski wskazuje na poprawę dostępu i jakości nauczania. W WRS wskazuje się na równy dostęp do szkolnictwa wczesnego, podstawowego i średniego. W Position Paper rekomenduje się podobne działania. KPR, SRK, SRKL i <i>Perspektywa uczenia się przez całe życie</i> wskazują na podnoszenie jakości i efektywności usług edukacyjnych. Zakres interwencji jest zgodny z projektem przewodnim UE <i>Programem na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia i Europejską agendą cyfrową</i> .
	10.3. Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji	Problemem regionu jest niewielki odsetek mieszkańców uczestniczących w uczeniu się przez całe życie. PI jest istotny, bowiem niski poziom wykształcenia jest podstawową barierą na rynku pracy. PI wpisuje się w CSR 2013, które wskazuje na lepsze przyuczanie do zawodu. WRS i PP rekomendują większy dostęp uczenia się przez całe życie, adekwatność kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy. Podobnie wskazują KPR, SRK, SRKL i <i>PLLL</i> . Zakres PI jest zgodny z <i>Programem na rzecz nowych umiejętności</i> .

Wybrany do realizacji cel tematyczny	Wybrany do realizacji priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
	10.3 bis Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmocnienie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami	CSR 2013 dla Polski wskazuje na lepsze przyuczanie do zawodu i uczenie się przez praktykę, współpracę szkół i pracodawców, poprawę jakości nauczania. WRS wskazuje na większą adekwatność kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy. W Position Paper rekomenduje się podobne działania. Podobnie KPR, SRK, SRKL i <i>PLLL</i> wskazują na dopasowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy. Zakres interwencji jest zgodny z <i>Programem na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia</i> i <i>Europejską agendą cyfrową</i> .
	10.4. Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej	PI jest w Programie niezbędny, bowiem w wielu miejscach regionu infrastruktura edukacyjna jest w złym stanie lub jej brakuje. CSR 2013 wskazuje na tworzenie możliwości uczenia się przez praktykę, podniesienie dostępu i jakości nauczania. WRS i PP wskazują na równy dostęp do szkolnictwa na każdym etapie kształcenia, adekwatność kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy. KPR, SRK, SRKL i <i>Perspektywa uczenia się przez całe życie</i> wskazują na inwestycje w obszar uczenia się dorosłych.

SEKCJA 1.2. Rozkład środków finansowych

Uzasadnienie podziału środków między cele tematyczne i priorytety inwestycyjne.

Wielkopolska na podstawie Umowy Partnerstwa otrzyma na realizację WRPO 2014+ 2 447,9 mln EUR, w tym 1 765,2 mln EUR EFRR i 682,7 mln EUR EFS.

Podział alokacji EFRR oraz EFS pomiędzy poszczególne cele tematyczne i priorytety inwestycyjne wynika z pola interwencji regionalnych programów operacyjnych, określonego w zapisach Umowy Partnerstwa. Ponadto odzwierciedla on istniejące województwie wyzwania dotyczące rozwoju regionu, zidentyfikowane w sekcji 1.1.

Przy podziale alokacji wzięto pod uwagę również znaczenie poszczególnych celów tematycznych i priorytetów inwestycyjnych w kontekście celu głównego Programu, a także koncentrację wsparcia na tych działaniach, które posiadają największą wartość dodaną oraz pozwalają w najwyższym stopniu przyczynić się do osiągnięcia celów Europy 2020 oraz krajowych i regionalnych dokumentów strategicznych.

Dla potrzeb WRPO 2014+ uruchomiono w Internecie System Ewidencji Przedsięwzięć planowanych do realizacji w latach 2014-2020. Głównym celem systemu jest ewidencja przedsięwzięć planowanych do realizacji przez potencjalnych beneficjentów okresie programowania 2014-2020. System pozwolił na rozpoznanie oczekiwań i planów inwestycyjnych podmiotów publicznych, gospodarczych i organizacji społecznych, a uzyskane dane, mające wyłącznie charakter informacyjny, posłużyły jako materiał pomocniczy przy opracowaniu Programu, w tym przy podziale alokacji.

Uwzględnione zostały również wymagania rozporządzeń Rady i Parlamentu koncentracji środków EFRR oraz EFS. W ramach EFRR 50,7% środków przeznaczono na cele tematyczne 1-4, natomiast na cel tematyczny 4. 17,4% środków EFRR. Przeznaczenie znacznej części środków na cel tematyczny 4. ma w znacznym wymiarze wspomóc realizację celu Strategii Europa 2020, a także celu Krajowego Programu Reform, jakim jest ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza, zwiększenie udziału energii odnawialnej oraz zwiększenie efektywności energetycznej.

W zakresie EFS 60% środków zostało podzielonych na pięć priorytetów inwestycyjnych: PI 8.5, PI 8.9, PI 9.4, PI 9.7 oraz PI 10.1. Koncentracja na wskazanych priorytetach inwestycyjnych ma szczególne znaczenie w odniesieniu do celów Strategii Europa 2020 dotyczących zwiększenia zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata oraz zmniejszenia liczby osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Ubóstwo i wykluczenie społeczne jest silnie powiązane z sytuacją osób na rynku pracy. Dlatego z jednej strony należy wspierać zatrudnienie, poprawiać dostęp do rynku pracy, z drugiej zwiększać szanse na zatrudnienie, poprawiać zdolność do zatrudnienia. Jednocześnie niezwykle istotne jest ograniczenie barier w dostępie do edukacji oraz stworzenie środowiska sprzyjającego uczeniu się, a także dostosowywanie kwalifikacji osób pracujących, przedsiębiorców do potrzeb gospodarki opartej na wiedzy, cyfrowej, niskoemisyjnej. Prewencyjny charakter tego typu działań pozwala nie tylko osiągać zatrudnieniowe i społeczne cele Strategii Europa 2020, ale także środowiskowe.

Ponadto przeznaczono ponad 29% EFS na realizację celu tematycznego Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją, co ma na celu realizację celów Strategii Europa 2020 oraz Krajowego Programu Reform dotyczących ograniczenia skali ubóstwa.

Należy pamiętać, że wszystkie osie priorytetowe (za wyjątkiem pomocy technicznej) realizować będą Strategię Europa 2020 i wynikające z niej priorytety. Najwięcej środków przeznaczonych zostanie na priorytet zrównoważony rozwój, czyli wspieranie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej. Ze względu na to, że trzy główne priorytety Strategii są ze sobą ściśle powiązane, należy pamiętać, że część działań realizowanych w ramach zrównoważonego rozwoju pośrednio wpływać będzie na rozwój inteligentny.

Zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa Oś Priorytetowa Pomoc Techniczna finansowana jest z EFS, na którą przeznaczono 2,89% alokacji Programu.

Tabela 2: Matryca logiczna strategii inwestycyjnej Programu

Oś priorytetowa	Fundusz	Wsparcie UE (EUR)	Udział łącznego wsparcia UE w całości środków programu (w podziale na fundusze)	Cel tematyczny	Priorytety inwestycyjne	Cele szczegółowe priorytetów inwestycyjnych	Wskaźniki rezultatu odpowiadające poszczególnym celom szczegółowym
1. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	EFRR	25 200 000	1,03%	1. Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji	1.1. Udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji (...)	Wzmocnienie współpracy nauki z gospodarką	<ul style="list-style-type: none">Liczba projektów B+R realizowanych przy wykorzystaniu wspartej infrastruktury B+R
	EFRR	50 300 000	2,05%		1.2. Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje (...)	Wzrost potencjału innowacyjnego przedsiębiorstw	<ul style="list-style-type: none">Liczba projektów B+R realizowanych przy wykorzystaniu wspartej infrastruktury B+R
	EFRR	88 300 000	3,61%	3. Wzmacnianie konkurencyjności MŚP, sektora rolnego w odniesieniu do EFRROW oraz sektora rybołówstwa i akwakultury (w odniesieniu do EFMR)	3.1. Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości	Wzrost przedsiębiorczości	<ul style="list-style-type: none">Liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach inwestycyjnychLiczba wprowadzonych innowacji
	EFRR	17 100 000	0,70%		3.2. Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia	Wzrost umiędzynarodowienia gospodarki	<ul style="list-style-type: none">Liczba kontraktów handlowych zagranicznych podpisanych przez przedsiębiorstwa wsparte w zakresie internacjonalizacji
	EFRR	300 000 000	12,26%		3.3. Wspieranie tworzenia i rozszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług	Wzrost potencjału gospodarki	<ul style="list-style-type: none">Liczba wprowadzonych innowacji
	EFRR	17 900 000	0,73%		3.4. Wspieranie zdolności MŚP do wzrostu na rynkach regionalnych, krajowych i międzynarodowych oraz do angażowania się w procesy innowacji	Rozwój usług dla przedsiębiorstw	<ul style="list-style-type: none">Liczba nowych i ulepszonych usług świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu

Oś priorytetowa	Fundusz	Wsparcie UE (EUR)	Udział łącznego wsparcia UE w całości środków programu (w podziale na fundusze)	Cel tematyczny	Priorytety inwestycyjne	Cele szczegółowe priorytetów inwestycyjnych	Wskaźniki rezultatu odpowiadające poszczególnym celom szczegółowym
2. Społeczeństwo informacyjne	EFRR	44 000 000	1,80%	2. Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości TIK	2.2. Rozwój produktów i usług opartych na TIK, handlu elektronicznego oraz zwiększanie zapotrzebowania na TIK	Wzrost zastosowania TIK w gospodarce	<ul style="list-style-type: none">Liczba wdrożonych usług on-line
	EFRR	45 000 000	1,84%		2.3. Wzmacnianie zastosowania technologii komunikacyjno-informacyjnych dla e-administracji, e-learningu, e-integracji, e-kultury i e-zdrowia	Wzrost zastosowania TIK w sferze publicznej	<ul style="list-style-type: none">Liczba usług publicznych udostępnionych on-line
3. Energia	EFRR	70 200 000	2,87%	4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach	4.1. Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych	Wzrost udziału OZE w zużyciu energii	<ul style="list-style-type: none">Dodatkowa zdolność wytwarzania energii odnawialnej
	EFRR	22 000 000	0,90%		4.2. Promowanie efektywności energetycznej i korzystania odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach	Zmniejszenie energochłonności gospodarki	<ul style="list-style-type: none">Ilość zaoszczędzonej energii w wyniku realizacji projektów
	EFRR	83 000 000	3,39%		4.3. Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym	Zmniejszenie energochłonności sektorów mieszkaniowego i publicznego	<ul style="list-style-type: none">Ilość zaoszczędzonej energii w wyniku realizacji projektów
	EFRR	120 000 000	4,90%		4.5. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu	Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych	<ul style="list-style-type: none">Szacowany spadek emisji gazów cieplarnianych.

Oś priorytetowa	Fundusz	Wsparcie UE (EUR)	Udział łącznego wsparcia UE w całości środków programu (w podziale na fundusze)	Cel tematyczny	Priorytety inwestycyjne	Cele szczegółowe priorytetów inwestycyjnych	Wskaźniki rezultatu odpowiadające poszczególnym celom szczegółowym
	EFRR	12 000 000	0,49%		4.7. Promowanie wykorzystywania wysoko-sprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe	Wzrost udziału kogeneracji w produkcji energii	<ul style="list-style-type: none">Ilość zaoszczędzonej energii w wyniku realizacji projektów
4. Środowisko	EFRR	30 300 000	1,24%	5. Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem	5.2. Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami	Zmniejszenie zagrożenia zjawiskami przyrodniczymi i ograniczanie skutków katastrof	<ul style="list-style-type: none">Liczba jednostek służb ratowniczych wyposażonych w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof (szt.)Objętość retencjonowanej wody w ramach małej retencji
	EFRR	25 200 000	1,03%	6. Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami	6.1. Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie	Poprawa gospodarki odpadami	<ul style="list-style-type: none">Dodatkowe możliwości przerobowe w zakresie recyklingu odpadów [Mg/rok]
	EFRR	60 300 000	2,46%		6.2. Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie	Zaopatrzenie w wodę oraz wyposażenie regionu w odpowiednią kanalizację i oczyszczalnie ścieków	<ul style="list-style-type: none">Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonego oczyszczania ścieków (LRM)

Oś priorytetowa	Fundusz	Wsparcie UE (EUR)	Udział łącznego wsparcia UE w całości środków programu (w podziale na fundusze)	Cel tematyczny	Priorytety inwestycyjne	Cele szczegółowe priorytetów inwestycyjnych	Wskaźniki rezultatu odpowiadające poszczególnym celom szczegółowym
	EFRR	50 000 000	2,04%		6.3. Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego	Poprawa stanu dziedzictwa kulturowego	<ul style="list-style-type: none">Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne
	EFRR	15 200 000	0,62%		6.4. Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochronę i rekultywację gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000” i zieloną infrastrukturę	Ograniczenie degradacji środowiska przyrodniczego i wzmocnienie różnorodności biologicznej	<ul style="list-style-type: none">Powierzchnia siedlisk wspartych w zakresie uzyskania lepszego statusu ochrony (ha)
	EFRR	12 200 000	0,50%		6.5. Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojkowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu	Zrównoważony rozwój miast	<ul style="list-style-type: none">Liczba przedsiębiorstw zlokalizowanych na zrewitalizowanych obszarach
5.Transport	EFRR	247 500 000	10,11%	7. Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości	7.2. Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T , w tym z węzłami multimodalnymi	Poprawa warunków dla transportu drogowego	<ul style="list-style-type: none">Liczba ludności w miejscowościach o poprawionej dostępności do infrastruktury TEN-T

Oś priorytetowa	Fundusz	Wsparcie UE (EUR)	Udział łącznego wsparcia UE w całości środków programu (w podziale na fundusze)	Cel tematyczny	Priorytety inwestycyjne	Cele szczegółowe priorytetów inwestycyjnych	Wskaźniki rezultatu odpowiadające poszczególnym celom szczegółowym
	EFRR	180 000 000	7,35%	w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej	7.4. Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu	Poprawa warunków dla transportu kolejowego	<ul style="list-style-type: none">Liczba gmin o poprawionej dostępności do ośrodka wojewódzkiego
6.Rynek pracy	EFS	120 200 000	4,91%	8. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników	8.5. Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników	Wzrost zatrudnienia osób poszukujących pracy i nieaktywnych zawodowo	<ul style="list-style-type: none">Liczba osób pracujących 6 miesięcy po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek (C))
	EFS	40 800 000	1,67%		8.7. Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Wzrost aktywności gospodarczej mieszkańców	<ul style="list-style-type: none">Liczba utworzonych mikroprzedsiębiorstw działających 30 miesięcy po uzyskaniu wsparcia finansowegoLiczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej
	EFS	20 500 000	0,84%		8.8. Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę	Wzrost zatrudnienia osób wyłączonych z rynku pracy ze względu na brak możliwości godzenia życia zawodowego z prywatnym	<ul style="list-style-type: none">Liczba osób pracujących 6 miesięcy po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek (C))

Oś priorytetowa	Fundusz	Wsparcie UE (EUR)	Udział łącznego wsparcia UE w całości środków programu (w podziale na fundusze)	Cel tematyczny	Priorytety inwestycyjne	Cele szczegółowe priorytetów inwestycyjnych	Wskaźniki rezultatu odpowiadające poszczególnym celom szczegółowym
	EFS	68 600 000	2,80%		8.9. Przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian	Dostosowanie przedsiębiorców i pracowników do zmian	<ul style="list-style-type: none">• Odsetek przedsiębiorstw objętych wsparciem szkoleniowym, deklarujących podniesienie wiedzy i kwalifikacji pracowników w wyniku udziału w projekcie• Liczba osób, które 6 mcy po opuszczeniu programu podjęły prace lub kontynuowały zatrudnienie w dotychczasowym miejscu pracy
	EFS	27 300 000	1,12%		8.10. Aktywne i zdrowe starzenie się	Wydłużenia czasu aktywności zawodowej	<ul style="list-style-type: none">• Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie w dotychczasowym miejscu pracy
7. Włączenie społeczne	EFS	71 700 000	2,93%	9. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	9.4. Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie	Wzrost aktywności społecznej i zawodowej osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem	<ul style="list-style-type: none">• Liczba osób w niekorzystnej sytuacji społecznej, pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, sześć miesięcy po opuszczeniu programu (C)

Oś priorytetowa	Fundusz	Wsparcie UE (EUR)	Udział łącznego wsparcia UE w całości środków programu (w podziale na fundusze)	Cel tematyczny	Priorytety inwestycyjne	Cele szczegółowe priorytetów inwestycyjnych	Wskaźniki rezultatu odpowiadające poszczególnym celom szczegółowym
	EFS	74 100 000	3,03%		9.7. Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym	Poprawa jakości i dostępności usług społecznych	<ul style="list-style-type: none">Liczba usług dostępnych 6 m-cy po zakończeniu programu
	EFS	54 300 000	2,22%		9.8. Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia	Rozwój potencjału ekonomii społecznej	<ul style="list-style-type: none">Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznychLiczba miejsc pracy istniejących co najmniej 30 miesięcy, utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych
8.Edukacja	EFS	75 100 000	3,07%	10. Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie	10.1. Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia	Poprawa jakości edukacji przedszkolnej i szkolnej	<ul style="list-style-type: none">Liczba nauczycieli prowadzących zajęcia z wykorzystaniem TIK dzięki EFS
	EFS	18 700 000	0,76%		10.3 Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji	Zwiększenie kompetencji zawodowych osób dorosłych	<ul style="list-style-type: none">Liczba osób, które ukończyły udział w projektach kształcenia formalnego, nieformalnego lub pozaformalnego.

Oś priorytetowa	Fundusz	Wsparcie UE (EUR)	Udział łącznego wsparcia UE w całości środków programu (w podziale na fundusze)	Cel tematyczny	Priorytety inwestycyjne	Cele szczegółowe priorytetów inwestycyjnych	Wskaźniki rezultatu odpowiadające poszczególnym celom szczegółowym
	EFS	40 700 000	1,66%		10.3 bis Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy (...)	Podniesienie jakości kształcenia i szkolenia zawodowego	<ul style="list-style-type: none">Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu (C)Liczba osób świadczących usługi doradztwa edukacyjno-zawodowego po opuszczeniu programu
9. Infrastruktura dla kapitału ludzkiego	EFRR	94 300 000	3,85%	9. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	9.1. Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną (...)	Poprawa stanu podstawowej infrastruktury społecznej	<ul style="list-style-type: none">Oczekiwana liczba osób korzystających z ulepszonych usług społecznychOczekiwana liczba osób korzystających z ulepszonych usług opieki zdrowotnej
	EFRR	122 200 000	4,99%		9.2. Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich	Rewitalizacja i restrykturyzacja obszarów problemowych	<ul style="list-style-type: none">Liczba mieszkańców zamieszkałych na obszarach rewitalizowanych
	EFRR	5 000 000	0,20%		9.3. Udzielanie wsparcia na rzecz przedsiębiorstw społecznych	Rozwój gospodarki społecznej	<ul style="list-style-type: none">Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych

Oś priorytetowa	Fundusz	Wsparcie UE (EUR)	Udział łącznego wsparcia UE w całości środków programu (w podziale na fundusze)	Cel tematyczny	Priorytety inwestycyjne	Cele szczegółowe priorytetów inwestycyjnych	Wskaźniki rezultatu odpowiadające poszczególnym celom szczegółowym
	EFRR	28 000 000	1,14%	10. Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie	10.4. Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej	Poprawa stanu infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej	<ul style="list-style-type: none">Potencjalna liczba użytkowników infrastruktury opieki nad dziećmi lub edukacyjnej wspartej w programie

SEKCJA 2. Opis układu osi priorytetowych

SEKCJA 2.A. Opis osi priorytetowych innych niż pomoc techniczna

OŚ PRIORYTETOWA 1. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka

Cel szczegółowy programu

Wzrost innowacyjności przedsiębiorstw

Finansowanie

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

Priorytety inwestycyjne

Cel tematyczny 1: Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji

- 1.1. Wzmacnianie infrastruktury badań i innowacji (...)
- 1.2. Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje (...)

Cel tematyczny 3: Wzmacnianie konkurencyjności MŚP, sektora rolnego w odniesieniu do EFRR oraz sektora rybołówstwa i akwakultury (w odniesieniu do EFMR)

- 3.1. Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości
- 3.2. Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia
- 3.3. Wspieranie tworzenia i rozszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług
- 3.4. Wspieranie zdolności MŚP do wzrostu na rynkach regionalnych, krajowych i międzynarodowych oraz do angażowania się w procesy innowacji.

SEKCJA 2.A.0. Uzasadnienie zastosowania osi wielofunduszowej, wielotematycznej i/lub obejmującej kilka kategorii regionów

Podstawową przyczyną połączenia obu celów tematycznych w ramach jednej osi priorytetowej jest bardzo ściśle powiązanie między wsparciem badań naukowych, rozwoju technologii i innowacji a wzrostem konkurencyjności sektora MŚP. W obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej województwa wielkopolskiego dalszy rozwój jego gospodarki jest w pierwszej kolejności uzależniony właśnie od umiejętnego wsparcia sektora B+R oraz innowacji, służących jednocześnie poprawie warunków funkcjonowania przedsiębiorczości. Połączenie wskazanych zagadnień w jedną oś priorytetową umożliwi uzyskanie większej komplementarności i efektywności zarządzania wdrażaniem. Pozwoli zapewnić spójność planowania i wdrażania projektów, przez co przyczyni się do lepszego osiągnięcia założonych celów niż miałyby to miejsce w przypadku odrębnych osi priorytetowych.

Inwestycje w innowacje (tworzenie oraz wdrażanie) stanowią nadrzędny priorytet polityki spójności UE. Przedsiębiorstwa, zwłaszcza mikro, małe i średnie, bardzo często nie wykazują aktywności innowacyjnej, co wiąże się z niską świadomością i determinacją w dążeniu do wprowadzania innowacji w swojej działalności, brakiem strategicznego zarządzania rozwojem firmy, ograniczonym potencjałem finansowym, a także ograniczonymi możliwościami korzystania ze słabo rozwiniętego regionalnego systemu innowacji. Dla podniesienia atrakcyjności oraz konkurencyjności wielkopolskiej gospodarki przez innowacje niezbędne są z jednej strony bezpośrednio inwestycje w przedsiębiorstwach polegające m.in. na wsparciu działalności B+R przedsiębiorstw, w tym na wdrożeniu własnych lub zakupionych wyników badań naukowych/technologii, ciągłym tworzeniu i rozwoju zdolności w zakresie unowocześniania oferty produktów i usług, pozwalające na stopniową poprawę innowacyjności oraz

powstawanie i rozwój nowych, wysokoinnowacyjnych przedsiębiorstw, a z drugiej kwestia odpowiedniej promocji wielkopolskiej przedsiębiorczości oraz wsparcia współpracy międzynarodowej przedsiębiorstw. Niezbędne dla rozwoju wielkopolskiej przedsiębiorczości wydaje się również wsparcie: sieci kooperacji w formie klastrów, usług instytucji otoczenia biznesu zapewniających intensywną współpracę sektora MŚP z nauką, udrożnienie podaży innowacji i transferu wiedzy z sektora nauki do gospodarki oraz tworzenie odpowiedniej jakości terenów inwestycyjnych.

PRIORYTET INWESTYCYJNY 1.1. Wzmacnianie infrastruktury badań i innowacji (...)

SEKCJA 2.A.1. Opis celów szczegółowych priorytetu inwestycyjnego, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu

Realizowany cel szczegółowy

Wzmocnienie współpracy nauki z gospodarką

Oczekiwane rezultaty

W ramach perspektywy finansowej 2007-2013 znaczna część środków programu regionalnego, jak i krajowych (POIiŚ i POIG), adresowana była na wsparcie infrastruktury sfery B+R (w tym w szczególności na budowę nowych, przebudowę oraz rozbudowę istniejących obiektów sektora B+R). W perspektywie finansowej 2014-2020 zakres tego typu wsparcia został znacznie ograniczony, sprowadzając się w pierwszej kolejności do inwestycji w jednostkach naukowych, bazujących na potencjale powstałym w latach poprzednich, zaś nowe inwestycje uzasadniając jedynie w sytuacjach, gdy stanowią one element dopełniający istniejące zasoby.

Punktem wyjścia dla określenia zasadności wsparcia projektów sfery B+R stała się identyfikacja na poziomie krajowym i regionalnym tzw. inteligentnych specjalizacji (w krajowej i regionalnych strategiach inteligentnych specjalizacji). Wsparcie w ramach Priorytetu Inwestycyjnego będą mogły uzyskać przede wszystkim te inwestycje w infrastrukturę sfery B+R, które wykażą spójność z przedmiotowymi dokumentami.

W tym kontekście wsparcie sfery B+R w jednostkach naukowych w ramach Priorytetu Inwestycyjnego będzie miało ograniczony charakter, sprowadzając się do wsparcia działalności badawczo-rozwojowej, zgodnie ze zaktualizowaną Regionalną Strategią Innowacji, uwzględniającą inteligentne specjalizacje.

Zgodnie z założeniami Priorytetu Inwestycyjnego rezultatami tego typu działań powinno być zwiększenie komercjalizacji wyników prac B+R we wspieranych jednostkach naukowych.

Tabela 3: Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR, w podziale na cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego

Lp	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa ² (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.		Liczba projektów B+R realizowanych przy wykorzystaniu wspartej infrastruktury B+R	szt.	Słabo rozwinięty	0	2014	93	IZ/ beneficjenci	Corocznie

SEKCJA 2.A.2. Opis przedsięwzięć planowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego

² Wartości docelowe dla EFRR i FS określone ilościowo lub jakościowo.

SEKCJA 2.A.2.1. Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

Jest to jeden z kluczowych instrumentów jeśli chodzi o wzrost innowacyjności, a w konsekwencji konkurencyjności Wielkopolski. Uwzględnienie tego Priorytetu Inwestycyjnego jest niezbędne dla osiągnięcia inteligentnego rozwoju, zgodnie z priorytetem strategii *Europa 2020*. Jego realizacja, bazująca w pierwszej kolejności na współpracy nauki z gospodarką, przyczyni się do osiągnięcia na poziomie krajowym wzrostu poziomu nakładów na badania i rozwój do poziomu 1,7% PKB, określonych dla Polski w *Krajowym Programie Reform „Europa 2020”*.

Zakładane w ramach realizacji Priorytetu Inwestycyjnego wzmocnienie współpracy nauki z gospodarką powinno przyczynić się w krótkim czasie do wzrostu poziomu nakładów na B+R w relacji do PKB. Umożliwi to na poziomie operacyjnym m.in. wsparcie infrastruktury B+R w jednostkach naukowych.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- wsparcie jednostek naukowych w zakresie działalności badawczo-rozwojowej.

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów zintegrowanych, wymagających finansowania krzyżowego.

Potencjalne, główne grupy docelowe/beneficjenci:

- jednostki naukowe i ich konsorcja,
- szkoły wyższe.

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

SEKCJA 2.A.2.2. Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Przewiduje się możliwość konkursowego oraz pozakonkursowego trybu wyboru projektów. Zastosowanie trybu pozakonkursowego umożliwi precyzyjne skierowanie wsparcia na działalności badawczo-rozwojowej wpisującej się w zaktualizowaną Regionalną Strategią Innowacji oraz przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celu szczegółowego.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

SEKCJA 2.A.2.3. Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego brana jest pod uwagę możliwość zastosowania instrumentów zwrotnych. Ostateczne rozstrzygnięcie o wielkości środków, zakresie i formie wsparcia zostanie podjęte po przeprowadzeniu analizy zgodnie z art. 37 rozporządzenia ogólnego.

SEKCJA 2.A.2.4. Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

SEKCJA 2.A.2.5. Układ wskaźników produktu

Tabela 5: Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Lp	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba jednostek naukowych objętych wsparciem w zakresie inwestycji w infrastrukturę B+R	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	47	IZ/beneficjencji	Corocznie

PRIORYTET INWESTYCYJNY 1.2. Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje (...)

SEKCJA 2.A.1. Opis celów szczegółowych priorytetu inwestycyjnego, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu

Realizowany cel szczegółowy

Wzrost potencjału innowacyjnego przedsiębiorstw

Oczekiwane rezultaty

Jednym z kluczowych czynników innowacyjnego i technologicznego postępu w regionie są nakłady inwestycyjne na sferę B+R. Ich wzrost jest niezbędny dla wypełnienia przez Polskę zobowiązania podniesienia nakładów na B+R do poziomu 1,7% PKB, wynikającego z Krajowego Programu Reform. Inwestycje w tym obszarze przyczynią się do realizacji niniejszego zobowiązania, przede wszystkim stanowiąc dźwignię uruchamiającą nakłady prywatne, co w polskich realiach jest szczególnie ważne.

Większe zaangażowanie sektora prywatnego w finansowaniu sektora B+R oraz wdrażanie innowacji uzależnione jest od stworzenia odpowiedniego systemu narzędzi. Pobudzanie innowacyjności powinno w tym celu odbywać się wielokierunkowo – nie tylko poprzez inwestycje w przedsiębiorstwach, ale również edukację, badania naukowe, czy instytucje wspierające biznes i współpracujące we współpracy. Niezbędna jest tu konieczność wzajemnego uzupełniania się wszelkich działań, które realizowane będą zarówno poprzez pobudzenie popytu na prace rozwojowe i innowacje, ale również na dostosowanie ich podaży do potrzeb i oczekiwań rynku. Istotne z punktu widzenia całej gospodarki jest zaangażowanie przedsiębiorców we wprowadzanie innowacji, w tym w szczególności w zwiększanie ich potencjału badawczo-rozwojowego, tworzenie infrastruktury badawczej oraz kreowanie popytu na kadre B+R (ze szczególnym uwzględnieniem inteligentnych specjalizacji Wielkopolski). Popularny do tej pory model zakupu przestarzałej technologii z zagranicy powinien zostać w dużej mierze zastąpiony działaniami związanymi z wytworzeniem a następnie wdrażaniem innowacji na bazie nieustannie zwiększanego potencjału własnego, współpracy z wyspecjalizowanymi w tych kierunkach podmiotami (instytucje otoczenia biznesu, jednostki naukowe, centra technologii itp.) oraz współpracy w ramach klastrów. Współpraca ta może z jednej strony zwiększać skłonność przedsiębiorstw do ponoszenia ryzyka związanego z wprowadzaniem innowacji, a z drugiej może to ryzyko redukować.

Tabela 3: Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR, w podziale na cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego

Lp	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.		Liczba projektów B+R realizowanych przy wykorzystaniu	szt.	Słabo rozwinięty	0	2014	69	IZ/ beneficjencji	Corocznie

		wspartej infrastruktury B+R							
--	--	-----------------------------	--	--	--	--	--	--	--

SEKCJA 2.A.2. Opis przedsięwzięć planowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego

SEKCJA 2.A.2.1. Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

Zainwestowane w ramach Priorytetu Inwestycyjnego środki mają za zadanie przede wszystkim lepiej powiązać naukę z gospodarką oraz być dźwignią uruchamiającą nakłady prywatne na sferę B+R, a przez to doprowadzić do wzrostu potencjału innowacyjnego przedsiębiorstw. Przyczyni się to na poziomie regionalnym do wypełnienia zobowiązań Polski względem Strategii Europa 2020, określonych w Krajowym Programie Reform (zgodnie z przeprowadzoną diagnozą aktualnie największy wpływ na niski wskaźnik poziomu nakładów na B+R ma właśnie sektor prywatny).

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego realizowane będą działania mające na celu podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw regionu, w tym w szczególności poprzez wzrost potencjału sektora B+R. Wspierane będą działania na rzecz zaplecza badawczo-rozwojowego przedsiębiorstw, w tym ich infrastruktury naukowo-badawczej, prace B+R realizowane przez przedsiębiorstwa umożliwiające w szczególności realizację zaktualizowanej Regionalnej Strategii Innowacji oraz wdrożenie własnych lub zakupionych wyników badań naukowych i technologii, a także praw do własności intelektualnej, w tym patentów, licencji, know-how lub innej nieopatentowanej wiedzy technicznej związanej z wdrażanym produktem lub usługą. Adresowane w ten sposób wsparcie pozwoli na wprowadzenie innowacyjnych produktów bądź usług na rynek, a także na podjęcie działań prowadzących do inicjowania, audytu i poprawy przebiegu procesów innowacyjnych w przedsiębiorstwach.

Wsparcie w ramach PI 1.2 uzyskają również instytucje otoczenia biznesu, w których świadczone będą przede wszystkim wysoko wyspecjalizowane, dopasowane do potrzeb rynku kompleksowe usługi w obszarze tworzenia B+R+I, transferu wiedzy i technologii, w szczególności realizujące zapisy RSI. W ramach wzmocnienia instytucji otoczenia biznesu podejmowane będą działania nakierowane na profesjonalizację dotychczasowych działań: udostępnianie infrastruktury oraz usługi doradcze i szkoleniowe. Realizowane będą inwestycje poprawiające jakość wybudowanej infrastruktury, w tym pod kątem inteligentnej specjalizacji, np. zakup wyposażenia laboratoriów, czy innych specjalistycznych sprzętów. Istotnym kierunkiem wsparcia instytucji otoczenia biznesu będzie również popularyzacja nauki i innowacji wśród mieszkańców regionu.

Wsparcie obejmowało będzie także klastry inicjujące współpracę przedsiębiorstw w celu pozyskiwania i wdrażania wyników prac badawczo-rozwojowych oraz poprawy potencjału innowacyjnego przedsiębiorstw, w tym inicjowania procesów innowacyjnych w klastrze w ramach łańcuchów lub sieci wartości.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- wsparcie działalności B+R, w szczególności związanej z rozwojem inteligentnych specjalizacji, realizowanej przez/dla przedsiębiorców (w tym stworzenie/rozwój zaplecza badawczo-rozwojowego),
- wsparcie wdrożenia własnych lub zakupionych wyników badań naukowych/technologii oraz praw do własności intelektualnej,
- wspieranie procesów innowacyjnych w przedsiębiorstwach na wszystkich etapach powstawania i rozwoju nowych produktów i usług,

- wsparcie instytucji otoczenia biznesu świadczących wyspecjalizowane usługi na rzecz działalności B+R oraz transferu technologii, szczególnie dla inteligentnych specjalizacji,
- wsparcie współpracy nauki i biznesu na rzecz wypracowania i wdrażania innowacji,
- wsparcie rozwoju klastrów.

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów zintegrowanych, wymagających finansowania krzyżowego.

Potencjalne, główne grupy docelowe/beneficjenci:

- przedsiębiorcy,
- konsorcja naukowo-przemysłowe,
- sieci przedsiębiorstw, w tym klastry,
- instytucje otoczenia biznesu.

Obszar objęty wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

SEKCJA 2.A.2.2. Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy tryb wyboru projektów. Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

SEKCJA 2.A.2.3. Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego brana jest pod uwagę możliwość zastosowania instrumentów zwrotnych. Ostateczne rozstrzygnięcie o wielkości środków, zakresie i formie wsparcia zostanie podjęte po przeprowadzeniu analizy zgodnie z art. 37 rozporządzenia ogólnego.

SEKCJA 2.A.2.4. Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

SEKCJA 2.A.2.5. Układ wskaźników produktu

Tabela 5: Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1	Liczba przedsię-	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	48	IZ/ beneficjencji	Corocznie

.	biorstw objętych wsparciem w zakresie inwestycji w infrastrukturę B+R						
2	Liczba wspartych instytucji otoczenia biznesu - ośrodki innowacji	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	21	IZ/beneficjenci	Corocznie

PRIORYTET INWESTYCYJNY 3.1. Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości

SEKCJA 2.A.1. Opis celów szczegółowych priorytetu inwestycyjnego, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu

Realizowany cel szczegółowy

Wzrost przedsiębiorczości

Oczekiwane rezultaty

W Wielkopolsce jedną z głównych barier rozwoju przedsiębiorczości jest brak kapitału własnego zarówno na założenie przedsiębiorstwa, jak i na jego rozwój i wdrażanie systemów jakości i zarządzania w początkowej fazie funkcjonowania. Szczególnie ważna jest tu konieczność stworzenia odpowiednich warunków do rozwoju podmiotów w pierwszym okresie ich działalności, kiedy to istnieje najwyższe ryzyko upadku (aż 80% firm upada w pierwszym roku funkcjonowania). W związku ze szczególnymi problemami z uzyskaniem zewnętrznego finansowania tej fazy działalności (w dużej mierze problem ten dotyczy sektora MŚP), w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przewidziano wsparcie dla nowych przedsiębiorstw (w tym start up-ów), ale i poprzez pośrednictwo instytucji otoczenia biznesu, jak również wsparcie tworzenia nowej i rozwoju istniejącej infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego, w szczególności poprzez inwestowanie w infrastrukturę wspólną, ogólnodostępną, w tym infrastrukturę terenów inwestycyjnych.

W tym kontekście celem realizowanego Priorytetu Inwestycyjnego powinien być dynamiczny wzrost przedsiębiorczości oparty przede wszystkim na wykorzystaniu przez przedsiębiorców szeroko rozumianych innowacji, wprowadzanej zarówno na poziomie produktowym, procesowym, jak i nietechnologicznym.

Tabela 3: Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR, w podziale na cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego

Lp	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.		Liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach inwestycyjnych	szt.	Słabo rozwinięty	0	2014	Do oszacowania	IZ/ beneficjenci	Corocznie
2.		Liczba wprowadzonych innowacji ³	szt.	Słabo rozwinięty	0	2014	271	IZ/ beneficjenci	Corocznie

3 Wskaźnik agregowany z:

- Liczba wprowadzonych innowacji produktowych

SEKCJA 2.A.2. Opis przedsięwzięć planowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego

SEKCJA 2.A.2.1. Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

Sformułowany w ramach niniejszego Priorytetu Inwestycyjnego cel szczegółowy „wzrost przedsiębiorczości” wymaga zaadresowania wsparcia inwestycyjnego w trzech kierunkach: dla nowotworzonych podmiotów gospodarczych, dla instytucji otoczenia biznesu oraz na wsparcie infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego.

Cel szczegółowy realizowany będzie przez wsparcie dla nowotworzonych przedsiębiorstw (start up-ów), mające na celu wdrożenie w nich wszelkiego rodzaju innowacji, umożliwiające im wejście na rynek oraz zapewniające odpowiedni poziom konkurencyjności w początkowych fazach rozwoju.

Szczególnego wsparcia wymagać będzie również budowany przez lata system instytucji otoczenia biznesu, szczególnie w zakresie jakości świadczonych przez nie usług dla tworzonych przedsiębiorstw. Tego rodzaju wsparcie jest warunkiem efektywnego wykorzystania pozostałych instrumentów dla gospodarki regionu. W związku z tym w ramach Priorytetu Inwestycyjnego wsparcie skierowane zostanie do instytucji otoczenia biznesu, w których świadczone będą przede wszystkim wysoko wyspecjalizowane, dopasowane do potrzeb kompleksowe usługi na rzecz inkubacji przedsiębiorstw. Dla początkującego innowacyjnego przedsiębiorcy za pośrednictwem IOB przewiduje się wsparcie wielowymiarowe poprzez: udostępnienie infrastruktury, doradztwo i mentoring w zakresie tworzenia i prowadzenia przedsiębiorstwa (w tym pozyskiwania kapitału inwestycyjnego) oraz inne usługi niezbędne we wczesnych fazach rozwoju firmy. W tym kontekście wsparcie skierowane zostanie na rozwój inkubatorów przedsiębiorczości oraz ośrodków wspierających przedsiębiorczość akademicką.

Ważnym ogniwem dla wsparcia tworzenia MŚP w ramach Priorytetu Inwestycyjnego będzie tworzenie i rozwój infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego, a w szczególności dotyczącej obszarów powojсковych, poprzemysłowych, pokolejowych i popegeerowskich oraz terenów zamkniętych składowisk odpadów, nadających się do nowych funkcji. Obejmuje ono takie kierunki, jak uporządkowanie i przygotowanie terenów inwestycyjnych w celu nadania im nowych funkcji gospodarczych, uzbrojenie terenów inwestycyjnych w media, budowę lub modernizację układu komunikacyjnego dla terenu inwestycyjnego, budowę, rozbudowę lub modernizację innej wyspecjalizowanej infrastruktury technicznej oraz kampanie promocyjne.

Specyficznym typem wspieranej infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego będą lotniska (jak również tereny byłych lotnisk), przeznaczone do wykorzystania w celach biznesowych, których odpowiednie wsparcie powinno stać się impulsem dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości w szczególności na obszarach znacznie oddalonych od stolicy województwa. W tym aspekcie, w toku zdiagnozowanych potrzeb inwestycyjnych, wsparcie dotyczyć będzie modernizacji i rehabilitacji niezbędnej infrastruktury, jak również instalacji systemów nawigacji zapewniających wysoki standard i bezpieczeństwo obsługiwanych lotów biznesowych.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- wsparcie tworzenia przedsiębiorstw i rozwoju w początkowym okresie działalności,

- Liczba wprowadzonych innowacji procesowych
- Liczba wprowadzonych innowacji nietechnologicznych

- rozwój potencjału i zakresu oraz poprawa jakości usług instytucji otoczenia biznesu na rzecz inkubacji przedsiębiorstw, w tym dla regionalnych specjalizacji,
- tworzenie nowej i rozwój istniejącej infrastruktury terenów inwestycyjnych na rzecz rozwoju gospodarczego (w tym dostosowanie lotnisk oraz terenów byłych lotnisk do wykorzystania w celach obsługi lotów biznesowych), w tym dla inteligentnych specjalizacji regionalnych.

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów zintegrowanych, wymagających finansowania krzyżowego.

Potencjalne, główne grupy docelowe/beneficjenci:

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, stowarzyszenia oraz jednostki organizacyjne,
- przedsiębiorcy,
- sieci przedsiębiorstw, w tym klastry,
- instytucje otoczenia biznesu.

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

SEKCJA 2.A.2.2. Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Zastosowanie trybu pozakonkursowego umożliwi precyzyjne skierowanie wsparcia na tworzenie nowych oraz rozwój terenów inwestycyjnych, a także przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celu szczegółowego.

Ponadto przewiduje się możliwość zastosowania trybu pozakonkursowego w zakresie inwestycji realizowanych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych oraz OSI regionalnego „Ośrodki subregionalne i ich obszary funkcjonalne”.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

SEKCJA 2.A.2.3. Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego brana jest pod uwagę możliwość zastosowania instrumentów zwrotnych. Ostateczne rozstrzygnięcie o wielkości środków, zakresie i formie wsparcia zostanie podjęte po przeprowadzeniu analizy zgodnie z art. 37 rozporządzenia ogólnego.

SEKCJA 2.A.2.4. Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

SEKCJA 2.A.2.5. Układ wskaźników produktu

Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba nowych wspieranych przedsiębiorstw	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	135	IZ/beneficjenci	Corocznie
2.	Powierzchnia wspartych (przygotowanych) terenów inwestycyjnych	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	Do oszacowania	IZ/beneficjenci	Corocznie

PRIORYTET INWESTYCYJNY 3.2. Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia

SEKCJA 2.A.1. Opis celów szczegółowych priorytetu inwestycyjnego, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu

Realizowany cel szczegółowy

Wzrost umiędzynarodowienia gospodarki

Oczekiwane rezultaty

Działalność gospodarcza wymaga szerokiego uczestniczenia w międzynarodowych procesach gospodarczych. Czynnikiem wzmacniającym konkurencyjność wielkopolskich przedsiębiorstw powinna być promocja i wsparcie na rynkach międzynarodowych. Jest to szczególnie ważne w kontekście globalizacji gospodarki oraz negatywnych skutków mijającego kryzysu finansowego. W tym kontekście w ramach realizowanego Priorytetu Inwestycyjnego planuje się aktywnie wpływać na wzrost umiędzynarodowienia rodzimej gospodarki, czego efektem powinno być zwiększenie liczby nawiązywanych kontaktów zagranicznych, a w szczególności podpisywanych przez wielkopolskich przedsiębiorców umów z partnerami zagranicznymi. W dalszej kolejności przełoży się to na poprawę ogólnych wskaźników dotyczących wielkości wielkopolskiego eksportu i wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej regionu. Działaniami uzupełniającymi dla osiągnięcia tego typu efektów powinno być również wsparcie nowych modeli biznesowych przedsiębiorstw oraz wyspecjalizowanych usług świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu, a także promocja regionalnej gospodarki.

Tabela 3: Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR, w podziale na cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego

L p.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1		Liczba kontraktów handlowych zagranicznych podpisanych przez przedsiębiorstwa wsparte w zakresie internacjonalizacji	szt.	Słabo rozwinięty	0	2014	75	IZ/beneficjenci	Corocznie

SEKCJA 2.A.2. Opis przedsięwzięć planowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego

SEKCJA 2.A.2.1. Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

W ramach przedmiotowego Priorytetu Inwestycyjnego cel szczegółowy obejmujący wzrost umiędzynarodowienia gospodarki realizowany będzie w szczególności przez podmioty gospodarcze koncentrujące swą działalność na rynkach zagranicznych (działania nastawione na wzrost eksportu i nowe rynki zbytu), w tym na współpracy z partnerami zagranicznymi. Zakłada się możliwość wsparcia internacjonalizacji przedsiębiorstw w formie bezpośredniej, bądź też poprzez pośrednictwo instytucji otoczenia biznesu w zakresie tworzenia i wykorzystania instrumentów do wsparcia tego typu wyspecjalizowanej działalności przedsiębiorstw (wspierające przedsiębiorców od etapu koncepcyjnego do wdrożenia pomysłu na internacjonalizację działalności i podjęcia międzynarodowej współpracy gospodarczej).

Wspierane będą ponadto działania klastrów organizujących współpracę swoich członków w celu wspólnej internacjonalizacji działalności gospodarczej lub internacjonalizacji produktów i usług klastra, jak również promocji przedsiębiorstw na rynkach międzynarodowych.

Ważnym aspektem realizacji Priorytetu Inwestycyjnego będzie wsparcie nowych modeli biznesowych przedsiębiorstw oraz ich zmian, szczególnie na rzecz internacjonalizacji. Podczas ich wdrażania wśród przedsiębiorców promowane będzie m.in. wykorzystanie narzędzi pozwalających na efektywne zarządzanie ryzykiem z obszarów środowiskowego, społecznego oraz ładu organizacyjnego (ang. environmental, social, governance, ESG). Społeczna odpowiedzialność biznesu (ang. Corporate Social Responsibility, CSR) powinna być także promowana wśród przedsiębiorstw lokalnych sieci współpracy i powiązań kooperacyjnych ukierunkowanych na działalność krajową, gwarantując podstawy dla zrównoważonego rozwoju społecznej gospodarki rynkowej na szczeblu lokalnym.

Osobnym działaniem realizowanym w ramach Priorytetu Inwestycyjnego będzie promocja regionalnej gospodarki na rynkach międzynarodowych, realizowana przy współpracy samorządu województwa, w pełni zaangażowanego w poprawę wizerunku gospodarki regionu na arenie międzynarodowej (organizowanie udziału w konferencjach, targach itp.). Uzupełnieniem tego działania będzie promocja turystyczna regionu, zarówno w wymiarze krajowym jak i międzynarodowym.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- wsparcie internacjonalizacji przedsiębiorstw i ich sieci, w tym klastrów,
- wsparcie międzynarodowej współpracy gospodarczej przedsiębiorstw,
- promocja przedsiębiorstw regionu na rynkach międzynarodowych,
- wsparcie wyspecjalizowanych usług instytucji otoczenia biznesu w zakresie nowych modeli biznesowych i internacjonalizacji przedsiębiorstw,
- promocja gospodarcza i turystyczna regionu.

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów zintegrowanych, wymagających finansowania krzyżowego.

Potencjalne, główne grupy docelowe/beneficjenci:

- przedsiębiorcy,
- sieci przedsiębiorstw, w tym klastry,
- instytucje otoczenia biznesu,
- organizacje pozarządowe,
- jednostki samorządu terytorialnego.

Obszary objęte wsparciem:

- Wsparcie dotyczy całego województwa.

SEKCJA 2.A.2.2. Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Zastosowanie trybu pozakonkursowego umożliwi precyzyjne skierowanie wsparcia oraz przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celów priorytetu inwestycyjnego.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi, przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

SEKCJA 2.A.2.3. Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

Nie przewiduje się wsparcia w postaci finansowania zwrotnego.

SEKCJA 2.A.2.4. Opis planowanego zastosowania dużych projektów.

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

SEKCJA 2.A.2.5. Układ wskaźników produktu

Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR podziane na priorytety inwestycyjne i kategorie

Lp	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba wspartych przedsięwzięć informacyjno-promocyjnych o charakterze międzynarodowym	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	16	IZ/beneficjenci	Corocznie
2.	Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie internacjonalizacji/ umiędzynarodowienia działalności	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	300	IZ/beneficjenci	Corocznie

PRIORYTET INWESTYCYJNY 3.3. Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług

SEKCJA 2.A.1. Opis celów szczegółowych priorytetu inwestycyjnego, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu

Realizowany cel szczegółowy

Wzrost potencjału gospodarki

Oczekiwane rezultaty

W Wielkopolsce głównymi barierami dla rozwoju przedsiębiorstw sektora MŚP jest brak kapitału własnego możliwego do wykorzystania w kierunku rozwoju i wdrażania systemów jakości i zarządzania przedsiębiorstwem, problemy z uzyskaniem zewnętrznego finansowania (szczególnie problem ten dotyczy MŚP), niskie nakłady inwestycyjne, ograniczony dostęp do innowacji, wysoko zamortyzowany majątek trwały przy braku środków na modernizację techniczną. Ponadto istotnym problemem wielkopolskich firm jest większa koncentracja na doraźnym planowaniu działalności i bieżącym funkcjonowaniu nastawionym na maksymalizację obrotów i zysków, niż nad budowaniem relacji z klientami, partnerami handlowymi, pracownikami i otoczeniem. Blisko 1/3 firm nie wprowadziła żadnych zmian w ciągu ostatnich trzech lat, a także nie ma planów rozwojowych. Najbardziej zachowawczy są mikroprzedsiębiorcy oraz samozatrudnieni, którzy stanowią ponad 95% wszystkich przedsiębiorstw w Wielkopolsce. W związku z tym konieczna jest popularyzacja wśród przedsiębiorców konieczności planowania i zarządzania strategicznego oraz promocja korzyści, jakie przynosi posiadanie sformułowanej strategii rozwoju przedsiębiorstwa, a następnie zaadresowanie bezpośredniego wsparcia w projekty zwiększające aktywność inwestycyjną MŚP oraz skutkujące wzrostem zatrudnienia i trwałym rozwojem firmy, będące odpowiedzią na zidentyfikowane potrzeby.

Priorytet Inwestycyjny jest podstawowym instrumentem wsparcia sektora małych i średnich przedsiębiorstw. Jego celem jest wzmocnienie aktywności inwestycyjnej istniejących podmiotów gospodarczych Wielkopolski, a przez to w perspektywie długofalowej wzrost potencjału całej wielkopolskiej gospodarki. Kluczowym rezultatem inwestowania w sektor MŚP powinno być przede wszystkim wdrożenie innowacji w przedsiębiorstwach (produktywnych, procesowych i nietechnologicznych), postrzeganych jako kluczowy czynnik wpływający na rozwój gospodarki.

Tabela 3: Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR, w podziale na cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego

Lp	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.		Liczba wprowadzonych innowacji ⁴	szt.	Słabo rozwinięty	0	2014	752	IZ/beneficjenci	Corocznie

⁴ Wskaźnik agregowany z:

- Liczba wprowadzonych innowacji produktywnych
- Liczba wprowadzonych innowacji procesowych

SEKCJA 2.A.2. Opis przedsięwzięć planowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego

SEKCJA 2.A.2.1. Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

W najbliższych latach konkurowanie niższymi kosztami pracy stanie się niemożliwe, dlatego ważnym elementem podnoszenia konkurencyjności przedsiębiorstw regionu będzie wzrost ich innowacyjności oraz adaptacji do wyzwań globalnej gospodarki.

Wsparcie w ramach Priorytetu Inwestycyjnego koncentrować się będzie w szczególności na wspomaganium rozwoju sektora MŚP poprzez zwiększenie ich aktywności inwestycyjnej (wprowadzanie nowych i ulepszonych produktów i usług, w szczególności przez wykorzystanie innowacyjnych rozwiązań – innowacje produktowe, procesowe, organizacyjne i marketingowe, a także adaptację produktów, usług i technologii dla potrzeb nowych rynków lub grup docelowych) oraz wzrost zatrudnienia. Preferowane będą projekty w szczególności wspierające innowacje w inteligentne specjalizacje regionu. Stąd podstawowym kierunkiem realizowanego wsparcia będą w pierwszej kolejności inwestycje w nowoczesne maszyny i sprzęt produkcyjny.

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego przewiduje się także wsparcie rozwoju klastrów regionalnych i lokalnych, czyli skupiska firm i instytucji, które charakteryzują się wysokim poziomem różnego rodzaju interakcji, powiązań funkcjonalnych i współpracy, oczywiście przy zachowaniu konkurencyjności. Głównym celem przyszłej polityki klastrowej powinno być wzmocnienie innowacyjności i konkurencyjności wielkopolskiej gospodarki w oparciu o intensyfikację współpracy, interakcji i przepływów wiedzy w ramach klastrów oraz wspieranie rozwoju strategicznych specjalizacji gospodarczych (klastrów kluczowych). Cel ten będzie realizowany przez wspieranie istniejących i nowoutworzonych klastrów poprzez dofinansowanie koordynatorów klastrów, w tym prowadzonych przez nich inicjatyw klastrowych, a także wspieranie wybranych klastrów o kluczowym znaczeniu i potencjale konkurencyjnym dla gospodarki regionu. W ramach Priorytetu Inwestycyjnego przewiduje się wspieranie zarówno wczesnej fazy rozwoju klastrów (faza embrionalna/inkubacji) w celu budowy kompetencji i potencjału rozwojowego klastrów, a także wspieranie rozwoju klastrów znajdujących się w fazie wzrostu, ze szczególnym uwzględnieniem podnoszenia ich innowacyjności, m.in. kluczowe klastry dla regionu.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- inwestycje w przedsiębiorstwa na rzecz nowych lub ulepszonych produktów i usług,
- wsparcie rozwoju klastrów.

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów zintegrowanych, wymagających finansowania krzyżowego.

Potencjalne, główne grupy docelowe/beneficjenci:

- przedsiębiorcy,
- sieci przedsiębiorstw, w tym klastry.

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

SEKCJA 2.A.2.2. Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy tryb wyboru projektów.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych wymienionych w WRPO 2014+ na etapie realizacji tego programu, opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

SEKCJA 2.A.2.3. Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego brana jest pod uwagę możliwość zastosowania instrumentów zwrotnych. Ostateczne rozstrzygnięcie o wielkości środków, zakresie i formie wsparcia zostanie podjęte po przeprowadzeniu analizy zgodnie z art. 37 rozporządzenia ogólnego.

SEKCJA 2.A.2.4. Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

SEKCJA 2.A.2.5. Układ wskaźników produktu

Tabela 5: Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Lp	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	752	IZ/beneficjenci	Corocznie

PRIORYTET INWESTYCYJNY 3.4. Wspieranie zdolności MŚP do wzrostu na rynkach regionalnych, krajowych i międzynarodowych oraz do angażowania się w procesy innowacji

SEKCJA 2.A.1. Opis celów szczegółowych priorytetu inwestycyjnego, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu

Realizowany cel szczegółowy

Wzrost potencjału usług dla przedsiębiorstw

Oczekiwane rezultaty

Duże rezerwy konkurencyjności gospodarki regionalnej tkwią w działalności instytucji otoczenia biznesu oraz w inicjowanej przez nie współpracy przedsiębiorstw. Ich odpowiednie wykorzystanie wymaga inwestowania we wzmocnienie potencjału instytucji otoczenia biznesu i zdolności różnych podmiotów do zarządzania między innymi sieciami, parkami przemysłowymi, czy inkubatorami przedsiębiorczości. Kluczowym kierunkiem wzrostu potencjału instytucji otoczenia biznesu będą specjalne usługi doradcze i szkoleniowe adresowane bezpośrednio dla podmiotów nimi zarządzającymi, podnoszące jakość pracujących w nim kadr, oraz nieustanne podnoszenie standardów w projektach szkoleniowych i doradczych adresowanych przez IOB-y w stronę przedsiębiorców (w tym w szczególności w zakresie innowacyjności). Trwałym rezultatem udzielonego wsparcia powinno stać się w krótkim okresie podniesienie jakości oraz liczby usług świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu.

Tabela 3: Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR, w podziale na cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego

Lp	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1		Liczba nowych i ulepszonych usług świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu	szt.	Słabo rozwinięty	0	2014	229	IZ/beneficjenci	Corocznie

SEKCJA 2.A.2. Opis przedsięwzięć planowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego

SEKCJA 2.A.2.1. Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego wsparcie związane będzie z trwałym wzrostem potencjału usług świadczonych dla przedsiębiorstw. Uzyskają je w pierwszej kolejności instytucje otoczenia biznesu, w których świadczone będą przede wszystkim wysoko-wyspecjalizowane, dopasowane do potrzeb kompleksowe usługi (m.in. parki przemysłowe, naukowo-przemysłowe, inkubatory przedsiębiorczości itp.). W celu zwiększenia ich efektyw-

ności oraz lepszego wykorzystania specyfiki działalności tego typu instytucji wspierane będą działania na rzecz rozwoju i zwiększania kompetencji kadr ośrodków (usługi doradcze i szkoleniowe). W ramach wzmocnienia instytucji otoczenia biznesu podejmowane będą działania nakierowane na profesjonalizację dotychczas świadczonych usług poprzez m.in.: udostępnianie infrastruktury oraz usługi doradcze i szkoleniowe dla przedsiębiorstw. Realizowane będą inwestycje poprawiające jakość i efektywność wykorzystania wybudowanej infrastruktury. Wspierane będą prace IOB nad projektami doradczymi i szkoleniowymi zwiększającymi zdolność MŚP do konkurencji.

Istotnym kierunkiem wzmocnienia instytucji otoczenia biznesu będzie wsparcie sieciowania ich działalności, służące poprawie efektywności prowadzonych działań doradczo-szkoleniowych.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- wsparcie potencjału instytucji otoczenia biznesu,
- projekty doradcze i szkoleniowe dla przedsiębiorstw, zwiększające ich zdolność do budowania oraz wzrostu przewagi konkurencyjnej na rynku,
- sieciowanie instytucji otoczenia biznesu.

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów zintegrowanych, wymagających finansowania krzyżowego.

Potencjalne, główne grupy docelowe/beneficjenci:

- instytucje otoczenia biznesu,
- przedsiębiorcy,
- jednostki naukowe
- jednostki samorządu terytorialnego.

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

SEKCJA 2.A.2.2. Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy tryb wyboru projektów. Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

SEKCJA 2.A.2.3. Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

Nie przewiduje się wsparcia w postaci finansowania zwrotnego.

SEKCJA 2.A.2.4. Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

SEKCJA 2.A.2.5. Układ wskaźników produktu

Tabela 5: Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Lp	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba wspartych instytucji otoczenia biznesu ⁵	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	114	IZ/beneficjenci	Corocznie

⁵ Wskaźnik agregowany z:

- Liczba wspartych instytucji otoczenia biznesu – ośrodki innowacji
- Liczba wspartych instytucji otoczenia biznesu – ośrodki przedsiębiorczość

SEKCJA 2.A.3. Opis przedsięwzięć EFS z zakresu innowacji społecznych, współpracy trans-granicznej oraz wkładu EFS do realizacji celów tematycznych 1-7

Nie dotyczy

SEKCJA 2.A.4. Ramy wykonania osi priorytetowej

Tabela 6: Ramy wykonania osi priorytetowej, w podziale na fundusze i kategorie regionów

Typ wskaźnika (KEW, wskaźnik postępu finansowego, produktu, lub jeśli właściwe – wskaźnik rezultatu)	Lp.	Definicja wskaźnika lub KEW	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023)	Źródła danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach)	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.
Wskaźnik postępu finansowego	1.	Wartość zakontraktowanych środków	zł	EFRR	Słabo rozwinięty	Do oszacowania	Do oszacowania	IZ		
Wskaźnik postępu finansowego	2.	Wartość wydatków certyfikowanych do KE	zł	EFRR	Słabo rozwinięty	Do oszacowania	Do oszacowania	IZ		

SEKCJA 2.A.5. Kategoryzacja interwencji osi priorytetowej

Tabele 7-12: Tabele przedstawiające zastosowane w osi priorytetowej kategorie interwencji

EFS, region słabiej rozwinięty											
Tabela 7: Wymiar 1		Tabela 8: Wymiar 2		Tabela 9: Wymiar 3		Tabela 10: Wymiar 6		Tabela 11: Wymiar 7		Tabela 12: Wymiar 8	
Zakres interwencji		Forma finansowania		Typ terytorium		Terytorialne mechanizmy wdrażania		EFS secondary theme (wyłącznie EFS)		cel tematyczny (EFRR/EF)	
Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€
001		01		00		01		00	-	01	
002						00				03	
056											
057											
058											
059											
060											
061											
062											
063											
064											

065											
066											
067											
071											
100											

SEKCJA 2.A.6. Planowane wykorzystanie pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych

OŚ PRIORYTETOWA 2. Społeczeństwo informacyjne

Oś priorytetowa realizuje następujący cel szczegółowy programu:

Wzrost zastosowania TIK

Cel ten będzie finansowany ze środków:

Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

Priorytety inwestycyjne

Cel tematyczny 2: Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości TIK

- 2.2. Rozwój produktów i usług opartych na TIK, handlu elektronicznego oraz zwiększanie zapotrzebowania na TIK
- 2.3. Wzmacnianie zastosowania technologii komunikacyjno-informacyjnych dla e-administracji, e-learningu, e-integracji, e-kultury i e-zdrowia

SEKCJA 2.A.0. Uzasadnienie zastosowania osi wielofunduszowej, wielotematycznej i/lub obejmującej kilka kategorii regionów

Nie dotyczy

PRIORYTET INWESTYCYJNY 2.2. Rozwój produktów i usług opartych na TIK, handlu elektronicznego oraz zwiększanie zapotrzebowania na TIK

SEKCJA 2.A.1. Opis celów szczegółowych priorytetu inwestycyjnego, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu

Realizowany cel szczegółowy

Wzrost zastosowania TIK w gospodarce

Oczekiwane rezultaty

Niski stopień wykorzystania TIK w przedsiębiorstwach regionu nie sprzyja ich konkurencyjności. Dla znacznej części przedsiębiorstw Internet jest jedynie źródłem informacji, a dla niewielkiej – instrumentem prowadzenia działalności gospodarczej.

Odpowiedzią na powyższy stan rzeczy jest realizacja niniejszego priorytetu Inwestycyjnego. Jego celem jest wzrost zastosowania TIK w gospodarce, co wymaga uzyskania odpowiednich rezultatów. Oczekuje się, iż na rozszerzenie stosowania tych technologii wpływać będą takie rezultaty, jak wzrost zakresu e-usług, handlu elektronicznego, a także wykorzystanie TIK w zarządzaniu biznesem, w kontaktach biznesowych, czy w sieciowaniu działalności gospodarczej.

Kluczowym rezultatem inwestowania w e-gospodarkę powinna być przede wszystkim większa liczba wdrożonych usług on-line.

Tabela 3: Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR, w podziale na cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego

Lp	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1		Liczba wdrożonych usług on-line	szt.	Słabo rozwinięty	0	2014	603	IZ/beneficjenci	Corocznie

SEKCJA 2.A.2. Opis przedsięwzięć planowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego

SEKCJA 2.A.2.1. Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

W ramach tego Priorytetu Inwestycyjnego realizowane będzie między innymi wsparcie przedsiębiorstw (w tym producentów rolno-spożywczych) w zakresie rozwoju produkcji i usług, przy zastosowaniu technologii informacyjno-komunikacyjnych. W ramach projektów możliwe będzie inwestowanie w nowe e-usługi, w systemy obsługi działalności przedsiębiorstw, w działalność on-line, w oprogramowanie, w systemy zarządzania i portale internetowe, a także wspieranie projektów szkoleniowych.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- dotacje na rzecz tworzenia i wdrażania nowych e-usług,
- wsparcie działalności on-line przedsiębiorstw,

- wprowadzenie nowoczesnych rozwiązań informatycznych w zakresie organizacji i zarządzania przedsiębiorstwem,
- wsparcie TIK na rzecz współpracy i sieciowania działalności gospodarczej (w tym wsparcie systemu B2B).

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów zintegrowanych, wymagających finansowania krzyżowego.

Potencjalne, główne grupy docelowe/beneficjenci:

- przedsiębiorcy,
- sieci przedsiębiorstw, w tym klastry.

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

SEKCJA 2.A.2.2. Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy tryb wyboru projektów. Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

SEKCJA 2.A.2.3. Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

Nie przewiduje się wsparcia w postaci finansowania zwrotnego.

SEKCJA 2.A.2.4. Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

SEKCJA 2.A.2.5. Układ wskaźników produktu

Tabela 5: Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	603	IZ/beneficjenci	Corocznie

PRIORYTET INWESTYCYJNY 2.3. Wzmacnianie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia

SEKCJA 2.A.1. Opis celów szczegółowych priorytetu inwestycyjnego, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu

Realizowany cel szczegółowy

Wzrost zastosowania TIK w sferze publicznej

Oczekiwane rezultaty

Niski stopień wyposażenia w komputery, ograniczone korzystanie z Internetu mieszkańców Wielkopolski nie sprzyja budowaniu społeczeństwa informacyjnego. Choć ze środków perspektywy finansowej 2007 – 2013 zrealizowano szeroko zakrojoną inwestycję w infrastrukturę szerokopasmową, nadal niski jest stopień jej wykorzystania. Jedną z przyczyn jest niski stopień rozwoju e-administracji i innych sfer publicznych pod tym względem oraz niski poziom cyfryzacji wszelkiego rodzaju informacji.

Wzrost zastosowania TIK w sferze publicznej będzie budowany na podstawie pozytywnych rezultatów, w takich obszarach jak wzrost liczby korzystających z e-usług, rozwój e-edukacji, większe możliwości dostępu przy pomocy technologii informacyjno-komunikacyjnych do kultury, ochrony zdrowia i innych informacji.

Miarą sukcesu w tym obszarze inwestowania WRPO 2014+ będzie przede wszystkim wzrost liczby usług świadczonych przy pomocy tych technologii. Pośrednio, wzmocni to efekty edukacyjne, zwiększy zatrudnialność oraz ograniczy wykluczenia społeczne, co bezpośrednio przekłada się na konkurencyjność zasobów ludzkich.

Tabela 3: Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR, w podziale na cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.		Liczba usług publicznych udostępnionych on-line ⁶	szt.	Słabo rozwinięty	0	2014	40	IZ/beneficjenci	Corocznie

SEKCJA 2.A.2. Opis przedsięwzięć planowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego

SEKCJA 2.A.2.1. Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

⁶ Wskaźnik agregowany z:

- Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości 3 – dwustronna interakcja
- Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości co najmniej 4 - transakcja

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

Uzyskanie zakładanych rezultatów w tym Priorytecie Inwestycyjnym wymaga odpowiedniego pakietu działań i projektów. Dotyczyć one będą przede wszystkim usług administracji publicznej, zarówno dla obywateli, przedsiębiorców, jak i innych podmiotów administracji. Projekty w tym zakresie realizowane będą przede wszystkim w takich sferach, jak administracja, edukacja, zdrowie, kultura. Na efekty wpływ będzie miała informatyzacja poszczególnych placówek wymienionych wyżej sfer, a także cyfryzacja, w tym digitalizacja zasobów, jakimi te placówki dysponują.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- wsparcie rozwoju elektronicznych usług publicznych, szczególnie w relacjach administracja-administracja, administracja-biznes oraz administracja-obywatel,
- zwiększenie dostępu obywateli do usług publicznych, w tym m.in. projektów z zakresu e-administracji, e-zdrowia, e-edukacji, e-kultury,
- informatyzacja placówek ochrony zdrowia oraz usług społecznych,
- wsparcie cyfryzacji, w tym digitalizacji zasobów kulturowych, naukowych i edukacyjnych, planistycznych, geodezyjnych i kartograficznych, a także zapewnienie powszechnego, otwartego dostępu w postaci cyfrowej do tych zasobów,
- wsparcie budowy publicznych punktów i sieci dostępu do Internetu,
- rozwój infrastruktury informatycznej integrującej zasoby i organizacje,
- tworzenie oraz rozwijanie referencyjnych rejestrów publicznych, w tym geograficznych systemów informacji przestrzennej (GIS).

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów zintegrowanych, wymagających finansowania krzyżowego.

Potencjalne, główne grupy docelowe/beneficjenci:

- jednostki samorządu terytorialnego i ich związki oraz jednostki im podległe,
- jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną,
- instytucje prowadzące ewidencje i rejestry na podstawie ustaw,
- organizacje pozarządowe,
- administracja rządowa zespolona i niezespolona,
- szkoły wyższe.

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

SEKCJA 2.A.2.2. Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Zastosowanie trybu pozakonkursowego, m.in. w zakresie systemu informacji przestrzennej oraz informatyzacji służby zdrowia, umożliwi precyzyjne skierowanie wsparcia oraz przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celu szczegółowego.

Budowa Systemu Informacji Przestrzennej Województwa Wielkopolskiego (SIPWW) ma na celu realizację wymogów Dyrektywy INSPIRE, a także zapisów wynikających ze Strategii Województwa Wielkopolskiego. Ustawa o Infrastrukturze Informacji Przestrzennej (IIP) stanowi transpozycję dyrektywy i jest podstawą do tworzenia IIP w Polsce, nakłada ona na Marszałka Województwa Wielkopolskiego: tworzenie, aktualizację i udostępnianie zbiorów metadanych infrastruktury informacji przestrzennej; wprowadzenie w zakresie swojej właściwości, rozwiązań technicznych zapewniających interoperacyjność zbiorów i usług danych przestrzennych oraz harmonizację tych zbiorów; utworzenie i obsługa, w zakresie swojej wła-

ściwości, sieci usług dotyczących zbiorów i usług danych przestrzennych. Działania Samorządu Województwa Wielkopolskiego w zakresie budowy SIPWW będą komplementarne z celami Programu „Cyfrowa Polska”.

Informatyzacja samorządowych jednostek udzielających świadczenia zdrowotne jest odpowiedzią na wymogi jakie placówkom medycznym stawia ustawa o Elektronicznej Dokumentacji Medycznej, Ponadto jest warunkiem koniecznym sprawnego rozwoju e-usług w sektorze, a tym samym do dostosowania sektora opieki zdrowotnej do wymogów dynamicznie rozwijającej się gospodarki elektronicznej i społeczeństwa informacyjnego.

Ponadto przewiduje się możliwość zastosowania trybu pozakonkursowego w zakresie inwestycji realizowanych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych oraz OSI regionalnego „Ośrodki subregionalne i ich obszary funkcjonalne”.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

SEKCJA 2.A.2.3. Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych.

SEKCJA 2.A.2.4. Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

SEKCJA 2.A.2.5. Układ wskaźników produktu

Tabela 5: Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba instytucji wspartych w zakresie zastosowania TIK (wskaźnik specyficzny dla programu)	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	40	IZ/beneficjenci	Corocznie

SEKCJA 2.A.3. Opis przedsięwzięć EFS z zakresu innowacji społecznych, współpracy trans-granicznej oraz wkładu EFS do realizacji celów tematycznych 1-7

Nie dotyczy

SEKCJA 2.A.4. Ramy wykonania osi priorytetowej

Typ wskaźnika (KEW, wskaźnik postępu finansowego, produktu, lub jeśli właściwe – wskaźnik rezultatu)	Lp.	Definicja wskaźnika lub KEW	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023)	Źródła danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach)	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.
Wskaźnik postępu finansowego	1.	Wartość zakontraktowanych środków	zł	EFRR	Słabo rozwinięty	Do oszacowania	Do oszacowania	IZ		
Wskaźnik postępu finansowego	2.	Wartość wydatków certyfikowanych do KE	zł	EFRR	Słabo rozwinięty	Do oszacowania	Do oszacowania	IZ		

SEKCJA 2.A.5. Kategoryzacja interwencji osi priorytetowej

EFS, region słabiej rozwinięty											
Tabela 7: Wymiar 1		Tabela 8: Wymiar 2		Tabela 9: Wymiar 3		Tabela 10: Wymiar 6		Tabela 11: Wymiar 7		Tabela 12: Wymiar 8	
Zakres interwencji		Forma finansowania		Typ terytorium		Terytorialne mechanizmy wdrażania		EFS secondary theme (wyłącznie EFS)		cel tematyczny (EFRR/EF)	
Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€
048		01		00		00		00	-	02	
077											
078						01					
079											
080											
081											
100											

SEKCJA 2.A.6. Planowane wykorzystanie pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych

OŚ PRIORYTETOWA 3. Energia

Cel szczegółowy programu

Zmniejszenie emisyjności gospodarki

Finansowanie

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

Priorytety inwestycyjne

Cel tematyczny 4: Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach

- 4.1. Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych
- 4.2. Promowanie efektywności energetycznej i korzystania odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach
- 4.3. Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym
- 4.5. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu
- 4.7. Promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe

SEKCJA 2.A.0. Uzasadnienie zastosowania osi wielofunduszowej, wielotematycznej i/lub obejmującej kilka kategorii regionów

Nie dotyczy

PRIORYTET INWESTYCYJNY 4.1. Wspieranie tworzenia i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych

SEKCJA 2.A.1. Opis celów szczegółowych priorytetu inwestycyjnego, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu

Realizowany cel szczegółowy

Wzrost udziału OZE w zużyciu energii

Oczekiwane rezultaty

Wielkopolska ma dobre warunki do produkcji energii odnawialnej, szczególnie w zakresie energii wiatrowej oraz energii otrzymywanej z biomasy. Realizacja celu szczegółowego spowoduje wniesienie wkładu przez region w realizację celu strategii Europa 2020 dotyczącego zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii w całkowitym zużyciu energii do 20% w UE oraz zmniejszenia CO₂, a przez wzmocnienie „zielonego” aspektu gospodarki regionu wzmocnienia jej konkurencyjności.

Efektom realizacji Priorytetu Inwestycyjnego będzie w szczególności wzrost produkcji energii odnawialnej w regionie, a przez to zwiększenie jej udziału w produkcji energii ogółem. Dodatkowymi efektami będzie ograniczenie wykorzystania nieodnawialnych surowców energetycznych, ograniczenie ryzyka niedoboru energii i zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego poprzez dywersyfikację źródeł energii.

Tabela 3: Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR, w podziale na cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.		Dodatkowa zdolność wytwarzania energii odnawialnej	MW	Słabo rozwinięty	0	2014	96	IZ/beneficjenci	Corocznie

SEKCJA 2.A.2. Opis przedsięwzięć planowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego

SEKCJA 2.A.2.1. Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

W Priorytecie Inwestycyjnym przewidziano wsparcie działań zmierzających do wzrostu produkcji energii pochodzącej z odnawialnych źródeł energii. Wspierane będą działania polegające na budowie oraz rozbudowie instalacji służących do produkcji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych. Przewiduje się również możliwość przyłączania instalacji służących do produkcji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych do sieci, a także realizacji inwestycji związanych z budową i modernizacją sieci elektroenergetycznych w pełni dedykowanych

przyłączeniu nowych jednostek wytwórczych energii z OZE do sieci krajowej. Dla wsparcia pozyskiwania odnawialnych źródeł energii przewiduje się również możliwość realizacji inwestycji związanych z budową lub modernizacją instalacji służących magazynowaniu i przetwarzaniu energii pochodzącej z odnawialnych źródeł energii oraz związanych z dystrybucją ciepła z odnawialnych źródeł energii.

W związku z rozwojem produkcji energii ze źródeł odnawialnych pojawia się zapotrzebowanie na firmy produkujące urządzenia do produkcji tego rodzaju energii. W związku z tym w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przewiduje się wsparcie sektora produkcji urządzeń dla energetyki odnawialnej oraz produkcji biokomponentów i biopaliw.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- budowa oraz rozbudowa instalacji służących do wytwarzania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych,
- budowa, rozbudowa i modernizacja instalacji służących dystrybucji ciepła pochodzącego z OZE,
- budowa, rozbudowa i modernizacja sieci elektroenergetycznych umożliwiających przyłączenia jednostek wytwórczych energii z OZE do sieci,
- produkcja urządzeń dla OZE oraz dla biokomponentów i biopaliw.

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów zintegrowanych, wymagających finansowania krzyżowego.

Potencjalne, główne grupy docelowe/beneficjenci:

- przedsiębiorcy
- osoby prawne, inne niż wskazane w pkt. 1
- państwowe i samorządowe jednostki organizacyjne, w tym państwowe jednostki budżetowe
- organizacje pozarządowe, stowarzyszenia i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej nie sklasyfikowane w pkt. 1,2,3
- podmioty działające w oparciu o umowę o partnerstwie publiczno - prywatnym

Terytorialny obszar realizacji:

Wsparcie dotyczy całego województwa. Rozwój energetyki odnawialnej w województwie zależeć będzie od uwarunkowań terytorialnych i będzie zależało od istnienia na danym obszarze odpowiednich zasobów naturalnych.

SEKCJA 2.A.2.2. Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Zastosowanie trybu pozakonkursowego umożliwi precyzyjne skierowanie wsparcia związane z siecią elektroenergetyczną oraz przyłączaniem do niej jednostek wytwórczych, a także przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celu szczegółowego.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

SEKCJA 2.A.2.3. Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego brana jest pod uwagę możliwość zastosowania instrumentów zwrotnych. Ostateczne rozstrzygnięcie o wielkości środków, zakresie i formie wsparcia zostanie podjęte po przeprowadzeniu analizy zgodnie z art. 37 rozporządzenia ogólnego.

SEKCJA 2.A.2.4. Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

SEKCJA 2.A.2.5. Układ wskaźników produktu

Tabela 5: Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Lp	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1	Liczba wybudowanych / zmodernizowanych jednostek wytwarzania energii z OZE ⁷	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	84	IZ/beneficjenci	Corocznie

⁷ Wskaźnik agregowany z:

- Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE
- Liczba zmodernizowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE
- Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE
- Liczba zmodernizowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE

PRIORYTET INWESTYCYJNY 4.2. Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach

SEKCJA 2.A.1. Opis celów szczegółowych priorytetu inwestycyjnego, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu

Realizowany cel szczegółowy

Zmniejszenie energochłonności gospodarki

Oczekiwane rezultaty

Efektywność energetyczna jest kategorią sytuującą Wielkopolskę na niskiej pozycji wśród innych regionów Unii Europejskiej. Energochłonność jest jednym z kluczowych czynników wpływających na konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku. W związku z tym, że im mniejsza firma, tym rzadziej podejmuje się w niej działania prowadzące do poprawy efektywności energetycznej, w ramach priorytetu inwestycyjnego przewiduje się działania mające na celu racjonalizację wykorzystania energii w przedsiębiorstwach.

Realizacja celu szczegółowego spowoduje wniesienie wkładu przez region w realizację celu strategii Europa 2020 dotyczącego wzrostu o 20% efektywności energetycznej, zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii w całkowitym zużyciu energii do 20% oraz zmniejszenia emisji CO₂.

Miarą sukcesu w tym obszarze inwestowania będzie przede wszystkim racjonalizacja zużycia i ograniczenie strat energii w przedsiębiorstwach, co spowoduje spadek zużycia energii. Dodatkowym efektem, w wyniku wykorzystania instalacji OZE w przedsiębiorstwach, będzie dywersyfikacja źródeł energii, co zwiększy bezpieczeństwo energetyczne w regionie, a także odciążą istniejące sieci przesyłowe i ograniczy straty energii związane z jej przesyłem. Realizacja celu szczegółowego, poprzez zmniejszenie zużycia energii i efektywniejsze jej wykorzystanie, przełoży się na zmniejszenie kosztów funkcjonowania przedsiębiorstw, co wpłynie na zwiększenie ich konkurencyjności.

Tabela 3: Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR, w podziale na cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego

L p.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
		Ilość zaoszczędzonej energii w wyniku realizacji projektów ⁸	MWh/rok	Słabo rozwinięty	0	2014	223 859	IZ/beneficjenci	Corocznie

⁸ Wskaźnik agregowany z:

- Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej w wyniku realizacji projektów
- Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej w wyniku realizacji projektów

SEKCJA 2.A.2. Opis przedsięwzięć planowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego

SEKCJA 2.A.2.1. Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego przewiduje się działania mające na celu racjonalizację wykorzystania energii w przedsiębiorstwach. Wspierane będą m.in. nowoczesne, energooszczędne technologie, audyty energetyczne/audyty efektywności energetycznej, a także wykorzystanie OZE przez przedsiębiorstwa. Wsparcie uzyskają inwestycje polegające na modernizacji i wprowadzaniu ulepszeń do przedsiębiorstwa mające na celu racjonalizację zużycia energii, ciepła i wody przez m.in. systemy zarządzania energią i jej jakością, instalacje i urządzenia techniczne, służące poprawie efektywności energetycznej, a także zmierzające ku temu zmiany procesów technologicznych. Wsparcie udzielane będzie również na modernizację budynków m.in. przez izolację termiczną budynków, poprawę stanu technicznego węzłów cieplnych, montaż liczników, a także wprowadzanie systemów zarządzania budynkiem.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- działania ograniczające energochłonność,
- racjonalizacja produkcji w celu zmniejszenia strat energii, ciepła i wody,
- wykorzystanie OZE przez przedsiębiorstwa.

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów zintegrowanych, wymagających finansowania krzyżowego.

Potencjalne, główne grupy docelowe/beneficjenci:

- przedsiębiorcy.

Terytorialny obszar realizacji:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

SEKCJA 2.A.2.2. Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy tryb wyboru projektów. Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

SEKCJA 2.A.2.3. Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego brana jest pod uwagę możliwość zastosowania instrumentów zwrotnych. Ostateczne rozstrzygnięcie o wielkości środków, zakresie i formie wsparcia zostanie podjęte po przeprowadzeniu analizy zgodnie z art. 37 rozporządzenia ogólnego.

SEKCJA 2.A.2.4. Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

SEKCJA 2.A.2.5. Układ wskaźników produktu

Tabela 5: Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Lp	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1	Liczba przedsiębiorstw, które w wyniku wsparcia poprawiły efektywność energetyczną	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	30	IZ/beneficjenci	Corocznie

PRIORYTET INWESTYCYJNY 4.3. Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i sektorze mieszkaniowym

SEKCJA 2.A.1. Opis celów szczegółowych priorytetu inwestycyjnego, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu

Realizowany cel szczegółowy

Zmniejszenie energochłonności sektorów mieszkaniowego i publicznego

Oczekiwane rezultaty

Pomimo znacznego postępu dokonanego w ostatnich 20 latach, wciąż konieczne jest usprawnienie efektywności energetycznej, ponieważ budynki nadal charakteryzują się wysokim wskaźnikiem utraty ciepła. Średnie zużycie energii w polskim budownictwie w ciągu ostatnich lat jest znacznie niższe niż w poprzedzających okresach, wciąż jednak wyższe niż w niektórych państwach Europy Zachodniej⁹. Budynki mieszkalne, komercyjne i publiczne odpowiadają za niemal 40% zużycia energii i mają bardzo duży potencjał w zakresie oszczędności energii.

Realizacja celu szczegółowego spowoduje wniesienie wkładu przez region w realizację celu strategii Europa 2020 dotyczącego wzrostu o 20% efektywności energetycznej, zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii w całkowitym zużyciu energii do 20% oraz zmniejszenia emisji CO₂.

Kluczowym rezultatem inwestowania w poprawę efektywności energetycznej w ramach Priorytetu Inwestycyjnego będzie racjonalizacja zużycia i ograniczenie strat energii w sektorach mieszkaniowym i publicznym, co spowoduje spadek zużycia energii. Ponadto w wyniku wykorzystania instalacji OZE nastąpi dywersyfikacja źródeł energii, co zwiększy bezpieczeństwo energetyczne w regionie, a także odciąży istniejące sieci przesyłowe i ograniczy straty energii związane z jej przesyłem. Poprawa efektywności energetycznej wpłynie również na obniżenie tzw. niskiej emisji, która stanowi przyczynę przekroczenia dopuszczalnego poziomu pyłu PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu, a także na poprawę sytuacji finansowej gospodarstw domowych, co przełożyć powinno się na ograniczenie tzw. ubóstwa energetycznego.

Tabela 3: Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR, w podziale na cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego

L p.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.		Ilość zaoszczędzonej energii w wyniku	Mwh/r ok	Słabo rozwinięty	0	2014	261 084	IZ/beneficjenci	Corocznie

⁹ „Polityki energetyczne państw MAE: Przegląd Polska 2011” (Energy Policies of IEA Countries: Poland 2011 Review) – przygotowany przez ekspertów Międzynarodowej Agencji Energetycznej

		realizacji projektów ¹⁰							
--	--	------------------------------------	--	--	--	--	--	--	--

SEKCJA 2.A.2. Opis przedsięwzięć planowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego

SEKCJA 2.A.2.1. Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

W celu obniżenia negatywnego wpływu na środowisko, a także zmniejszenia zużycia energii, konieczne są działania prowadzące do zwiększenia sprawności istniejących instalacji i urządzeń, a także poprawy efektywności energetycznej budynków. W ramach Priorytetu Inwestycyjnego przewiduje się kompleksową modernizację energetyczną budynków wraz z wymianą wyposażenia tych obiektów na energooszczędne w zakresie związanym m.in. z: przebudową instalacji grzewczych, systemów wentylacji i klimatyzacji, ociepleniem obiektu, wymianą okien, drzwi zewnętrznych, niskosprawnych kotłów, oświetlenia na energooszczędne, systemów wodno-kanalizacyjnych, instalacją OZE w modernizowanych energetycznie budynkach, instalacją systemów chłodzących, w tym również z OZE. Wspierane także będzie zastosowanie inteligentnych mierników energii. Ponadto w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przewiduje się wsparcie przygotowania audytów energetycznych oraz efektywności energetycznej modernizowanych budynków. Wspierane będą także działania informacyjno-promocyjne dotyczące efektywności energetycznej i wykorzystania OZE.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- modernizacja energetyczna budynków oraz wymiana wyposażenia tych obiektów na energooszczędne,
- projekty modernizacji infrastruktury ciepłowniczej i energetycznej w modernizowanych budynkach w kierunku wykorzystania bardziej efektywnych źródeł energii oraz ograniczenie strat w wyniku przesyłu,
- instalacje OZE w modernizowanych energetycznie budynkach.

Potencjalne, główne grupy docelowe/beneficjenci:

- spółdzielnie mieszkaniowe oraz wspólnoty mieszkaniowe,
- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne,
- podmioty posiadające osobowość prawną, w tym podmioty świadczące usługi publiczne w ramach realizacji obowiązków własnych jednostek samorządu terytorialnego,
- podmioty działające w oparciu o umowę o partnerstwie publiczno – prywatnym.

Terytorialny obszar realizacji:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

SEKCJA 2.A.2.2. Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

¹⁰ Wskaźnik agregowany z:

- Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej w wyniku realizacji projektów
- Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej w wyniku realizacji projektów

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Zastosowanie trybu pozakonkursowego umożliwi precyzyjne skierowanie wsparcia oraz przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celów priorytetu inwestycyjnego.

Tryb pozakonkursowy ponadto przewiduje się w zakresie inwestycji realizowanych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych oraz OSI regionalnego „Ośrodki subregionalne i ich obszary funkcjonalne”.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

SEKCJA 2.A.2.3. Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego brana jest pod uwagę możliwość zastosowania instrumentów zwrotnych. Ostateczne rozstrzygnięcie o wielkości środków, zakresie i formie wsparcia zostanie podjęte po przeprowadzeniu analizy zgodnie z art. 37 rozporządzenia ogólnego.

SEKCJA 2.A.2.4. Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

SEKCJA 2.A.2.5. Układ wskaźników produktu

Tabela 5: Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	551	IZ/beneficjenci	Corocznie

PRIORYTET INWESTYCYJNY 4.5. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich obszarów rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu

SEKCJA 2.A.1. Opis celów szczegółowych priorytetu inwestycyjnego, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu

Realizowany cel szczegółowy

Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych

Oczekiwane rezultaty

Poziom emisji zanieczyszczeń do atmosfery jest szczególnym problemem regionu. Zanieczyszczenie powietrza na obszarach zurbanizowanych wynika głównie ze spalania paliw stałych powodujących niską emisję, a także z nadmiernego zatłoczenia miast, związanym z uprzywilejowaniem komunikacji indywidualnej, samochodowej, często kosztem transportu publicznego jak i innych form komunikacji. Pojazdy samochodowe często będące w wysokim stopniu zużycia technicznego, są najmniej efektywne i kumulują emisję niewspółmiernie wyższą niż transport publiczny, rowerowy jak i pojazdy o nowszej konstrukcji.

Realizacja celu szczegółowego spowoduje wniesienie wkładu przez region w realizację celu strategii Europa 2020 dotyczącego wzrostu o 20% efektywności energetycznej oraz zmniejszenia emisji CO₂.

Głównym efektem realizowanego Priorytetu Inwestycyjnego będzie ograniczenie emisji zanieczyszczeń, co przyczyni się to do poprawy stanu środowiska.

Realizacja celu szczegółowego poprzez wsparcie niskoemisyjnego transportu miejskiego przyczyni się pośrednio do poprawy estetyki, bezpieczeństwa i podwyższenia jakości środowiska życia. Likwidowane będą również bariery architektoniczne, uniemożliwiające lub utrudniające swobodę ruchu osobom niepełnosprawnym. W wyniku realizacji celu zwiększeniu ulegnie świadomość społeczna w zakresie efektywnego wykorzystania energii, co przełoży się powinno na ograniczenie zużycia energii oraz emisji zanieczyszczeń do powietrza.

Tabela 3: Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR, w podziale na cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego

Lp	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródła danych	Częstotliwość raportowania
1.		Szacowany spadek emisji gazów cieplarnianych.	tony ekwiwalentu CO ₂	Słabo rozwinięty	0	2014	Do oszacowania		

SEKCJA 2.A.2. Opis przedsięwzięć planowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego

SEKCJA 2.A.2.1. Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

Coraz większy ruch samochodowy na drogach miejskich, pogarszający bezpieczeństwo ruchu drogowego oraz zwiększający emisję zanieczyszczeń ze środków transportu do powietrza, spowodowało, że w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przewidziano wsparcie dla projektów dotyczących unowocześnienia, modernizacji infrastruktury transportu zbiorowego, uzupełnienia istniejących linii komunikacji zbiorowej łącznie z wyposażeniem w nowy, przyjazny dla środowiska tabor i inną infrastrukturę. Istotne znaczenie będą miały działania z zakresu integracji różnych form transportu zbiorowego funkcjonujących na terenach miejskich i podmiejskich.

W celu ograniczania emisji zanieczyszczeń do powietrza, a także bezpieczeństwa i podwyższenia jakości środowiska życia, wsparcie uzyskają również systemy zarządzania ruchem oraz działania mające za zadanie zmniejszenie zatłoczenia miast i ograniczenie ruchu drogowego w centrach miast jak budowa parkingów "park&ride" i "bike&ride", zintegrowanych centrów przesiadkowych, wspólny bilet. Wspierana będzie także budowa i rozwój tras rowerowych oraz systemów rowerów publicznych/miejskich.

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego wspierane będą działania w zakresie eliminacji niekorzystnej emisji. Wspierane będą inwestycje w m.in. energooszczędne oświetlenie uliczne, czy w budownictwo niskoenergetyczne i pasywne, likwidację źródeł niskiej emisji. Wspierane będą działania podmiotów odpowiedzialnych za realizację działań naprawczych określonych w programach ochrony powietrza.

W związku z tym, że ważne jest także pobudzenie świadomości i odpowiedzialności społecznej za jakość powietrza, realizowane będą działania informacyjne i promocyjne skierowane do mieszkańców regionu.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- zakup niskoemisyjnego taboru dla transportu publicznego oraz budowa/przebudowa infrastruktury transportu publicznego,
- budowa i przebudowa infrastruktury miejskiej w celu ograniczania ruchu drogowego w centrach miast,
- projekty z zakresu transportu zbiorowego wspierające integrację z transportem indywidualnym,
- montaż efektywnego energetycznie oświetlenia ulicznego,
- działania informacyjno-promocyjne,
- inwestycje w zakresie budownictwa niskoemisyjnego i pasywnego.

Potencjalne, główne grupy docelowe/beneficjenci:

- przedsiębiorcy,
- osoby prawne, inne niż wskazane w pkt. 1,
- państwowe i samorządowe jednostki organizacyjne, w tym państwowe jednostki budżetowe,
- organizacje pozarządowe, stowarzyszenia i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej nie sklasyfikowane w pkt. 1,2,3,
- podmioty działające w oparciu o umowę o partnerstwie publiczno – prywatnym.

Terytorialny obszar realizacji:

Wsparcie dotyczy całego województwa. W większości inwestycje zlokalizowane będą na obszarze miast lub miast i ich obszarów funkcjonalnych.

SEKCJA 2.A.2.2. Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Zastosowanie trybu pozakonkursowego umożliwi precyzyjne skierowanie wsparcia oraz przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celów priorytetu inwestycyjnego. Przewiduje się zastosowanie trybu pozakonkursowego w szczególności w zakresie inwestycji realizowanych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych oraz OSI regionalnego „Ośrodki subregionalne i ich obszary funkcjonalne”.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

SEKCJA 2.A.2.3. Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego brana jest pod uwagę możliwość zastosowania instrumentów zwrotnych. Ostateczne rozstrzygnięcie o wielkości środków, zakresie i formie wsparcia zostanie podjęte po przeprowadzeniu analizy zgodnie z art. 37 rozporządzenia ogólnego.

SEKCJA 2.A.2.4. Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

SEKCJA 2.A.2.5. Układ wskaźników produktu

Tabela 5: Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1	Liczba zakupionych lub zmodernizowanych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	186	IZ/beneficjenci	Corocznie

PRIORYTET INWESTYCYJNY 4.7. Promowanie wykorzystania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe

SEKCJA 2.A.1. Opis celów szczegółowych priorytetu inwestycyjnego, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu

Realizowany cel szczegółowy

Wzrost udziału kogeneracji w produkcji energii

Oczekiwane rezultaty

Wysokosprawna kogeneracja jest dobrym sposobem na poprawę efektywności energetycznej regionu, a w konsekwencji na poprawę stanu środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatu. Umożliwi ona znaczące zwiększenie sprawności wytwarzania i tym samym powoduje oszczędność w zużyciu energii pierwotnej. Kogeneracja ciepła i energii elektrycznej jest technologią względnie dobrze rozwiniętą w Polsce. Ponad 15% całości produkowanej energii elektrycznej i ponad 60% ciepła pochodzi z kogeneracji. Nieefektywne kotły dostarczające ponad jedną trzecią ciepła w sieciach ciepłowniczych mogą być w wielu przypadkach zastąpione wydajniejszymi systemami kogeneracyjnymi¹¹.

Wsparcie wysokosprawnej kogeneracji, która jest jednym z najbardziej efektywnych sposobów przetwarzania energii pierwotnej, przyczyni się w szczególności do oszczędności energii w porównaniu z wytwarzaniem energii elektrycznej i ciepła w układach rozdzielonych. Przełoży się to na oszczędność paliwa, a także zmniejszy ilość powstających zanieczyszczeń, co wpłynie na lepszą jakość powietrza oraz poprawi jakość życia mieszkańców regionu.

Inwestycje w kogenerację będą dawać duże oszczędności ekonomiczne, a także będą korzystne pod względem ekologicznym w porównaniu z odrębnym wytwarzaniem ciepła w klasycznej ciepłowni i energii elektrycznej w elektrowni. Realizacja celu szczegółowego spowoduje wniesienie wkładu przez region w realizację celu strategii Europa 2020 dotyczącego wzrostu o 20% efektywności energetycznej oraz zmniejszenia emisji CO₂.

Tabela 3: Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR, w podziale na cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego

Lp	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.		Ilość zaoszczędzonej energii w wyniku realizacji projektów ¹²	MWh/rok	Słabo rozwinięty	0	2014	199110	IZ/beneficjenci	Corocznie

¹¹ „Polityki energetyczne państw MAE: Przegląd Polska 2011” (Energy Policies of IEA Countries: Poland 2011 Review) – przygotowany przez ekspertów Międzynarodowej Agencji Energetycznej

¹² Wskaźnik agregowany z:

- Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej w wyniku realizacji projektów
- Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej w wyniku realizacji projektów

SEKCJA 2.A.2. Opis przedsięwzięć planowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego

SEKCJA 2.A.2.1. Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego przewidziano wsparcie dla inwestycji w zakresie wysokosprawnej kogeneracji. Wsparcie uzyskają działania związane z budową lub przebudową jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w wysokosprawnej kogeneracji, w tym z OZE, oraz z budową lub przebudową jednostek wytwarzania ciepła na jednostki wysokosprawnej kogeneracji. W ramach realizowanych projektów wsparcie będzie mogło też obejmować budowę przyłączy jednostek wytwarzania skojarzonej energii elektrycznej i ciepłej ze źródeł wysokosprawnej kogeneracji do sieci ciepłowniczej i elektroenergetycznej.

Wspierane będą mogły być również inwestycje w kogenerację w aspekcie rozwijania energetyki rozproszonej, również na poziomie lokalnym, niewymagające przesyłania energii na duże odległości.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- budowa lub przebudowa jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w wysokosprawnej kogeneracji, w tym z OZE, w tym budowa przyłączy do sieci ciepłowniczej i elektroenergetycznej.
- budowa lub przebudowa jednostek wytwarzania ciepła, w wyniku której jednostki te zostaną zastąpione jednostkami wytwarzania energii w wysokosprawnej kogeneracji, w tym budowa przyłączy do sieci ciepłowniczej i elektroenergetycznej.

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów zintegrowanych, wymagających finansowania krzyżowego.

Potencjalne, główne grupy docelowe/beneficjenci:

- przedsiębiorcy,
- osoby prawne, inne niż wskazane w pkt. 1,
- państwowe i samorządowe jednostki organizacyjne, w tym państwowe jednostki budżetowe.

Terytorialny obszar realizacji:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

SEKCJA 2.A.2.2. Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy tryb wyboru projektów. Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

SEKCJA 2.A.2.3. Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego brana jest pod uwagę możliwość zastosowania instrumentów zwrotnych. Ostateczne rozstrzygnięcie o wielkości środków, zakresie i formie wsparcia zostanie podjęte po przeprowadzeniu analizy zgodnie z art. 37 rozporządzenia ogólnego.

SEKCJA 2.A.2.4. Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

SEKCJA 2.A.2.5. Układ wskaźników produktu

Tabela 5: Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1	Liczba wybudowanych / zmodernizowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej w ramach kogeneracji ¹³	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	36	IZ/beneficjenci	Corocznie

¹³ Wskaźnik agregowany z:

- Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej w ramach kogeneracji
- Liczba zmodernizowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej w ramach kogeneracji

SEKCJA 2.A.3. Opis przedsięwzięć EFS z zakresu innowacji społecznych, współpracy trans-granicznej oraz wkładu EFS do realizacji celów tematycznych 1-7

Nie dotyczy

SEKCJA 2.A.4. Ramy wykonania osi priorytetowej

Typ wskaźnika (KEW, wskaźnik postępu finansowego, produktu, lub jeśli właściwe – wskaźnik rezultatu)	Lp.	Definicja wskaźnika lub KEW	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023)	Źródła danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach)	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.
Wskaźnik postępu finansowego	1.	Wartość zakontraktowanych środków	zł	EFRR	Słabo rozwinięty	Do oszacowania	Do oszacowania	IZ		
Wskaźnik postępu finansowego	2.	Wartość wydatków certyfikowanych do KE	zł	EFRR	Słabo rozwinięty	Do oszacowania	Do oszacowania	IZ		

SEKCJA 2.A.5. Kategoryzacja interwencji osi priorytetowej

EFS, region słabiej rozwinięty											
Tabela 7: Wymiar 1		Tabela 8: Wymiar 2		Tabela 9: Wymiar 3		Tabela 10: Wymiar 6		Tabela 11: Wymiar 7		Tabela 12: Wymiar 8	
Zakres interwencji		Forma finansowania		Typ terytorium		Terytorialne mechanizmy wdrażania		EFS secondary theme (wyłącznie EFS)		cel tematyczny (EFRR/EF)	
Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€
005		01		00		00		00	-	04	
009						01					
010											
011											
012											
013											
014											
016											
015											
043											
044											
089											
100											

SEKCJA 2.A.6. Planowane wykorzystanie pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych

OŚ PRIORYTETOWA 4. Środowisko

Cel szczegółowy programu

Poprawa stanu środowiska przyrodniczego

Finansowanie

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

Cel tematyczny 5: Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem

- 5.2. Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami

Cel tematyczny 6: Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami

- 6.1. Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie
- 6.2. Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie
- 6.3. Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego
- 6.4. Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochronę i rekultywację gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000” i zieloną infrastrukturę
- 6.5. Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojkowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu

SEKCJA 2.A.0. Uzasadnienie zastosowania osi wielofunduszowej, wielotematycznej i/lub obejmującej kilka kategorii regionów

W ramach osi priorytetowej połączono priorytety inwestycyjne z dwóch celów tematycznych 5. Promowanie dostosowania do zmiany klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem i 6. Zachowanie i ochrona środowiska oraz promowanie efektywnego gospodarowania zasobami. Główną przesłanką przemawiającą za połączeniem celu tematycznego 5. i 6. w ramach jednej osi priorytetowej jest ścisły związek między stanem środowiska a zapobieganiem zmianom klimatu i zapobieganiem ryzyku.

Połączenie w jednej osi priorytetowej działań prośrodowiskowych zapewni spójność planowania i wdrażania projektów, a przez to przyczyni się to do lepszego osiągania założonych celów. Połączenie tych zagadnień w jedną oś priorytetową pozwoli uzyskać wyższą komplementarność i większą efektywność zarządzania wdrażaniem.

PRIORYTET INWESTYCYJNY 5.2. Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami

SEKCJA 2.A.1. Opis celów szczegółowych priorytetu inwestycyjnego, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu

Realizowany cel szczegółowy

Zmniejszenie zagrożenia zjawiskami przyrodniczymi i ograniczanie skutków katastrof

Oczekiwane rezultaty

Realizacja Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do wzmocnienia odporności na zagrożenia związane ze zmianami klimatu (głównie suszą oraz zjawiskami ekstremalnymi, których częstotliwość występowania wzrośnie) oraz zwiększania możliwości zapobiegania zagrożeniom i reagowaniem na nie, a także do poprawy zarządzania ryzykiem.

Ma to szczególne znaczenie ze względu na to, że Wielkopolska w znacznej części jest uboga w wodę. Opady i spływ jednostkowy są poniżej średniej krajowej. Nie rekompensuje tego sztuczna retencja, choć obejmuje ponad 6,2 tys. obiektów i może zmagazynować ponad 180 mln m³ wody. Ponadto w regionie występują duże potrzeby w zakresie wsparcia systemów wczesnego reagowania i ratownictwa, na co składają się: duża liczba odnotowanych rocznie zdarzeń, w wyniku których mogło dojść do zagrożenia życia ludzkiego lub strat w mieniu, a także duże potrzeby jednostek ratowniczych w zakresie wyposażenia w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków nagłego wystąpienia zjawisk katastrofalnych wynikających z konieczności bieżącej wymiany przestarzałego i wyeksploatowanego sprzętu na nowy.

Efektom realizacji celu szczegółowego będzie minimalizowanie skutków zmian klimatu dla gospodarki i społeczeństwa Wielkopolski. Zwiększona retencja wody, mająca na celu spowolnienie lub powstrzymanie odpływu wody, będzie miała wpływ na poprawę bilansu wodnego województwa, natomiast wzmocnienie systemów wczesnego reagowania i ratownictwa wpłynie na poprawę bezpieczeństwa ludności województwa w sytuacji wystąpienia zjawisk katastrofalnych lub ekstremalnych. Efektom będzie również zmniejszone zagrożenie podtopieniami i powodzią w regionie, co w konsekwencji przełoży się na ograniczenie strat w gospodarce.

Tabela 3: Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR, w podziale na cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego

Lp	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.		Liczba jednostek służb ratowniczych wyposażonych w sprzęt do prowadzenia akcji ratow-	szt.	Słabo rozwinięty	0	2014	100	IZ/beneficjenci	Corocznie

		niczych i usuwania skutków katastrof							
2.		Objętość retencjonowanej wody w ramach małej retencji	tys. m ³	Słabo rozwinięty	0	2014	4 078	IZ/beneficjenci	Corocznie

SEKCJA 2.A.2. Opis przedsięwzięć planowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego

SEKCJA 2.A.2.1. Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

Obszarem wsparcia będzie poprawa warunków hydrologicznych regionu poprzez realizację projektów z zakresu małej retencji wodnej, mające na celu spowolnienie lub powstrzymanie odpływu wody, a także zmniejszenie podtopień i powodzi. Realizowane będą inwestycje związane z budowlami i urządzeniami służącymi zatrzymaniu jak największej ilości wody w jej powierzchniowym i przypowierzchniowym obiegu (m.in. zbiorniki, jazy, zastawki, i stopnie wodne).

Wsparcie uzyskują także systemy wczesnego reagowania i ratownictwa, co wpłynie na poprawę bezpieczeństwa ludności województwa w sytuacji wystąpienia zjawisk katastrofalnych lub ekstremalnych. Wsparcie przeznaczone będzie m.in. na wyposażenie jednostek ratowniczych w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof.

W zakresie ochrony przeciwpowodziowej wsparcie uzyskują inwestycje mające na celu ochronę obszarów narażonych na powódzie jak wykonanie zabezpieczeń obiektów już istniejących, czy realizacja inwestycji związanych z oceną ryzyka wystąpienia powodzi i zarządzania tym ryzykiem. Działania z zakresu ochrony przed powodzią określone zostaną na podstawie map ryzyka powodziowego i planów zarządzania ryzykiem powodziowym.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- inwestycje w małą retencję wodną,
- inwestycje w zakresie ochrony obszarów narażonych na powódzie i susze,
- wzmocnienie systemów wczesnego reagowania i ratownictwa w sytuacjach nagłego wystąpienia zjawisk katastrofalnych,
- wyposażenie służb ratowniczych w sprzęt ratunkowy,
- zwiększanie potencjału ratowniczych organizacji pozarządowych przez szkolenia dla ich członków biorących udział w działaniach ratowniczych.

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów zintegrowanych, wymagających finansowania krzyżowego.

Potencjalne, główne grupy docelowe/beneficjenci:

- podmioty posiadające osobowość prawną,
- państwowe i samorządowe jednostki organizacyjne, w tym państwowe jednostki budżetowe.

Terytorialny obszar realizacji:

Wsparcie dotyczy całego województwa. W zakresie ochrony obszarów przed ryzykiem powodziowym wsparcie dotyczy obszarów ze średnim ryzykiem, zgodnie z mapami ryzyka powodziowego

SEKCJA 2.A.2.2. Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Zastosowanie trybu pozakonkursowego w zakresie małej retencji wodnej oraz ochrony przeciwpowodziowej umożliwi precyzyjne skierowanie wsparcia oraz przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celów priorytetu inwestycyjnego.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

SEKCJA 2.A.2.3. Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych.

SEKCJA 2.A.2.4. Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

SEKCJA 2.A.2.5. Układ wskaźników produktu

Tabela 5: Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba zakupionego sprzętu do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof (wskaźnik specyficzny dla programu).	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	3 801	IZ/beneficjenci	Corocznie
2.	Pojemność obiektów małej retencji	tys. m3	EFRR	Słabo rozwinięty	5 098	IZ/beneficjenci	Corocznie

PRIORYTET INWESTYCYJNY 6.1. Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie;

SEKCJA 2.A.1. Opis celów szczegółowych priorytetu inwestycyjnego, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu

Realizowany cel szczegółowy

Poprawa gospodarki odpadami

Oczekiwane rezultaty

Poziom gospodarki odpadami w Wielkopolsce nadal nie odpowiada wymogom prawa unijnego. Plan gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2012-2017 do najważniejszych problemów w regionie w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi zaliczył m.in.: unieszkodliwianie odpadów komunalnych przede wszystkim przez ich składowanie (na składowiskach zdeponowano 88% odpadów zmieszanych zebranych w 2012 roku), a także brak zorganizowanego systemu zbierania odpadów ulegających biodegradacji.

Priorytet Inwestycyjny przyczyni się do realizacji celu dotyczącego ochrony środowiska i wspierania efektywnego gospodarowania zasobami. Efektem realizacji Priorytetu Inwestycyjnego będzie sprawny system gospodarki odpadami w regionie, przez co zwiększeniu ulegnie masa odpadów poddanych innym niż składowanie formom zagospodarowania. Miarą sukcesu w tym obszarze inwestowania będą przede wszystkim dodatkowe możliwości przerobowe w zakresie recyklingu odpadów. Poprawa gospodarki odpadami nastąpi zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami, tj. w cyklu: zapobieganie powstawaniu odpadów, segregacja i odzysk, recykling, odzysk energii.

Wspieranie rozwoju infrastruktury przyjmowania i przetwarzania odpadów będzie miało głównie na celu ponowne ich wykorzystanie i recykling, a przez to ograniczenie ich składowania. Dzięki tym działaniom poprawi się stan środowiska przyrodniczego oraz zasobów naturalnych, a także efektywność systemu gospodarki odpadami w regionie.

Tabela 3: Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR, w podziale na cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego

Lp	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.		Dodatkowe możliwości przerobowe w zakresie recyklingu odpadów	Mg/rok	Słabo rozwinięty	0	2014	116 270	IZ/beneficjenci	Corocznie

SEKCJA 2.A.2. Opis przedsięwzięć planowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego

SEKCJA 2.A.2.1. Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

Przeznaczenie odpowiednich środków na gospodarkę odpadami jest w WRPO 2014+ niezbędne. W perspektywie 2007-2013 wydatkowane były pieniądze na budowę systemowych rozwiązań w gospodarce odpadami. Dzięki temu liczba i moce przerobowe instalacji do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów poza składowaniem znacznie się zwiększyła, jednak nadal znajdują się obszary na terenie województwa, gdzie moce przerobowe instalacji, stosujących procesy usytuowanych jak najwyżej w hierarchii sposobów postępowania z odpadami można uznać za niewystarczającą¹⁴.

W związku z powyższym podstawowym obszarem wsparcia w perspektywie 2014-2020 będzie dokończenie budowy systemów gospodarki odpadami, wynikających z Planu gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego lub z planów inwestycyjnych w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi. Wspierany będzie przede wszystkim rozwój systemu gospodarki odpadami komunalnymi mający na celu zastąpienie składowania odpadów innymi metodami ich zagospodarowania. Priorytetem w tym wymiarze będzie wsparcie dla budowy i rozbudowy instalacji odzysku lub unieszkodliwiania odpadów komunalnych i innych rodzajów odpadów, systemów selektywnej zbiórki, segregacji i recyklingu, a także rekultywacji składowisk. Podejmowane działania będą zgodne z ramową dyrektywą o odpadach, czy dyrektywą składowiskową. Wsparcie skierowane będzie również na poprawę gospodarowania odpadami innymi niż komunalne oraz niebezpiecznymi, a także na usuwanie tzw. „bomb” ekologicznych.

Ważnym elementem nowej polityki gospodarki odpadami jest zapobieganie powstawaniu odpadów. Osiągane to będzie poprzez zwiększenie świadomości ekologicznej społeczeństwa w zakresie zapobiegania powstawania odpadów, a także kompleksowych i racjonalnych metod gospodarowania odpadami, poprzez kampanie informacyjne i edukacyjne skierowane do mieszkańców województwa.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- działania wynikające z Planu gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego lub planu inwestycyjnego w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi.

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów zintegrowanych, wymagających finansowania krzyżowego.

Potencjalne, główne grupy docelowe/beneficjenci:

- przedsiębiorcy,
- osoby prawne, inne niż wskazane w pkt. 1,
- państwowe i samorządowe jednostki organizacyjne, w tym państwowe jednostki budżetowe,
- podmioty działające w oparciu o umowę o partnerstwie publiczno – prywatnym.

Terytorialny obszar realizacji:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

SEKCJA 2.A.2.2. Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Przewiduje się możliwość zastosowania trybu pozakonkursowego w zakresie inwestycji realizowanych w

¹⁴ Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w 2011 roku – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu

ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych oraz OSI regionalnego „Ośrodki subregionalne i ich obszary funkcjonalne”.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

SEKCJA 2.A.2.3. Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego brana jest pod uwagę możliwość zastosowania instrumentów zwrotnych. Ostateczne rozstrzygnięcie o wielkości środków, zakresie i formie wsparcia zostanie podjęte po przeprowadzeniu analizy zgodnie z art. 37 rozporządzenia ogólnego.

SEKCJA 2.A.2.4. Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

SEKCJA 2.A.2.5. Układ wskaźników produktu

Tabela 5: Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1	Liczba wybudowanych / rozbudowanych / zmodernizowanych zakładów zagospodarowania odpadów ¹⁵	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	13	IZ/beneficjenci	Corocznie

¹⁵ Wskaźnik agregowany z:

- Liczba wybudowanych zakładów zagospodarowania odpadów
- Liczba rozbudowanych lub zmodernizowanych zakładów zagospodarowania odpadów

PRIORYTET INWESTYCYJNY 6.2. Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie;

SEKCJA 2.A.1. Opis celów szczegółowych priorytetu inwestycyjnego, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu

Realizowany cel szczegółowy

Zaopatrzenie w wodę oraz wyposażenie regionu w odpowiednią kanalizację i oczyszczalnie ścieków.

Oczekiwane rezultaty

Rozwój obszarów zurbanizowanych oraz ubożenie zasobów wodnych wymaga zrównoważonego gospodarowania wodami w regionie. Sektor komunalny jest jednym z głównych źródeł substancji stanowiących zagrożenie dla jakości wód powierzchniowych i powodujących ich eutrofizację. Pomimo intensywnej rozbudowy infrastruktury oczyszczania ścieków w przeciągu ostatnich kilkunastu lat, której efektem jest znaczna redukcja presji wywieranej na środowisko ze strony sektora komunalnego, potrzeby w tym zakresie są nadal znaczące. Nadal niewystarczająca liczba ludności w regionie (66,2% w 2012 roku) korzysta z oczyszczalni ścieków, w porównaniu do liczby ludności korzystającej z sieci wodociągowej (ponad 92%).

Głównym efektem realizowanych działań będzie wzrost liczby ludności korzystających z systemu oczyszczania ścieków. Ponadto dzięki tym działaniom poprawi się stan środowiska przyrodniczego, w szczególności poprawie ulegnie stan chemiczny i ekologiczny wód, w wyniku ograniczenia ilości odprowadzanych nieczystości. Priorytet Inwestycyjny będzie miał również pozytywny wpływ na obszary cenne przyrodniczo, w tym Obszary Natura 2000, a także na ochronę Morza Bałtyckiego przed zanieczyszczeniami, co jest jednym z kluczowych celów Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego. Działania związane z gospodarką wodną przełożą się natomiast na zwiększenie dostępu do linii wodociągowych, poprawę jakości wody pitnej oraz zmniejszenie strat wody.

Tabela 3: Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR, w podziale na cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego

Lp	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1		Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszanego oczyszczania ścieków	RLM	Słabo rozwinięty	0	2014	32 468	IZ/beneficjenci	Corocznie

SEKCJA 2.A.2. Opis przedsięwzięć planowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego

SEKCJA 2.A.2.1. Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

Działania nakierowane będą głównie na kontynuację realizacji zadań w ramach gospodarki wodno-ściekowej określonych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych w zakresie budowy, rozbudowy lub modernizacji sieci kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków komunalnych, m.in. przez zastosowanie nowoczesnych technologii i podwyższonego stopnia oczyszczania lub zwiększenia przepustowości systemu, ze względu na rozbudowę sieci kanalizacyjnej. Podejmowane działania będą zgodne z dyrektywą dotyczącą gospodarki wodno-ściekowej. Wsparcie w ramach Priorytetu Inwestycyjnego skierowane będzie również na zagospodarowanie osadów ściekowych z oczyszczalni komunalnych przez wspieranie metod przetwarzania osadów ściekowych i ich optymalnego zagospodarowania. Na terenach o zabudowie rozproszonej wsparcie przewidziano na działania w zakresie systemów indywidualnych oczyszczania ścieków.

Istotne znaczenie dla zrównoważonego zarządzania wodami w regionie będą miały programy ochrony wód i poprawy bilansu wodnego wód powierzchniowych i podziemnych oraz inwestycje związane z zaopatrzeniem w wodę, jak budowa i modernizacja sieci wodociągowych, ujęć oraz stacji uzdatniania w wody. By nie powiększać presji na środowisko z tytułu wzrostu ilości odprowadzanych ścieków istotne jest równoległe powiązanie budowy sieci wodociągowej z systemami oczyszczania ścieków. Wsparcie skierowane będzie również na zakup urządzeń i aparatury kontrolno-pomiarowych, m.in. laboratoriów i instalacji kontrolno-pomiarowych.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- projekty wynikające z krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych,
- projekty z zakresu zaopatrzenia w wodę,
- projekty z zakresu zagospodarowania osadów ściekowych,
- zakup urządzeń i aparatury kontrolno-pomiarowej,
- projekty w zakresie systemów indywidualnych oczyszczania ścieków.

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów zintegrowanych, wymagających finansowania krzyżowego.

Potencjalne, główne grupy docelowe/beneficjenci:

- podmioty posiadające osobowość prawną,
- państwowe i samorządowe jednostki organizacyjne, w tym państwowe jednostki budżetowe,
- podmioty działające w oparciu o umowę o partnerstwie publiczno – prywatnym.

Terytorialny obszar realizacji:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

SEKCJA 2.A.2.2. Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Przewiduje się możliwość konkursowego oraz pozakonkursowego trybu wyboru projektów. Przewiduje się możliwość zastosowania trybu pozakonkursowego w zakresie inwestycji realizowanych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych oraz OSI regionalnego „Ósrodki subregionalne i ich obszary funkcjonalne”. Zastosowanie trybu pozakonkursowego

umożliwi precyzyjne skierowanie wsparcia oraz przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celów priorytetu inwestycyjnego.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

SEKCJA 2.A.2.3. Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych.

SEKCJA 2.A.2.4. Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

SEKCJA 2.A.2.5. Układ wskaźników produktu

Tabela 5: Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1	Liczba wybudowanych, rozbudowanych lub zmodernizowanych oczyszczalni ścieków ¹⁶	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	22	IZ/beneficjenci	Corocznie
2	Długość wybudowanej, rozbudowanej lub zmodernizowanej kanalizacji sanitarnej ¹⁷	km	EFRR	Słabo rozwinięty	361	IZ/beneficjenci	Corocznie

¹⁶ Wskaźnik agregowany z:

- Liczba wybudowanych oczyszczalni ścieków komunalnych
- Liczba rozbudowanych lub zmodernizowanych oczyszczalni ścieków komunalnych

¹⁷ Wskaźnik agregowany z:

- Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej
- Długość rozbudowanej lub zmodernizowanej kanalizacji sanitarnej

PRIORYTET INWESTYCYJNY 6.3. Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego

SEKCJA 2.A.1. Opis celów szczegółowych priorytetu inwestycyjnego, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu

Realizowany cel szczegółowy

Poprawa stanu dziedzictwa kulturowego

Oczekiwane rezultaty

Środowisko przyrodnicze i kulturowe to ważne czynniki rozwoju Wielkopolski. Stanowią jeden z czynników mogących służyć wzmacniania konkurencyjności regionu. Bazując na tym potencjale można w istotny sposób zdywersyfikować gospodarkę województwa i tworzyć alternatywne miejsca pracy. Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego oraz uczestnictwo w wydarzeniach kulturalnych mają wielki wpływ na formę i treść życia społecznego, gospodarczego, a także na wzajemne stosunki między ludźmi oraz na harmonijny rozwój regionu i wzrost jego konkurencyjności.

Województwo wielkopolskie wyróżnia się bogatym dziedzictwem kultury materialnej w postaci zabytków architektury sakralnej i świeckiej, jednak stan techniczny obiektów zabytkowych ulega stałej degradacji.

Dzięki inwestycjom zwiększona zostanie atrakcyjność turystyczna oraz inwestycyjna danego obszaru. Ponadto zachowane zostanie dziedzictwo kulturowe dla obecnych oraz przyszłych pokoleń. Miarą sukcesu w tym obszarze inwestowania będzie przede wszystkim wzrost liczby odwiedzających w miejscach objętych wsparciem. Ochrona i wsparcie dziedzictwa kulturowego i krajobrazów (zarówno w wiejskim, jak i miejskim kontekście) ponadto będzie mogło wpływać na dywersyfikację lokalnych gospodarek, przyczyniać się do tworzenia miejsc pracy, a także wpływać na jakość życia. Efektami pozaekonomicznymi realizacji inwestycji będą wzmocnienie tożsamości mieszkańców regionu.

Tabela 3: Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR, w podziale na cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1		Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne	szt.	Słabo rozwinięty		2014	Do oszacowania	IZ/beneficjenci	Corocznie

SEKCJA 2.A.2. Opis przedsięwzięć planowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego

SEKCJA 2.A.2.1. Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

W regionie wsparcia wymaga także pogarszająca się infrastruktura i wyposażenie instytucji kultury. Brak wsparcia w wielu przypadkach prowadzi do ograniczenia zakresu ich działalności. W związku z tym interwencja w ramach Priorytetu Inwestycyjnego będzie skierowana na inwestycje związane z ochroną dziedzictwa kulturowego regionu (w tym zabytków). Wsparcie skierowane będzie na ochronę, zachowanie i zabezpieczenie obiektów dziedzictwa kulturowego i obiektów zabytkowych, na zakup trwałego wyposażenia oraz konserwację i zabezpieczenie muzealiów, zbiorów bibliotecznych, w tym starodruków, a także na rozwój regionalnej i lokalnej infrastruktury kultury oraz zapobieganie jej degradacji.

Przewiduje się także wsparcie działań informacyjnych i promocyjnych walorów środowiskowych i kulturowych regionu poprzez dofinansowanie działalności i rozwój centrów informacji turystycznej i kulturalnej.

Wsparcie skierowane zostanie na budowę, przebudowę, modernizację, adaptację i rewitalizację instytucji kultury, bibliotek, archiwów, obiektów zabytkowych, obiektów przemysłowych o wartościach historycznych i muzeów. Przewiduje się także wsparcie wydarzeń kulturalnych.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- budowa, przebudowa, modernizacja, adaptacja i rewitalizacja instytucji kultury, obiektów oraz obszarów zabytkowych,
- budowa, rozbudowa, przebudowa, modernizacja, adaptacja i rewitalizacja obiektów przemysłowych i powojennych o wartościach historycznych,
- ochrona, zachowanie i zabezpieczenie obiektów dziedzictwa kulturowego i obiektów zabytkowych,
- zakup trwałego wyposażenia oraz konserwacja i zabezpieczenie muzealiów, archiwaliów i starodruków,
- wsparcie i rozwój centrów informacji kulturalnej i turystycznej, promocji i kultury,
- promocja kultury, jej dziedzictwa, markowych produktów turystycznych i wydarzeń kulturalnych,

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów zintegrowanych, wymagających finansowania krzyżowego.

Potencjalne, główne grupy docelowe/beneficjenci:

- podmioty posiadające osobowość prawną,
- państwowe i samorządowe jednostki organizacyjne, w tym państwowe jednostki budżetowe,
- organizacje pozarządowe, stowarzyszenia,
- podmioty działające w oparciu o umowę o partnerstwie publiczno – prywatnym.

Terytorialny obszar realizacji:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

SEKCJA 2.A.2.2. Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Tryb pozakonkursowy będzie miał zastosowanie do projektów o charakterze strategicznym, wskaza-

nych w określonych dokumentach/listach Zarządu Województwa Wielkopolskiego, zgodnych z celem szczegółowym. Ponadto tryb pozakonkursowy przewiduje się w zakresie inwestycji realizowanych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych oraz OSI regionalnego „Ośrodki subregionalne i ich obszary funkcjonalne”.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

SEKCJA 2.A.2.3. Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego brana jest pod uwagę możliwość zastosowania instrumentów zwrotnych. Ostateczne rozstrzygnięcie o wielkości środków, zakresie i formie wsparcia zostanie podjęte po przeprowadzeniu analizy zgodnie z art. 37 rozporządzenia ogólnego.

SEKCJA 2.A.2.4. Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

SEKCJA 2.A.2.5. Układ wskaźników produktu

Tabela 5: Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1	Liczba instytucji kultury objętych wsparciem	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	7	IZ/beneficjenci	Corocznie
2	Liczba zabytków objętych wsparciem ¹⁸	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	75	IZ/beneficjenci	Corocznie

¹⁸ Wskaźnik agregowany z:

- Liczba zabytków nieruchomości objętych wsparciem
- Liczba zabytków ruchomych objętych wsparciem

PRIORYTET INWESTYCYJNY 6.4. Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochronę i rekultywację gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000” i zieloną infrastrukturę

SEKCJA 2.A.1. Opis celów szczegółowych priorytetu inwestycyjnego, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu

Realizowany cel szczegółowy

Ograniczenie degradacji środowiska przyrodniczego i wzmocnienie różnorodności biologicznej

Oczekiwane rezultaty

Występowanie na terenie regionu wielu rzadkich siedlisk przyrodniczych, gatunków fauny i flory, nakłada na Wielkopolskę szczególną odpowiedzialność za ochronę dziedzictwa przyrodniczego, zwłaszcza, gdy stan zachowania tych gatunków jest niezadowalający lub się pogarsza. Blisko 1/3 obszaru województwa pokryta jest krajowymi formami ochrony przyrody. System krajowych form ochrony przyrody w województwie uzupełnia Europejska Sieć Obszarów Natura 2000, będąca jedną z międzynarodowych sieci obszarów chronionych, w obrębie której dotąd wyznaczono 19 obszarów specjalnej ochrony ptaków (zajmujących 14,3% powierzchni regionu) oraz 59 obszarów specjalnej ochrony siedlisk (zajmujących 8% powierzchni).

Szczególnym problemem w Wielkopolsce jest brak zwartej struktury obszarowej systemów obszarów chronionych i innych obszarów cennych przyrodniczo, zwiększająca się presja urbanistyczna, „rozlewanie się” miast, a także ruch turystyczny oddziałujący często w sposób niekorzystny na obszary chronione.

Głównym efektem realizowanego celu szczegółowego będzie poprawa ochrony obszarów przyrodniczych, mająca na celu przeciwdziałanie utraci różnorodności biologicznej, przy jednoczesnym wzmacnianiu potencjału regionalnego/lokalnego wykorzystującego zasoby przyrodnicze. Zahamowane zostaną niekorzystne przekształcenia, degradacja i fragmentacja siedlisk przyrodniczych, gatunków fauny i flory, czy nadmierna eksploatacja zasobów naturalnych. Ograniczona zostanie niekontrolowana eksploatacja terenów cennych przyrodniczo przez ukierunkowanie ruchu turystycznego.

Tabela 3: Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR, w podziale na cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego

Lp	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.		Powierzchnia siedlisk wspartych w zakresie uzyskania lepszego statusu ochrony	ha	Słabo rozwinięty	0	2014	47 265	IZ/beneficjenci	Corocznie

SEKCJA 2.A.2. Opis przedsięwzięć planowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego

SEKCJA 2.A.2.1. Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

Blisko 1/3 obszaru województwa pokryta jest krajowymi formami ochrony przyrody, który uzupełnia Europejska Sieć Obszarów Natura 2000. W związku z tym przedmiotem wsparcia objęte zostaną projekty dotyczące ochrony przyrody na terenach o wysokich walorach przyrodniczych.

Wsparcie uzyskają inwestycje zabezpieczające obszary chronione przed nadmierną i niekontrolowaną presją turystów oraz dotyczące działalności wykorzystującej lokalne zasoby przyrodnicze, jak punkty widokowe, ścieżki rowerowe, szlaki, czy ścieżki dydaktyczne. Wsparcie uzyskają przedsięwzięcia zwiększające potencjał przyrodniczy regionu poprzez działania bezpośrednio związane z ochroną siedlisk i gatunków, rewaloryzacją i renaturalizacją. Wspierane będą również centra ochrony różnorodności biologicznej oraz ośrodki prowadzące działalność w zakresie edukacji ekologicznej. W celu uzyskania informacji o elementach przyrody występujących na danym terenie wspierana będzie inwentaryzacja przyrodnicza. Natomiast w celu promowania regionalnego potencjału przyrodniczego wsparcie skierowane będzie również na rozbudowę infrastruktury turystycznej na rzecz ochrony środowiska przyrodniczego.

Znaczny potencjał regionu istnieje w obszarze wykorzystania turystycznego wielkopolskich rzek. Rzeki i istniejąca na nich infrastruktura tworzą unikatową na skalę europejską „pętlę wodną” umożliwiającą promocję walorów przyrodniczych Wielkopolski i kanalizowanie ruchu turystycznego poza obszarami przyrodniczo cennymi. W związku z tym zaplanowano wsparcie dla ochrony tego potencjału przez modernizację istniejącego systemu śluz i stopni wodnych oraz budowę infrastruktury turystycznej ułatwiającej kanalizowanie ruchu turystycznego poza obszarami chronionymi

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- przywracanie właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków,
- podnoszenie standardu bazy technicznej i wyposażenie obszarów chronionych,
- opracowanie planów/programów ochrony dla obszarów chronionych,
- wsparcie centrów ochrony różnorodności biologicznej,
- wsparcie edukacji ekologicznej,
- punkty i platformy widokowe,
- szlaki oraz ścieżki dydaktyczne,
- inwentaryzacja przyrodnicza gmin,
- kanalizowanie ruchu turystycznego poprzez modernizację torów wodnych.

Potencjalne, główne grupy docelowe/beneficjenci

- podmioty posiadające osobowość prawną,
- państwowe i samorządowe jednostki organizacyjne, w tym państwowe jednostki budżetowe,
- organizacje pozarządowe, stowarzyszenia.

Terytorialny obszar realizacji:

Wsparcie dotyczy całego województwa. Przewiduje się, że większość działań koncentrować się będzie na obszarach cennych przyrodniczo, w tym obszarach chronionych.

SEKCJA 2.A.2.2. Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy tryb wyboru projektów. Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

SEKCJA 2.A.2.3. Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych.

SEKCJA 2.A.2.4. Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

SEKCJA 2.A.2.5. Układ wskaźników produktu

Tabela 5: Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1	Liczba obszarów cennych przyrodniczo objętych wsparciem	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	104	IZ/beneficjenci	Corocznie

PRIORYTET INWESTYCYJNY 6.5. Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów poprzemysłowych (w tym terenów powojaskowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu

SEKCJA 2.A.1. Opis celów szczegółowych priorytetu inwestycyjnego, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu

Realizowany cel szczegółowy

Zrównoważony rozwój miast

Oczekiwane rezultaty

Obszary miejskie w województwie zamieszkiwane są przez ponad 55% mieszkańców regionu. Wspólnymi problemami tych obszarów są w szczególności: występowanie obszarów zdegradowanych, niska jakość powietrza, duży ruch drogowy, wysokie poziomy hałasu, a także emisje gazów cieplarnianych.

Działaniami w ramach Priorytetu Inwestycyjnego mającymi za zadanie odnowę miast w celu poprawy stanu środowiska i jakości życia mieszkańców są działania na obszarach zdegradowanych. Na terenach tych mogą występować czynniki mogące bezpośrednio lub pośrednio wpływać na zdrowie ludzi i stan pozostałych elementów środowiska, do których zaliczyć należy zanieczyszczenie powierzchni ziemi. W związku z tym przewiduje się realizację działań, których efektem będzie przywracanie wartości użytkowych i przyrodniczych obszarom zdegradowanym, a przez to zmniejszenie ryzyka rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń, a także poprawa lokalnego krajobrazu.

Efektom realizacji działań w zakresie ochrony powietrza będzie spadek emisji zanieczyszczeń do atmosfery (w szczególności: pyłu PM10 i PM2,5, benzo(a)pirenu, SO₂ i NO_x), a przez to ograniczone zostanie występowanie ponadnormatywnych ich stężeń. Przełoży się to na poprawę zdrowia mieszkańców oraz realizację zapisów programów ochrony powietrza mających na celu redukcję emisji substancji wprowadzanych do powietrza. Natomiast systemy pomiarowe oraz sygnalizacyjne pozwolą na szybkie informowanie mieszkańców o poziomach zanieczyszczeń oraz pozwolą uniknąć w przyszłości działań naprawczych w przypadku stwierdzenia zagrożeń dla środowiska przyrodniczego.

Tabela 3: Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR, w podziale na cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego

L p.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.		Liczba przedsiębiorstw zlokalizowanych na zrewitalizowanych obszarach	szt.	Słabo rozwinięty	0	0	5	IZ/beneficjenci	Corocznie

SEKCJA 2.A.2. Opis przedsięwzięć planowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego

SEKCJA 2.A.2.1. Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

Na terenach zdegradowanych mogą występować czynniki mogące bezpośrednio lub pośrednio wpływać na zdrowie ludzi i stan pozostałych elementów środowiska, do których zaliczyć należy zanieczyszczenie powierzchni ziemi. W związku z tym w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przewidziano wsparcie na rekultywację lub remediację terenów zdegradowanych.

Polska znajduje się wśród 23 państw UE, w których występują przekroczenia standardów jakości powietrza, w tym przede wszystkim dla pyłu drobnego PM10 i na pierwszym miejscu, jeśli chodzi o przekroczenia dla benzo(a)pirenu, który stanowi wyznacznik rakotwórczości. W celu poprawy jakości środowiska miejskiego ramach Priorytetu Inwestycyjnego podejmowane będą działania poprawiające jakość powietrza przez wsparcie w zakresie redukcji emisji zanieczyszczeń odprowadzanych do powietrza.

Innym priorytetem jest ograniczenie hałasu w miastach. Problem nadmiernego hałasu dotyczy głównie mieszkańców wielkich aglomeracji oraz obszarów w ciągach głównych tras komunikacyjnych, ale także często bywa uciążliwy dla mieszkańców mniejszych miejscowości. Rozwiązania winny uwzględniać zarówno liczbę narażonych mieszkańców jak i skalę przekroczenia. W związku z tym wsparcie kierowane będzie również na inwestycje zmniejszające hałas oraz na jego monitoring.

W celu poprawy stanu środowiska miejskiego wsparcie uzyskują również systemy pomiaru zanieczyszczeń w miastach oraz systemy informowania mieszkańców o poziomach zanieczyszczeń.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- rekultywacja lub remediacja terenów zdegradowanych,
- inwestycje ograniczające emisję zanieczyszczeń do powietrza, w tym instalacje i przebudowa (modernizacja) urządzeń filtrujących gazy i urządzeń odpylających,
- inwestycje ograniczające natężenie hałasu oraz jego monitoring,
- wsparcie systemów pomiaru zanieczyszczeń w miastach,
- systemy informowania mieszkańców o poziomach zanieczyszczeń.

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów zintegrowanych, wymagających finansowania krzyżowego.

Potencjalne, główne grupy docelowe/beneficjenci:

- przedsiębiorcy,
- osoby prawne, inne niż wskazane w pkt. 1,
- państwowe i samorządowe jednostki organizacyjne, w tym państwowe jednostki budżetowe.

Terytorialny obszar realizacji:

Wsparcie dotyczy obszarów miejskich województwa. Przewiduje się możliwość realizację projektów zlokalizowanych na obszarach wiejskich mających pozytywny wpływ na poprawę stanu środowiska miejskiego.

SEKCJA 2.A.2.2. Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Zastosowanie trybu pozakonkursowego umożliwi precyzyjne skierowanie wsparcia oraz przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celu szczegółowego.

Ponadto przewiduje się możliwość zastosowania trybu pozakonkursowego w zakresie inwestycji realizowanych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych oraz OSI regionalnego „Ośrodki subregionalne i ich obszary funkcjonalne”.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

SEKCJA 2.A.2.3. Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego brana jest pod uwagę możliwość zastosowania instrumentów zwrotnych. Ostateczne rozstrzygnięcie o wielkości środków, zakresie i formie wsparcia zostanie podjęte po przeprowadzeniu analizy zgodnie z art. 37 rozporządzenia ogólnego.

SEKCJA 2.A.2.4. Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

SEKCJA 2.A.2.5. Układ wskaźników produktu

Tabela 5: Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Łączna powierzchnia zrekultywowanych gruntów	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	96	IZ/beneficjenci	Corocznie

SEKCJA 2.A.3. Opis przedsięwzięć EFS z zakresu innowacji społecznych, współpracy trans-granicznej oraz wkładu EFS do realizacji celów tematycznych 1-7

Nie dotyczy

SEKCJA 2.A.4. Ramy wykonania osi priorytetowej

Typ wskaźnika (KEW, wskaźnik postępu finansowego, produktu, lub jeśli właściwe – wskaźnik rezultatu)	Lp.	Definicja wskaźnika lub KEW	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023)	Źródła danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach)	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.
Wskaźnik postępu finansowego	1.	Wartość zakontraktowanych środków	zł	EFRR	Słabo rozwinięty	Do oszacowania	Do oszacowania	IZ		
Wskaźnik postępu finansowego	2.	Wartość wydatków certyfikowanych do KE	zł	EFRR	Słabo rozwinięty	Do oszacowania	Do oszacowania	IZ		

SEKCJA 2.A.5. Kategoryzacja interwencji osi priorytetowej

EFS, region słabiej rozwinięty											
Tabela 7: Wymiar 1		Tabela 8: Wymiar 2		Tabela 9: Wymiar 3		Tabela 10: Wymiar 6		Tabela 11: Wymiar 7		Tabela 12: Wymiar 8	
Zakres interwencji		Forma finansowania		Typ terytorium		Terytorialne mechanizmy wdrażania		EFS secondary theme (wyłącznie EFS)		cel tematyczny (EFRR/EF)	
Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€
017		01		00		00		00	-	05	
018										06	
019						01					
020											
021											
022											
023											
073											
074											
075											
076											
082											
084											
085											
086											
087											

088											
090											
091											
092											
093											
094											
100											

SEKCJA 2.A.6. Planowane wykorzystanie pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych

OŚ PRIORYTETOWA 5. Transport

Oś priorytetowa realizuje następujący Cel szczegółowy programu:

Zwiększenie spójności komunikacyjnej

Cel ten będzie finansowany ze środków:

Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

Pole interwencji Osi priorytetowej obejmuje następujące Cele tematyczne i Priorytety inwestycyjne:

Cel tematyczny 7: Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej

- 7.2. Zwiększenie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi
- 7.4. Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu

SEKCJA 2.A.0. Uzasadnienie zastosowania osi wielofunduszowej, wielotematycznej i/lub obejmującej kilka kategorii regionów

Nie dotyczy

PRIORYTET INWESTYCYJNY 7.2. Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi

SEKCJA 2.A.1. Opis celów szczegółowych priorytetu inwestycyjnego, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu

Realizowany cel szczegółowy

Poprawa warunków dla transportu drogowego

Poprawa warunków dla transportu drogowego w Wielkopolsce będzie osiągnięta poprzez budowę, przebudowę i modernizację sieci drogowej, w taki sposób, aby wzmacniała ona powiązania obszarów województwa wielkopolskiego, w tym z siecią TEN-T.

Oczekiwane rezultaty

Realizacja priorytetu inwestycyjnego pozwoli na poprawę dostępności regionu do krajowego i europejskiego systemu komunikacji drogowej, szczególnie przez wzmocnienie powiązań z siecią TEN-T. Przyczyni się także do zmniejszenia różnic wewnątrzregionalnych, silnie zaznaczających się w przestrzeni Wielkopolski. Pozwoli na zmniejszenie skali marginalizacji poszczególnych części regionu oraz grup mieszkańców. Zwiększy atrakcyjność ośrodków miejskich, szczególnie subregionalnych, jako miejsc rozwoju działalności gospodarczej. Stworzy warunki dla zwiększenia mobilności mieszkańców województwa. Będzie także mieć wpływ na wzrost konkurencyjności, zwiększenie możliwości inwestowania oraz przyczyni się do tworzenia miejsc pracy. Podniesie także poziom bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz mieszkańców miejscowości, w których zostaną zrealizowane obwodnice i obejścia drogowe.

Tabela 3: Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR, w podziale na cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego

L p.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.		Liczba ludności w miejscowościach o poprawionej dostępności do infrastruktury TEN-T	osoby	Słabo rozwinięty	0	2014	Do oszacowania	IZ/beneficjenci	Corocznie

SEKCJA 2.A.2. Opis przedsięwzięć planowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego

SEKCJA 2.A.2.1. Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

Cel szczegółowy niniejszego Priorytetu Inwestycyjnego, jakim jest poprawa warunków dla transportu drogowego, będzie realizowany w szczególności przez budowę, przebudowę lub modernizację dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych, wiążących regionalny układ transportowy, w tym włączający do sieci TEN-T, z uwzględnieniem obiektów inżynierskich. Przewiduje się również wsparcie inwestycji na rzecz poprawy i bezpieczeństwa i przepustowości ruchu na tych drogach, z uwzględnieniem bezpieczeństwa ruchu pieszych. Wspierane będą także przedsięwzięcia mające na celu odciążenie układów komunikacyjnych miejscowości przez budowę obwodnic i obejść.

Realizacja inwestycji odbywać się będzie z poszanowaniem zasady zrównoważonego rozwoju.

W porównaniu z większością regionów Unii Europejskiej Wielkopolska jest regionem o stosunkowo niskim poziomie i jakości infrastruktury drogowej. Infrastruktura transportowa jest jednym z podstawowych czynników kształtujących konkurencyjność regionu, a tym samym warunkujących jego rozwój, w związku z czym konieczne jest dalsze znaczące wsparcie przedsięwzięć w tym zakresie.

Znaczna rozciągłość południkowa regionu powoduje problemy w dostatecznym skomunikowaniu północnych i południowych krańców województwa z jego częścią centralną oraz pomiędzy sobą. Ta cecha położenia Wielkopolski nie jest dotąd w wystarczającym stopniu rekompensowana odpowiedniej jakości układem powiązań komunikacyjnych w tych relacjach.

Wiele obszarów województwa znajduje się w oddaleniu od regionalnych, subregionalnych i lokalnych ośrodków wzrostu, mając utrudnione możliwości skorzystania z pozytywnych czynników rozwojowych, generowanych przez te ośrodki. Jedną z istotnych barier w tym zakresie jest stan infrastruktury transportowej. Wzmocnienie powiązań komunikacyjnych takich obszarów z obszarami węzłowymi i włączenie ich w ten sposób w regionalny układ powiązań transportowych z systemem krajowym i europejskim, może wzmocnić szanse rozwojowe obszarów zmarginalizowanych.

Problemem wielkopolskich dróg jest bezpieczeństwo ruchu drogowego. Konieczne są przedsięwzięcia na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego, zmierzające do poprawy stanu dróg, ich nawierzchni i podniesienia parametrów technicznych, przeniesienia ruchu z tranzytowego poza centra miejscowości przez budowę obwodnic.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- budowa, przebudowa i remont dróg wojewódzkich wraz z infrastrukturą towarzyszącą, w tym inwestycje na rzecz poprawy bezpieczeństwa i przepustowości ruchu na tych drogach,
- budowa, przebudowa i remont dróg powiatowych i gminnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą, w tym inwestycje na rzecz poprawy bezpieczeństwa i przepustowości ruchu na tych drogach,
- budowa, przebudowa i modernizacja obiektów inżynierskich w ciągach dróg (obiekty mostowe, wiadukty, estakady, tunele drogowe i inne)

Potencjalne, główne grupy docelowe/beneficjenci:

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego, posiadające osobowość prawną.

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

SEKCJA 2.A.2.2. Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Zastosowanie trybu pozakonkursowego umożliwi precyzyjne skierowanie wsparcia oraz przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celów priorytetu inwestycyjnego.

Tryb pozakonkursowy będzie miał zastosowanie do projektów o charakterze strategicznym, wskazanych w określonych dokumentach/listach Zarządu Województwa Wielkopolskiego, zgodnych z celem szczegółowym.

Ponadto przewiduje się możliwość zastosowania trybu pozakonkursowego w zakresie inwestycji realizowanych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych oraz OSI regionalnego „Ośrodki subregionalne i ich obszary funkcjonalne”.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

SEKCJA 2.A.2.3. Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych.

SEKCJA 2.A.2.4. Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

SEKCJA 2.A.2.5. Układ wskaźników produktu

Tabela 5: Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Całkowita długość wybudowanych, przebudowanych lub zmodernizowanych dróg ¹⁹	km	EFRR	Słabo rozwinięty	550	IZ/beneficjenci	Corocznie

¹⁹ Wskaźnik agregowany z:

- Długość wybudowanych dróg wojewódzkich
- Długość przebudowanych lub wyremontowanych dróg wojewódzkich
- Długość wybudowanych dróg powiatowych
- Długość przebudowanych lub wyremontowanych dróg powiatowych
- Długość wybudowanych dróg gminnych
- Długość przebudowanych lub wyremontowanych dróg gminnych

PRIORYTET INWESTYCYJNY 7.4. Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu

SEKCJA 2.A.1. Opis celów szczegółowych priorytetu inwestycyjnego, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu

Realizowany cel szczegółowy

Poprawa warunków dla transportu kolejowego

Poprawa warunków dla transportu drogowego w Wielkopolsce będzie osiągana przez budowę, przebudowę i modernizację infrastruktury kolejowej poza siecią TEN-T.

Oczekiwane rezultaty

Niedostateczny stan techniczny i dekapitalizacja wielu odcinków regionalnych linii kolejowych oraz taboru kolejowego dla przewozów regionalnych to jedne z istotnych barier rozwojowych województwa. Taka sytuacja ma m.in. niekorzystny wpływ na mobilność mieszkańców regionu, możliwości rozwoju poszczególnych jego obszarów, środowisko. Dodatkowo zły stan infrastruktury dworcowej zdecydowanie pogarsza warunki podróży.

Realizacja Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do promowania transportu kolejowego w Wielkopolsce.

Efektom będzie poprawa warunków podróży na najbardziej zdekapitalizowanych odcinkach regionalnych linii kolejowych w regionie. Przyczyni się to do zwiększenia mobilności mieszkańców obszarów województwa wielkopolskiego, mieszkających w zasięgu przebudowanej, zmodernizowanej, zrehabilitowanej infrastruktury kolejowej. Pozwoli na osłabienie negatywnie wpływających na wewnętrzną spójność regionu skutków znacznej rozciągłości południkowej terytorium Wielkopolski. Przyczyni się także do zwiększenia mieszkańcom województwa możliwości dojazdów do pracy, szkół, centrów kultury i usług społecznych.

Realizacja Priorytetu Inwestycyjnego jest zgodna z wspólnotową polityką transportową oraz zaleceniami KE dla Polski w kwestii preferencji dla inwestycji w infrastrukturę kolejową.

Tabela 3: Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR, w podziale na cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego

Lp	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.		Liczba gmin o polepszonej dostępności do ośrodka wojewódzkiego	szt.	Słabo rozwinięty	0	2014	8	IZ/beneficjenci	Corocznie

SEKCJA 2.A.2. Opis przedsięwzięć planowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego

SEKCJA 2.A.2.1. Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

Pogarszająca się sytuacja w zakresie przewozów kolejowych jest w znacznym stopniu efektem złego stanu technicznego i dekapitalizacji regionalnych linii kolejowych oraz taboru kolejowego dla przewozów regionalnych. Samorząd Województwa, odpowiedzialny za regionalne pasażerskie przewozy kolejowe, podejmuje wiele wysiłków, aby zapewnić mieszkańcom regionu warunki do ich mobilności w zakresie dojazdów do pracy, miejsca edukacji, administracji, kultury, usług społecznych. Jednak potrzeby w tym zakresie są nadal znaczne. Konieczne jest dalsze wsparcie regionalnej infrastruktury kolejowej, szczególnie połączenia Poznania z północną częścią regionu.

Z modernizacją kolejnych odcinków infrastruktury kolejowej ścisły związek ma poprawa warunków podróżowania przez zakup nowego i modernizację używanego taboru kolejowego dla pasażerskich przewozów regionalnych. W kontekście ustawowych zadań Samorządu Województwa w zakresie przewozów regionalnych istotne jest dalsze uzupełnienie i wymiana na nowoczesny tabor będący w dyspozycji województwa. Z tym wiąże się konieczność stworzenia infrastruktury obsługi i serwisowania tego taboru.

Znaczącym problemem w Wielkopolsce jest stan istniejącej infrastruktury dworcowej, negatywnie wpływający na warunki podróżowania. W ostatnich latach samorządy lokalne przejmują tereny i obiekty dworcowe, które znajdują się w znacznej części w złym stanie technicznym, w wielu przypadkach jest to wręcz stan dewastacji. Dla poprawy warunków podróżowania mieszkańców Wielkopolski konieczne jest wsparcie odbudowy, modernizacji, rewitalizacji obiektów i terenów dworcowych, służących obsłudze przewozów regionalnych i lokalnych.

W związku z powyższym cel szczegółowy niniejszego Priorytetu Inwestycyjnego będzie realizowany m.in. przez budowę, modernizację, rehabilitację sieci kolejowej poza siecią TEN-T, mającej znaczenie dla systemu przewozów regionalnych w województwie, zakup i modernizację jednostek taboru kolejowego dla regionalnych przewozów pasażerskich oraz budowę, modernizację, rehabilitację kolejowej infrastruktury dworcowej poza siecią TEN-T. W zakresie infrastruktury kolejowej będą realizowane projekty mające istotne znaczenia dla systemu przewozów regionalnych, przyczyniające się do zwiększenia mobilności mieszkańców województwa oraz poprawy warunków podróżowania. Przewidywana jest także budowa infrastruktury obsługi i serwisowania taboru służącego przewozom regionalnym, będącego własnością Samorządu Województwa.

Dalsza modernizacja regionalnej infrastruktury kolejowej dla przewozów regionalnych w Wielkopolsce nie jest możliwa bez dofinansowania wspólnotowego. Realizacja inwestycji odbywać się będzie z poszanowaniem zasady zrównoważonego rozwoju.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- przebudowa, modernizacja, rehabilitacja sieci kolejowej poza siecią TEN-T, mającej znaczenie dla systemu przewozów regionalnych w województwie,
- zakup i modernizacja jednostek taboru kolejowego dla regionalnych przewozów pasażerskich,
- budowa, modernizacja, rehabilitacja kolejowej infrastruktury dworcowej i przystanków kolejowych poza siecią TEN-T,
- infrastruktura obsługi i serwisowania taboru.

Potencjalne, główne grupy docelowe/beneficjenci:

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,

- jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego, posiadające osobowość prawną,
- zarządzający infrastrukturą kolejową,
- podmioty wykonujące w imieniu samorządu województwa zadania z zakresu przewozów regionalnych.

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

SEKCJA 2.A.2.2. Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Zastosowanie trybu pozakonkursowego umożliwi precyzyjne skierowanie wsparcia oraz przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celów priorytetu inwestycyjnego.

Tryb pozakonkursowy będzie miał zastosowanie do projektów o charakterze strategicznym, wskazanych w określonych dokumentach/listach Zarządu Województwa Wielkopolskiego, zgodnych z celem szczegółowym.

Ponadto przewiduje się możliwość zastosowania trybu pozakonkursowego w zakresie inwestycji realizowanych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

SEKCJA 2.A.2.3. Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych.

SEKCJA 2.A.2.4. Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Przewiduje się realizację dużego projektu – Modernizacja linii kolejowej nr 354 Poznań Główny – Piła Główna.

Linia kolejowa nr 354 jest linią zelektryfikowaną o znaczeniu regionalnym i międzyregionalnym. Linia kolejowa o długości 94 km (w tym 35 km to odcinek dwutorowy) obejmuje 8 stacji kolejowych oraz 12 przystanków osobowych (w tym 1 nieeksploatowany). Położona jest w całości w obszarze administracyjnym województwa wielkopolskiego. W obrębie Poznańskiego Węzła Kolejowego powiązana jest z ważnymi międzynarodowymi ciągami komunikacyjnymi E20/C-E20 i E-59.

Konieczność modernizacji linii kolejowej nr 354 Poznań Główny – Piła Główna wynika z zaniechań modernizacyjnych na tej trasie w ostatnich latach. Obecny zły stan techniczny linii powoduje wprowadzenie ograniczeń prędkości, a w konsekwencji wydłużeniem czasu podróży. Ponadto na linii tej występują: przestarzała infrastruktura w zakresie urządzeń sterowania ruchem kolejowym, niskie perony, niezgodne z obecnymi wymaganiami, a także ograniczona dostępność dla osób o ograniczonej zdolności poruszania się. Wpływa to m.in. na stałe obniżanie się bezpieczeństwa podróżnych, a także innych użytkowników, którzy korzystają z infrastruktury na tej trasie.

Głównym efektem realizacji projektu będzie poprawa dostępności mieszkańców północnej Wielkopolski do stolicy regionu. Osiągnięte to zostanie poprzez skrócenie czasu podróży (na trasie Poznań-Piła średnio o 46 minut), zwiększenie przepustowości linii kolejowej, zwiększenie niezawodności transportu kolejowego, poprawę dostępności dla osób niepełnosprawnych, poprawę komfortu podróży oraz poprawę bezpieczeństwa ruchu kolejowego i podróży.

Inwestycja ta jest szczególnie istotna dla regionu ze względu na znaczną rozciągłość południkową regionu, która powoduje problemy w dostatecznym skomunikowaniu północnych i południowych krańców województwa z jego częścią centralną. Ta cecha położenia Wielkopolski nie jest dotąd w wystarczającym stopniu rekompensowana odpowiedniej jakości układem powiązań komunikacyjnych w tych relacjach. Ponadto linia Poznań-Piła przebiega przez tereny o ważnym znaczeniu gospodarczym i turystycznym. Jej modernizacja przyczyni się znacząco do poprawy funkcjonowania systemu przewozów regionalnych w Wielkopolsce. Wyniki analizy ekonomicznej wskazują na wysoką efektywność ekonomiczną – projekt jest korzystny ze społecznego punktu widzenia. Modernizacja tej linii nie jest przewidywana do wsparcia z poziomu krajowego (przedsięwzięcia tego nie uwzględniono na liście projektów kolejowych o znaczeniu krajowym, stanowiącej załącznik do Dokumentu Implementacyjnego do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 r. z perspektywą do 2030 r.).

SEKCJA 2.A.2.5. Układ wskaźników produktu

Tabela 5: Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1	Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych linii kolejowych	km	EFRR	Słabo rozwinięty	94	IZ/beneficjenci	Corocznie
2	Liczba zakupionych lub zmodernizowanych jednostek taboru kolejowego	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	20	IZ/beneficjenci	Corocznie

SEKCJA 2.A.3. Opis przedsięwzięć EFS z zakresu innowacji społecznych, współpracy trans-granicznej oraz wkładu EFS do realizacji celów tematycznych 1-7

Nie dotyczy

SEKCJA 2.A.4. Ramy wykonania osi priorytetowej

Typ wskaźnika (KEW, wskaźnik postępu finansowego, produktu, lub jeśli właściwe – wskaźnik rezultatu)	Lp.	Definicja wskaźnika lub KEW	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023)	Źródła danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach)	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.
Wskaźnik postępu finansowego	1.	Wartość zakontraktowanych środków	zł	EFRR	Słabo rozwinięty	Do oszacowania	Do oszacowania	IZ		
Wskaźnik postępu finansowego	2.	Wartość wydatków certyfikowanych do KE	zł	EFRR	Słabo rozwinięty	Do oszacowania	Do oszacowania	IZ		
KEW		Liczba uruchomionych procedur przetargowych w projektach kolejowych	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	Do oszacowania	Do oszacowania	IZ		

SEKCJA 2.A.5. Kategoryzacja interwencji osi priorytetowej

EFS, region słabiej rozwinięty											
Tabela 7: Wymiar 1		Tabela 8: Wymiar 2		Tabela 9: Wymiar 3		Tabela 10: Wymiar 6		Tabela 11: Wymiar 7		Tabela 12: Wymiar 8	
Zakres interwencji		Forma finansowania		Typ terytorium		Terytorialne mechanizmy wdrażania		EFS secondary theme (wyłącznie EFS)		cel tematyczny (EFRR/EF)	
Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€
026		01		00		00		00	-	07	
027											
030											

031												
032												
034												
044												

SEKCJA 2.A.6. Planowane wykorzystanie pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych

OŚ PRIORYTETOWA 6. Rynek Pracy

Oś priorytetowa realizuje następujący cel szczegółowy programu:

Wzrost zatrudnienia

Cel ten będzie finansowany ze środków:

Europejskiego Funduszu Społecznego

Pole interwencji Osi Priorytetowej obejmuje następujące Cele tematyczne i Priorytety inwestycyjne:

Cel tematyczny 8: Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników

- 8.5. Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników
- 8.7. Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw
- 8.8. Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę
- 8.9. Przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian
- 8.10. Aktywne i zdrowe starzenie się

SEKCJA 2.A.0. Uzasadnienie zastosowania osi wielofunduszowej, wielotematycznej i/lub obejmującej kilka kategorii regionów

Nie dotyczy.

PRIORYTET INWESTYCYJNY 8.5. Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników

SEKCJA 2.A.1. Opis celów szczegółowych priorytetu inwestycyjnego, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu

Realizowany cel szczegółowy

Wzrost zatrudnienia osób poszukujących pracy i nieaktywnych zawodowo.

Oczekiwane rezultaty

Realizacja działań w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do wzrostu kompetencji i doświadczeń zawodowych osób poszukujących pracy i nieaktywnych zawodowo, tym samym zwiększy ich aktywność zawodową i poziom zatrudnienia.

Największych problemów na rynku pracy doświadczają kobiety, osoby młode do 30. roku życia, osoby starsze w wieku 50 lat i więcej, niepełnosprawne. Ponadto w ostatnich latach notuje się w Wielkopolsce wzrost udziału długotrwale pozostających bez pracy w ogólnej liczbie bezrobotnych. Główne przyczyny takiego stanu rzeczy leżą w braku odpowiednich kwalifikacji i doświadczenia zawodowego oraz niskiej mobilności przestrzennej związanej z poszukiwaniem pracy poza miejscem zamieszkania.

Rezultatem działań w ramach Priorytetu Inwestycyjnego będzie poprawa dostępu do rynku pracy, większa mobilność zawodowa i geograficzna. Podjęte interwencje będą jednocześnie wzmacniać włączenie społeczne i przeciwdziałać ubóstwu grup doświadczających największych problemów na rynku pracy.

Tabela 4: Zestawienie wspólnych wskaźników rezultatu EFS, dla których zostały ustalone wartości docelowe oraz wskaźników rezultatu EFS specyficznych dla programu, odnoszących się do celów szczegółowych, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Lp.	Wskaźnik rezultatu (bezpśredniego lub długoterminowe) (jeśli zasadne)	Kategoria regionu lub YEI	Jednostka pomiaru	Referencyjny wskaźnik produktu z listy wspólnych wskaźników UE	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba osób pracujących 6 miesięcy po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek (C))	Słabo rozwinięty	osoby		0	osoby	2014	33 780	Badanie ewaluacyjne	2 razy w ciągu okresu programowania

SEKCJA 2.A.2. Opis przedsięwzięć planowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego

SEKCJA 2.A.2.1. Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

W celu zwiększenia zatrudnienia wśród osób bezrobotnych, poszukujących pracy i biernych zawodowo stosowane będą bardziej zindywidualizowane usługi rynku pracy, dopasowane do potrzeb osób, do których są skierowane. Szczególny nacisk zostanie położony na wsparcie w aktywnym poszukiwaniu pracy, zdobyciu doświadczenia zawodowego oraz w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych i ich lepszego dopasowania do potrzeb rynku pracy. W uzasadnionych przypadkach instrumentem wsparcia będzie doposażenie i wyposażenie miejsca pracy nowoprzyjętego pracownika.

Z uwagi na fakt, że koszty zakwaterowania oraz te związane z przemieszczeniem się do nowego miejsca pracy przekraczają możliwości finansowe znacznej części mieszkańców województwa, wspierana będzie mobilność przestrzenna osób poszukujących zatrudnienia i nieaktywnych zawodowo. Wspierana będzie przy tym mobilność na poziomie międzynarodowym, z czym związane jest wsparcie w ramach sieci EURES. Pracodawcy z krajów Unii Europejskiej, Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Szwajcarii otrzymają pomoc w pośrednictwie pracy.

W celu efektywnej realizacji działań związanych z aktywizacją zawodową i zwiększaniem dostępu do zatrudnienia zaplanowano rozwój systemu monitorowania i prognozowania sytuacji na regionalnym rynku pracy.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- wsparcie w aktywnym poszukiwaniu pracy,
- działania na rzecz podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz ich lepszego dopasowania do potrzeb rynku pracy,
- wsparcie w zdobyciu doświadczenia zawodowego,
- wsparcie mobilności przestrzennej, w tym międzynarodowej w ramach sieci EURES,
- wsparcie w zakresie monitorowania i prognozowania sytuacji na regionalnym rynku pracy.

Potencjalni beneficjenci:

- wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej lub oświatowej,
- jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego w zakresie aktywizacji zawodowej w trybie pozakonkursowym,
- jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego oraz ochotnicze hufce pracy w zakresie działań EURES w trybie pozakonkursowym,
- podmioty, które uzyskały akredytację Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w zakresie działań EURES w trybie konkursowym,
- jednostka organizacyjna samorządu województwa w zakresie monitorowania i prognozowania sytuacji na rynku pracy w trybie pozakonkursowym.

Potencjalne, główne grupy docelowe:

- osoby bezrobotne, poszukujące pracy oraz bierne zawodowo, w szczególności kobiety, osoby młode (pomiędzy 25 a 30 rokiem życia), osoby starsze w wieku 50 lat i więcej, niepełnosprawne, długotrwale bezrobotne,
- przedsiębiorcy z Unii Europejskiej, Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Szwajcarii.

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa, a w szczególności obszarów o dużej liczbie bezrobotnych lub wysokiej stopie bezrobocia.

SEKCJA 2.A.2.2. Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Uzasadnieniem dla realizacji projektów w trybie pozakonkursowym są kompetencje przekazane samorządom terytorialnym na mocy ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (art. 8-9). W trybie tym będą realizowane projekty z zakresu aktywizacji zawodowej przez jednostki organizacyjne samorządu terytorialnego (instytucje rynku pracy), obejmujące instrumenty i usługi wymienione w Ustawie. Jednostki te dysponują diagnozą problemów, doświadczoną merytorycznie kadrą, sprawdzonymi narzędziami i metodami pracy z bezrobotnymi, nieaktywnymi zawodowo i poszukującymi pracy.

Do zadań samorządu województwa w zakresie polityki rynku pracy należy m.in. opracowanie analiz rynku pracy i badań popytu na pracę, w tym prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych (art. 8 ust. 1 pkt.3). Projekty związane z monitorowaniem i prognozowaniem sytuacji na regionalnym rynku pracy będą realizowane w trybie pozakonkursowym przez jednostkę organizacyjną samorządu województwa. Samorząd województwa posiada doświadczenie w tym zakresie, wiedzę niezbędną do realizacji projektu, merytoryczną kadrę i narzędzia pracy. Funkcjonuje w ramach zainicjowanej sieci współpracy (tworzą ją np. pracodawcy, władze powiatowe), a otrzymywane od parterów informacje oraz uzyskane w ramach badań dane są analizowane i upowszechniane.

Jednostki samorządu terytorialnego realizują zadania wynikające z prawa swobodnego przepływu pracowników między państwami, w szczególności przez realizację zadań w ramach sieci EURES (art. 8 ust.1 pkt. 9, art. 9 ust. 1 pkt. 16). Posiadają w tym zakresie doświadczenie, wiedzę, merytoryczną kadrę i narzędzia pracy. Dlatego projekty realizowane w ramach sieci EURES prowadzone będą w trybie pozakonkursowym przez jednostki organizacyjne samorządu terytorialnego. Z uwagi na znaczenie w Priorytecie Inwestycyjnym aktywizacji zawodowej osób młodych, w trybie pozakonkursowym realizowane będą projekty wspierające ich mobilność geograficzną przez ochotnicze hufce pracy. Zgodnie z art. 12. Ustawy, ochotnicze hufce pracy wykonują zadania w zakresie zatrudnienia oraz przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu młodzieży. Posiadają w tym względzie doświadczenie, wiedzę, merytoryczną kadrę i narzędzia pracy. Realizacja w trybie pozakonkursowym przez jednostki samorządu terytorialnego oraz ochotnicze hufce pracy wskazanych typów działań pozwoli osiągnąć wyższą jakość i skuteczność interwencji w obszarze zatrudnienia.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

SEKCJA 2.A.2.3. Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego nie przewiduje się możliwości wsparcia w postaci finansowania zwrotnego.

SEKCJA 2.A.2.4. Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

SEKCJA 2.A.2.5. Układ wskaźników produktu

Tabela 5: Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFS, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów oraz rezultatu bezpośredniego

Lp	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
Wskaźnik produktu							
1.	Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie (C)	osoby	EFS	Słabo rozwinięty	31 626	IZ/beneficjenci	rocznie
2.	Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem w programie (C)	osoby	EFS	Słabo rozwinięty	4 232	IZ/beneficjenci	rocznie
3.	Liczba osób w wieku 25 - 30 lat objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	Słabo rozwinięty	11 039	IZ/beneficjenci	rocznie
4.	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	Słabo rozwinięty	15 056	IZ/beneficjenci	rocznie
Wskaźnik rezultatu bezpośredniego							
5.	Liczba osób pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek (C))	osoby	EFS	Słabo rozwinięty	20 020	IZ/beneficjenci	rocznie

PRIORYTET INWESTYCYJNY 8.7. Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw

SEKCJA 2.A.1. Opis celów szczegółowych priorytetu inwestycyjnego, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu

Realizowany cel szczegółowy

Wzrost aktywności gospodarczej mieszkańców.

Oczekiwane rezultaty

Realizacja działań w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do rozwoju przedsiębiorczości w regionie oraz generowania nowych miejsc pracy. Skutkiem zwiększania aktywności w zakresie powstawania nowych podmiotów działalności gospodarczej będzie rozwój regionu.

W strukturze działalności gospodarczej w Wielkopolsce dominują mikro i małe przedsiębiorstwa. Wskaźnik przedsiębiorczości w regionie jest wyższy niż liczony dla kraju, ale w ostatnich latach tempo rozwoju przedsiębiorczości w Wielkopolsce uległo przyhamowaniu. Ponadto od kilku lat obserwuje się spadek wolnych oraz nowoutworzonych miejsc pracy. Na przyrost nowych miejsc pracy w regionie mogą wpłynąć powstawanie przedsiębiorstw oraz prosperowanie istniejących.

Główną barierą wejścia na rynek dla osób planujących rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej jest ograniczony dostęp do kapitału finansowego. Osoby te bardzo często nie mogą liczyć na pozyskanie finansowania ze źródeł komercyjnych ze względu na brak odpowiedniej historii kredytowej, niedysponowanie wystarczającymi zabezpieczeniami, czy zbyt wysokie ryzyko planowanego przedsięwzięcia gospodarczego. Innymi barierami są nieznanostwo procedur, nieumiejętność pozyskania kapitału, brak wiedzy na temat dostępnych jego źródeł oraz brak informacji o rynku pracy.

Podjęte interwencje będą wzmacniać wysiłki na rzecz włączenia społecznego osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, jednocześnie przeciwdziałać ubóstwu grup doświadczających największych problemów na rynku pracy.

Tabela 4: Zestawienie wspólnych wskaźników rezultatu EFS, dla których zostały ustalone wartości docelowe oraz wskaźników rezultatu EFS specyficznych dla programu, odnoszących się do celów szczegółowych, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Lp.	Wskaźnik rezultatu (bezpośredniego lub długoterminowe) (jeśli zasadne)	Kategoria regionu lub YEI	Jednostka pomiaru	Referencyjny wskaźnik produktu z listy wspólnych wskaźników UE	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba utworzonych mikroprzedsiębiorstw działających 30	Słabo rozwinięty	szt.		0	szt.	2014	1 512	badanie ewaluacyjne	zgodnie z metodologią MIR

	miesiący po uzyskaniu wsparcia finansowego									
2.	Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej	Słabo rozwinięty	szt.		0	szt.		4 068	IZ/beneficjenci	rocznie

SEKCJA 2.A.2. Opis przedsięwzięć planowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego

SEKCJA 2.A.2.1. Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

Sektor MŚP ma duże znaczenie dla rozwoju Wielkopolski, dlatego istnieje konieczność wsparcia przyszłych przedsiębiorców i mikroprzedsiębiorczości.

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego wspierane będą przede wszystkim działania dotacyjne takie jak dotacje na rozpoczęcie pracy na własny rachunek oraz działania szkoleniowo-doradcze dla osób planujących bądź prowadzących działalność gospodarczą. Dotacje na zakładanie, prowadzenie i rozwijanie własnej działalności gospodarczej skierowane będą w szczególności do mieszkańców obszarów, gdzie notuje się dużą liczbę osób bezrobotnych bądź wysoką stopę bezrobocia oraz do osób należących do grup doświadczających największych trudności związanych z wejściem i utrzymaniem się na rynku pracy, takich jak kobiety, osoby młode (do 30 roku życia), osoby starsze w wieku 50 lat i więcej, długotrwale bezrobotne.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- wsparcie szkoleniowo-doradcze dla osób planujących działalność gospodarczą,
- dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej,
- wsparcie pomostowe dla osób prowadzących działalność gospodarczą.

Potencjalni beneficjenci:

- wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej lub oświatowej.

Potencjalne, główne grupy docelowe:

- osoby fizyczne pozostające bez pracy zamierzające rozpocząć działalność gospodarczą, w szczególności kobiety, osoby młode (pomiędzy 25 a 30 rokiem życia), osoby starsze w wieku 50 lat i więcej, długotrwale bezrobotne.

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa, a w szczególności obszarów o dużej liczbie bezrobotnych lub wysokiej stopie bezrobocia.

SEKCJA 2.A.2.2. Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy tryb wyboru projektów. Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 będą nie-

dyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

SEKCJA 2.A.2.3. Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego nie przewiduje się możliwości wsparcia w postaci finansowania zwrotnego.

SEKCJA 2.A.2.4. Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

SEKCJA 2.A.2.5. Układ wskaźników produktu

Tabela 5: Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFS, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów oraz rezultatu bezpośredniego

Lp	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
Wskaźnik produktu							
1.	Liczba osób, które otrzymały środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie	osoby	EFS	Słabo rozwinięty	3 600	IZ/beneficjenci	rocznie

PRIORYTET INWESTYCYJNY 8.8. Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę

SEKCJA 2.A.1. Opis celów szczegółowych priorytetu inwestycyjnego, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu

Realizowany cel szczegółowy

Wzrost zatrudnienia osób wyłączonych z rynku pracy ze względu na brak możliwości godzenia życia zawodowego z prywatnym.

Oczekiwane rezultaty

Realizacja działań w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do wzrostu aktywności zawodowej osób wyłączonych z rynku pracy z powodu opieki nad dziećmi lub innymi osobami zależnymi. Efektem realizacji działań będzie także zwiększona dostępność do usług opiekuńczych, a co za tym większa możliwość godzenia pracy z obowiązkami opiekuńczymi.

W Wielkopolsce mimo obserwowanych zmian na przestrzeni ostatnich lat sytuacja kobiet i mężczyzn na rynku pracy nadal jest zróżnicowana. Kobiety wciąż stanowią grupę narażoną w większym stopniu na bezrobocie, niż mężczyźni. Ich udział w strukturze bezrobotnych pozostaje wysoki. Nie dziwi zatem fakt, że częściej stanowią grupę długotrwale bezrobotnych. Jedną z barier uniemożliwiających im wejście lub powrót na rynek pracy jest sprawowanie opieki nad dzieckiem, bądź inną osobą zależną. W regionie notuje się niewielki przyrost liczby instytucji opieki nad małymi dziećmi i innymi osobami zależnymi. Problem pogłębia stały wzrost liczby osób starszych i obniżający się wiek lat przeżytych w zdrowiu, skutkujący wzrostem liczby osób niesamodzielnych, wymagających stałej opieki. Ponadto pracodawcy w niewielkim stopniu zainteresowani są rozwiązaniami z zakresu elastycznych form zatrudnienia pozwalających na godzenie życia zawodowego z prywatnym.

Podjęte interwencje będą wzmacniać wysiłki na rzecz włączenia społecznego osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz przeciwdziałania dyskryminacji.

Tabela 4: Zestawienie wspólnych wskaźników rezultatu EFS, dla których zostały ustalone wartości docelowe oraz wskaźników rezultatu EFS specyficznych dla programu, odnoszących się do celów szczegółowych, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Lp.	Wskaźnik rezultatu (bezpośredniego lub długoterminowe) (jeśli zasadne)	Kategoria regionu lub YEI	Jednostka pomiaru	Referencyjny wskaźnik produktu z listy wspólnych wskaźników UE	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba osób pracujących 6 miesięcy po	Słabo rozwinięty	osoby		0	osoby	2014	944	Badanie ewaluacyjne	Zgodnie z metodologią MIR

opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) (C)									
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--

SEKCJA 2.A.2. Opis przedsięwzięć planowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego

SEKCJA 2.A.2.1. Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego wspierane będą działania umożliwiające wejście lub powrót na rynek pracy rodzicom i opiekunom. Należą do nich przede wszystkim tworzenie miejsc w instytucjach opieki nad dziećmi do 3 roku życia, seniorami i niepełnosprawnymi, wsparcie finansowe opieki nad dzieckiem lub inną osobą zależną, w tym zapewnienie opieku-na dziennego lub niani oraz działania z zakresu aktywizacji zawodowej.

Wsparcie uzyskują także przedsiębiorcy wdrażający rozwiązania na rzecz godzenia życia zawodowego i prywatnego, w szczególności elastyczne metody organizacji pracy (m.in. telepraca, flexitime czy job sparing).

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- poprawa dostępu do usług opieki nad osobami zależnymi, w szczególności dziećmi do 3 roku życia, seniorami i niepełnosprawnymi,
- aktywizacja zawodowa osób powracających bądź wchodzących na rynek pracy po przerwie związanej z opieką nad dzieckiem do lat 3 lub inną osobą zależną,
- wsparcie przedsiębiorców w rozwiązaniach na rzecz godzenia życia zawodowego z prywatnym.

Potencjalni beneficjenci:

- wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej lub oświatowej.

Potencjalne, główne grupy docelowe:

- osoby wyłączone z rynku pracy w związku ze sprawowaną opieką nad dzieckiem do lat 3 bądź inną osobą zależną,
- przedsiębiorcy w zakresie wdrażania rozwiązań na rzecz godzenia życia zawodowego i prywatnym.

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

SEKCJA 2.A.2.2. Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy tryb wyboru projektów. Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferen-

cjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

SEKCJA 2.A.2.3. Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego nie przewiduje się możliwości wsparcia w postaci finansowania zwrotnego.

SEKCJA 2.A.2.4. Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

SEKCJA 2.A.2.5. Układ wskaźników produktu

Tabela 5: Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFS, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów oraz rezultatu bezpośredniego

Lp	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
Wskaźnik produktu							
1.	Liczba osób opiekujących się osobami zależnymi objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	Słabo rozwinięty	572	IZ/beneficjenci	rocznie
2.	Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi do lat trzech	szt.	EFS	Słabo rozwinięty	1 144	IZ/beneficjenci	rocznie
Wskaźnik rezultatu bezpośredniego							
3.	Liczba osób pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) (C)	osoby	EFS	Słabo rozwinięty	1 030	IZ/beneficjenci	rocznie

PRIORYTET INWESTYCYJNY 8.9. Przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian

SEKCJA 2.A.1. Opis celów szczegółowych priorytetu inwestycyjnego, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu

Realizowany cel szczegółowy

Dostosowanie przedsiębiorców i pracowników do zmian.

Oczekiwane rezultaty

Efektem realizacji działań w ramach Priorytetu Inwestycyjnego będzie nie tylko wzrost zatrudnienia, ale także rozwój przedsiębiorstw, co zapobiega wyłączeniu z rynku pracy i stagnacji gospodarczej.

Wskaźnik zatrudnienia w regionie jest w znacznej mierze tworzony przez przedsiębiorców z sektora MŚP, wśród których dominują osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Średnio jedna trzecia tych firm funkcjonuje do jednego roku, przy czym wartości wskaźnika przeżywalności przedsiębiorstw analizowane w dłuższym okresie pokazują, że przeżywalność ta dość znacznie spada w miarę kolejnych lat działalności. Przedsiębiorcy z sektora MŚP koncentrują uwagę na bardziej doraźnym planowaniu działalności i bieżącym funkcjonowaniu, pomijając kwestie zarządzania kompetencjami, zarządzania wiekiem, nie prowadzą działań prorozwojowych, w tym wdrażających innowacje. Ponadto obserwuje się niewystarczający poziom umiejętności dotyczących nowych technologii oraz deficyty pracowników na poziomie kompetencji cyfrowych. Tymczasem zasadniczym czynnikiem rozwoju i budowania przewagi konkurencyjnej jest zdolność przedsiębiorstw do zmian w zależności od wymagań rynku oraz umiejętność korzystania z nowych technologii.

Realizacja działań wzmocni kompetencje pracowników i przedsiębiorców oraz włączy ich do społeczeństwa informacyjnego. Wsparcie w zakresie kompetencji zarządzania strategicznego, umiejętności zarządzania zasobami ludzkimi i wdrażania działań prorozwojowych, w tym innowacji przyczyni się do wzrostu konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw. Ponadto lepsze przygotowanie kadr w pewnych sektorach przyczyni się do rozwoju i wzmocnienia regionalnych inteligentnych specjalizacji.

Tabela 4: Zestawienie wspólnych wskaźników rezultatu EFS, dla których zostały ustalone wartości docelowe oraz wskaźników rezultatu EFS specyficznych dla programu, odnoszących się do celów szczegółowych, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Lp.	Wskaźnik rezultatu (bezpśredniego lub długoterminowe) (jeśli zasadne)	Kategoria regionu lub YEI	Jednostka pomiaru	Referencyjny wskaźnik produktu z listy wspólnych wskaźników UE	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba osób, które 6 miesięcy po opuszczeniu	Słabo rozwinięty	osoby		0	osoby	2014	4 768	badanie ewaluacyjne	2 razy w ciągu okresu programu

	czeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie w dotychczasowym miejscu pracy									mowania
2.	Odsetek przedsiębiorstw objętych wsparciem szkoleniowym deklarujących podniesienie wiedzy i kwalifikacji pracowników w wyniku udziału w projekcie	Słabo rozwinięty	procent		0	szt.	2014	92%	badanie ewaluacyjne	2 razy w ciągu okresu programowania

SEKCJA 2.A.2. Opis przedsięwzięć planowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego

SEKCJA 2.A.2.1. Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

Odnotowany niewystarczający poziom adaptacyjności przedsiębiorstw, szczególnie sektora MŚP wymaga działań nakierowanych na profesjonalizację ich kadr. W ramach Priorytetu Inwestycyjnego wspierany będzie rozwój kwalifikacji pracowników oraz przedsiębiorców w ramach usług rozwojowych, w tym szkoleniowo-doradczych służących dostosowaniu przedsiębiorstw do zmian, m.in. wspierających ich rozwój w obszarach regionalnych inteligentnych specjalizacji, w zakresie wykorzystania nowych technologii i zarządzania wiekiem. W tym celu wprowadzony będzie w regionie system podmiotowego finansowania kształcenia przedsiębiorców i ich pracowników.

Wsparciem zostaną objęte także przedsiębiorstwa przechodzące procesy restrukturyzacyjne oraz pracownicy zagrożeni utratą zatrudnienia lub będący w okresie wypowiedzenia, osoby zwolnione w krótkim terminie z przyczyn dotyczących zakładu pracy. Do przedsiębiorców skierowane będzie przede wszystkim wsparcie szkoleniowo-doradcze, do pracowników – wsparcie typu outplacement’owego.

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego wsparcie skierowane zostanie również do osób chcących odejść z rolnictwa. Wsparcie będzie miało charakter przekwalifikowania zawodowego oraz pomocy w zmianie sposobu utrzymania (np. znalezienie zatrudnienia w sektorze pozarolniczym lub podjęcie pozarolniczej działalności gospodarczej).

W proces zmian w przedsiębiorstwach będą zaangażowane instytucje dialogu społecznego. Bardziej efektywny proces adaptacyjny możliwy jest przez udział różnych stron dialogu i współpracę z partnerami społecznymi.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- wsparcie rozwojowe udzielane na rzecz przedsiębiorstw pozwalające na dostosowanie do zmian w gospodarce, w tym w obszarze regionalnych inteligentnych specjalizacji, w zakresie wykorzystania nowych technologii i zarządzania wiekiem,
- wsparcie rozwoju kwalifikacji i umiejętności pracowników przedsiębiorstw, w tym w wieku 50 lat i więcej,

- wsparcie typu outplacement'owego dla osób zagrożonych utratą pracy lub zwolnionych w krótkim terminie z przyczyn zakładu pracy,
- wsparcie dla osób odchodzących z rolnictwa, w szczególności szkoleniowo-doradcze
- wzmacnianie dialogu społecznego i lokalnych partnerstw na rzecz adaptacyjności.

Potencjalni beneficjenci:

- wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej lub oświatowej.

Potencjalne, główne grupy docelowe:

- przedsiębiorcy,
- osoby pracujące,
- osoby zwolnione lub zagrożone zwolnieniem w wyniku procesów restrukturyzacyjnych, adaptacyjnych i modernizacyjnych przedsiębiorstwa,
- osoby odchodzące z rolnictwa i ich domownicy,
- organizacje pracodawców, związki zawodowe, instytucje rynku pracy, jednostki samorządu terytorialnego i organizacje pozarządowe w ramach wsparcia dialogu społecznego.

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

SEKCJA 2.A.2.2. Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy tryb wyboru projektów. Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

SEKCJA 2.A.2.3. Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego nie przewiduje się możliwości wsparcia w postaci finansowania zwrotnego.

SEKCJA 2.A.2.4. Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

SEKCJA 2.A.2.5. Układ wskaźników produktu

Tabela 5: Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFS, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów oraz rezultatu bezpośredniego

Lp	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
Wskaźnik produktu							
1.	Liczba osób pracujących objętych wsparciem w programie (łącznie z pracującymi na własny rachunek (C))	osoby	EFS	Słabo rozwinięty	68 221	IZ/beneficjenci	rocznie
2.	Liczba mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw objętych wsparciem w programie (w tym przedsiębiorstw spółdzielczych i przedsiębiorstw gospodarki społecznej (C))		EFS	Słabo rozwinięty	22 529	IZ/beneficjenci	rocznie
3.	Liczba pracowników zagrożonych zwolnieniem z pracy oraz osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	Słabo rozwinięty	6 622	IZ/beneficjenci	rocznie
Wskaźnik rezultatu bezpośredniego							
4.	Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie w dotychczasowym miejscu pracy	osoby	EFS	Słabo rozwinięty	3 642	IZ/beneficjenci	rocznie

PRIORYTET INWESTYCYJNY 8.10. Aktywne i zdrowe starzenie się

SEKCJA 2.A.1. Opis celów szczegółowych priorytetu inwestycyjnego, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu

Realizowany cel szczegółowy

Wydłużenie czasu aktywności zawodowej.

Oczekiwane rezultaty

Realizacja działań w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do podniesienia poziomu zdrowia i wydłużenia czasu aktywności zawodowej mieszkańców Wielkopolski. Większa produktywność i wydajność pracy zdrowych pracowników bezpośrednio przekłada się na rozwój gospodarki.

Zgodnie z prognozami, w najbliższych latach zasoby pracy gwałtownie zmniejszą się, przy jednoczesnym systematycznym wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Istotnym problemem w regionie jest także niska świadomość zdrowotna mieszkańców, szczególnie w kwestii chorób cywilizacyjnych oraz niski stopień wykrywalności chorób na wczesnym etapie ich występowania. Uwagę zwraca systematyczny wzrost osób hospitalizowanych w kolejnych starszych grupach wiekowych w zakresie nowotworów, chorób układu krążenia oraz chorób układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej. Coraz więcej Wielkopolan poszkodowanych jest w wypadkach przy pracy z powodu obciążenia fizycznego lub psychicznego. Taki stan rzeczy negatywnie wpływa na zasoby rynku pracy.

Podjęte w ramach Priorytetu interwencje będą wzmacniać wysiłki na rzecz włączenia społecznego osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w szczególności osób zagrożonych wyłączeniem z powodu stanu zdrowia.

Tabela 4: Zestawienie wspólnych wskaźników rezultatu EFS, dla których zostały ustalone wartości docelowe oraz wskaźników rezultatu EFS specyficznych dla programu, odnoszących się do celów szczegółowych, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Lp.	Wskaźnik rezultatu (bezpośredniego lub długoterminowe) (jeśli zasadne)	Kategoria regionu lub YEI	Jednostka pomiaru	Referencyjny wskaźnik produktu z listy wspólnych wskaźników UE	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie w dotychczasowym miejscu pracy	Słabo rozwinięty	Osoby		0	Osoby	2014	1 457	IZ/beneficjenci	rocznie

SEKCJA 2.A.2. Opis przedsięwzięć planowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego

SEKCJA 2.A.2.1. Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

Profilaktyka jest jednym z podstawowych działań warunkujących zdrowsze życie zawodowe – zmniejsza ryzyko wystąpienia choroby, a przypadku wystąpienia wczesne jej rozpoznanie i szybkie podjęcie leczenia. W związku z tym w ramach Priorytetu Inwestycyjnego planowane jest wdrożenie programów w zakresie profilaktyki zdrowotnej (pierwotnej i wtórnej) dotyczących w szczególności chorób najczęściej obserwowanych w regionie (tj. choroby układu krążenia, nowotworowe, układu kosno-stawowo-mięśniowego, układu oddechowego, choroby psychiczne) oraz wynikających ze specyficznych uwarunkowań regionalnych.

W celu ograniczenia ryzyka wyłączenia z rynku pracy osób długotrwale pracujących w warunkach negatywnie wpływających na zdrowie planuje się wsparcie działań w zakresie przekwalifikowania i przygotowania do kontynuowania pracy na innych stanowiskach o mniejszym obciążeniu dla zdrowia. Ponadto niezwykle istotne jest eliminowanie czynników zagrażających zdrowiu w miejscu pracy. Dlatego dopełnieniem przedsięwzięć na rzecz wydłużenia zdrowszego życia zawodowego będą działania ukierunkowane na poprawę ergonomii pracy w poszczególnych sektorach gospodarki regionu, w tym związanych z regionalnymi inteligentnymi specjalizacjami.

Przewiduje się również realizację programów zdrowotnych dla osób zagrożonych przerwaniem aktywności zawodowej ze względów zdrowotnych w zakresie wykraczającym poza finansowanie w ramach systemu powszechnych świadczeń zdrowotnych. Wspierane będą także działania w zakresie rehabilitacji zdrowotnej, ułatwiające powrót rekonwalescentów na rynek pracy.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- profilaktyka zdrowotna (pierwotna i wtórna) służąca wspieraniu aktywności zawodowej, dotycząca w szczególności chorób układu krążenia, układu ruchu, chorób onkologicznych, a także innych chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu,
- programy rehabilitacji zdrowotnej ułatwiające powrót na rynek pracy,
- przekwalifikowywanie pracowników długotrwale pracujących w warunkach negatywnie wpływających na zdrowie,
- programy zdrowotne dla osób zagrożonych przerwaniem aktywności zawodowej w zakresie wykraczającym poza finansowanie w ramach systemu powszechnych świadczeń zdrowotnych,
- poprawa ergonomii pracy i eliminowanie czynników zagrażających zdrowiu w miejscu pracy.

Potencjalni beneficjenci:

- wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej lub oświatowej,
- samorząd województwa oraz jego jednostki organizacyjne w zakresie wsparcia programów profilaktycznych.

Potencjalne, główne grupy docelowe:

- osoby kwalifikujące się do profilaktyki, leczenia lub rehabilitacji zdrowotnej,
- osoby długotrwale pracujące w warunkach negatywnie wpływających na zdrowie,

- przedsiębiorcy.

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

SEKCJA 2.A.2.2. Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Uzasadnieniem dla realizacji projektów w trybie pozakonkursowym są kompetencje przekazane samorządom terytorialnym na mocy ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (art. 14 ust. 1 pkt. 2) oraz ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (art. 9). Samorząd województwa posiada kompetencje w zakresie prowadzenia działań dotyczących promocji i ochrony zdrowia w ujęciu regionalnym, w tym programów profilaktycznych dotyczących ważnych zjawisk epidemiologicznych i problemów zdrowotnych mieszkańców regionu. Samorząd województwa posiada doświadczenie w tym zakresie, wiedzę niezbędną do realizacji projektu, merytoryczną kadre i narzędzia pracy. Realizacja w trybie pozakonkursowym przez samorząd województwa działań w zakresie programów profilaktycznych pozwoli osiągnąć wysoką jakość i skuteczność interwencji w obszarze ochrony zdrowia.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

SEKCJA 2.A.2.3. Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego nie przewiduje się możliwości wsparcia w postaci finansowania zwrotnego.

SEKCJA 2.A.2.4. Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

SEKCJA 2.A.2.5. Układ wskaźników produktu

Tabela 5: Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFS, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów oraz rezultatu bezpośredniego

Lp	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
Wskaźnik produktu							
1.	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w pro-	osoby	EFS	Słabo rozwinięty	Do określenia na późniejszym etapie prac	IZ/beneficjenci	rocznie

	gramie						
2.	Liczba osób objętych wsparciem w ramach programów zdrowotnych współfinansowanych z EFS	osoby	EFS	Słabo rozwinięty	Do określenia na późniejszym etapie prac	IZ/beneficjenci	rocznie

SEKCJA 2.A.3. Opis przedsięwzięć EFS z zakresu innowacji społecznych, współpracy trans-granicznej oraz wkładu EFS do realizacji celów tematycznych 1-7

Innowacje społeczne:

Nie są planowane

Współpraca międzynarodowa:

Nie jest planowana

Wkład w realizację celów tematycznych 1 do 7:

Wdrażanie tej Osi priorytetowej wpłynie pośrednio (tzw. secondary themes) na realizację wszystkich Celów tematycznych 1-7. Jednak największe znaczenie będzie mieć dla realizacji Celów tematycznych 1 i 3, odnoszących się do konkurencyjności i innowacyjności gospodarki, rozwoju technologicznego i badań naukowych. Problemem rozwojowym Wielkopolski jest niedostosowanie zasobów rynku pracy do potrzeb poszczególnych subregionów i sektorów gospodarki. W praktyce oznacza to brak równowagi w podaży i popycie na określone zawody oraz zasoby pracy. Zastosowane w ramach tej Osi priorytetowej instrumenty wsparcia umożliwią włączenie do rynku pracy osób dotychczas w nim nieaktywnych i poszukujących pracy, kadry wspierające rozwój regionalnej gospodarki. Ponadto konkurencyjność gospodarczą i innowacyjność regionu można stymulować poprzez zwiększanie aktywności w zakresie powstawania nowych podmiotów działalności gospodarczej. Zmieniające się uwarunkowania makroekonomiczne, zarówno stany kryzysowe, jak i przejawy dobrej koniunktury, obecne i prognozowane, wymagają ciągłego dostosowywania przedsiębiorstw i ich pracowników do takiej sytuacji. Wsparcie w zakresie kompetencji zarządzania strategicznego, wdrażania działań prorozwojowych, w tym innowacji przyczyni się do wzrostu konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw. Ponadto lepsze przygotowanie kadr w pewnych sektorach przyczyni się do rozwoju i wzmocnienia regionalnych inteligentnych specjalizacji.

Generalnie aktywne i wysokiej jakości zasoby pracy w różnym wieku, a także nowo powstające i istniejące przedsiębiorstwa – swoją ofertą usług i produktów – stworzą lepsze warunki lub wesprą rozwój wszystkich sektorów gospodarki województwa, także „zielonego” jej aspektu (odnawialne źródła energii – Cel tematyczny 4, zrównoważony ekosystem – Cele tematyczne 5 i 6, zrównoważony transport – Cel tematyczny 7) i gospodarki cyfrowej (Cel tematyczny 2). Realizacja działań finansowanych z EFS w ramach 6 Osi Priorytetowej będzie w wielu aspektach bezpośrednio powiązana z działaniami w obszarze zielonej gospodarki, np. szkolenia z tego zakresu, zdobywanie doświadczenia zawodowego. Ponadto większa świadomość zdrowotna mieszkańców regionu będzie przekładać się na potrzebę życia w zdrowszym klimacie, w warunkach umożliwiających lepszą jakość życia.

Zwiększanie wykorzystania nowoczesnych rozwiązań informatycznych w prowadzeniu przedsiębiorstwa oraz większa aktywność on-line przedsiębiorców będą wpływać na rozwój społeczeństwa informacyjnego (Cel tematyczny 2). Do realizacji tego Celu tematycznego (2) przyczyniać się będą także działania aktywizacyjne proponowane przez działania EFS, w tym związane z podnoszeniem kwalifikacji i umiejętności cyfrowych osób poszukujących pracy, przedsiębiorców i ich pracowników.

SEKCJA 2.A.4. Ramy wykonania osi priorytetowej

Typ wskaźnika (KEW, wskaźnik postępu finansowego, produktu, lub jeśli właściwe – wskaźnik rezultatu)	Lp.	Definicja wskaźnika lub KEW	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023)	Źródła danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach)	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.
Wskaźnik postępu finansowego	1.	Wartość zakontraktowanych środków	zł	EFS	Słabo rozwinięty	Do oszacowania	Do oszacowania	IZ		
Wskaźnik postępu finansowego	2.	Wartość wydatków certyfikowanych do KE	zł	EFS	Słabo rozwinięty	Do oszacowania	Do oszacowania	IZ		

SEKCJA 2.A.5. Kategoryzacja interwencji osi priorytetowej

EFS, region słabiej rozwinięty											
Tabela 7: Wymiar 1		Tabela 8: Wymiar 2		Tabela 9: Wymiar 3		Tabela 10: Wymiar 6		Tabela 11: Wymiar 7		Tabela 12: Wymiar 8	
Zakres interwencji		Forma finansowania		Typ terytorium		Terytorialne mechanizmy wdrażania		EFS secondary theme (wyłącznie EFS)		cel tematyczny (EFRR/EF)	
Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€
101		01		00		00		01		08	
103								02			
104								03			
105								04			
106											

SEKCJA 2.A.6. Planowane wykorzystanie pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych

OŚ PRIORYTETOWA 7. Włączenie społeczne

Oś priorytetowa realizuje następujący cel szczegółowy programu:

Ograniczenie skali ubóstwa

Cel ten będzie finansowany ze środków:

Europejskiego Funduszu Społecznego

Pole interwencji Osi priorytetowej obejmuje następujące Cele tematyczne i Priorytety inwestycyjne:

Cel tematyczny 9: Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją

- 9.4. Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie
- 9.7. Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym
- 9.8. Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia

SEKCJA 2.A.0. Uzasadnienie zastosowania osi wielofunduszowej, wielotematycznej i/lub obejmującej kilka kategorii regionów

Nie dotyczy.

PRIORYTET INWESTYCYJNY 9.4. Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie

SEKCJA 2.A.1. Opis celów szczegółowych priorytetu inwestycyjnego, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu

Realizowany cel szczegółowy

Wzrost aktywności społecznej i zawodowej osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem.

Oczekiwane rezultaty

Realizacja działań w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do wzrostu aktywności społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub wykluczonych, a tym samym przyczyni się do ograniczenia skali ubóstwa. Przyczyny ubóstwa i wykluczenia społecznego mają złożony charakter, związany najczęściej z brakiem pracy, niesprawnością lub przewlekłą chorobą. To ubóstwo, bezrobocie, niesprawność, długotrwała lub ciężka choroba są w Wielkopolsce od wielu lat najczęstszym powodem otrzymywania świadczeń pomocy społecznej.

Ubóstwem zagrożone są w szczególności rodziny utrzymujące się z niezarobkowych źródeł dochodu. W gospodarstwach domowych utrzymujących się z zasiłków i świadczeń stopa zagrożenia ubóstwem skrajnym kształtuje się na poziomie ok. 30%.

Zatrudnienie jest najbezpieczniejszą drogą do wyjścia z ubóstwa. Dlatego konieczna jest poprawa zdolności do zatrudnienia osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Zgodnie z wynikami badań wielkopolskich jednostek pomocy i integracji społecznej, korzystających ze świadczeń często cechuje niskie wykształcenie, niski poziom kompetencji społecznych i zawodowych, w tym cyfrowych, oraz brak doświadczenia zawodowego. Sprawia to, że poziom oddalenia od rynku pracy pewnych grup społecznych w wieku produkcyjnym jest znaczny i wymaga stosowania bardziej długofalowych i kompleksowych działań włączających do życia społecznego i zawodowego. Jednym ze skutecznych narzędzi aktywizacji społeczno-zawodowej jest ekonomia społeczna.

Dzięki wspieraniu rozwoju kompetencji społecznych i zawodowych oraz dążeń do usamodzielnienia ekonomicznego i większego zintegrowania ze społeczeństwem wrośnie nie tylko liczba osób aktywnie poszukujących pracy, ale także osób zatrudnionych. Z kolei większa aktywność zawodowa i ekonomiczna przekłada się na rozwój gospodarki.

Tabela 4: Zestawienie wspólnych wskaźników rezultatu EFS, dla których zostały ustalone wartości docelowe oraz wskaźników rezultatu EFS specyficznych dla programu, odnoszących się do celów szczegółowych, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Lp	Wskaźnik rezultatu (bezpośredniego lub długoterminowe) (jeśli zasadne)	Kategoria regionu lub YEI	Jednostka pomiaru	Referencyjny wskaźnik produktu z listy wspólnych wskaźników UE	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródła danych	Częstotliwość raportowania
----	--	---------------------------	-------------------	--	----------------	--	------------	-------------------------	---------------	----------------------------

1.	Liczba osób w niekorzystnej sytuacji społecznej pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, sześć miesięcy po opuszczeniu programu (C)	Słabo rozwinięty	osoby		0	osoby	2014	880	badanie ewaluacyjne	2 razy w ciągu okresu programowania
----	--	------------------	-------	--	---	-------	------	-----	---------------------	-------------------------------------

SEKCJA 2.A.2. Opis przedsięwzięć planowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego

SEKCJA 2.A.2.1. Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego kluczowe będą działania związane z aktywizacją społeczno-zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub wykluczonych, których sytuacja życiowa i problemy powodują, że instrumenty aktywizacji zawodowej w ramach celu tematycznego 8 są niewystarczające i wymagają bardziej kompleksowego i długofalowego wsparcia. Dla zwiększenia skuteczności działań istotna będzie współpraca w ramach służb społecznych i zatrudnienia. Prowadzone będą działania wykorzystujące i wzmacniające potencjał społeczności lokalnych, organizacji pozarządowych oraz podmiotów ekonomii społecznej, które dysponują skutecznymi instrumentami aktywizacji społecznej i zawodowej. Przewiduje się również wsparcie w zakresie koordynacji podejmowanych w regionie działań w obszarze integracji społeczno-zawodowej oraz analizę ich efektywności.

W celu pełniejszego wykorzystania potencjałów poszczególnych osób i grup zagrożonych lub wykluczonych społecznie stosowane będą bardziej zindywidualizowane usługi aktywizacji społeczno-zawodowej, dopasowane do potrzeb osób, do których są skierowane. Szczególny nacisk zostanie położony na wsparcie w zdobyciu umiejętności życiowych, społecznych, doświadczenia zawodowego oraz w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych i ich lepszego dopasowania do potrzeb rynku pracy. Wykorzystywane będą przy tym instrumenty aktywizacji edukacyjnej (m.in. kursy, szkolenia), zawodowej (np. staże, zatrudnienie subsydiowane, zajęcia reintegracji zawodowej u pracodawcy), społecznej (np. poradnictwo/wsparcie indywidualne/grupowe w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i umiejętności społeczno-zawodowych), zdrowotnej (m.in. programy korekcyjno-edukacyjne, terapia psychologiczna) i kulturalnej. Istotnym instrumentem aktywizacji zawodowej będą usługi rehabilitacji społeczno-zawodowej, w szczególności prowadzone przez takie podmioty jak centra integracji społecznej, kluby integracji społecznej, zakłady aktywności zawodowej, warsztaty terapii zajęciowej.

Dla zwiększenia skuteczności interwencji – w stosownych sytuacjach - przewiduje się możliwość wspierania całych rodzin/grup/środowisk doświadczających trudności ekonomicznych i społecznych, borykających się z: ubóstwem, alkoholizmem, chorobą, bezrobociem, dyskryminacją, itp.

Realizacja działań przyczyni się do wyrównywania szans i przeciwdziałania dyskryminacji. Zasada dostępności dla osób niepełnosprawnych jako zasada horyzontalna dotyczy wszystkich usług będących przedmiotem opisanych typów interwencji.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym wykorzystująca instrumenty aktywizacji zawodowej, edukacyjnej, zdrowotnej, społecznej, kulturalnej,
- działania na rzecz podnoszenia umiejętności społecznych, kwalifikacji zawodowych oraz wsparcie w zdobyciu doświadczenia zawodowego osób przebywających w placówkach resocjalizacyjnych,
- podnoszenie społeczno-zawodowego potencjału wieloprotblemowych społeczności lokalnych,
- wsparcie w zakresie koordynowania i monitorowania wdrażanych w regionie działań z zakresu aktywnej integracji.

Potencjalni beneficjenci:

- wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej lub oświatowej,
- jednostki samorządu terytorialnego oraz ich jednostki organizacyjne w zakresie aktywizacji społeczno-zawodowej osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- jednostka organizacyjna samorządu województwa w zakresie koordynowania i monitorowania wdrażanych w regionie działań z zakresu aktywnej integracji.

Potencjalne, główne grupy docelowe:

- osoby wykluczone i zagrożone wykluczeniem społecznym, w tym długotrwale bezrobotni, osoby z niepełnosprawnościami, bezdomni, zagrożeni wykluczeniem mieszkaniowym, młodzież przebywająca i opuszczająca placówki resocjalizacyjne oraz pieczy zastępczej, a także osoby w ich otoczeniu,
- wieloprotblemowe społeczności lokalne.

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

SEKCJA 2.A.2.2. Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Uzasadnieniem dla realizacji projektów w trybie pozakonkursowym są kompetencje przekazane samorządom terytorialnym, w szczególności na mocy ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (art. 17, 18, 21 i 21a) ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (art. 35, 35a) oraz innych ustaw i aktów prawnych. Ustawa o pomocy społecznej wskazuje, że pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, którą organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując na zasadzie partnerstwa z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi (art. 2 ust.2). Samorządowe jednostki pomocy i integracji społecznej dysponują diagnozą problemów społecznych, posiadają doświadczoną i merytoryczną kadrę. Wydzielenie puli środków na zadania w trybie pozakonkursowym nie narusza równości szans dostępu potencjalnych beneficjentów, ponieważ organy administracji samorządowej na mocy zapisów ustawowych realizują zadania na zasadzie partnerstwa z podmiotami niepublicznymi. Istotne jest, że współpraca ta - w formule partnerstwa publiczno-prywatnego - zwiększa szanse małych podmiotów na zaistnienie i rozwój na otwartym rynku.

Samorząd województwa pełni rolę doradcy i konsultanta wobec gmin i powiatów - jest zobowiązany do analizy skuteczności i efektywności wsparcia oraz bieżącego monitorowania potrzeb jednostek odpowiedzialnych za realizację zadań z aktywnej integracji (art. 16a, 21 ustawy o pomocy społecznej). Samorząd województwa posiada doświadczenie, m.in. w ini-

cyjowaniu i koordynacji rozwoju ekonomii społecznej w regionie, wiedzę niezbędną do realizacji projektu, merytoryczną kadre i narzędzia pracy. Realizacja w trybie pozakonkursowym przez samorząd województwa działań koordynujących i monitoringu aktywnej integracji w regionie pozwoli osiągnąć wyższą jakość i skuteczność interwencji w tym obszarze. Wartością dodaną będzie trwałość wytworzonej sieci usług.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

SEKCJA 2.A.2.3. Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego nie przewiduje się możliwości wsparcia w postaci finansowania zwrotnego.

SEKCJA 2.A.2.4. Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

SEKCJA 2.A.2.5. Układ wskaźników produktu

Tabela 5: Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFS, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów oraz rezultatu bezpośredniego

Lp	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
Wskaźnik produktu							
1.	Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	Słabo rozwinięty	22 060	IZ/beneficjenci	rocznie
Wskaźnik rezultatu bezpośredniego							
2.	Liczba osób w niekorzystnej sytuacji społecznej poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, uzyskujących kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu (C)	osoby	EFS	Słabo rozwinięty	9 840	IZ/beneficjenci	rocznie

PRIORYTET INWESTYCYJNY 9.7. Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym

SEKCJA 2.A.1. Opis celów szczegółowych priorytetu inwestycyjnego, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu

Realizowany cel szczegółowy

Poprawa jakości i dostępności usług społecznych i zdrowotnych.

Oczekiwane rezultaty

Realizacja działań w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do poprawy jakości i dostępności usług społecznych, ograniczając tym samym poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego w regionie. Niezwykle istotne jest wyrównywanie deficytów wynikających z braku dostępu do podstawowych dóbr i usług społecznych, bowiem brak możliwości ich zaspokojenia przekłada się na dysfunkcje społeczne, w tym status na rynku pracy, mobilność społeczną i zawodową.

Ograniczony dostęp do usług społecznych i zdrowotnych w Wielkopolsce wynika w głównej mierze z niskiej podaży pewnych usług, ich wysokich kosztów, niskiej jakości, niedostosowania do trendów demograficznych. Trudności te mogą występować łącznie, wzajemnie się przenikać, co zwiększa zakres i dotkliwość wykluczenia społecznego i ubóstwa.

Globalne starzenie się społeczeństwa dynamizuje rozwój takich sektorów gospodarki, jak: srebrna gospodarka, usługi osobiste, świadczenia zdrowotne i usługi socjalne. Eliminowanie barier dostępu, rozwój i podwyższanie jakości usług odpowiadających na trendy demograficzne będzie wpływało na konkurencyjność gospodarki w Wielkopolsce.

Tabela 4: Zestawienie wspólnych wskaźników rezultatu EFS, dla których zostały ustalone wartości docelowe oraz wskaźników rezultatu EFS specyficznych dla programu, odnoszących się do celów szczegółowych, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Lp.	Wskaźnik rezultatu (bezpośredniego lub długoterminowe) (jeśli zasadne)	Kategoria regionu lub YEI	Jednostka pomiaru	Referencyjny wskaźnik produktu z listy wspólnych wskaźników UE	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba usług dostępnych 6 m-cy po zakończeniu	Słabo rozwinięty	szt.		0	szt.	2014	1 845	badanie ewaluacyjne	2 razy w ciągu okresu programowania

SEKCJA 2.A.2. Opis przedsięwzięć planowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego

SEKCJA 2.A.2.1. Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego wspierane będą przede wszystkim działania służące poprawie dostępu do usług zdrowotnych i społecznych, w tym opiekuńczych dla osób starszych i z niepełnosprawnościami oraz usług społecznych i opieki zdrowotnej sprzyjających wyrównywaniu szans w rozwoju dzieci i młodzieży. Wsparcie ukierunkowane będzie na deinstytucjonalizację usług i rozwój środowiskowych form wsparcia dla rodzin i osób wykluczonych społecznie bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym. Prowadzone będą działania wykorzystujące i wzmacniające potencjał społeczności lokalnych, organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej.

Z realizacją działań związany będzie m.in. rozwój usług wsparcia dziennego, opieki całodobowej i innych środowiskowych form wsparcia wykorzystujących nowe technologie, usług służących integracji ze społeczeństwem, usług mieszkalnictwa chronionego czy poradnictwa prawnego i obywatelskiego. Planowane jest również prowadzenie monitoringu usług społecznych, wzmacniając tym samym wysiłki na rzecz poprawy jakości i dostępności usług społecznych w regionie.

Realizacja działań przyczyni się do wyrównywania szans i przeciwdziałania dyskryminacji. Zasada dostępności dla osób niepełnosprawnych jako zasada horyzontalna dotyczy wszystkich usług będących przedmiotem opisanych typów interwencji.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- projekty służące poprawie dostępu do usług wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- programy wczesnego wykrywania i leczenia wad rozwojowych oraz rehabilitacji medycznej dzieci,
- projekty służące poprawie dostępu do usług wsparcia osób starszych i z niepełnosprawnościami,
- wsparcie rozwoju usług poradnictwa prawnego i obywatelskiego,
- wsparcie w zakresie koordynowania i monitorowania usług społecznych w regionie.

Potencjalni beneficjenci:

- wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej lub oświatowej,
- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne w zakresie poprawy dostępu do usług wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej, osób starszych i z niepełnosprawnościami, poradnictwa prawnego i obywatelskiego,
- jednostka organizacyjna samorządu województwa w zakresie koordynowania i monitorowania usług społecznych w regionie.

Potencjalne, główne grupy docelowe:

- osoby wykluczone i zagrożone wykluczeniem społecznym, w tym dzieci, młodzież, osoby starsze i z niepełnosprawnościami, oraz osoby w ich otoczeniu.

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

SEKCJA 2.A.2.2. Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Uzasadnieniem dla realizacji projektów w trybie pozakonkursowym są kompetencje przekazane samorządom terytorialnym w szczególności na mocy ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (w art. 17, 18, 21 i 21a), ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (art. 10 ust.1, art. 154 ust. 2, art. 176-183), ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (art. 6 ust.1-3, 6), ustawy z dnia 27 sierpnia

1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (art. 35, 35a), ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (art. 6a, art. 8). Ustawa o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej wprowadza pewnego rodzaju monopol kompetencyjny samorządom terytorialnym nadany na mocy konkretnego aktu prawnego.

Zapisy ustawowe wyraźnie delegują na jednostki samorządu terytorialnego realizację zadań w obszarze usług społecznych, w zakresie poprawy dostępu do usług wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej, osób starszych i z niepełnosprawnościami, poradnictwa prawnego i obywatelskiego. Samorządowe jednostki pomocy i integracji społecznej dysponują diagnozą problemów społecznych, posiadają doświadczoną i merytoryczną kadre. Wydzielenie puli środków na zadania w trybie pozakonkursowym nie narusza równości szans dostępu potencjalnych beneficjentów, ponieważ organy administracji samorządowej na mocy zapisów ustawowych realizują zadania na zasadzie partnerstwa z podmiotami niepublicznymi. Istotne jest, że współpraca ta - w formule partnerstwa publiczno-prywatnego - zwiększa szanse małych podmiotów na zaistnienie i rozwój na otwartym rynku.

Samorząd województwa pełni rolę doradcy i konsultanta wobec gmin i powiatów - jest zobowiązany do analizy skuteczności i efektywności wsparcia oraz bieżącego monitorowania potrzeb jednostek odpowiedzialnych za realizację zadań z aktywnej integracji (art. 16a, 21 ustawy o pomocy społecznej). Samorząd województwa może i powinien być inicjatorem współpracy pomiędzy samorządami lokalnymi (i ich jednostkami) a innymi instytucjami oraz inicjatorem i promotorem rozwiązań w zakresie ułatwienia dostępu do trwałych, niedrogich i wysokiej jakości usług społecznych. Rezultatem tych działań będzie efektywniejsze wykorzystanie środków przeznaczonych na ułatwienie dostępu do usług społecznych przez podmioty do tego uprawnione. Wartością dodaną będzie trwałość wytworzonej sieci usług. Samorząd województwa posiada doświadczenie, m.in. w inicjowaniu i koordynacji rozwoju ekonomii społecznej w regionie, wiedzę niezbędną do realizacji projektu, merytoryczną kadre i narzędzia pracy.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

SEKCJA 2.A.2.3. Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego nie przewiduje się możliwości wsparcia w postaci finansowania zwrotnego.

SEKCJA 2.A.2.4. Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

SEKCJA 2.A.2.5. Układ wskaźników produktu

Tabela 5: Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów oraz rezultatu bezpośredniego

Lp	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
Wskaźnik produktu							
1.	Liczba usług zrealizowanych w programie	szt.	EFS	Słabo rozwinięty	184 468	IZ/beneficjenci	rocznie

PRIORYTET INWESTYCYJNY 9.8. Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia

SEKCJA 2.A.1. Opis celów szczegółowych priorytetu inwestycyjnego, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu

Realizowany cel szczegółowy

Rozwój potencjału ekonomii społecznej.

Oczekiwane rezultaty

Realizacja działań w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do rozwoju potencjału ekonomii społecznej - wzmocni pozycję konkurencyjną podmiotów ekonomii społecznej, pozytywnie wpłynie na popyt na pracę, będzie sprzyjać tworzeniu nowych miejsc pracy, a tym samym ograniczy ryzyko wykluczenia społecznego i ubóstwa. Podmioty ekonomii społecznej pełnią bowiem istotną rolę w systemie aktywizacji społeczno-zawodowej i wychodzeniu z ubóstwa.

Wielkopolska zajmuje jedno z czołowych miejsc pod względem liczby podmiotów ekonomii społecznej (PES). W 2012 roku w Wielkopolsce funkcjonowało 70 spółdzielni socjalnych, około 270 organizacji pozarządowych prowadzących działalność gospodarczą (tj. 123 fundacje i 147 stowarzyszeń) oraz 1 spółka non-profit. Jednak ze względu na deficyty w zakresie zarządzania tymi podmiotami, brak kompetencji branżowych pracowników PES oraz niską skalę współpracy między podmiotami ekonomii społecznej, między PES i przedsiębiorstwami rynkowymi oraz między PES, przedsiębiorstwami rynkowymi i jednostkami samorządu terytorialnego, sektor ten nadal wymaga wsparcia.

Tabela 4: Zestawienie wspólnych wskaźników rezultatu EFS, dla których zostały ustalone wartości docelowe oraz wskaźników rezultatu EFS specyficznych dla programu, odnoszących się do celów szczegółowych, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Lp.	Wskaźnik rezultatu (bezpośredniego lub długoterminowe) (jeśli zasadne)	Kategoria regionu lub YEI	Jednostka pomiaru	Referencyjny wskaźnik produktu z listy wspólnych wskaźników UE	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych	Słabo rozwinięty	szt.		0	szt.	2014	3 000	IZ/beneficjenci	rocznie
2.	Liczba miejsc pracy istniejących co najmniej 30 mie-	Słabo rozwinięty	szt.			szt.	2014	1200	badanie ewaluacyjne	2 razy w ciągu okresu programowania

sięcy, utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych									
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--

SEKCJA 2.A.2. Opis przedsięwzięć planowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego

SEKCJA 2.A.2.1. Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego udzielone zostanie wsparcie rozwojowe (m.in. doradczo-szkoleniowe, coaching biznesowy i inne usługi rozwojowe) na zakładanie i prowadzenie podmiotów ekonomii społecznej. Wspierane będą także działania związane z inkubacją PES, wzmacniające ich pozycję rynkową, działania promocyjne i wspierające rozwój usług dla PES.

Niezwykle istotny dla rozwoju ekonomii społecznej jest wzrost zaangażowania wspólnot lokalnych na rzecz PES. Bardzo często zanim pojawi się podmiot ekonomii społecznej konieczne jest wykonanie wielu kompleksowych działań w środowisku lokalnym skierowanych do różnych podmiotów, w tym samorządów, przedsiębiorców, szkół. Dlatego wspierane będą działania angażujące środowiska lokalne. Efektem tych działań będzie nie tylko wzmocnienie pozycji przedsiębiorstw społecznych na rynku, ale także większe zaangażowanie PES w rozwiązywanie problemów społeczności lokalnej.

Efektywna realizacja działań związanych z rozwojem potencjału ekonomii społecznej wymaga bieżących analiz sytuacji PES w regionie. W ramach Priorytetu Inwestycyjnego zaplanowano rozwój systemu koordynacji w obszarze ekonomii społecznej, w tym monitorowania sytuacji PES na regionalnym rynku.

Realizacja działań przyczyni się do wyrównywania szans i przeciwdziałania dyskryminacji. Zasada dostępności dla osób niepełnosprawnych jako zasada horyzontalna dotyczy wszystkich usług będących przedmiotem opisanych typów interwencji.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- dotacje na tworzenie podmiotów ekonomii społecznej,
- działania na rzecz podnoszenia kwalifikacji zawodowych i doświadczenia zawodowego pracowników PES,
- wsparcie osób/instytucji przygotowujących się do założenia/pracy/uczestnictwa w PES,
- wsparcie rozwoju usług dla PES i przedsiębiorczości społecznej,
- projekty związane z tworzeniem lokalnych i regionalnych partnerstw na rzecz rozwoju PES oraz sieci kooperacji,
- wsparcie dla tworzenia i funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym,
- wsparcie w zakresie koordynacji rozwoju sektora ekonomii społecznej, w tym monitoring, ewaluacja, promocja, edukacja, tworzenie regionalnych sieci kooperacji.

Potencjalni beneficjenci:

- wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej lub oświatowej,
- jednostka organizacyjna samorządu województwa w zakresie koordynowania rozwoju sektora ekonomii społecznej w regionie.

Potencjalne, główne grupy docelowe:

- podmioty ekonomii społecznej,
- kadra zarządzająca oraz osoby pracujące w podmiotach ekonomii społecznej,
- osoby planujące założenie PES lub podjęcie pracy w PES,
- otoczenie podmiotów ekonomii społecznej (osoby i podmioty).

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa

SEKCJA 2.A.2.2. Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Uzasadnieniem dla realizacji projektu z zakresu koordynowania działań na rzecz sektora ekonomii społecznej w regionie w trybie pozakonkursowym są kompetencje przekazane samorządom wojewódzkim, w szczególności na mocy ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (w art. 21 pkt. 4a, art. 21a). Zapis ustawowy wyraźnie deleguje na samorząd województwa obowiązek wspierania struktur i systemu ekonomii społecznej, dlatego konieczne jest wyposażenie go w odpowiednie narzędzia, które pozwolą na prawidłowe realizowanie powierzonych mu funkcji i zadań. Samorząd województwa posiada doświadczenie, w tym w inicjowaniu rozwoju ekonomii społecznej w regionie oraz koordynacji działań poszczególnych instytucji, wiedzę niezbędną do realizacji projektu, merytoryczną kadre i narzędzia pracy. Realizacja projektu przez samorząd województwa w trybie pozakonkursowym pozwoli również na osiągnięcie wartości dodanej, w postaci synergii działań poszczególnych instytucji, stworzenia trwałych rozwiązań i wzorców, których kontynuacja będzie możliwa również po zakończeniu finansowania zewnętrznego.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, który zgodnie z art. 100 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 114, ust. 3 będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także zasady określone w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych wymienionych w WRPO 2014+ na etapie realizacji tego programu, opisuje rozdział *XII Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia rozdział *VII Zintegrowane podejście terytorialne*.

SEKCJA 2.A.2.3. Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego nie przewiduje się możliwości wsparcia w postaci finansowania zwrotnego.

SEKCJA 2.A.2.4. Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

SEKCJA 2.A.2.5. Układ wskaźników produktu

Tabela 5: Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFS, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów oraz rezultatu bezpośredniego

Lp	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
Wskaźnik produktu							
1.	Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	Słabo rozwinięty	5 400	IZ/beneficjenci	rocznie
2.	Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem	szt.	EFS	Słabo rozwinięty	650	IZ/beneficjenci	rocznie

SEKCJA 2.A.3. Opis przedsięwzięć EFS z zakresu innowacji społecznych, współpracy trans-granicznej oraz wkładu EFS do realizacji celów tematycznych 1-7

Innowacje społeczne:

Nie są planowane

Współpraca międzynarodowa:

Nie jest planowana

Wkład w realizację celów tematycznych 1 do 7:

Realizacja działań w ramach 7. Osi priorytetowej Włączenie społeczne będzie oddziaływać na zwiększenie efektywności, w różnym stopniu, wszystkich Celów tematycznych 1-7 realizowanych w ramach WRPO 2014+ (tzw. secondary themes). Aktywne zasoby pracy tworzą lepsze warunki do rozwoju wszystkich sektorów gospodarki. Dostępność transportowa (Cel tematyczny 7) w istotny sposób kształtuje dostępność do podstawowych usług społecznych i zdrowotnych. Rozwój usług mieszkalnictwa chronionego będzie powiązany z rozwojem gospodarki efektywnej energetycznie (Cel tematyczny 4). Ponadto realizacja inwestycji w ramach 7. Osi będzie w wielu aspektach bezpośrednio powiązana z działaniami w obszarze zielonej gospodarki, np. szkolenia z tego zakresu, zdobywanie doświadczenia zawodowego. Nowo powstające i istniejące przedsiębiorstwa społeczne – swoją ofertą usług i produktów – mogą wspierać działania w zakresie przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną (Cel tematyczny 4), odporną na zmiany klimatu (Cel tematyczny 5), zasobooszczędną i sprzyjającą ochronie środowiska przyrodniczego i kulturowego (Cel tematyczny 6).

Jednakże 7. Oś priorytetowa będzie miała największy wpływ na osiągnięcie Celów tematycznych 1-3. Bez włączania do rynku pracy osób dotychczas w nim nieaktywnych nie można w pełni rozwijać konkurencyjności gospodarki – gospodarka jest konkurencyjna, gdy bazuje na jak największej części potencjału ludzkiego regionu. Obecny niewystarczająco wysoki wskaźnik aktywności zawodowej mieszkańców Wielkopolski nie sprzyja także budowaniu gospodarki innowacyjnej (Cele tematyczne 1 i 3). Z kolei zmiany w strukturze demograficznej będą wywierać presję na określone dobra i usługi społeczne, szczególnie w obszarze „srebrnej gospodarki”. Rozwój przedsiębiorczości społecznej oraz wzmacnianie sektora ekonomii społecznej będzie przynosić wymierne efekty gospodarcze. Istotne znaczenie ma tu również współkształtowanie kultury przedsiębiorczości w regionie oraz współpraca w ramach sieci kooperacji.

Wykorzystanie nowoczesnych technologii w realizacji usług społecznych, w tym zdrowotnych będzie wpływać na rozwój społeczeństwa informacyjnego (Cel tematyczny 2). Na zwiększenie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych przez przedsiębiorców będzie wpływać stosowanie nowoczesnych rozwiązań informatycznych w prowadzeniu podmiotów ekonomii społecznej oraz działalność on-line przedsiębiorstw społecznych.

SEKCJA 2.A.4. Ramy wykonania osi priorytetowej

Typ wskaźnika (KEW, wskaźnik postępu finansowego, produktu, lub jeśli właściwe – wskaźnik rezultatu)	Lp.	Definicja wskaźnika lub KEW	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023)	Źródła danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach)	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.
--	-----	-----------------------------	--	---------	-------------------	---------------------	--------------------	---------------	---	---

Wskaźnik postępu finansowego	1.	Wartość zakontraktowanych środków	zł	EFS	Słabo rozwinięty	Do oszacowania	Do oszacowania	IZ		
Wskaźnik postępu finansowego	2.	Wartość wydatków certyfikowanych do KE	zł	EFS	Słabo rozwinięty	Do oszacowania	Do oszacowania	IZ		

SEKCJA 2.A.5. Kategoryzacja interwencji osi priorytetowej

EFS, region słabiej rozwinięty											
Tabela 7: Wymiar 1		Tabela 8: Wymiar 2		Tabela 9: Wymiar 3		Tabela 10: Wymiar 6		Tabela 11: Wymiar 7		Tabela 12: Wymiar 8	
Zakres interwencji		Forma finansowania		Typ terytorium		Terytorialne mechanizmy wdrażania		EFS secondary theme (wyłącznie EFS)		cel tematyczny (EFRR/EF)	
Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€
108		01		00		00		01		09	
111								02			
112								03			
								04			

SEKCJA 2.A.6. Planowane wykorzystanie pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych

OŚ PRIORYTETOWA 8. Edukacja

Oś priorytetowa realizuje następujący cel szczegółowy programu:

Zwiększenie zatrudnialności

Cel ten będzie finansowany ze środków:

Europejskiego Funduszu Społecznego

Pole interwencji Osi priorytetowej obejmuje następujące Cele tematyczne i Priorytety inwestycyjne:

Cel tematyczny 10: Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie

- 10.1. Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia
- 10.3. Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji
- 10.3 bis Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmocnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami

SEKCJA 2.A.0. Uzasadnienie zastosowania osi wielofunduszowej, wielotematycznej i/lub obejmującej kilka kategorii regionów

Nie dotyczy

PRIORYTET INWESTYCYJNY 10.1. Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia

SEKCJA 2.A.1. Opis celów szczegółowych priorytetu inwestycyjnego, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu

Realizowany cel szczegółowy

Poprawa jakości edukacji przedszkolnej i szkolnej.

Oczekiwane rezultaty

Realizacja działań w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do ograniczenia barier w dostępie do edukacji, stworzy środowisko sprzyjające uczeniu się, wyposaży dzieci i młodzież w szeroki portfel kompetencyjny, co w efekcie ograniczy przedwczesne kończenie nauki szkolnej i zwiększy szanse na zatrudnienie.

W Wielkopolsce obserwowane są znaczne dysproporcje w dostępie do edukacji, w zakresie warunków nauczania i wyposażenia szkół (np. w nowoczesne technologie wykorzystywane w nauczaniu), czy jakości nauczania. Wychowaniem przedszkolnym jest objętych znacznie więcej dzieci w miastach, tj. w 2012 roku 93,1% w wieku 3-5 lat, niż na wsi, gdzie do przedszkoli uczęszcza 52,1% dzieci w tym wieku. Proces edukacyjny opiera się na stopniowym przygotowaniu ucznia do funkcjonowania w społeczeństwie i odpowiadania na globalizacyjne wyzwania. Procesowi powinno towarzyszyć wyrównywanie szans edukacyjnych, przeciwdziałając tym samym wykluczeniu społecznemu i ubóstwu.

Poprawa jakości edukacji i wyposażenie dziecka w odpowiednie zasoby, zwłaszcza w zakresie kreatywności i innowacji, kompetencji społecznych wpływa bezpośrednio na rozwój gospodarki. Wykształcenie, odpowiednie kompetencje i umiejętności warunkują nie tylko obecność na rynku pracy, ale także rozwój społeczeństwa obywatelskiego.

Tabela 4: Zestawienie wspólnych wskaźników rezultatu EFS, dla których zostały ustalone wartości docelowe oraz wskaźników rezultatu EFS specyficznych dla programu, odnoszących się do celów szczegółowych, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Lp.	Wskaźnik rezultatu (bezpośredniego lub długoterminowe) (jeśli zasadne)	Kategoria regionu lub YEI	Jednostka pomiaru	Referencyjny wskaźnik produktu z listy wspólnych wskaźników UE	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba nauczycieli prowadzących zajęcia z wykorzystaniem TIK dzięki EFS	Słabo rozwinięty	osoby		0	osoby	2014	1 231	IZ/beneficjenci	rocznie

SEKCJA 2.A.2. Opis przedsięwzięć planowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego

SEKCJA 2.A.2.1. Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego realizowane będą działania zmierzające do poprawy dostępu i jakości edukacji przedszkolnej. Związane to będzie m.in. z tworzeniem nowych lub modernizowaniem istniejących miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego, rozszerzaniem oferty o zajęcia zwiększające szanse edukacyjne dzieci (np. zajęcia z logopedą, psychologiem, pedagogiem i terapeutą itp.).

Istotną częścią interwencji będą także działania mające na celu poprawę jakości edukacji szkolnej, szczególnie poprzez rozwijanie kluczowych kompetencji w zakresie matematyki, informatyki i nauk przyrodniczych oraz umiejętności pracy zespołowej, kreatywności, innowacyjności. Realizowane będą projekty przyczyniające się do poprawy warunków dydaktycznych w szkołach (doposażenie i wyposażenie w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne), w tym tworzenie warunków do nauczania i uczenia się z wykorzystaniem nowoczesnych technologii (z uwzględnieniem pracy z uczniem na odległość w ramach e-edukacji) i doskonalenia umiejętności w tym zakresie nauczycieli. Wspierane będą działania w ramach programu rządowego „Cyfrowa szkoła”.

W ramach działań zmierzających do poprawy jakości edukacji szkolnej przewiduje się także realizację projektów z zastosowaniem indywidualnego podejścia do ucznia, oferujących zwłaszcza wsparcie rozwoju uczniów zdolnych, uczniów pochodzących z rodzin najuboższych oraz uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Szczególny nacisk zostanie położony na poprawę dostępu do usług z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, opiekuńczej i zdrowotnej dla dzieci i młodzieży oraz na rozwój kompetencji pedagogów do pracy z dziećmi i młodzieżą w tym zakresie.

Dla wzmocnienia efektów działań pro jakościowych wspierane będą przedsięwzięcia integrujące działania instytucji publicznych i niepublicznych funkcjonujących w otoczeniu szkół (np. instytucje pomocy i integracji społecznej, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej), związane m.in. z realizacją programów przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom wśród dzieci i młodzieży, funkcjonowaniem świetlic szkolnych, angażujące społeczność szkolną i lokalną.

Realizacja działań w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do wyrównywania szans i przeciwdziałania dyskryminacji. Zasada dostępności dla osób niepełnosprawnych jako zasada horyzontalna dotyczy wszystkich usług będących przedmiotem opisanych typów interwencji.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- projekty poprawiające dostępność i jakość edukacji przedszkolnej,
- przedsięwzięcia zmierzające do poprawy warunków dydaktycznych w szkołach, w tym tworzenie w szkołach i placówkach systemu oświaty warunków do nauczania i uczenia się z wykorzystaniem nowoczesnych technologii i TIK,
- wsparcie uczniów w rozwijaniu kluczowych kompetencji,
- wsparcie indywidualnego podejścia do ucznia, w tym wsparcie rozwoju uczniów zdolnych oraz uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- wsparcie uczniów pochodzących z rodzin najuboższych,
- wsparcie działań profilaktyki rówieśniczej i na rzecz uczniów.

Potencjalni beneficjenci:

- wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej lub oświatowej.

Potencjalne, główne grupy docelowe:

- dzieci w wieku przedszkolnym oraz ich rodzice/opiekunowie,
- dzieci i młodzież szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, w tym szkół specjalnych (samodzielne i funkcjonujące w placówkach),
- nauczyciele i pracownicy przedszkoli, szkół i placówek systemu oświaty,
- przedszkola oraz inne formy wychowania przedszkolnego, szkoły i placówki systemu oświaty (z wyłączeniem szkół dla dorosłych) i ich organy prowadzące.

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

SEKCJA 2.A.2.2. Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Zastosowanie trybu pozakonkursowego umożliwi precyzyjne skierowanie wsparcia, a także przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celu szczegółowego.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

SEKCJA 2.A.2.3. Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego nie przewiduje się możliwości wsparcia w postaci finansowania zwrotnego.

SEKCJA 2.A.2.4. Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

SEKCJA 2.A.2.5. Układ wskaźników produktu

Tabela 5: Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFS, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów oraz rezultatu bezpośredniego

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
Wskaźnik produktu							
1.	Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowa-	szt.	EFS	Słabo rozwinięty	24 667	IZ/beneficjenci	rocznie

	nych w programie						
2.	Liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych	szt.	EFS	Słabo rozwinięty	310	IZ/beneficjenci	rocznie
3.	Liczba nauczycieli objętych wsparciem w zakresie TIK w ramach programu	osoby	EFS	Słabo rozwinięty	1 240	IZ/beneficjenci	rocznie
4.	Liczba szkół, których pracownie przedmiotowe zostały wyposażone w programie	szt.	EFS	Słabo rozwinięty	641	IZ/beneficjenci	rocznie
5.	Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	Słabo rozwinięty	21 904	IZ/beneficjenci	rocznie

PRIORYTET INWESTYCYJNY 10.3. Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji;

SEKCJA 2.A.1. Opis celów szczegółowych priorytetu inwestycyjnego, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu

Realizowany cel szczegółowy

Zwiększenie kompetencji zawodowych mieszkańców.

Oczekiwane rezultaty

Realizacja działań w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do wyrównania dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym, podniesienia kwalifikacji i kompetencji zgodnych z potrzebami rynku pracy, wpłynie na zwiększenie świadomości uczenia się przez całe życie, co w efekcie zwiększy szanse na zatrudnienie, pozostanie aktywnym na rynku pracy oraz uniknięcie ubóstwa i wykluczenia społecznego.

Z przeprowadzonych badań wynika, że zdecydowana większość Wielkopolan jest zadowolona ze swojego poziomu wykształcenia i nie planuje zdobycia nowych kwalifikacji i umiejętności. Nauki nie kontynuuje większość mieszkańców z wykształceniem średnim i niższym. Różnice poziomu wykształcenia między osobami młodymi i w wieku 35 lat i więcej wskazują na lukę kompetencyjną, która pogłębia się wraz ze wzrostem wieku. W edukacji i szkoleniach bierze udział marginalna liczba mieszkańców powyżej 25 roku życia. Tymczasem niskie kwalifikacje są jedną z głównych przyczyn niepowodzenia w znalezieniu pracy. Dlatego tak istotne jest wykształcenie u mieszkańców regionu świadomości konieczności uczenia się przez całe życie.

Efektem interwencji będzie zwiększenie kompetencji zawodowych mieszkańców. Wysokiej jakości kapitał ludzki jest jednym z głównych czynników rozwoju gospodarki. Dlatego wsparcie w ramach Priorytetu Inwestycyjnego będzie wpływać na rozwój gospodarki w regionie, świadczyć o jej konkurencyjności i innowacyjności

Tabela 4: Zestawienie wspólnych wskaźników rezultatu EFS, dla których zostały ustalone wartości docelowe oraz wskaźników rezultatu EFS specyficznych dla programu, odnoszących się do celów szczegółowych, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Lp.	Wskaźnik rezultatu (bezpośredniego lub długoterminowe) (jeśli zasadne)	Kategoria regionu lub YEI	Jednostka pomiaru	Referencyjny wskaźnik produktu z listy wspólnych wskaźników UE	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba osób, które ukończyły udział w	Słabo rozwinięty	osoby		0	osoby	2014	14 784	IZ/beneficjenci	rocznie

projektach kształcenia formalnego, nieformalnego lub pozaformalnego.										
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

SEKCJA 2.A.2. Opis przedsięwzięć planowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego

SEKCJA 2.A.2.1. Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego wspierane będą działania służące wyrównywaniu dostępu do uczenia się przez całe życie w systemie formalnym, nieformalnym i pozaformalnym osobom dorosłym (w szczególności o niskich kwalifikacjach). Przedsięwzięcia ukierunkowane będą na rozwój kompetencji kluczowych niezbędnych do funkcjonowania w społeczeństwie i gospodarce opartej na wiedzy. Dotyczyć będą m.in. kompetencji językowych, informatycznych, społecznych. Ponadto wspierane będzie uczenie się w formach pozaszkolnych organizowane we współpracy z pracodawcami (np. kwalifikacyjne kursy zawodowe, kursy umiejętności zawodowych, inne formy). Przewiduje się wsparcie osób zgłaszających potrzebę formalnego potwierdzenia posiadanych kwalifikacji ogólnych i zawodowych, zdobytych w sposób pozaformalny i nieformalny.

Wsparcie uzyskają placówki kształcenia zawodowego i ustawicznego osób dorosłych w postaci wyposażenia, doposażenia w sprzęt i materiały dydaktyczne niezbędne do realizacji procesu kształcenia lub egzaminowania. Ponadto wspierane będą działania w zakresie poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej.

Realizacja działań przyczyni się do wyrównywania szans i przeciwdziałania dyskryminacji. Zasada dostępności dla osób niepełnosprawnych jako zasada horyzontalna dotyczy wszystkich usług będących przedmiotem opisanych typów interwencji dla tego Priorytetu Inwestycyjnego.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- projekty służące podnoszeniu umiejętności i kompetencji osób dorosłych,
- przedsięwzięcia mające na celu tworzenie w placówkach kształcenia ustawicznego, praktycznego i doskonalenia zawodowego warunków do kształcenia zawodu i egzaminowania,
- projekty w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego dla osób dorosłych.

Potencjalni beneficjenci:

- wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej lub oświatowej.

Potencjalne, główne grupy docelowe:

- osoby w wieku powyżej 24 roku życia zgłaszające z własnej inicjatywy potrzebę podniesienia kwalifikacji zawodowych, w szczególności osoby o niskich kompetencjach
- szkoły i placówki systemu oświaty prowadzące kształcenie ustawiczne i ich organy prowadzące,
- zakłady kształcenia i placówki doskonalenia nauczycieli.

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

SEKCJA 2.A.2.2. Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Zastosowanie trybu pozakonkursowego umożliwi precyzyjne skierowanie wsparcia, a także przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celu szczegółowego.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

SEKCJA 2.A.2.3. Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego nie przewiduje się możliwości wsparcia w postaci finansowania zwrotnego.

SEKCJA 2.A.2.4. Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

SEKCJA 2.A.2.5. Układ wskaźników produktu

Tabela 5: Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFS, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów oraz rezultatu bezpośredniego

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba osób uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia realizowanych we współpracy z pracodawcami	osoby	EFS	Słabo rozwinięty	12 320	IZ/beneficjenci	rocznie

PRIORYTET INWESTYCYJNY 10.3. bis. Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami

SEKCJA 2.A.1. Opis celów szczegółowych priorytetu inwestycyjnego, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu

Realizowany cel szczegółowy

Podniesienie jakości kształcenia i szkolenia zawodowego.

Oczekiwane rezultaty

Realizacja działań w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do zwiększenia integralności systemu edukacji zawodowej z rynkiem pracy, poprawy jakości kształcenia i szkolenia zawodowego, co w efekcie zwiększy szanse na zatrudnienie.

W Wielkopolsce jakość nauczania w zakresie szkolnictwa zawodowego oraz integracja kształcenia z rzeczywistymi potrzebami i oczekiwaniami rynku pracy są na niezadowalającym poziomie. Wielkopolscy pracodawcy w zdecydowanej większości negatywnie oceniają stopień przygotowania absolwentów szkół zarówno do podjęcia pracy, jak i rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej. Istnieje potrzeba zwiększenia liczby osób posiadających wykształcenie w zakresie kierunków ścisłych i technicznych. Obecnie w regionie odsetek absolwentów takich kierunków jest niższy niż średnio w kraju i nie odpowiada realnemu zapotrzebowaniu gospodarki opartej na wiedzy i lokalnego rynku pracy.

Interwencje podjęte w ramach tego Priorytetu Inwestycyjnego będą wpływać na zmniejszenie bezrobocia (szczególnie wśród osób młodych) i wzrost aktywności zawodowej, przeciwdziałając jednocześnie wykluczeniu społecznemu i ubóstwu.

Tabela 4: Zestawienie wspólnych wskaźników rezultatu EFS, dla których zostały ustalone wartości docelowe oraz wskaźników rezultatu EFS specyficznych dla programu, odnoszących się do celów szczegółowych, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Lp.	Wskaźnik rezultatu (bezpośredniego lub długoterminowe) (jeśli zasadne)	Kategoria regionu lub YEI	Jednostka pomiaru	Referencyjny wskaźnik produktu z listy wspólnych wskaźników UE	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu (C)	Słabo rozwinięty	osoby			osoby	0	Do oszacowania		

2.	Liczba osób świadczących usługi doradztwa edukacyjno-zawodowego po opuszczeniu programu	Słabo rozwinięty	osoby			osoby		Do oszacowania		
----	---	------------------	-------	--	--	-------	--	----------------	--	--

SEKCJA 2.A.2. Opis przedsięwzięć planowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego

SEKCJA 2.A.2.1. Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego wspierane będą działania służące podniesieniu jakości szkolnictwa zawodowego oraz dopasowaniu oferty edukacyjnej wielkopolskich szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe do potrzeb lokalnych pracodawców. Będą to przede wszystkim działania umożliwiające zdobywanie wiedzy i doświadczenia w rzeczywistym środowisku pracy. Związane z tym będą działania inwestycyjne dotyczące poprawy warunków kształcenia zawodowego np. wyposażenie, doposażenie pracowni i warsztatów w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne zapewniające wysoką jakość kształcenia i umożliwiające realizację podstawy programowej kształcenia w zawodach, programy staży i praktyk u pracodawcy oraz tworzenie warunków do nauczania i uczenia się z wykorzystaniem nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych (w tym w pracy z uczniem na odległość w ramach e-edukacji). Wspierane będzie także doskonalenie umiejętności i aktualizowanie wiedzy przez nauczycieli (m.in. praktyki, staże w przedsiębiorstwach, studia podyplomowe, szkolenia). Przewiduje się możliwość wsparcia dla działań realizowanych w szerszym partnerstwie i współpracy (np. instytucje rynku pracy - pracodawcy – szkoły zawodowe – uczelnie), zwiększających stopień dopasowania kształcenia do potrzeb rynku pracy.

Ważnym elementem dostosowania systemu kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy będą działania z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego prowadzonego w szkołach i placówkach oświatowych, obejmujące również przygotowanie nauczycieli i specjalistów (takich jak wychowawcy grup wychowawczych, psychologów, pedagogów, doradców zawodowi) do wykonywania zadań w tym zakresie (wsparcie dotyczyć będzie wyposażenia/doposażenia w materiały i narzędzia wzbogacające warsztat pracy).

Realizacja działań w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do wyrównywania szans i przeciwdziałania dyskryminacji. Zasada dostępności dla osób niepełnosprawnych jako zasada horyzontalna dotyczy wszystkich usług będących przedmiotem opisanych typów interwencji.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- projekty służące podnoszeniu kwalifikacji zawodowych oczekiwanych na rynku pracy
- przedsięwzięcia mające na celu tworzenie w szkołach i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe warunków do kształcenia zawodu, nauczania i uczenia się za pomocą nowoczesnych technologii, w tym TIK
- projekty w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego dla młodzieży.

Potencjalni beneficjenci:

- wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej lub oświatowej.

Potencjalne, główne grupy docelowe:

- uczniowie, wychowankowie szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe i ustawiczne
- nauczyciele i instruktorzy praktycznej nauki zawodu szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe i ustawiczne
- nauczyciele i specjaliści z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego
- szkoły i placówki systemu oświaty prowadzące kształcenie zawodowe i ich organy prowadzące.

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

SEKCJA 2.A.2.2. Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Zastosowanie trybu pozakonkursowego umożliwi precyzyjne skierowanie wsparcia, a także przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celu szczegółowego.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

SEKCJA 2.A.2.3. Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego nie przewiduje się możliwości wsparcia w postaci finansowania zwrotnego.

SEKCJA 2.A.2.4. Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

SEKCJA 2.A.2.5. Układ wskaźników produktu

Tabela 5: Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFS, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów oraz rezultatu bezpośredniego

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego objętych	osoby	EFS	Słabo rozwinięty	3 000	IZ/beneficjenci	rocznie

	wsparcie w programie						
2.	Liczba placówek i ponadgimnazjalnych szkół zawodowych wyposażonych w sprzęt i materiały dydaktyczne niezbędne do realizacji kształcenia zawodowego	szt.	EFS	Słabo rozwinięty	200	IZ/beneficjenci	rocznie
3.	Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy	osoby	EFS	Słabo rozwinięty	24 000	IZ/beneficjenci	rocznie
4.	Liczba szkół i placówek objętych wsparciem w zakresie realizacji zadań w obszarze doradztwa edukacyjno-zawodowego	szt.	EFS	Słabo rozwinięty	270	IZ/beneficjenci	rocznie

SEKCJA 2.A.3. Opis przedsięwzięć EFS z zakresu innowacji społecznych, współpracy trans-granicznej oraz wkładu EFS do realizacji celów tematycznych 1-7

Innowacje społeczne:

Nie są planowane

Współpraca międzynarodowa:

Nie jest planowana

Wkład w realizację celów tematycznych 1 do 7:

W rozporządzeniu EFS wskazano tzw. secondary themes, które mówią o pośrednim wpływie zaplanowanych typów interwencji finansowanych z EFS na realizację celów tematycznych 1-7. Stosowane w ramach 8. Osi priorytetowej Edukacja instrumenty wsparcia będą skutkować przede wszystkim rozwojem postaw kreatywnych w społeczeństwie, przyrostem ludzi otwartych na zmiany, co ma szczególne znaczenie dla rozwoju innowacyjnych gospodarek (Cel tematyczny 1). Wkładem w realizację celu odnoszącego się do rozwoju badań naukowych, technologicznego i innowacji będzie także podnoszenie umiejętności i kwalifikacji oczekiwanych przez pracodawców (w tym działających w obszarze regionalnych inteligentnych specjalizacji) oraz większy udział dorosłych mieszkańców regionu w procesie uczenia się przez całe życie. Poprawa jakości edukacji i kształcenia będzie skutkować ogólnym wzrostem kompetencji mieszkańców, co ma również znaczący wpływ na konkurencyjność gospodarki (Cel tematyczny 3).

Istotne jest wspieranie rozwoju kompetencji cyfrowych. Korzystanie w procesie nauczania i uczenia się z nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych, podnoszenie wiedzy w tym zakresie wpływa na rozwój społeczeństwa informacyjnego (Cel tematyczny 2), zwiększa stopień wykorzystania tych technologii dla prowadzenia działalności gospodarczej, pozwala na korzystanie z elektronicznych usług publicznych.

Generalnie stosowane w ramach Osi priorytetowej Edukacja instrumenty wsparcia zwiększą efekty działań realizowanych w ramach wszystkich Celów tematycznych 1-7. Wzrost poziomu wiedzy i umiejętności odpowiadających na potrzeby gospodarki oznacza m.in. wzrost wiedzy w zakresie gospodarki niskoemisyjnej, efektywnej energetycznie (Cel tematyczny 4), zasobooszczędnej i sprzyjającej ochronie środowiska przyrodniczego (Cele tematyczne 5 i 6). Zwrot gospodarek w kierunku „ekologicznym” będzie stymulował popyt na wiedzę w tym zakresie oraz podaż usług szkoleniowych. Dzięki realizacji działań w ramach Osi (tj. podnoszenie jakości kształcenia zawodowego i ustawicznego) wzrośnie zainteresowanie wiedzą specjalistyczną „fachową” w różnych dziedzinach (także związaną z infrastrukturą transportową – Cel tematyczny 7).

SEKCJA 2.A.4. Ramy wykonania osi priorytetowej

Typ wskaźnika (KEW, wskaźnik postępu finansowego, produktu, lub jeśli właściwe – wskaźnik rezultatu)	Lp.	Definicja wskaźnika lub KEW	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023)	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach)	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.
Wskaźnik po-	1.	Wartość	zł	EFS	Słabo	Do	Do	IZ		

stępu finansowego		zakontraktowanych środków			rozwinęty	oszacowania	oszacowania			
Wskaźnik postępu finansowego	2.	Wartość wydatków certyfikowanych do KE	zł	EFS	Słabo rozwinięty	Do oszacowania	Do oszacowania	IZ		

SEKCJA 2.A.5. Kategoryzacja interwencji osi priorytetowej

EFS, region słabiej rozwinięty											
Tabela 7: Wymiar 1		Tabela 8: Wymiar 2		Tabela 9: Wymiar 3		Tabela 10: Wymiar 6		Tabela 11: Wymiar 7		Tabela 12: Wymiar 8	
Zakres interwencji		Forma finansowania		Typ terytorium		Terytorialne mechanizmy wdrażania		EFS secondary theme (wyłącznie EFS)		cel tematyczny (EFRR/EF)	
Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€
114		01		00		01		01		010	
116								02			
117								03			
								04			

SEKCJA 2.A.6. Planowane wykorzystanie pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych

OŚ PRIORYTETOWA 9. Infrastruktura dla kapitału ludzkiego

Oś priorytetowa realizuje następujący Cel szczegółowy programu:

Poprawa dostępności usług publicznych

Cel ten będzie finansowany ze środków:

Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

Pole interwencji Osi priorytetowej obejmie następujące cele tematyczne i Priorytety inwestycyjne:

Cel tematyczny 9: Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją

- 9.1. Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych, oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych
- 9.2. Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich
- 9.3. Udzielanie wsparcia na rzecz przedsiębiorstw społecznych

Cel tematyczny 10: Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie

- 10.4. Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej

SEKCJA 2.A.0. Uzasadnienie zastosowania osi wielofunduszowej, wielotematycznej i/lub obejmującej kilka kategorii regionów

Realizacja w ramach tej Osi priorytetowej Priorytetów Inwestycyjnych odpowiadających różnym celom tematycznym, służy zwiększeniu efektywności wydatkowania środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na wspieranie włączenia społecznego i walkę z ubóstwem (Cel tematyczny 9) oraz na edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie (Cel tematyczny 10). Pozwala na zintegrowane wsparcie dostępności usług publicznych, lepsze zarządzanie wsparciem w tej dziedzinie skutkujące zintegrowaną, a przez to efektywniejszą interwencją.

PRIORYTET INWESTYCYJNY 9.1. Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną (...)

SEKCJA 2.A.1. Opis celów szczegółowych priorytetu inwestycyjnego, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu

Realizowany cel szczegółowy

Poprawa stanu infrastruktury zdrowotnej i społecznej

Oczekiwane rezultaty

Realizacja Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do poprawy stanu infrastruktury zdrowotnej i społecznej, poprawiając tym samym jakość i dostępność mieszkańców regionu do usług w tym zakresie. Wsparcie infrastruktury zdrowotnej i społecznej przyczyni się do zmniejszenia obserwowanych w Wielkopolsce nierówności w zakresie ochrony zdrowia. Działania tego typu są istotnym elementem przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu. Stan zdrowia wpływa na stan zasobów pracy w regionie.

W Wielkopolsce widoczne są wyraźne deficyty w zakresie dostępu do infrastruktury zdrowotnej. Największe deficyty występują – podobnie jak w całym kraju - w zakresie opieki nowotworowej, układu krążenia, układu kostno-stawowego, układu oddechowego i chorób psychicznych. Brakuje m.in. placówek leczniczych, opiekuńczo-terapeutycznych i rehabilitacyjnych przeznaczonych dla dzieci wymagających opieki specjalistycznej. Tego rodzaju projekty przyczynią się do utrzymania dobrego stanu zdrowia przyszłych potencjalnych zasobów pracy.

Efekty interwencji podejmowanej w ramach Priorytetu Inwestycyjnego w zakresie infrastruktury społecznej przyczyni się do poprawy sytuacji ludzi starszych. Do 2020 r. przewidywany jest 34-procentowy wzrost ludności powyżej 65 lat.

Rezultatem interwencji w ramach PI 9.1. będzie więc poprawa świadczonych usług medycznych i opieki społecznej w obszarach deficytowych z punktu widzenia potrzeb mieszkańców regionu. Tego rodzaju działania przyczynią się także do zapewnienia aktywności zawodowej osób zatrudnionych, także w kontekście nasilającego się zjawiska starzenia się społeczeństwa. Pozwolą również na zwiększenie liczby osób aktywnych zawodowo, dotkniętych chorobą, skutkami wypadków, czy niepełnosprawnością.

Tabela 3: Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR, w podziale na cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.		Oczekiwana liczba osób korzystających z ulepszonych usług opieki zdrowotnej	osoby	Słabo rozwinięty	0	2014	Do oszacowania	IZ/beneficjenci	Corocznie
2.		Oczekiwana liczba osób korzystających	osoby	Słabo rozwinięty	0	2014	Do oszacowania	IZ/beneficjenci	Corocznie

		cych z ulep- szonych usług spo- łecznych							
--	--	---	--	--	--	--	--	--	--

SEKCJA 2.A.2. Opis przedsięwzięć planowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego

SEKCJA 2.A.2.1. Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego wspierane będą przede wszystkim działania służące poprawie dostępu i jakości do usług zdrowotnych i społecznych. Realizowane będą inwestycje ukierunkowane na utrzymanie dobrego stanu zdrowia obecnych zasobów pracy, odnoszące się do najistotniejszych problemów zdrowotnych mieszkańców regionu, w szczególności przejawiających się wysoką zachorowalnością i umieralnością z powodu chorób układu krążenia, nowotworowych, układu kostno-stawowo-mięśniowego, układu oddechowego, psychicznych, a także odzwierciedlających zdiagnozowane specyficzne potrzeby regionu. Wsparcie będzie dotyczyć także inwestycji wspomagających utrzymanie dobrej kondycji zdrowotnej przyszłych zasobów pracy, tj. dzieci i młodzieży poprzez tworzenie warunków do specjalistycznej opieki zdrowotnej dzieci (opieka pediatryczna, neonatologiczna, rehabilitacyjna) oraz kobiet (opieka położniczo-ginekologiczna).

Ponadto wsparcie uzyskają inwestycje infrastrukturalne poprawiające jakość i dostęp do usług zdrowotnych i społecznych dla osób starszych, niesamodzielnych, niepełnosprawnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym projekty teleopieki oraz inne wspierające proces deinstytucjonalizacji usług i usamodzielniania się (w ramach aktywizacji społeczno-zawodowej) osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Realizacja działań przyczyni się do wyrównywania szans i przeciwdziałania dyskryminacji. Zasada dostępności dla osób niepełnosprawnych jako zasada horyzontalna dotyczy wszystkich inwestycji będących przedmiotem opisanych typów interwencji.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- inwestycje w infrastrukturę ochrony zdrowia i profilaktyki zdrowotnej,
- inwestycje w infrastrukturę społeczną, m.in. powiązane z projektami wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i marginalizacją.

Potencjalne, główne grupy docelowe/beneficjenci:

- podmioty lecznicze utworzone przez jednostki samorządu terytorialnego (a także przedsiębiorcy powstałe z ich przekształceń),
- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne,
- przedsiębiorcy,
- organizacje pozarządowe,
- podmioty działające w oparciu o umowę o partnerstwie publiczno – prywatnym.

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

SEKCJA 2.A.2.2. Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Tryb pozakonkursowy będzie miał zastosowanie do projektów o charakterze strategicznym, wskazanych w określonych dokumentach/listach strategicznych, zgodnych z celem szczegółowym. Zastosowanie trybu pozakonkursowego umożliwi precyzyjne skierowanie wsparcia, optymalne rozlokowanie inwestycji na terenie województwa oraz przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celów priorytetu inwestycyjnego.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

SEKCJA 2.A.2.3. Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

Nie przewiduje się możliwości wsparcia w postaci finansowania zwrotnego.

SEKCJA 2.A.2.4. Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Na tym etapie przewiduje się realizację dużego projektu – Regionalne Centrum Zdrowia Dziecka.

Wiodącym ośrodkiem opieki pediatrycznej w województwie jest obecnie Specjalistyczny Zespół Opieki Zdrowotnej nad Matką i Dzieckiem w Poznaniu, do którego należy zapewnienie kompleksowej opieki pediatrycznej, zarówno w zakresie podstawowym, jak i specjalistycznym, a także opieki położniczo-ginekologicznej. Istniejąca infrastruktura Zespołu jest przestarzała i wymaga remontów, jednak są one bardzo kosztowne, a ponadto w dużym zakresie nie są one możliwe do realizacji m.in. ze względu na stosunki własnościowe nieruchomości zajmowanych przez Szpital. Stan techniczny części użytkowanych budynków nie spełnia wymagań dla tego typu prowadzonej działalności. Konieczne jest spełnienie minimalnych wymogów określonych w obowiązujących przepisach. Ponadto brak jest w jednostce, jak i całym regionie, szpitalnego oddziału ratunkowego dla dzieci.

W związku z tym jedynym rozwiązaniem, które daje szansę na kompleksową problemu poprawę sytuacji, jest budowa nowego Szpitala Matki i Dziecka w Poznaniu. Koncepcja nowego szpitala zakłada, że będzie on prowadził działalność przejętą z istniejących dwóch jednostek, uwzględniającą zmiany zachodzące w procesach diagnostyczno-terapeutycznych:

- SZOZ nad Matką i Dzieckiem w Poznaniu, który hospitalizuje ponad 33 000 pacjentów rocznie, w tym 17 000 małych pacjentów oraz 16 000 pacjentek położniczo-ginekologicznych.
- Ośrodka Rehabilitacyjnego dla Dzieci w Kiekrzu, w którym wykonuje się 270 000 procedur fizjo i fizykoterapii, hospitalizuje ponad 1 000 pacjentów rocznie.

Zgodnie z wstępnym programem medycznym inwestycja obejmować będzie 14 oddziałów (ponad 400 łóżek), szpitalny oddział ratunkowy, poradnie, szkołę rodzenia, blok operacyjny, blok porodowy, diagnostykę i laboratoria. Wstępna koncepcja obejmuje kompleksową opiekę pediatryczną wraz z opieką położniczo-ginekologiczną oraz całym zapleczem pomocniczym. Szpital będzie świadczyć usługi medyczne w zakresie hospitalizacji oraz specjalistycznej opieki ambulatoryjnej o profilach: pediatrycznym, położniczym, ginekologicznym,

neonatologicznym oraz rehabilitacyjnym. Grupy pacjentów, którym dedykowany jest szpital to dzieci oraz pacjentki położnicze i pacjentki ginekologiczne.

Inwestycja ta ma charakter strategiczny dla Samorządu Województwa Wielkopolskiego, gdyż Województwo Wielkopolskie, który ma za zadanie zabezpieczyć dostępność do świadczeń w zakresie leczenia szpitalnego dla ponad 320 tys. dzieci w regionie. Istniejący SZOZ nad Matką i Dzieckiem hospitalizuje ponad 33 tys. pacjentów rocznie, w tym 17 tys. dzieci oraz 16 tys. pacjentek położniczo – ginekologicznych. Dzięki tej inwestycji zdecydowanie poprawi się stan infrastruktury zdrowotnej w zakresie opieki nad dziećmi, a także zwiększy się liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury.

SEKCJA 2.A.2.5. Układ wskaźników produktu

Tabela 5: Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba wspartych podmiotów leczniczych	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	14	IZ/beneficjenci	Corocznie
2.	Liczba wspartych podmiotów świadczących usługi społeczne (wskaźnik specyficzny dla programu)	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	22	IZ/beneficjenci	Corocznie

PRIORYTET INWESTYCYJNY 9.2. Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich

SEKCJA 2.A.1. Opis celów szczegółowych priorytetu inwestycyjnego, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu

Realizowany cel szczegółowy

Rewitalizacja i restrukturyzacja obszarów problemowych

Oczekiwane rezultaty

Realizacja Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do rozwiązywania problemów społeczności lokalnych określonych w lokalnych programach rewitalizacyjnych, bądź w innych dokumentach równoważnych.

Rezultatem interwencji podjętej w ramach tego PI będzie kompleksowa rewitalizacja fizyczna, gospodarcza i społeczna obszarów, na których nagromadziło się najwięcej problemów. Dotyczyć ona będzie zarówno obszarów miejskich, jak i wiejskich.

W Wielkopolsce skala degradacji fizycznej, gospodarczej i społecznej części obszarów jest znacząca. W mniejszych miastach regionu istnieją często znaczne obszary charakteryzujące się zdegradowaną zabudową, zdekapitalizowaną infrastrukturą techniczną, ograniczoną dostępnością transportową, koncentracją negatywnych zjawisk społecznych. W dużych miastach regionu istnieją niekiedy całe dzielnice z zaznaczającymi się różnymi przejawami niedostosowania do standardów współczesności oraz znacznym stopniem degradacji zabudowy, przestrzeni publicznej, wyposażenia w elementy infrastruktury technicznej. Sytuacjom tym towarzyszą często zjawiska wykluczenia społecznego mieszkańców tych obszarów. Także znaczna część obszarów wiejskich Wielkopolski objęta jest występowaniem zjawisk degradacji społeczno-gospodarczej i fizycznej.

Inwestycje infrastrukturalne wzmocnią wysiłki na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i ubóstwu oraz włączenia na rynek pracy. Pozwolą także na odnowę zdegradowanych miast, dzielnic miast oraz obszarów wiejskich i osiągnięcie na tych obszarach akceptowalnych standardów cywilizacyjnych.

Realizowane działania przyczynią się do wzmocnienia bądź wręcz wykształcenia potencjału rozwojowego na obszarach podlegających interwencji.

Działania rewitalizacyjne prowadzone na obszarach problemowych, zdegradowanych, które wzmocniają bezpieczeństwo, promują integrację gospodarczą, społeczną i kulturową tych obszarów, zwalczają różne formy dyskryminacji oraz poprawiają podaż i dostępność kluczowych usług i zwiększają liczbę miejsc pracy, są istotne dla spójności społecznej Wielkopolski.

Tabela 3: Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR, w podziale na cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.		Liczba mieszkańców zamieszka-	osoby	Słabo rozwinięty	0	2014	Do oszacowania	IZ/beneficjenci	Corocznie

		łych na obszarach rewitalizowanych							
--	--	------------------------------------	--	--	--	--	--	--	--

SEKCJA 2.A.2. Opis przedsięwzięć planowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego

SEKCJA 2.A.2.1. Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego wsparta zostanie rewitalizacja fizyczna, gospodarcza i społeczna zdegradowanych obszarów miejskich oraz wiejskich, głównie poprzez realizację przedsięwzięć mających na celu poprawę jakości życia mieszkańców, a także ożywienie gospodarcze i społeczne tych obszarów. Działania inwestycyjne będą służyć rozwiązywaniu zdiagnozowanych problemów społecznych. Działania w ramach tego PI (inwestycyjne, finansowane z EFRR) mogą być powiązane z działaniami realizowanymi w ramach Osi Priorytetowych finansowanych z EFS. Projekty z zakresu rewitalizacji powinny realizować wszystkie aspekty rewitalizacji danego obszaru. Realizację projektów rewitalizacyjnych w ramach PI 9.2. wspomagać mogą także projekty komplementarne, realizowane w ramach innych PI finansowanych z EFRR.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- kompleksowe programy rewitalizacji zdegradowanych fizycznie, społecznie i gospodarczo obszarów miast, dzielnic miast oraz terenów wiejskich, wymagających odnowy, czy restrukturyzacji ze szczególnym uwzględnieniem rozwiązywania problemów społecznych.

Potencjalne, główne grupy docelowe/beneficjenci:

- przedsiębiorcy,
- osoby prawne, inne niż wskazane w pkt. 1,
- państwowe i samorządowe jednostki organizacyjne, w tym państwowe jednostki budżetowe,
- organizacje pozarządowe, stowarzyszenia i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej nie sklasyfikowane w pkt. 1,2,3,
- podmioty działające w oparciu o umowę o partnerstwie publiczno – prywatnym.

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

SEKCJA 2.A.2.2. Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy tryb wyboru projektów

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferen-

cjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

SEKCJA 2.A.2.3. Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego brana jest pod uwagę możliwość zastosowania instrumentów zwrotnych. Ostateczne rozstrzygnięcie o wielkości środków, zakresie i formie wsparcia zostanie podjęte po przeprowadzeniu analizy zgodnie z art. 37 rozporządzenia ogólnego.

SEKCJA 2.A.2.4. Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

SEKCJA 2.A.2.5. Układ wskaźników produktu

Tabela 5: Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha	EFRR	Słabo rozwinięty	339	IZ/beneficjenci	Corocznie

PRIORYTET INWESTYCYJNY 9.3. Udzielanie wsparcia na rzecz przedsiębiorstw społecznych

SEKCJA 2.A.1. Opis celów szczegółowych priorytetu inwestycyjnego, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu

Realizowany cel szczegółowy

Rozwój gospodarki społecznej

Oczekiwane rezultaty

Realizacja Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do rozwoju gospodarki społecznej, a tym samym zwiększenia liczby miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych. Jedną z barier rozwoju podmiotów ekonomii społecznej w regionie jest utrudniony dostęp do zewnętrznych źródeł finansowania pozwalających na działania prorozwojowe.

Rezultatem interwencji będzie wzrost znaczenia i pozycji przedsiębiorstw społecznych w gospodarce regionalnej. Wsparcie infrastrukturalne przyczyni się do wzmocnienia efektu zatrudnieniowego i wysiłków na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i ubóstwu.

Tabela 3: Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR, w podziale na cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego

L p.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.		Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych	szt.	Słabo rozwinięty	0	2014	60	IZ/beneficjenci	Corocznie

SEKCJA 2.A.2. Opis przedsięwzięć planowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego

SEKCJA 2.A.2.1. Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego wspierany będzie rozwój podmiotów ekonomii społecznej poprzez inwestycje w infrastrukturę tych podmiotów (m.in. modernizacja substancji budowlanej oraz doposażenie w nowoczesny sprzęt). Działania będą miały na celu wzmocnienie pozycji rynkowej przedsiębiorstw społecznych, realizację prorozwojowych inwestycji zwiększających skuteczność działań integracyjnych i zatrudnieniowych oraz tworzenie wartości innowacyjnej. Interwencja w tym zakresie przyczyni się do wzmocnienia gospodarki społecznej w Wielkopolsce, co będzie skutkowało zmniejszeniem skali wykluczenia społecznego.

Realizacja działań przyczyni się do wyrównywania szans i przeciwdziałania dyskryminacji. Zasada dostępności dla osób niepełnosprawnych jako zasada horyzontalna dotyczy wszystkich inwestycji będących przedmiotem opisanych typów interwencji.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- dotacje inwestycyjne dla podmiotów ekonomii społecznej.

Potencjalne, główne grupy docelowe/beneficjenci:

- podmioty ekonomii społecznej,
- instytucje wsparcia ekonomii społecznej.

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa

SEKCJA 2.A.2.2. Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy tryb wyboru projektów.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

SEKCJA 2.A.2.3. Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych.

SEKCJA 2.A.2.4. Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

SEKCJA 2.A.2.5. Układ wskaźników produktu

Tabela 5: Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	127	IZ/beneficjenci	Corocznie

PRIORYTET INWESTYCYJNY 10.4. Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej

SEKCJA 2.A.1. Opis celów szczegółowych priorytetu inwestycyjnego, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu

Realizowany cel szczegółowy

Poprawa stanu infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej

Oczekiwane rezultaty

Realizacja Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do poprawy stanu infrastruktury opieki nad dziećmi i edukacyjnej oraz warunków kształcenia, a tym samym do poprawy jakości edukacji.

Na obszarze województwa stan infrastruktury edukacyjnej na wszystkich poziomach kształcenia jest zróżnicowany. W szczególności utrudniony jest dostęp do instytucji wychowania przedszkolnego na obszarach poza granicami dużych miast. Brakuje nowoczesnych, kompleksowo wyposażonych i działających placówek (ośrodków), w których można uzyskać wykształcenie i kwalifikacje w zawodach właściwych dla danej branży. Placówki kształcenia zawodowego i ustawicznego wyposażone są w sprzęt do nauki odbiegający od oczekiwań współczesnego rynku pracy.

Rezultatem podejmowanej interwencji będzie poprawa jakości edukacji i kształcenia oraz podniesienie kompetencji zawodowych i umiejętności mieszkańców regionu oczekiwanych na rynku pracy. Inwestycje w infrastrukturę edukacyjną i szkoleniową przyczynią się będą do wyrównywania szans życiowych przeciwdziałając wykluczeniu społecznemu i ubóstwu oraz sprzyjając wzrostowi aktywności zawodowej mieszkańców regionu.

Tabela 3: Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR, w podziale na cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego

Lp	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.		Potencjalna liczba użytkowników infrastruktury opieki nad dziećmi lub edukacyjnej wspartej w programie	osoby	Słabo rozwinięty	0	2014	11 939	IZ/beneficjenci	Corocznie

SEKCJA 2.A.2. Opis przedsięwzięć planowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego

SEKCJA 2.A.2.1. Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

W ramach Priorytetu wspierane będą inwestycje infrastrukturalne służące poprawie dostępu i jakości do wychowania przedszkolnego, przy czym inwestycje w nową infrastrukturę będą wspierane w uzasadnionych przypadkach, o ile nie jest możliwa w tym celu modernizacja, adaptacja istniejącej na danym terenie substancji budowlanej.

Wsparcie uzyskają inwestycje w infrastrukturę edukacyjną i szkoleniową podmiotów świadczących usługi rozwojowe (m.in. placówki i ośrodki kształcenia ustawicznego, zawodowego, praktycznego, szkoły dla dorosłych). Inwestycje w tym zakresie związane będą głównie z modernizacją, adaptacją (m.in. rozbudowa, przebudowa, remont laboratoriów, sal do praktycznej nauki zawodu) oraz wyposażeniem i doposażeniem w nowoczesny sprzęt zgodny z potrzebami rynku pracy i regionalnych inteligentnych specjalizacji. Dodatkowo będą realizowane inwestycje infrastrukturalne w szkołach i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne, niezbędne dla przeciwdziałania rozwarstwieniu społecznemu i segregacji w edukacji, na rzecz kształtowania postaw sprzyjających kreatywności, innowacyjności i rozwojowi kluczowych kompetencji (głównie w zakresie matematyki, informatyki i nauk przyrodniczych).

W celu promowania zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży, integrowania środowiska i społeczności uczniów, a tym samym zapobiegania przedwczesnemu opuszczaniu systemu edukacji wspierane będą działania uzupełniające luki w zakresie niezbędnej infrastruktury.

W celu stymulowania rozwoju kreatywności i inspirowania do uczestnictwa w procesie twórczym, w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przewidziano wsparcie na rozwój usług dydaktycznych świadczonych przez instytucje popularyzujących naukę oraz innowacje dla osób uczących się.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- inwestycje w infrastrukturę wychowania przedszkolnego,
- inwestycje w infrastrukturę dydaktyczną szkół i placówek systemu oświaty kształcenia ogólnego,
- inwestycje w infrastrukturę szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe i ustawiczne,
- inwestycje w infrastrukturę wyższego szkolnictwa zawodowego,
- inwestycje w infrastrukturę popularyzującą naukę i innowacje.

Potencjalne, główne grupy docelowe/beneficjenci:

- placówki wychowania przedszkolnego,
- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego, posiadające osobowość prawną,
- szkoły i placówki systemu oświaty realizujące kształcenie ogólne, zawodowe i ustawiczne oraz ich organa prowadzące,

- zakłady kształcenia i placówki doskonalenia nauczycieli,
- przedsiębiorcy,
- organizacje pozarządowe,
- szkoły wyższe.

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

SEKCJA 2.A.2.2. Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Zastosowanie trybu pozakonkursowego umożliwi precyzyjne skierowanie wsparcia oraz przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celów priorytetu inwestycyjnego.

Ponadto przewiduje się możliwość zastosowania trybu pozakonkursowego w zakresie inwestycji realizowanych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych oraz OSI regionalnego „Ośrodki subregionalne i ich obszary funkcjonalne”.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

SEKCJA 2.A.2.3. Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych.

SEKCJA 2.A.2.4. Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

SEKCJA 2.A.2.5. Układ wskaźników produktu

Tabela 5: Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba wybudowanych, zmodernizowanych, lub doposażonych obiektów infrastruktury jednostek organizacyjnych systemu oświaty (wskaźnik specyficzny dla programu).	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	65	IZ/beneficjenci	Corocznie

SEKCJA 2.A.3. Opis przedsięwzięć EFS z zakresu innowacji społecznych, współpracy trans-granicznej oraz wkładu EFS do realizacji celów tematycznych 1-7

Nie dotyczy

SEKCJA 2.A.4. Ramy wykonania osi priorytetowej

Typ wskaźnika (KEW, wskaźnik postępu finansowego, produktu, lub jeśli właściwe – wskaźnik rezultatu)	Lp.	Definicja wskaźnika lub KEW	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023)	Źródła danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach)	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.
Wskaźnik postępu finansowego	1.	Wartość zakontraktowanych środków	zł	EFRR	Słabo rozwinięty	Do oszacowania	Do oszacowania	IZ		
Wskaźnik postępu finansowego	2.	Wartość wydatków certyfikowanych do KE	zł	EFRR	Słabo rozwinięty	Do oszacowania	Do oszacowania	IZ		
KEW		Liczba dużych projektów przekazanych do KE	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	1	1	IZ		

SEKCJA 2.A.5. Kategoryzacja interwencji osi priorytetowej

EFRR, region słabiej rozwinięty											
Tabela 7: Wymiar 1		Tabela 8: Wymiar 2		Tabela 9: Wymiar 3		Tabela 10: Wymiar 6		Tabela 11: Wymiar 7		Tabela 12: Wymiar 8	
Zakres interwencji		Forma finansowania		Typ terytorium		Terytorialne mechanizmy wdrażania		EFS secondary theme (wyłącznie EFS)		cel tematyczny (EFRR/EF)	
Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€
049		01		00		00		00	-	09	
050						01				010	
051											
052											
053											
054											
055											
072											

SEKCJA 2.A.6. Planowane wykorzystanie pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych

**SEKCJA 2.B. Opis osi priorytetowej dla pomocy technicznej
ze wskazaniem realizowanych priorytetów inwe-
stycyjnych oraz wyznaczonych celów szczegó-
wych**

OŚ PRIORYTETOWA 10. Pomoc techniczna

SEKCJA 2.B.0. Uzasadnienie zastosowania osi obejmującej kilka kategorii regionów

Nie dotyczy

SEKCJA 2.B.1. Cele szczegółowe osi priorytetowej oraz oczekiwane rezultaty

Realizowany cel szczegółowy

Zapewnienie sprawnego systemu zarządzania i wdrażania Programem. Cel zostanie zrealizowany przez: wzmocnienie potencjału instytucji odpowiedzialnych za realizację Programu, wsparcie beneficjentów, skuteczną informację i promocję.

Finansowanie

Europejski Fundusz Społeczny

Oczekiwane rezultaty

IZ WRPO 2014+ będzie wykorzystywała doświadczenia, potencjał kadrowy, organizacyjny i bazę materialną wypracowane w trakcie programowania i wdrażania WRPO 2007-2013 oraz PO KL. Niemniej dla efektywnego wykorzystania środków wspólnotowych dostępnych w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 oraz sprawnego zarządzania i wdrażania Programu niezbędne jest wzmocnienie tego potencjału.

Rezultatem wzmocnienia potencjału instytucjonalnego będzie sprawna obsługa Programu, zmniejszenie obciążeń administracyjnych, poprawa jakości usług świadczonych przez administrację na rzecz Programu.

Wparcie przyczyni się do zbudowania silniejszego potencjału beneficjentów, w szczególności realizujących projekty o znaczeniu strategicznym dla województwa. Poprawi skuteczność beneficjentów w aplikowaniu o wsparcie oraz w realizacji projektów, a także wzmocni kompetencje partnerów zaangażowanych w system wdrażania Programu, w szczególności w realizacji ZIT.

Skuteczna informacja i promocja polegająca na efektywnym komunikowaniu się wewnątrz systemu oraz z otoczeniem doprowadzi do realizacji projektów sprawnie i efektywnie. Podniesieniu ulegnie poziom świadomości na temat funduszy europejskich oraz ich wpływu na rozwój regionu.

Założone rezultaty doprowadzą do osiągnięcia efektywnego i zadowalającego poziomu wykorzystania środków, a przede wszystkim do realizacji celów programu, przy jednoczesnej wysokiej jakości projektów.

SEKCJA 2.B.2. Wskaźniki rezultatu dla EFS

Nie dotyczy

SEKCJA 2.B.3. Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych w podziale na poszczególne osie priorytetowe

2.B.3.1. Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Zdecydowanie większa rola regionów w realizacji celów perspektywy 2014-2020 oraz włączenie środków EFS spowodowały, że wzrosła (w stosunku do perspektywy 2007-2013) wielkość środków pochodzących z funduszy europejskich możliwych do wykorzystania z po-

ziomu regionalnego. Powoduje to konieczność zwiększenia nakładów finansowych na działania zapewniające efektywną realizację Programu.

Wzmocnienie potencjału instytucji odpowiedzialnych za realizację Programu

Sprawne wdrażanie programu zostanie osiągnięte przede wszystkim przez wzmocnienie potencjału organizacyjnego, instytucjonalnego i kadrowego. Dotychczasowe doświadczenia z wdrażania funduszy wskazują na istotne znaczenie zasobów ludzkich. Dlatego w perspektywie finansowej 2014-2020 większe środki pomocy technicznej przeznaczono na utrzymanie i wzmocnienie kadry pracowników. Planowane jest stałe podnoszenie kwalifikacji zawodowych. Polityka szkoleniowa zostanie odpowiednio udoskonalona i rozszerzona o nowe rodzaje i formy szkoleń, w celu utrzymania doświadczonej kadry pracowniczej, wdrożenia nowych pracowników, a także w celu przeciwdziałania fluktuacji kadr.

Wsparcie przeznaczone zostanie na zapewnienie odpowiedniej przestrzeni biurowej dla pracowników, wyposażenia, sprzętu informatycznego, oprogramowania, w celu ułatwienia i usprawnienia pracy oraz wzmocnienia standardów pracy urzędniczej. Wsparcie zostanie stworzenie oraz funkcjonowanie Lokalnego Systemu Informatycznego do obsługi projektów, a także innych systemów informatycznych, wspomagających zarządzanie i wdrażanie programu.

Finansowane będą wszelkie koszty organizacyjne i administracyjne związane z oceną projektów, zapewnieniem ekspertów, monitorowaniem i kontrolą projektów realizowanych w ramach Programu, a także koszty związane z wykonaniem ocen, analiz, ekspertyz, opinii, badań oraz ewaluacji na potrzeby Programu. IZ zapewni także sprawne i efektywne funkcjonowanie komitetu monitorującego oraz innych ciał zaangażowanych w realizację Programu, a także regionalnego obserwatorium terytorialnego.

Działania realizowane w ramach osi priorytetowej będą skierowane również na wsparcie zadań związanych z zamknięciem WRPO na lata 2007-2013 oraz PO KL, a także na prace, badania i ekspertyzy związane z przygotowaniem do następnego okresu programowania.

W szczególności podjęte zostaną następujące działania na potrzeby realizacji Programu:

- finansowanie wynagrodzeń,
- podnoszenie kwalifikacji zawodowych,
- zakup sprzętu komputerowego, wyposażenia biurowego,
- finansowanie wydatków związanych z obsługą komitetu monitorującego, kontrolą, wykonaniem ekspertyz, ocen, analiz, opinii oraz ewaluacji,
- budowa i utrzymanie lokalnego systemu informatycznego i/lub innych systemów informatycznych wspierających proces zarządzania, wdrażania Programu,
- organizacja i udział w konferencjach, spotkaniach, związanych z wymianą doświadczeń i przepływem informacji związanych z realizacją Programu.

Rezultatem wzmocnienia potencjału instytucjonalnego będzie sprawne i efektywne wdrażanie Programu, zmniejszenie obciążeń administracyjnych oraz poprawa jakości usług świadczonych przez administrację na rzecz Programu. Powyższe działania wpłyną korzystnie na kompetencje zasobów kadrowych oraz na łatwo dostępne i wiarygodne informacje na potrzeby monitorowania postępów we wdrażaniu Programu.

Wsparcie beneficjentów

Wspierane będą działania mające na celu podnoszenie kompetencji partnerów zaangażowanych w realizację Programu, w szczególności wspierane będą działania związane z funkcjonowaniem ZIT. Planowane jest ponadto wsparcie beneficjentów w przygotowaniu dokumentacji projektowej na potrzeby realizacji projektów strategicznych dla podniesienia efektywności ich wdrażania.

Rezultatem wsparcia beneficjentów będzie większa skuteczność w aplikowaniu o środki oraz sprawna realizacja projektów, w szczególności o znaczeniu strategicznym dla wojewódz-

twą, a także wzmocnienie kompetencji partnerów zaangażowanych w system wdrażania Programu, w szczególności w realizację ZIT ośrodka regionalnego.

Skuteczna informacja i promocja

Instytucja Zarządzająca zapewni odpowiednie środki na spełnienie wymagań w zakresie informacji i promocji. Zadaniem informacji i promocji w nadchodzącej perspektywie będzie przede wszystkim dotarcie do jak największej liczby potencjalnych odbiorców wsparcia.

W ramach Osi Priorytetowej wspierane będą działania wynikające ze Strategii komunikacji WRPO 2014+. Szczególnie istotne w pierwszym etapie realizacji Programu będzie informowanie o możliwościach pozyskania funduszy (konferencje, spotkania, akcje medialne o szerokim zasięgu, punkty informacyjne). Będą w tym zakresie uwzględnione różne kanały komunikacyjne, zarówno tradycyjne, jak i nowe, w tym Internet.

Szczególnie istotna będzie jakość szkolenia beneficjentów. Położony zostanie nacisk na jak największą dostępność szkoleń, w związku z tym łączone będą tradycyjne narzędzia szkoleniowe z nowoczesnymi, jak np. streaming lub e-learning. Ponieważ w wyniku dotychczasowych działań informacyjno-promocyjno-szkoleniowych w perspektywie 2007-2013 wzrosła ogólna świadomość społeczna dotycząca możliwości uzyskania wsparcia z funduszy unijnych, w perspektywie 2014-2020 w szerszym zakresie wspierana będzie bardziej specjalistyczna działalność szkoleniowo-informacyjna.

Działania w zakresie informacji obejmą następujące działania:

- przygotowanie, druk i rozpowszechnianie materiałów i publikacji informacyjnych i promocyjnych programu,
- prowadzenie kampanii informacyjnych i promocyjnych,
- współpraca z mediami,
- prowadzenie punktów informacyjnych,
- tworzenie i utrzymanie strony internetowej.

Rezultatem powyższych działań powinien być wysoki poziom wykorzystania przez potencjalnych beneficjentów i beneficjentów oficjalnych źródeł informacji (w tym serwisu internetowego) na temat Programu oraz wysoki poziom świadomości na temat wpływu funduszy europejskich na rozwój regionu i jakość życia obywateli. Efektywne komunikowanie się w ramach systemu i z otoczeniem doprowadzi do tego, że projekty zgłaszane do dofinansowania będą dobrze dopasowane do celów Programu.

Potencjalne grupy docelowe

- Mieszkańcy województwa

Potencjalni beneficjenci

- instytucje WRPO 2014+ oraz inne podmioty i partnerzy zaangażowani w realizację Programu
- Beneficjenci projektów strategicznych

SEKCJA 2.B.3.2 Wskaźniki produktu oraz ich powiązanie z rezultatami

Tabela 13: Wskaźniki produktu oraz rezultatu bezpośredniego

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych
1	Liczba etatomiesięcy finansowanych ze środków pomocy technicznej	sztuka	5 040	IZ/beneficjenci
2	Liczba uczestników form szkoleniowych dla beneficjentów	osoba	15 000	IZ/beneficjenci

SEKCJA 2.B.4. Kategoryzacja interwencji osi priorytetowych

Tabela 14: Wymiar 1		Tabela 15: Wymiar 2		Tabela 16: Wymiar 3	
Zakres interwencji		Forma finansowania		Typ terytorium	
Kod	€	Kod	€	Kod	€
120		01		00	-
121					
122					

SEKCJA 3. Plan finansowy programu

Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny 2014-2020 jest programem operacyjnym finansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). Obszarem realizacji programu jest obszar województwa. Województwo jest zaliczone do regionów słabiej rozwiniętych.

Zgodnie z Umową Partnerstwa alokacja środków unijnych na Program wynosi 1 765,2 mln EUR EFRR i 682,7 mln EUR EFS. Minimalne zaangażowanie środków krajowych - szacowane na podstawie art. 110 rozporządzenia ramowego zakładającego maksymalny poziom dofinansowania każdej osi priorytetowej EFRR i EFS w regionach słabiej rozwiniętych na poziomie 85% - wynosi w momencie programowania 367,19 mln EUR. W realizację programu zaangażowane będą środki krajowe i prywatne. Zakłada się, że ostateczne zaangażowanie środków krajowych, głównie prywatnych w momencie zamknięcia programu będzie mogło być wyższe w zależności od zakresu i stopnia udzielania pomocy publicznej w ramach programu²⁰.

Podstawa certyfikacji

Podstawę obliczania wkładu UE w ramach Programu stanowią całkowite wydatki kwalifikowalne.

Kategorie regionów

Program jest realizowany na obszarze jednego województwa zaliczanego do kategorii regionów słabiej rozwiniętych.

Rezerwa wykonania

W Programie wyodrębniona została rezerwa wykonania w wysokości 6% jego całkowitej alokacji EFRR oraz 6% jego całkowitej alokacji EFS.

Udział rezerwy wykonania w podziale na lata dla każdego roku wynosi 6% EFRR i 6% EFS (tabela 17).

Rezerwa wykonania ustanawiana jest w każdej osi priorytetowej Programu w jednakowej proporcji do jej wartości, z wyjątkiem osi Pomoc techniczna (finansowane wyłącznie z EFS), dla której zgodnie z przepisami nie ustanowiono rezerwy (wyłączenie osi pomocy technicznej wymaga dla zachowania wymaganego poziomu na funduszu w programie odpowiedniego zwiększenia rezerwy na inną/inne osie EFS). (tabela 18a)

Koncentracja tematyczna

Założone w Programie poziomy koncentracji wynikają z Umowy Partnerstwa i pozwalają zachować wymagane na poziomie UP przez rozporządzenia unijne poziomy koncentracji.

²⁰Przepisy rozporządzenia ogólnego, w szczególności art. 119 gwarantuje, że niezależnie od poziomu stopy dofinansowania przyjętej dla osi priorytetowej w tabeli 18a, wartość środków ostatecznie wypłaconych przez Komisję Europejską na moment zamknięcia programu nigdy nie będzie wyższa niż wkład publiczny przekazany beneficjentom. Art. 121.2 dodatkowo zapewnia, że w ramach płatności pośrednich KE zawsze będzie wypłacać kwotę niższą z dwóch kwot: kwoty wynikającej z przemnożenia podstawy certyfikacji z wniosku o płatność przez stopę dofinansowania na osi priorytetowej z tabeli 18a lub kwoty wykazanych we wniosku wydatków publicznych. Wielkość płatności pośrednich będzie uwzględniała także zasady związane z systemem rocznego badania i akceptacji kont, polegającym m.in. na udzielaniu zaliczek rocznych, wypłacaniu w trakcie roku jedynie 90% należnych płatności i rocznym rozliczaniu kont poprzez bilansowanie zaliczki rocznej wypłaconych środków i 10% zatrzymanych płatności pośrednich.

SEKCJA 3.1. Tabela przedstawiająca - zgodnie z przepisami dot. wyznaczania i modulowania stopy współfinansowania²¹ - całkowitą kwotę środków finansowych przewidzianych jako wkład każdego z funduszy do programu, w podziale na lata i kategorie regionów

Tabela 17: Tabela przedstawiająca całkowitą kwotę środków finansowych przewidzianych jako wkład każdego z funduszy do programu, w podziale na lata i kategorie regionów ze wskazaniem wysokości rezerwy wykonania (mln EUR)

		Kategoria regionu	2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020		Razem	
			główna alokacja ²²	rezerwa wykonania	główna alokacja	rezerwa wykonania	główna alokacja	rezerwa wykonania	główna alokacja	rezerwa wykonania	główna alokacja	rezerwa wykonania	główna alokacja	rezerwa wykonania	główna alokacja	rezerwa wykonania	główna alokacja	rezerwa wykonania
(1)	EFRR	Reg. słabiej rozwinięte	202,1	12,9	213,9	13,7	226,2	14,4	237,4	15,2	248,7	15,9	259,9	16,6	271,0	17,3	1659,3	105,9
(2)		Reg. przejściowe																
(3)		Reg. lepiej rozwinięte																
(4)		Razem																
(5)	EFS	Reg. słabiej rozwinięte	78,2	5,0	82,7	5,3	87,5	5,6	91,8	5,9	96,2	6,1	100,5	6,4	104,8	6,7	641,7	41,0
(6)		regiony przejściowe																
(7)		Reg. lepiej rozwinięte																
(8)		Razem																
(9)	Alokacja na YEI	Nie dotyczy																
(10)	FS	Nie dotyczy																
(11)	EFRR	Specjalna alokacja dla obszarów peryferyjnych lub słabo zaludnionych																
(12)		Razem	280,3	17,9	296,7	18,9	313,7	20,0	329,3	21,0	344,8	22,0	360,4	23,0	375,8	24,0	2301,0	146,9

²¹ Art. 53, 110, 111 CPR

²² Łączna alokacja minus rezerwa wykonania

SEKCJA 3.2. Plan finansowy określający całkowitą kwotę środków finansowych przewidzianych jako wkład każdego z funduszy do programu oraz współfinansowanie krajowe, dla całego okresu programowania i każdej osi priorytetowej

Tabela 18a: Plan finansowy programu (mln EUR)

	Fundusz	Kategoria regionu	Podstawa kalkulacji wsparcia UE	Wkład UE (a)	Wkład Krajowy (b) = (c) + (d))	Szacunkowy podział wkładu krajowego		Finansowanie ogółem (e) = (a) + (b)	Stopa współfinansowania (f) = (a)/(e)	Dla celów informac. Wkład EBI	Główna alokacja[2]		Rezerwa wykonania		Udział rezerwy wykonania (wsparcie UE) w łącznej kwocie wsparcia UE na oś priorytetową (l)=(j)/(a)*100		
						Krajowe środki pub. (c)	Krajowe środki pryw. (d)				Wkład UE (h)=(a)-(j)	Wkład krajowy (i)=(b)-(k)	Wkład UE (j)	Wkład krajowy (k)=(b)*((j)/(a))			
																Dla celów informac.	
																Wkład EBI	
Oś 1	EFRR	Reg. Słabiej rozwinięte	586,8	498,8	88,0	13,7	74,3	586,8	0,85	0	468,9	82,7	29,9	5,3	6,00		
Oś 2	EFRR	Reg. Słabiej rozwinięte	104,7	89	15,7	7,8	7,9	104,7	0,85	0	83,7	14,8	5,3	0,9	6,00		
Oś 3	EFRR	Reg. Słabiej rozwinięte	361,4	307,2	54,2	31,0	23,2	361,4	0,85	0	288,8	51,0	18,4	3,3	6,00		
Oś 4	EFRR	Reg. Słabiej rozwinięte	227,3	193,2	34,1	29,4	4,7	227,3	0,85	0	181,6	32,0	11,6	2,0	6,00		
Oś 5	EFRR	Reg. Słabiej rozwinięte	502,9	427,5	75,4	53,2	22,2	502,9	0,85	0	401,9	70,9	25,7	4,5	6,00		
Oś 6	EFS	Reg. Słabiej rozwinięte	326,4	277,4	49,0			326,4	0,85	0	259,3	45,8	18,1	3,2	6,51		
Oś 7	EFS	Reg. Słabiej rozwinięte	235,4	200,1	35,3			235,4	0,85	0	186,7	32,9	13,4	2,4	6,71		
Oś 8	EFS	Reg. Słabiej rozwinięte	158,2	134,5	23,7			158,2	0,85	0	125,0	22,1	9,5	1,7	7,05		
Oś 9	EFRR	Reg. Słabiej rozwinięte	293,5	249,5	44,0	29,7	14,3	293,5	0,85	0	234,5	41,4	15,0	2,6	6,00		
Oś 10	EFS	Reg. Słabiej rozwinięte	83,2	70,7	12,5	12,5	0,0	83,2	0,85	0	70,7	12,5	0,0	0,0	0,00		
Razem	EFRR	Reg. Słabiej rozwinięte	2076,7	1765,2	311,5			2076,7	0,85	0	1659,3	292,8	105,9	18,7	6,00		
Razem	EFS	Reg. Słabiej rozwinięte	803,2	682,7	120,5			803,2	0,85	0	641,7	113,2	41,0	7,2	6,00		
ŁĄCZNIE		Reg. Słabiej rozwinięte	2879,9	2447,9	432,0			2879,9	0,85	0	2301,0	406,1	146,9	25,9	6,00		

Tabela 18c: Podział alokacji programu między osie priorytetowe, fundusze, kategorie regionów oraz cele tematyczne dla EFRR, EFS i FS (mln EUR)

Oś priorytetowa	Fundusz	Kategoria regionu	Cel tematyczny	Wsparcie UE	Wkład krajowy	Finansowanie ogółem
1. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	EFRR	region słabiej rozwinięty	Cel tematyczny 1	75,5	13,3	88,8
		region słabiej rozwinięty	Cel tematyczny 3	423,3	74,7	498,0
2. Społeczeństwo informacyjne	EFRR	region słabiej rozwinięty	Cel tematyczny 2	89	15,7	104,7
3. Energia	EFRR	region słabiej rozwinięty	Cel tematyczny 4	307,2	54,2	361,4
4. Środowisko	EFRR	region słabiej rozwinięty	Cel tematyczny 5	30,3	5,3	35,6
		region słabiej rozwinięty	Cel tematyczny 6	162,9	28,7	191,6
5. Transport	EFRR	region słabiej rozwinięty	Cel tematyczny 7	427,5	75,4	502,9
6. Rynek pracy	EFS	region słabiej rozwinięty	Cel tematyczny 8	277,4	49,0	326,4
7. Włączenie społeczne	EFS	region słabiej rozwinięty	Cel tematyczny 9	200,1	35,3	235,4
8. Edukacja	EFS	region słabiej rozwinięty	Cel tematyczny 10	134,5	23,7	158,2
9. Infrastruktura dla kapitału ludzkiego	EFRR	region słabiej rozwinięty	Cel tematyczny 9	221,5	39,1	260,6
		region słabiej rozwinięty	Cel tematyczny 10	28	4,9	32,9
Ogółem	EFRR +EFS			2 377,2	419,5	2 796,7

Tabela 19: Szacunkowa kwota wsparcia celów związanych ze zmianami klimatu (mln EUR)

Oś priorytetowa	Szacunkowa wysokość środków na cele związane ze zmianami klimatu (EUR)	Udział w całości alokacji na program (%)
1. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka		
2. Społeczeństwo informacyjne		
3. Energia		
4. Środowisko		
5. Transport		
6. Rynek pracy		
7. Włączenie społeczne		
8. Edukacja		
9. Infrastruktura dla kapitału ludzkiego		
Ogółem		

SEKCJA 4. Zintegrowane podejście terytorialne

Zintegrowane podejście terytorialne w WRPO 2014+ obejmuje:

- koperty finansowe,
- system preferencji dla projektów, bądź odbiorców pomocy z obszarów o określonych problemach rozwojowych, określanych jako Obszary Strategicznej Interwencji (OSI).

Krajowe Obszary Strategicznej Interwencji

Umowa Partnerstwa zawiera zobowiązanie Polski do szczególnego uwzględniania kilku istotnych typów obszarów realizacji polityk objętych WRS (OSI o znaczeniu krajowym). Spośród pięciu wymienionych w Umowie Partnerstwa, na terenie Wielkopolski występują następujące OSI:

- **Miasto wojewódzkie i jego obszar funkcjonalny** – Ten obszar wsparcia objęty zostanie ZIT, o czym mowa w Sekcji 4.2.
- **Miasta i dzielnice miast wymagające rewitalizacji** – OSI objęte wsparciem, o którym mowa w Sekcji 4.2.
- **Obszary wiejskie, w szczególności o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe** - Działania dla obszarów wiejskich koncentrować się będą przede wszystkim na usuwaniu przyczyn zagrażających trwałej marginalizacji, przez interwencję publiczną w zakresie infrastruktury edukacyjnej, zdrowotnej, transportowej, komunalnej oraz w zakresie kultury, a także promocji przedsiębiorczości i warunków inwestowania. Obszar realizacji tego OSI obejmie gminy wiejskie oraz miasta do 10 tys. mieszkańców, z wyłączeniem miast leżących na obszarach objętych ZIT (opisanych w Sekcji 4.2.) oraz na obszarach OSI regionalnego: *Ośrodki subregionalne i ich obszary funkcjonalne*, o których niżej. Dokładne granice oraz mechanizm ich aktualizacji wyznaczy odpowiednia uchwała Zarządu Województwa. Przewiduje się wspieranie działań na rzecz tego osi w ramach następujących priorytetów inwestycyjnych: 6.2.; 7.2.; 9.2.

Regionalne Obszary Strategicznej Interwencji

W ramach poszczególnych priorytetów inwestycyjnych na etapie wdrażania stosowane będą także preferencje²³ dla projektów lub odbiorców pomocy z określonych typów obszarów funkcjonalnych, wynikających wprost lub pośrednio ze *Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku* (dokładne granice oraz mechanizm ich aktualizacji wyznaczy odpowiednia uchwała Zarządu Województwa).

Poniższa tabela zawiera zestawienie Priorytetów Inwestycyjnych, w ramach których zakłada się stosowanie preferencji dla projektów lub odbiorców pomocy z poszczególnych regionalnych Obszarów Strategicznej Interwencji.

²³ Skalę preferencji określi Szczegółowy Opis Priorytetów.

System preferencji w ramach OSI regionalnych

Regionalny Obszar Strategicznej interwencji	Priorytety Inwestycyjne, w ramach których przewiduje się preferencje dla projektów z określonego OSI regionalnego
Obszary o najniższej dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich	7.2.
Wiejskie obszary funkcjonalne wymagające wsparcia procesów rozwojowych	3.1. 8.9. 9.2. 9.3. 9.8. 10.1. 10.4.
Obszary o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych	3.1. 8.7.
Obszary tracące dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze	3.1. 8.5. 8.7.
Obszary o najniższej dostępności do usług warunkujących możliwości rozwojowe	3.4. 9.7. 10.1.
Obszar zależny od sektora Paliwowo-energetycznego (w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego określony jako Koniński Ośrodek Przemysłowy).	3.1. 3.4. 6.5. 8.7. 8.9. 10.3

Koperty finansowe w ramach OSI regionalnych

Dla OSI „Ośrodki subregionalne i ich obszary funkcjonalne” (dla miast: Gniezno, Konin, Leszno, Piła i ich obszarów funkcjonalnych, ustanowione zostaną koperty finansowe o skali środków per capita równej alokacji per capita dla ZIT (ustalonego wg alokacji na ZIT określonej w UP). Granice tego OSI wyznaczy odpowiednia uchwała Zarządu Województwa. Zakres interwencji wynegocjowany zostanie z samorządami poszczególnych ośrodków i ich łąda się możliwość inwestowania w ramach następujących Priorytetów Inwestycyjnych: 2.3.; 3.1.; 4.3.; 4.5.; 6.5.; 7.2.; 10.3 bis; 10.4.

SEKCJA 4.1. Ramy realizacji RLKS

W ramach Programu nie planuje się odrębnej osi priorytetowej dla wsparcia rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność. Natomiast w ramach wybranych priorytetów inwestycyjnych przewiduje się wsparcie zintegrowanych/komplementarnych projektów realizowanych

przez Lokalne Grupy Działania (LGD) oraz Lokalne Grupy Rybackie (LGR). Brane jest pod uwagę preferencje dla projektów realizowanych przez LGD lub LGR oraz odrębne projekty dla beneficjentów tych inicjatyw.

Zakres wsparcia, Priorytety Inwestycyjne, ze środków których realizowane będzie wsparcie, ustalone zostaną w dokumentach wdrożeniowych. Dotyczyć będzie ono przede wszystkim takich sfer, jak integracja społeczna, rewitalizacja i odnowa, lokalna infrastruktura, gospodarka, czy usługi publiczne.

SEKCJA 4.2. Ramy realizacji przedsięwzięć z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich (w tym ZIT), szacunkowa kwota wsparcia z EFRR oraz szacunkowa alokacja EFS

Podstawowym elementem wymiaru terytorialnego jest wymiar miejski. Zajmuje on w związku z tym zasadnicze miejsce w WRPO 2014+. Realizowany będzie jednak nie tylko przez ZIT, które obejmują także obszary wiejskie leżące w zasięgu funkcjonalnym miast.

W ramach Programu wsparcie uzyskują wszystkie typy miast-wojewódzkie, ośrodek regionalny, ośrodki subregionalne i lokalne. Poszczególne Priorytety Inwestycyjne oferują miastom wsparcie odpowiadające na ich specyficzne potrzeby oraz potencjały rozwojowe.

Interwencję WRPO 2014+ z punktu widzenia potrzeb rozwojowych miast można podzielić na:

- Instrumenty ogólnie dostępne, także dla obszarów wiejskich. Należą do nich takie sfery, jak gospodarka, transport, rozwój cyfrowy, energia i środowisko, rynek pracy, edukacja, czy sfera społeczna.
- Instrumenty specyficzne dla miast, dostępne tylko dla tych ośrodków, oraz stosujące dla miast określone preferencje.

Do instrumentów specyficznych dla miast należą:

- W znacznej części Priorytet Inwestycyjny 4.5.
- W całości Priorytet Inwestycyjny 6.5.
- W znacznej części Priorytet Inwestycyjny 9.2.

W ramach WRPO 2014+ określone zostaną koperty finansowe dla miast subregionalnych oraz ich obszarów funkcjonalnych w ramach w ramach OSI regionalnego, o którym mowa w sekcji 4, które obejmują także obszary wiejskie leżące w zasięgu funkcjonalnym miast.

W ramach WRPO 2014+ realizowane będą następujące Zintegrowane Inwestycje Terytorialne:

- ZIT dla miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania,
- ZIT dla obszaru funkcjonalnego ośrodka regionalnego Kalisza z Ostrowem Wielkopolskim

Ramy organizacyjne ZIT

Obszar realizacji ZIT – delimitacja obszarów funkcjonalnych na potrzeby realizacji ZIT została dokonana stosownymi uchwałami Zarządu Województwa.

Zakres delegacji zadań - Z jednostkami wchodzącymi w skład ZIT-ów zawarte zostanie porozumienie określające zakres delegacji zadań, obejmujący udział w wyborze projektów i obowiązków.

Tryb wyboru projektów - W ramach realizacji ZIT-ów przewiduje się wykorzystanie konkursowego i pozakonkursowego trybu wyboru projektów.

Koordinacja między IZ a Związkiem ZIT - Koordinacja działań między IZ a Związkami ZIT rozpoczęła się na etapie opracowywania WRPO 2014+ oraz Strategii ZIT przez określenie obszarów wsparcia w ramach tych dokumentów oraz katalogu beneficjentów. Na poziomie zarządzania WRPO 2014+ oraz Związków ZIT powołane zostaną odpowiednie struktury koordynacyjne. Na poziomie Programu będzie to Komitet Monitorujący WRPO 2014+. Ponadto w ramach IZ WRPO 2014+ funkcjonować będzie komórka organizacyjna odpowiedzialna za bieżącą koordynację oraz monitoring działań podejmowanych przez Związki ZIT. Dotyczyć to będzie zarówno opracowania propozycji kryteriów wyboru projektów skierowanych pod obrady Komitetu Monitorującego WRPO 2014+, ustalania harmonogramu naboru wniosków, ogłaszania wspólnych konkursów na operacje, powołania zespołów roboczych dotyczących rozwiązywania kwestii problemowych. Ponadto funkcjonować będzie podkomitet/y monitorujący/e ds. ZIT i/lub Komitet/y sterujący/e ZIT. W celu zapewnienia efektywnego funkcjonowania systemu koordynacji działań realizowanych w ramach ZIT-ów oraz pozostałych obszarów wsparcia WRPO 2014+ szczegółowe rozwiązania będzie określało odpowiednie porozumienie pomiędzy IZ WRPO 2014+ a Związkami ZIT, a także procedury wdrożeniowe. Ponadto Związki ZIT oraz projekty, które uzyskały dofinansowanie w ramach tego mechanizmu, zostaną objęte wspólnymi działaniami (wytycznymi) horyzontalnymi.

Tabela 20: Szacunkowa kwota wsparcia z EFRR dla zintegrowanych przedsięwzięć z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich (art. 7.2 rozporządzenia EFRR) oraz szacunkowa alokacja EFS

1. Fundusz	2. szacunkowa kwota wsparcia EFRR dla zintegrowanych przedsięwzięć z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich (art. 7.2 rozporządzenia EFRR) oraz szacunkowa alokacja EFS (EUR)	2. udział alokacji z kolumny 2 w całości alokacji funduszu na program
Łącznie EFRR		
Łącznie EFS		
Razem EFRR + EFS		

Tabela 20a: Tabela opis realizacji ZIT dla miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania

Fundusz	Os priorytetowa	Cel tematyczny	Priorytet Inwestycyjny	Szacunkowa alokacja (EUR)
EFRR	1. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka			
EFRR	2. Społeczeństwo informacyjne			
EFRR	3. Energia			
EFRR	4. Środowisko			
EFRR	5. Transport			
EFS	6. Rynek pracy			
EFS	7. Włączenie społeczne			
EFS	8. Edukacja			
EFRR	9. Infrastruktura dla kapitału ludzkiego			
EFRR + EFS	Ogółem			

Tabela 20a: Tabela opis realizacji ZIT dla obszaru funkcjonalnego ośrodka regionalnego Kalisza z Ostrowem Wielkopolskim

Fundusz	Os priorytetowa	Cel tematyczny	Priorytet Inwestycyjny	Szacunkowa alokacja (EUR)
EFRR	1. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka			
EFRR	2. Społeczeństwo informacyjne			
EFRR	3. Energia			
EFRR	4. Środowisko			
EFRR	5. Transport			
EFS	6. Rynek pracy			
EFS	7. Włączenie społeczne			
EFS	8. Edukacja			
EFRR	9. Infrastruktura dla kapitału ludzkiego			
EFRR + EFS	Ogółem			

SEKCJA 4.3. Ramy realizacji ZIT poza zintegrowanymi przedsięwzięciami z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich oraz szacunkowa alokacja z poszczególnych osi priorytetowych

Nie planuje się Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych poza miastami oraz ich obszarami funkcjonalnymi.

SEKCJA 4.4. Mechanizmy zapewniające koordynację przedsięwzięć opartych na współpracy, strategii makroregionalnych i strategii dla basenów morskich

Ramy realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych i transnarodowych, w ramach programu, którego co najmniej jeden beneficjent jest zlokalizowany w innym państwie członkowskim²⁴

Na tym etapie nie przewiduje się w ramach WRPO 2014+ przedsięwzięć międzyregionalnych i transnarodowych.

Ramy realizacji przedsięwzięć powiązanych ze strategiami makroregionalnymi i strategiami dla basenów morskich

A. Strategia Unii Europejskiej dla regionu Morza Bałtyckiego

Zgodnie z Komunikatem Komisji dotyczącym Strategii Unii Europejskiej dla regionu Morza Bałtyckiego głównymi wyzwaniami rozwojowymi dla tego obszaru są:

- stworzenie warunków dla zrównoważonego środowiska,
- rozwój dobrobytu w regionie,
- wzrost dostępności i atrakcyjności regionu,
- zapewnienie bezpieczeństwa i ochrony w regionie.

Analizując pole interwencji Strategii Unii Europejskiej dla regionu Morza Bałtyckiego należy stwierdzić, iż większość z priorytetów ma także ważne znaczenie dla realizacji Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020. Należy jednak wziąć pod uwagę to, iż Wielkopolska nie jest regionem leżącym bezpośrednio nad Bałtykiem. Stanowi pewne-

²⁴ Art. 87.3.d CPR

go rodzaju pogranicze regionu bałtyckiego łączące je z innymi makroregionami Europy. Dlatego priorytety WRPO 2014+ są pochodną ważnych kwestii bałtyckich oraz kwestii ważnych na przykład dla Europy Środkowej.

WRPO 2014+ może wnieść istotny wkład w realizację poszczególnych priorytetów Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego, lecz z zastrzeżeniami, jak wyżej:

Ocalić morze - Wielkopolska leży całkowicie w obszarze zlewni Morza Bałtyckiego. W związku z tym szczególne znaczenie będzie mieć realizacja projektów z zakresu gospodarki wodno-ściekowej. WRPO 2014+ i przeznaczenie odpowiednio dużych środków w tym zakresie, co może znacznie wpłynąć na stan wód w Morzu Bałtyckim. Znaczenie będzie mieć także odpowiednia gospodarka odpadami, szczególnie niebezpiecznymi. Kwestią globalną są skutki zmian klimatu oraz stan środowiska, zatem każde działanie WRPO 2014+ w tym obszarze przyczyni się do poprawy stanu Morza Bałtyckiego.

Połączyć region – Spójność komunikacyjna, rozumiana szeroko, jako przepływ towarów ludzi, czy informacji, a także infrastruktura temu służąca, to także kluczowe kwestie dla Wielkopolski, która choć nie jest regionem nadmorskim, to jednak leżącym na obrzeżach regionu Morza Bałtyckiego. Dlatego rozbudowa infrastruktury w tym zakresie przyczyni się może do poprawy zewnętrznych powiązań makroregionu bałtyckiego, szczególnie z Europą Południową

Zwiększyć dobrobyt – WRPO 2014+ przyczyni się do osiągnięcia wszystkich celów w tym zakresie. Wykorzystanie potencjału B+R, MŚP oraz ludzkich to główne priorytety Wielkopolski. Natomiast, jeśli chodzi o osiągnięcie tego celu przez współpracę w ramach regionu Morza Bałtyckiego, należy zwrócić uwagę na położenie Wielkopolski, w związku z którym na realizację tych celów wpływ będzie mieć także współpraca z innymi obszarami geograficznymi.

Regionalny program operacyjny dysponuje tylko częścią instrumentów niezbędnych do realizacji priorytetów Strategii Unii Europejskiej dla regionu Morza Bałtyckiego. Część działań dotyczy sfery regulacyjnej. Ponadto, istotne instrumenty w polskich warunkach pozostają w rękach państwa i będą wykorzystywane w ramach krajowych programów operacyjnych.

B. Strategii Rozwoju Polski Zachodniej, 2020

WRPO 2014+ przyczyni się także do realizacji Strategii Rozwoju Polski Zachodniej 2020 (SRPZ) identyfikującej problemy rozwojowe na poziomie ponadregionalnym. SRPZ stanowi narzędzie integracji makroregionalnej i katalizator realizacji skutecznych przedsięwzięć służących wzmocnieniu pozycji konkurencyjnej województw Polski Zachodniej oraz wpisuje się w paradygmat rozwoju regionalnego wynikający z Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, miasta, obszary wiejskie, przyjętej przez RM 13 lipca 2010 r.

Program uwzględnia ustalenia zawarte w tej Strategii, gdyż są one źródłem wartości dodanej, zwiększając synergię poszczególnych działań. Stanowi instrument integracji i koordynacji działań regionalnych realizowanych przez RPO poszczególnych województw, a także koordynacji działań w ramach RPO z działaniami PO krajowych, dotyczącymi województw Polski Zachodniej.

Strategia Rozwoju Polski Zachodniej, 2020 jest instrumentem integrującym i koordynującym działania regionalnych i krajowych PO dla tej części Polski na rzecz „Wzrostu konkurencyjności Polski Zachodniej w wymiarze Europejskim poprzez efektywne wykorzystanie potencjałów makroregionu”, co jest celem głównym tej strategii, w ramach następujących celów szczegółowych:

- I. Integracja przestrzenna i funkcjonalna makroregionu.
- II. Atrakcyjna makroregionalna oferta inwestycyjna.
- III. Efektywny potencjał naukowo-badawczy.

SEKCJA 5. Ukierunkowanie wsparcia na zjawiska ubóstwa, dyskryminacji oraz wykluczenia społecznego

SEKCJA 5.1. Wykaz obszarów najbardziej dotkniętych ubóstwem lub grup docelowych zagrożonych dyskryminacją

Wielkopolska, mimo swej relatywnie dobrej sytuacji gospodarczej, charakteryzuje się poziomem ubóstwa wyższym od wartości dla kraju, niezależnie od tego, czy mowa o minimum egzystencji, o relatywnej, ustawowej, czy urealnionej granicy ubóstwa. W Wielkopolsce znajdują się obszary na których widoczne są zjawiska ubóstwa oraz wykluczenia społecznego. Obszary te charakteryzują się niekorzystnymi wskaźnikami w zakresie odsetka osób objętych pomocą społeczną, odsetka bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym, czy odsetka długotrwale bezrobotnych.

Pośrednio obszarami ubóstwa są także obszary o niskiej dostępności transportowej do ośrodka wojewódzkiego, a także innych głównych ośrodków regionu, obszary o najniższej dostępności do usług, obszary tracące dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze, czy obszary o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych. Na obszarach tych, wyznaczonych m.in. na potrzeby programowania, będą stosowane preferencje co opisano w sekcji 4.

Podobnie jak w kraju, poziom ubóstwa jest wyższy na wsi niż w miastach. Ponadto, jest on tym wyższy, im mniejsze jest miasto. Dlatego wieś i małe miasta stanowią obszary szczególnie dotknięte ubóstwem, w związku z tym stanowią obszary szczególnej potrzeby przeciwdziałania temu zjawisku.

W odniesieniu do grup ludności, szczególnie dotknięte, narażone na ubóstwo, są dzieci, osoby starsze, samotne kobiety, samotni rodzice, osoby słabo wykwalifikowane, bezrobotni, osoby w wieku produkcyjnym nieaktywne zawodowo, a także niepełnosprawne, osoby zamieszkujące obszary wiejskie i migranci.

SEKCJA 5.2. Wkład strategii określonej w programie na rzecz obszarów najbardziej dotkniętych ubóstwem lub grup docelowych zagrożonych dyskryminacją

Problem ubóstwa ma charakter wielodyscyplinarny. Jego rozwiązywanie obejmuje zarówno usuwanie przyczyn, jak i likwidację skutków. Strategią WRPO 2014+ w odniesieniu do walki z ubóstwem jest:

- z jednej strony pakiet interwencji, które bezpośrednio lub pośrednio usuwają przyczyny bądź skutki ubóstwa,
- z drugiej strony preferowanie wybranych obszarów przy realizacji projektów.
- W ramach WRPO 2014+ zaplanowano pakiet instrumentów interwencji w zakresie ubóstwa, który przedstawiono w poniższej tabeli. Dla projektów realizowanych w ramach celów tematycznych 8 – 10 stosowane będą preferencje uwzględniające ustalenia Umowy Partnerstwa w tym zakresie. Ponadto stosowane będą preferencje dla projektów realizowanych na OSI regionalnych (opisane w sekcji 4). Skalę preferencji określi Szczegółowy Opis Priorytetów.
- Zarys wkładu programu w rozwiązywanie konkretnych potrzeb grup docelowych/obszarów geograficznych najbardziej dotkniętych ubóstwem.

Grupa docelowa/obszar geograficzny	Główne typy planowanych przedsięwzięć stanowiących część podejścia zintegrowanego	Oś priorytetowa	Priorytet inwestycyjny	Fundusz
Osoby wykluczone i zagrożone wykluczeniem społecznym, w tym bierne zawodowo, w szczególności osoby starsze w wieku 50 lat i więcej, niepełnosprawne, długotrwale bezrobotne, osoby o niskich kwalifikacjach	Typy przedsięwzięć zaplanowane w osi priorytetowej i priorytetach inwestycyjnych 8.5, 8.7, 9.4, 9.7, 9.8.	Oś 6. Rynek pracy Oś 7. Włączenie społeczne	8.5, 8.7, 9.4, 9.7, 9.8.	EFS
Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym i wyłączeniem z rynku pracy ze względu na stan zdrowia	Typy przedsięwzięć zaplanowane w osi priorytetowej i priorytetach inwestycyjnych 8.10, 9.7.	Oś 6. Rynek pracy Oś 7. Włączenie społeczne	8.10, 9.7.	EFS
Osoby zagrożone wykluczeniem mieszkaniowym, bezdomni	Typy przedsięwzięć zaplanowane w osi priorytetowej i priorytetach inwestycyjnych 9.4, 9.7, 9.8.	Oś 7. Włączenie społeczne	9.4, 9.7, 9.8.	EFS
Kobiety i mężczyźni w zakresie godzenia życia zawodowego i prywatnego	Typy przedsięwzięć zaplanowane w osi priorytetowej i priorytecie inwestycyjnym 8.8.	Oś 6. Rynek pracy	8.8.	EFS

SEKCJA 6. Szczególne potrzeby obszarów dotkniętych poważnymi i trwale niekorzystnymi warunkami naturalnymi lub demograficznymi

Obszary trudności przyrodniczych

Diagnoza wykazała w Wielkopolsce kilka kluczowych problemów przyrodniczych. Do najważniejszych wyzwań w tym zakresie należą przede wszystkim:

- ograniczone i niewłaściwie wykorzystywane zasoby wodne,
- defragmentacja przyrodnicza i zmniejszająca się różnorodność biologiczna,
- koncentracja zjawisk negatywnych w największych ośrodkach miejskich oraz na obszarach przemysłowych.

Z punktu widzenia dwóch pierwszych, wymienionych wyzwań obszarem problemowym jest cały obszar regionu. Cała Wielkopolska jest obszarem deficytu wody oraz w całości podlega ochronie przyrody. Dlatego instrumenty wsparcia z zakresu zrównoważonego rozwoju, zaprojektowane w ramach poszczególnych celów tematycznych i Priorytetów Inwestycyjnych (5.2., 6.2., 6.4.), w większości nie zawierają ograniczeń obszarowych.

Obszarami szczególnej troski Programu, ze względu na koncentrację zagrożeń przyrodniczych, co pogarsza warunki życia i obniża konkurencyjność, są miasta, dla których dedykowany jest Priorytet Inwestycyjny 6.5. *Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów poprzemysłowych (w tym terenów powojсковych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i promogowanie działań służących zmniejszeniu hałasu*

Obszary trudności demograficznych

W Wielkopolsce obserwowane, choć nie zawsze w tej samej skali, są wszystkie zjawiska demograficzne rejestrowane na poziomie krajowym. Występuje depopulacja, starzenie się społeczeństwa, czy zmiany zasobów pracy. Obserwuje się migracje, niską dzietność, a w relacji do rynku pracy niską aktywność zawodową. Zjawiska te silnie różnicują przestrzeń województwa, jednak żadnej jego części nie można uznać jako zagrożoną.

WRPO 2014+ nie różnicuje województwa na obszary o mniejszej lub większej skali problemów demograficznych. Każda część regionu ma swoje problemy w tym zakresie, choć o innym charakterze.

Czynniki demograficzne brane są pod uwagę przy wyznaczaniu takich obszarów interwencji, jak:

- obszary funkcjonalne miast, na których realizowane będą Zintegrowane Inwestycje Terytorialne,
- oraz obszary problemowe, dla których stosowane będą preferencje przy realizacji poszczególnych Priorytetów Inwestycyjnych (wymienione w rozdziale VI 1.2.):
- wiejskie obszary funkcjonalne wymagające wsparcia procesów rozwojowych,
 - obszary tracące dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze,
 - obszary o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych.

SEKCJA 7. System instytucjonalny

SEKCJA 7.1. Identyfikacja instytucji zaangażowanych w realizację programu

Instytucja	Nazwa Instytucji, departamentu lub inna jednostka organizacyjna	Kierownictwo instytucji (stanowisko)
Podmiot udzielający desygacji	Ministerstwo obsługujące Ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego
Instytucja Zarządzająca	Zarząd Województwa Wielkopolskiego	Marszałek Województwa Wielkopolskiego
Instytucja Certyfikująca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy	Nie dotyczy
Instytucja Audytowa	Ministerstwo Finansów	Minister właściwy ds. finansów publicznych
Instytucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności z KE	Ministerstwo Finansów	Minister właściwy ds. finansów publicznych

Instytucja Zarządzająca - Na podstawie art. 125 rozporządzenia ogólnego za zarządzanie programem odpowiada Instytucja Zarządzająca (IZ). Zgodnie z przepisami krajowymi rolę Instytucji Zarządzającej WRPO 2014+, która w latach 2014-2020 będzie jednocześnie instytucją odpowiedzialną za certyfikację środków do KE, pełnić będzie Zarząd Województwa Wielkopolskiego. W jego imieniu, zgodnie z regulaminem wewnętrznym Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego – zatwierdzonym przez Zarząd Województwa, funkcję IZ pełnić będą następujące jednostki organizacyjne:

- Departament Polityki Regionalnej – zarządzanie strategiczne WRPO 2014+ oraz wdrażanie Osi Priorytetowej 10;
- Departament Wdrażania Programu Regionalnego – wdrażanie Osi Priorytetowych: 1-5 (w tym wybrane priorytety inwestycyjne osi priorytetowych 3 i 4) oraz 9;
- Departament Europejskiego Funduszu Społecznego – wdrażanie Osi Priorytetowych: 6-8 (w tym wybrane priorytety inwestycyjne osi priorytetowych 6 i 7).

W celu realizacji funkcji związanych z certyfikacją wydatków oraz zapewnienia rozdzielenia zadań zarządczo-kontrolnych od certyfikacji w strukturze Departamentu Polityki Regionalnej UMWW wyodrębniony zostanie oddział/wydział zajmujący się certyfikacją wydatków.

Do podstawowych zadań Instytucji Zarządzającej WRPO 2014+ należy:

- powołanie Komitetu Monitorującego WRPO 2014+, wspieranie jego prac oraz zapewnienie mu informacji wymaganych do wykonywania jego zadań;
- opracowanie i przedkładanie Komisji Europejskiej rocznych i końcowych sprawozdań z realizacji WRPO 2014+, po ich zatwierdzeniu przez Komitet Monitorujący;
- udostępnianie IP oraz beneficjentom informacji istotnych dla wykonywania ich zadań i realizacji operacji;

- zapewnienie odpowiedniego systemu elektronicznej rejestracji i przechowywania danych dotyczących każdej operacji, które są niezbędne do monitorowania, ewaluacji, zarządzania finansowego, weryfikacji i audytu, w tym danych dotyczących poszczególnych uczestników operacji, w stosownych przypadkach;
- zapewnienie, aby dane wprowadzane do systemu, były tam gromadzone i przechowywane, a w odniesieniu do danych na temat wskaźników zapewnienie ich podziału według płci tam, gdzie to możliwe;
- przygotowanie kryteriów wyborów projektów, które są przedkładane do akceptacji Komitetu Monitorującego;
- zapewnienie spełnienia wymogów określonych w art. 125 ust 3 lit. b-g rozporządzenia ogólnego w odniesieniu do przebiegu wyboru operacji;
- opracowanie procedur dla IZ WRPO 2014+ i zatwierdzenie procedur IP;
- prowadzenie kontroli realizacji WRPO 2014+ w oparciu o roczny plan kontroli;
- zapewnienie prowadzenia przez beneficjentów, których koszty zwracane są na podstawie faktycznie poniesionych kosztów kwalifikowalnych, oddzielnych systemów księgowych lub odpowiedniego kodu księgowego dla wszystkich transakcji związanych z operacją;
- zapewnienie skutecznych i proporcjonalnych środków zwalczania nadużyć finansowych, uwzględniając stwierdzone rodzaje ryzyka;
- sporządzenie poświadczenia wiarygodności dotyczące zarządzania w sprawie funkcjonowania systemu zarządzania i kontroli, legalności i prawidłowości operacji leżących u ich podstaw oraz przestrzegania zasady należytego zarządzania finansami, wraz ze sprawozdaniem zawierającym wyniki przeprowadzonych kontroli oraz wszelkie podjęte działania naprawcze;
- zapewnienie prowadzenia ewaluacji WRPO 2014+, w szczególności poprzez przygotowanie Planu Ewaluacji WRPO 2014+ oraz zlecenie i realizację badań ewaluacyjnych;
- opracowanie Strategii Komunikacji WRPO 2014+.

W związku z pełnieniem przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego również funkcji Instytucji Certyfikującej, tj. certyfikowania Komisji Europejskiej prawidłowości ponoszenia wydatków w ramach WRPO 2014+, do zadań IZ WRPO 2014+ w szczególności należy:

- opracowanie i przedłożenie Komisji Europejskiej poświadczonych wniosków o płatność w ramach WRPO 2014+; poświadczenie, że wynikają one z wiarygodnych systemów księgowych i były przedmiotem weryfikacji przeprowadzonych przez IZ;
- sporządzanie rocznych sprawozdań finansowych;
- poświadczanie kompletności, dokładności i prawdziwości zestawienia wydatków oraz poświadczanie, że wydatki ujęte w tym zestawieniu są zgodne z obowiązującymi przepisami prawa oraz zostały poniesione w związku z operacjami wybranymi do finansowania zgodnie z kryteriami mającymi zastosowanie do programu operacyjnego i zgodnie z przepisami prawa;
- zapewnienie funkcjonowania systemu, w którym rejestruje się i przechowuje, w formie elektronicznej, dokumentację księgową w odniesieniu do każdej operacji, zdolny do obsługi wszystkich danych wymaganych do sporządzenia wniosków o płatność i zestawienia wydatków;

- zapewnienie, do celów sporządzenia i składania wniosków o płatność, aby otrzymała od IZ odpowiednie informacje na temat procedur i weryfikacji przeprowadzonych w odniesieniu do wydatków;
- uwzględnienie, podczas sporządzania i składania wniosków o płatność, wyników wszystkich audytów przeprowadzonych przez IA lub na jej odpowiedzialność;
- utrzymywanie w formie elektronicznej zapisów księgowych dotyczących wydatków zadeklarowanych do Komisji Europejskiej oraz odpowiadającego im wkładu publicznego wypłaconego na rzecz beneficjentów;
- prowadzenie ewidencji kwot podlegających odzyskaniu i kwot wycofanych po anulowaniu całości lub części wkładu na rzecz operacji.

Instytucje Pośredniczące - Zgodnie z art. 123 rozporządzenia ogólnego oraz z przepisami krajowymi planuje się powierzenie części zadań Instytucjom Pośredniczącym, którymi będą:

- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu – wdrażanie Osi Priorytetowych: 3 i 4 (wybrane priorytety inwestycyjne),
- Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu – wdrażanie Osi Priorytetowych: 6 i 7 (wybrane priorytety inwestycyjne),

z którymi zawarte zostanie porozumienie określające zakres zadań i obowiązków.

IZ WRPO 2014+ ponosi odpowiedzialność za prawidłowość realizacji zadań powierzonych Instytucjom Pośredniczącym.

Instytucja Audytowa - Zadania Instytucji Audytowej wykonuje Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej, którego funkcję pełni sekretarz lub podsekretarz stanu w Ministerstwie Finansów, w oparciu o przepisy ustawy z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej. Zadania IA wykonywane są za pośrednictwem jednostek organizacyjnych kontroli skarbowej podległych Generalnemu Inspektorowi Kontroli Skarbowej, tj. wyodrębnionej komórki organizacyjnej w Ministerstwie Finansów oraz Urzędu Kontroli Skarbowej w Poznaniu. W każdym z urzędów kontroli skarbowej zostały utworzone wyodrębnione komórki organizacyjne odpowiedzialne za kontrolę środków pochodzących z Unii Europejskiej. Instytucja Audytowa jest niezależna od IZ WRPO 2014+ oraz Instytucji Pośredniczących.

IA zapewnia, iż czynności audytowe uwzględniają uznane w skali międzynarodowej standardy audytu. Do głównych zadań IA należy w szczególności:

- zapewnienie prowadzenia audytów w celu weryfikacji prawidłowego funkcjonowania systemów zarządzania i kontroli WRPO 2014+, na podstawie stosownej próby operacji finansowego oparciu o zadeklarowane wydatki;
- w przypadku audytów przeprowadzanych przez podmiot inny niż IA, zapewnienie takim podmiotom niezbędnej niezależności funkcjonalnej;
- sporządzenie, w terminie ośmiu miesięcy od przyjęcia WRPO 2014+, strategii audytu;
- sporządzenie opinii z audytu na temat rocznego sprawozdania finansowego z poprzedniego roku obrotowego;
- sporządzenie rocznego sprawozdania z kontroli, przedstawiającego główne wyniki audytów przeprowadzonych w poprzednim roku obrotowym.

Instytucja właściwa dla otrzymywania płatności pochodzących z Komisji Europejskiej - Instytucją odpowiedzialną za otrzymywanie płatności dokonywanych przez KE jest Ministerstwo Finansów. Obsługą rachunków bankowych, na które będą dokonywane płatności ze środków wspólnotowych zajmuje się odpowiedni departament w Ministerstwie Finansów.

System monitorowania i sprawozdawczości

Komisja Europejska nakłada na państwa członkowskie obowiązek monitorowania wydatków i efektów rzeczowych wdrażania programów operacyjnych w celu racjonalnego, sprawnego i efektywnego wykorzystania środków strukturalnych.

Monitorowanie jest to proces systematycznego zbierania, raportowania i interpretowania danych opisujących postęp i efekty programu (wskaźniki). Monitoring spełnia m.in. rolę systemu wczesnego ostrzegania o ewentualnych nieprawidłowościach.

Monitoring trwa przez cały okres programowania. W monitorowaniu biorą udział wszystkie podmioty zaangażowane we wdrażanie programu.

Komitet Monitorujący WRPO 2014+ powołany zostaje przez Instytucję Zarządzającą WRPO 2014+ w ciągu trzech miesięcy od daty powiadomienia państwa członkowskiego o decyzji w sprawie przyjęcia programu.

Zgodnie z przepisami rozporządzenia ogólnego komitet monitorujący powoływany jest w celu przeglądu wdrażania programu i postępów w osiąganiu jego celów. Komitet monitorujący rozpatruje w szczególności:

- wszelkie kwestie, które mają wpływ na wykonanie programu operacyjnego;
- postępy w realizacji planu ewaluacji oraz wykorzystaniu wyników ewaluacji;
- realizację strategii komunikacji;
- wdrażanie dużych projektów;
- realizację wspólnych planów działania;
- działania mające na celu promowanie równouprawnienia płci, równych szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób niepełnosprawnych;
- działania mające na celu promowanie zrównoważonego rozwoju;
- działania w ramach programu operacyjnego odnoszące się do spełnienia uwarunkowań ex ante;
- instrumenty finansowe;

natomiast rozpatruje i zatwierdza:

- metodykę i kryteria wyboru operacji;
- roczne i końcowe sprawozdania z realizacji;
- plan ewaluacji WRPO 2014+ i wszelkie jego zmiany;
- strategię komunikacji WRPO 2014+ i wszelkie jej zmiany;
- wszelkie propozycje instytucji zarządzającej dotyczące zmian WRPO 2014+.

Komitet Monitorujący zostanie ukształtowany zgodnie z obowiązującymi zasadami horyzontalnymi. Przede wszystkim zostanie uwzględniona zasada partnerstwa. Dlatego zgodnie z regulacjami UE zawartymi w art. 48 rozporządzenia ogólnego, w związku z art. 5, członkami Komitetu Monitorującego będą: przedstawiciele instytucji zarządzającej, instytucji pośredniczących oraz reprezentanci partnerów tj. organów regionalnych, lokalnych, miejskich i innych władz publicznych, partnerów społecznych i gospodarczych, podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie. Tym samym w Komitecie zasiadać będą równocześnie przedstawiciele strony rządowej, samorządowej oraz partnerów społecznych i gospodarczych.

Komitet Monitorujący może powołać podkomitety lub grupy robocze zajmujące się poszczególnymi zagadnieniami objętymi programem operacyjnym.

W celu monitorowania postępów osiągniętych w ramach programów państwa członkowskie i Komisja powinny spotykać się na corocznych spotkaniach przeglądowych.

Sprawozdania z realizacji - Za prawidłowy, systematyczny i terminowy przebieg procesu sprawozdawczości odpowiada Instytucja Zarządzająca WRPO 2014+. Sprawozdawczość prowadzona jest na wszystkich poziomach instytucjonalnych wdrażania programu oraz przez wszystkich beneficjentów programu operacyjnego.

Od 2016 do 2023 r. przedstawiane będzie Komisji Europejskiej coroczne sprawozdanie z realizacji WRPO 2014+ w poprzednim roku budżetowym. Końcowe sprawozdanie z realizacji programu przedstawione zostanie do dnia 30 września 2023 r.

Oprócz sprawozdań z realizacji WRPO 2014+ dokonana zostanie w 2019 r. ocena wykonania Programu.

Wskaźniki postępu rzeczowego - System monitorowania i sprawozdawczości będzie oparty na wskaźnikach produktu i wskaźnikach rezultatu, przede wszystkim ze Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych, które będą wykorzystywane do agregowania informacji na szczeblu UE. W kluczowych momentach okresu realizacji (2017 i 2019 r.) dodatkowe wymogi dotyczące analiz na temat postępów programów stanowią część rocznych sprawozdań z realizacji.

Przekazywanie danych finansowych - Do dnia 31 stycznia, 31 lipca i 31 października przekazywane są Komisji drogą elektroniczną następujące dane, w podziale na osie priorytetowe, do celów monitorowania:

- całkowite oraz publiczne koszty kwalifikowalne operacji oraz liczbę operacji wybranych do udzielenia wsparcia,
- całkowite wydatki kwalifikowalne zadeklarowane przez beneficjentów instytucji zarządzającej.

Ponadto dane przekazywane do dnia 31 stycznia zawierają wyżej wymienione dane w podziale na kategorie interwencji. Natomiast danym przekazywanym do dnia 31 stycznia i 31 lipca towarzyszy prognoza dotycząca kwoty, w odniesieniu do której IZ planuje złożyć wnioski o płatność za bieżący rok budżetowy i kolejny rok budżetowy.

Zastosowane zostaną rozwiązania w celu oceny skuteczności, efektywności i wpływu Programu, w szczególności w odniesieniu do najważniejszych celów strategii „Europa 2020” oraz innych odpowiednich wskaźników wpływu.

System ewaluacji

Obowiązek ewaluacji programu operacyjnego wynika z zapisów art. 54 rozporządzenia ogólnego. Zgodnie z zapisami rozporządzenia ewaluacja ma na celu poprawę jakości projektowania i wdrażania programu, analizę jego efektywności, skuteczności i wpływu przede wszystkim na urzeczywistnianie „Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. Europa 2020”.

Przed rozpoczęciem realizacji Programu przeprowadzona została ewaluacja ex-ante WRPO 2014+, w celu poprawy jakości projektowanego dokumentu i weryfikacji możliwości osiągnięcia założonych celów. W trakcie okresu programowania prowadzi się ewaluację bieżącą (on-going) służącą usprawnianiu zarządzania Programem, natomiast przeprowadzona, na potrzeby oceny wykonania, ewaluacja śródkresowa (mid – term), służyć ma określeniu postępów realizacji założonych celów Programu. Po zakończeniu realizacji WRPO 2014+ (ewaluacja ex-post) dla oszacowania skuteczności i efektywności Programu, a także jego wkładu w realizację celów strategii Europa 2020.

W perspektywie 2014-2020 ewaluacja kładzie większy nacisk na ocenę oddziaływania Programu (impact evaluation), osiągania rezultatów, aniżeli na ocenę realizacji Programu (implementation evaluation), czy procesu absorpcji środków.

Dla sprawnej i miarodajnej realizacji procesu ewaluacji Programu, sporządzony został Plan Ewaluacji WRPO 2014+, który służy szacowaniu skuteczności, efektywności Programu, a także oddziaływania na rozwój społeczno – gospodarczy regionu oraz wpływu na realizację celów Strategii Europa 2020. Zapisy Planu wynikną z logiki Programu, umożliwiając zaprojektowanie sposobów oceny Programu w przekroju całej perspektywy finansowej, a tym samym wskazują zapotrzebowanie na rodzaje danych niezbędnych dla przeprowadzenia badań ewaluacyjnych, w tym również badań realizowanych przy wykorzystaniu podejścia kontrfaktycznego, wymagającego gromadzenia danych, informacji od momentu uruchomienia Programu.

Plan Ewaluacji WRPO 2014+ przygotowuje IZ WRPO 2014+ i przedkłada do zatwierdzenia Komitetowi Monitorującemu WRPO 2014+ w terminie dwunastu miesięcy od przyjęcia Programu. W przypadku zaistnienia potrzeby dokonania zmian w Planie Ewaluacji WRPO 2014+, IZ przedstawia zaktualizowany Plan do akceptacji Komitetu Monitorującego.

Do podstawowych zadań IZ WRPO 2014+ w zakresie ewaluacji należy zaliczyć w szczególności:

- zapewnienie środków finansowych, w ramach pomocy technicznej, na prowadzenie ewaluacji, a także pozyskiwanie, gromadzenie danych niezbędnych dla prowadzenia ewaluacji;
- opracowanie Planu Ewaluacji WRPO 2014+ oraz koordynacja procesu jego realizacji;
- przeprowadzenie ewaluacji ex-ante projektu programu operacyjnego;
- przeprowadzenie ewaluacji wpływu środków unijnych na osiągnięcie celów każdej osi priorytetowej WRPO 2014+ co najmniej jeden raz w okresie programowania;
- przeprowadzanie ewaluacji wdrażania, związanych z bieżącym usprawnianiem realizacji Programu;
- przeprowadzanie ewaluacji oddziaływania;
- współpraca przy przeprowadzeniu ewaluacji ex-post Programu z Komisją Europejską;
- przekazywanie wyników ewaluacji, a także informacji nt. wdrażania rekomendacji, Komitetowi Monitorującemu WRPO 2014+;
- monitorowanie procesu wdrażania rekomendacji sformułowanych w wyniku przeprowadzonych ewaluacji;
- upublicznianie wyników przeprowadzonych ewaluacji;
- zapewnienie przestrzegania stosowanych w Unii Europejskiej ogólnie przyjętych standardów ewaluacji funduszy strukturalnych.

Za koordynację i realizację ewaluacji działań finansowanych z EFS i EFRR odpowiada IZ, a w jej ramach utworzona specjalnie w tym celu jednostka ewaluacyjna.

Ewaluacje przeprowadzają eksperci wewnętrzni lub zewnętrzni, którzy są funkcjonalnie niezależni od podmiotów odpowiedzialnych za realizację Programu. Niezależność ewaluatorów zewnętrznych zapewniana jest poprzez wybór wykonawcy badania ewaluacyjnego w oparciu o stosowanie przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych, a zatem z zachowaniem uczciwej konkurencji i równego traktowania wykonawców. Ponadto, badania ewaluacyjne realizowane są zgodnie z unijnymi i krajowymi standardami ewaluacji, w tym z zapewnieniem niezależności w formułowaniu ocen, wniosków, rekomendacji przez ewaluatorów.

Znaczenie ewaluacji zależy od zaangażowania podmiotów na różnych poziomach. W systemie wdrażania Programu funkcjonuje Komitet Monitorujący WRPO 2014+, którego główne zadania w zakresie ewaluacji Programu dotyczą: zatwierdzenia Planu Ewaluacji

WRPO 2014+, akceptacji jego ewentualnych zmian, a także analizy postępów w realizacji Planu oraz wdrażania rekomendacji z badań ewaluacyjnych. Natomiast, gremium powołanym przez Instytucję Zarządzającą w celu wsparcia realizacji procesu ewaluacji Programu stanowi Grupa Sterująca Ewaluacją WRPO 2014+. Grupa ta, obok jednostki ewaluacyjnej, koordynuje proces ewaluacji działań finansowanych z dwóch funduszy.

Zasada partnerstwa w procesie ewaluacji realizowana jest poprzez udział przedstawicieli społeczno-gospodarczych w Komitecie Monitorującym WRPO 2014+ i Grupie Sterującej Ewaluacją Programu.

Dodatkowo Instytucja Zarządzająca może powoływać grupy robocze, których zadaniem będzie wsparcie jednostki ewaluacyjnej w sprawnym realizowaniu procesu ewaluacji WRPO 2014+, np. grupy ds. tworzenia koncepcji badań ewaluacyjnych, czy koordynacji procesu zarządzania rekomendacjami.

W proces ewaluacji Programu zaangażowane są również jednostki uczestniczące w wykonywaniu zadań związanych z realizacją WRPO 2014+.

Wyniki badań ewaluacyjnych wykorzystywane są dla usprawniania procesu zarządzania i wdrażania Programu, a także upubliczniane m. in. na stronie internetowej WRPO 2014+ w celu informowania społeczeństwa o wpływie WRPO 2014+ na rozwój regionu.

Wielkopolskie Regionalne Obserwatorium Terytorialne

Istotnym elementem efektywnego zarządzania WRPO 2014+ jest sprawne funkcjonowanie systemu monitorowania polityk publicznych w województwie. Służyć temu ma Wielkopolskie Regionalne Obserwatorium Terytorialne (WROT) umożliwiające zaspokojenie potrzeb Zarządu Województwa Wielkopolskiego w zakresie gromadzenia i wykorzystywania informacji w procesie decyzyjnym. Do głównych zadań obserwatorium należy z jednej strony kompleksowe monitorowanie polityk publicznych, zaś z drugiej koordynacja monitorowania polityk wśród jednostek wyspecjalizowanych tematycznie i tym samym sieciowanie działalności analitycznej w zakresie monitorowania sytuacji społeczno-gospodarczej regionu.

Istnienie wysokiej jakości systemu monitorowania polityk publicznych stanowi punkt wyjścia dla skutecznego prowadzenia działań związanych z planowaniem strategicznym oraz zarządzaniem finansowym, w tym związanym z regionalnym programem operacyjnym. Funkcjonowanie WROT, pozwalającego na wzmocnienie potencjału analitycznego regionu, stanowić będzie źródło wiedzy niezbędnej przy projektowaniu działań strategicznych dla regionu, przyczyniając się tym samym do poprawy w zakresie skuteczności realizacji polityki regionalnej oraz zwiększenia przejrzystości wydatkowania środków publicznych. Będąc w kompetencji obserwatorium zbieranie i gromadzenie danych oraz realizacja różnego rodzaju badań i analiz przyniosą niezbędną wiedzę, będącą podstawą do wszelkich działań związanych z programowaniem strategicznym i planowaniem efektywnej alokacji środków publicznych, również w kontekście programowania kolejnej perspektywy finansowej UE.

Podstawowym zadaniem funkcjonującego obserwatorium jest poprawa efektywności zarządzania regionem, zaś w dalszej perspektywie zwiększenie skuteczności i efektywności prowadzonej polityki regionalnej oraz innych polityk publicznych. Stworzony system poprzez gromadzenie i dostarczanie niezbędnych danych powinien stać się również podstawą do podejmowania decyzji związanych z zarządzaniem WRPO 2014+ podnosząc tym samym efektywność wydatkowania środków.

System kontroli

Instytucja Zarządzająca WRPO zapewnia realizację dwóch typów kontroli w systemie zarządzania WRPO:

- kontrolę systemową zapewniającą, że operacje są wybierane do finansowania zgodnie z kryteriami mającymi zastosowanie do programu operacyjnego oraz że spełniają one mające zastosowanie zasady wspólnotowe i krajowe przez cały okres ich realizacji;
- weryfikację wydatków, że współfinansowane towary i usługi są dostarczone oraz że wydatki zadeklarowane przez beneficjentów na operacje zostały rzeczywiście poniesione i są zgodne z zasadami wspólnotowymi i krajowymi.

Kontrola systemowa przeprowadzana przez IZ WRPO 2014+, dotyczy prawidłowości realizacji zadań zleconych Instytucjom Pośredniczącym w zakresie zarządzania Priorytetami Inwestycyjnymi, a także innym podmiotom, w zakresie powierzonych zadań. Kontrolę systemową przeprowadza bezpośrednio IZ. W ramach wyżej wymienionych obowiązków Instytucji Zarządzającej prowadzone będą kontrole systemowe, obejmujące przede wszystkim takie obszary, jak:

- zgodność wybieranych projektów z kryteriami i odpowiednimi zasadami wspólnotowymi i krajowymi,
- istnienie informatycznego systemu rejestracji i przechowywania zapisów księgowych oraz gromadzenia danych na temat wdrażania,
- stosowania przez beneficjentów odpowiedniego systemu księgowego,
- istnienie odpowiedniej ścieżki audytu,
- odpowiednie przechowywanie dokumentów,
- funkcjonowanie Komitetu Monitorującego WRPO,
- przestrzeganie wymogów informacji i promocji.

Podstawą kontroli będą roczne plany kontroli, przygotowywane przez: IZ oraz inne jednostki, które następnie zatwierdza IZ i przekazuje do akceptacji Instytucji Koordynującej RPO. Poza kontrolami zaplanowanymi w rocznych planach kontroli przewiduje się także kontrole doraźne (ad hoc), zarówno przy weryfikacji wydatków, jak i przy kontrolach systemowych. W takim przypadku możliwe będzie pomijanie zasad określonych dla kontroli realizowanej zgodnie z planem rocznym.

Weryfikacja wydatków polega na sprawdzaniu dostarczenia towarów i usług współfinansowanych w ramach projektów, faktyczności poniesienia wydatków oraz ich zgodności z zasadami wspólnotowymi i krajowymi. Jednym z elementów weryfikacji wydatków jest kontrola na miejscu operacji, realizowana w odniesieniu do wszystkich dofinansowanych projektów lub do próby przedsięwzięć, wybranych na podstawie metodologii doboru próby.

Obszary weryfikacji:

- wniosek o płatność wraz z załączonymi kopiami dokumentów poświadczonymi przez beneficjenta za zgodność z oryginałem, potwierdzającymi poniesione wydatki lub wraz z zestawieniem dokumentów potwierdzających poniesione wydatki, przekazywany jest do właściwej instytucji odpowiedzialnej za weryfikację wniosków o płatność;
- dostawy, usługi i roboty budowlane współfinansowane w ramach projektów zostały rzeczywiście wykonane zgodnie z decyzją o dofinansowaniu / umową o dofinansowanie;

- zadeklarowane przez beneficjentów wydatki zostały faktycznie i rzeczywiście poniesione oraz zapłacone;
- wnioski beneficjentów o płatność są prawidłowe;
- wydatki zostały poniesione zgodnie z zasadami wspólnotowymi i krajowymi – w tym z politykami horyzontalnymi Wspólnoty, w szczególności: konkurencji, ochrony środowiska, niedyskryminacji, społeczeństwa informacyjnego oraz zasadą zakazu podwójnego finansowania wydatków.

Weryfikacje wydatków i projektów (w aspekcie formalnym, finansowym, technicznym i rzeczowym) polegają w szczególności na:

- weryfikacji wszystkich wniosków o płatność składanych przez beneficjentów – kontroli podlega 100% złożonych wniosków o płatność;
- kontroli projektów na miejscu – kontroli podlega próba lub 100% projektów.

Zgodnie z procedurami wewnętrznymi, prowadzona będzie kontrola wewnętrzna Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu, dla wszystkich jednostek realizujących zadania z zakresu zarządzania i wdrażania WRPO 2014+.

Przyjęty schemat zapewnia stosowanie zasady rozdzielenia funkcji: w przypadku, gdy dana jednostka będzie równocześnie beneficjentem. Zgodnie z zasadą rozdzielenia kontrole na poszczególnych poziomach wykonywane będą przez odrębne jednostki organizacyjne Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu, względem jednostki kontrolowanej.

System informatyczny

Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego odpowiada za zapewnienie funkcjonowania bezpiecznego systemu elektronicznej wymiany informacji z Komisją Europejską oraz udzielanie akredytacji dostępu do systemu instytucjom zaangażowanym we wdrażanie programów operacyjnych. Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego prowadzi nadzór nad systemem informatycznym i określa standardy w zakresie gromadzenia danych przez wszystkich uczestników systemu.

Wszelkie oficjalne wymiany informacji między państwem członkowskim a Komisją odbywają się z wykorzystaniem systemu elektronicznej wymiany danych ustanowionego przez Komisję.

Systemy informatyczne wspierające wdrażanie Programu spełniają wymogi wynikające z rozporządzenia ogólnego. Przy tworzeniu systemów informatycznych na potrzeby Programu zostały uwzględnione doświadczenia i wnioski płynące z okresu programowania 2007- 2013.

Instytucja Zarządzająca WRPO 2014+ we współpracy z koordynatorem realizacji Umowy Partnerstwa odpowiada za wprowadzanie danych do systemu informatycznego na szczeblu krajowym.

Krajowy System Informatyczny SL 2014 - Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego zapewnia budowę i funkcjonowanie centralnego systemu informatycznego SL 2014, który będzie wspierał realizację programów operacyjnych. System ten tworzony jest w celu spełnienia wymogów rozporządzenia ogólnego w zakresie:

- obowiązku rejestrowania i przechowywania danych dotyczących każdego projektu, niezbędnych do monitorowania, oceny, zarządzania finansowego, kontroli i audytu, w tym danych osobowych uczestników projektów na potrzeby monitorowania i ewaluacji projektów współfinansowanych z funduszy unijnych (art. 114 ust. 2 rozporządzenia ogólnego);

- zapewnienia systemu komputerowego służącego prowadzeniu księgowości, przechowywaniu i przekazywaniu danych finansowych i danych na temat wskaźników, dla celów monitorowania i sprawozdawczości (art. 62 rozporządzenia ogólnego);
- zapewnienia funkcjonowania systemu informatycznego, za pomocą którego pełna komunikacja pomiędzy beneficjentem a właściwymi instytucjami odbywać się będzie wyłącznie drogą elektroniczną (art. 112 ust. 3 rozporządzenia ogólnego).

System informatyczny SL 2014 służy w szczególności do wspierania procesów związanych z:

- obsługą projektu od momentu podpisania umowy o dofinansowanie projektu albo podjęcia decyzji o dofinansowaniu projektu;
- ewidencjonowaniem danych dotyczących programów operacyjnych;
- obsługą procesów związanych z certyfikacją wydatków.

Institucje oraz beneficjenci korzystają z funkcjonalności udostępnionych za pośrednictwem centralnego systemu informatycznego SL 2014, w zakresie obsługi projektu od momentu podpisania umowy o dofinansowanie projektu albo podjęcia decyzji o dofinansowaniu projektu.

Dostęp do danych gromadzonych w SL 2014 mają:

- wszystkie instytucje uczestniczące w realizacji programów operacyjnych, m.in. instytucja zarządzająca, instytucje pośredniczące, instytucje wdrażające, instytucja audytowa, w zakresie niezbędnym dla prawidłowego realizowania swoich zadań;
- beneficjenci, w zakresie danych dotyczących realizowanych przez nich projektów.

System informatyczny SL 2014 umożliwia tworzenie określonych raportów, między innymi:

- informacji o poziomie wydatkowania środków UE;
- prognoz wydatków;
- informacji o stanie wdrażania funduszy strukturalnych;
- informacji na temat przeprowadzonych kontroli.

Wymiana informacji pomiędzy Komisją Europejską a instytucją zarządzającą odbywać się będzie poprzez system SFC 2014.

Lokalny System Informatyczny na lata 2014-2020 - Głównym celem systemu jest podniesienie efektywności wykorzystania funduszy poprzez usprawnienie procedur wdrażania, monitorowania i zarządzania programem operacyjnym w okresie programowania 2014-2020 oraz eksport danych do Krajowego Systemu Informatycznego SL 2014.

Podmioty zgłaszające będą mogły rejestrować w systemie wnioski o dofinansowanie dla projektów, które planują realizować za pomocą środków unijnych.

LSI 2014 - 2020 będzie dostępny w sieci Internet za pomocą połączenia szyfrowanego SSL po uprzednim zalogowaniu się. System będzie obsługiwany przez najnowsze stabilne wersje przeglądarek Microsoft Internet Explorer, Mozilla Firefox, Google Chrome.

System LSI będzie wykorzystywany przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu, Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu.

System informacji i promocji

IZ WRPO 2014+ jest odpowiedzialna za zapewnienie właściwej informacji i promocji Programu.

W celu zapewnienia skutecznej koordynacji działań komunikacyjnych prowadzonych przez poszczególne instytucje Polska, zgodnie z art. 115 rozporządzenia ogólnego, opracowuje horyzontalny dokument – wspólną strategię komunikacji polityki spójności.

W oparciu o wspólną strategię komunikacji IZ WRPO 2014+ opracowuje dla Programu Strategię komunikacji WRPO 2014+, będącą podstawą prowadzenia działań informacyjnych i promocyjnych dla tego Programu, która jest przedkładana do zatwierdzenia Komitetowi Monitorującemu WRPO 2014+. Raz do roku IZ prezentować będzie Komitetowi Monitorującemu WRPO 2014+ informację dotyczącą realizacji Strategii. IZ przygotowuje również roczne plany działań o charakterze implementacyjnym.

Działania informacyjne i promocyjne wspierają realizację Programu. Wsparcie to będzie realizowane w szczególności poprzez:

- informowanie potencjalnych beneficjentów o możliwościach finansowania w ramach Programu oraz sposobach jego pozyskania;
- dostarczanie beneficjentom informacji potrzebnych do realizacji projektów na ich różnych etapach;
- upowszechnianie wśród mieszkańców województwa roli oraz osiągnięć polityki spójności i funduszy unijnych przez działania informacyjne i promocyjne na temat efektów i wpływu programu oraz poszczególnych projektów, a także w stosownym zakresie Umowy Partnerstwa.

Kluczowe jest, aby realizując działania informacyjno-promocyjne w perspektywie programowej 2014-2020, dążyć do wzmocnienia koordynacji działań, celem utrzymania wysokiej spójności przekazu i komplementarności komunikatów oraz narzędzi.

Wyzwaniem leżącym u podstaw skutecznej komunikacji, będzie opracowanie dokumentów skierowanych do potencjalnych beneficjentów i beneficjentów, a także materiałów przeznaczonych do komunikacji w mediach, z zastosowaniem czytelnego i zrozumiałego powszechnie języka. Ponadto położony zostanie większy nacisk na wykorzystanie potencjału komunikacyjnego samych beneficjentów.

Kluczowe jest również wdrażanie polityk horyzontalnych, jak równy dostęp do informacji dla osób niepełnosprawnych, dbałość o środowisko naturalne oraz współpraca z partnerami społeczno-gospodarczymi.

System zarządzania finansowego

Podstawowy mechanizm przepływów finansowych w zakresie środków funduszy strukturalnych oparty jest o budżet środków europejskich, czyli wyodrębnioną część budżetu państwa, zasilaną transferami z Komisji Europejskiej (dochody budżetu środków europejskich), z której następnie dokonywane są płatności na rzecz beneficjentów w kwocie odpowiadającej przyznanemu dofinansowaniu unijnemu (wydatki budżetu środków europejskich). Budżet środków europejskich nie obejmuje wydatków ponoszonych w ramach pomocy technicznej.

Komisja Europejska przekazuje środki funduszy strukturalnych na finansowanie programu w formie płatności zaliczkowych, płatności okresowych i płatności salda końcowego. Powyższe środki wpływają na wyodrębniony rachunek bankowy, prowadzony w euro i zarządzany przez Ministra Finansów.

Podstawą do wyliczenia przez Komisję Europejską wysokości refundacji są deklaracje i zestawienia wydatków wraz z wnioskiem o płatność okresową oraz końcową przekazywane przez IZ.

Instytucją dokonującą płatności jest Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK). Podstawą dokonania płatności w formie zaliczki lub refundacji na rzecz beneficjenta jest przekazane do BGK zlecenie płatności wystawione przez instytucję, z którą beneficjent zawarł umowę o dofinansowanie projektu, przygotowane w oparciu o zweryfikowany wniosek beneficjenta o płatność. Instytucja może upoważnić pisemnie inny podmiot będący państwową jednostką budżetową, realizujący projekt finansowany z udziałem środków europejskich, do wystawiania zleceń płatności. W ramach pomocy technicznej instytucja zarządzająca otrzymuje środki z budżetu państwa do wykorzystania i przekazywania innym beneficjentom.

Rozliczenie wydatków kwalifikowalnych poniesionych przez beneficjenta odbywa się na podstawie wniosku o płatność złożonego do właściwej instytucji. Dane z wniosków na podstawie własnych zestawień oraz przygotowywanych przez instytucję pośredniczącą instytucja zarządzająca ujmuje w deklaracjach i zestawieniach wydatków wraz z wnioskiem o płatność okresową, które przesyła do KE.

Podstawą do wyliczenia wkładu unijnego, o której mowa w art. 120 ust. 2 rozporządzenia ogólnego, są całkowite wydatki kwalifikowane.

SEKCJA 7.2. Działania angażujące stosownych partnerów w proces przygotowania programu oraz rola partnerów zaangażowanych we wdrażanie, monitorowanie, ewaluację programu

SEKCJA 7.2.1. Rola partnerów w przygotowaniu, wdrażaniu, monitorowaniu i ewaluacji programu

Artykuł 5 rozporządzenia ogólnego przewiduje włączanie partnerów w zarządzanie funduszami, i to już w fazie opracowywania programu, jak również we wdrożeniu, monitorowaniu i ewaluacji. Uwzględnienie zasady partnerstwa na wszystkich etapach zarządzania da gwarancję uczynienia partnerstwa procesem dynamicznym, ułatwiającym dialog przy podejmowaniu decyzji, a także w realizacji i ewaluacji działań Programu.

Włączenie partnerów służyć będzie uzyskaniu wartości dodanej wynikającej z wkładu partnerów, z ich zdolności do podnoszenia skuteczności zarządzania funduszami, a także z ich znajomości problemów ostatecznych beneficjentów programu.

Na etapie przygotowania programu - Współpraca z partnerami społecznymi prowadzona była od początku prac nad Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2014-2020. Prace zainicjowano przeprowadzoną pod koniec 2012 roku analizą sytuacji społeczno-gospodarczej regionu. W wyniku dalszych prac w Departamencie Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego (UMWW) powstała wstępna wersja projektu Programu, na którą złożyły się poza diagnozą społeczno-gospodarczą regionu wskazującą potencjały i wyzwania rozwoju Wielkopolski: opis strategii Programu z najważniejszymi celami i priorytetami oraz opis sposobu realizacji z uwzględnieniem Strategii UE 2020, projektu Wspólnych Ram Strategicznych oraz Umowy Partnerstwa.

26 listopada 2012 roku Zarząd Województwa Wielkopolskiego uchwałą Nr 2760/2012 powołał Zespół ds. opracowania regionalnego programu operacyjnego dla województwa wielkopolskiego na lata 2014-2020 (Zespół Wielkopolska 2014+), którego zadaniem było uzgadnianie i dokonywanie ramowych ustaleń niezbędnych do prac nad projektem programu operacyjnego. W skład Zespołu Wielkopolska 2014+ weszli przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego, Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu, Re-

gionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Poznaniu oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu. Każda istotna zmiana w tekście projektu WRPO 2014+ była przedmiotem konsultacji z ww. jednostkami. W pracach Zespołu uczestniczyli także przedstawiciele innych jednostek organizacyjnych Urzędu Marszałkowskiego – w zależności od omawianej problematyki. Należy podkreślić ścisłą współpracę wymienionych jednostek zaangażowanych w tworzenie programu.

Kolejnym krokiem w ramach prac nad WRPO 2014+ było uruchomienie w grudniu 2012 roku internetowego Systemu Ewidencji Przedsięwzięć na lata 2014-2020 (SEP 2014-2020), w którym wszyscy potencjalni beneficjenci Programu mogli zgłaszać swoje propozycje projektów do realizacji w perspektywie 2014-2020. SEP 2014-2020 umożliwił poznanie oczekiwań i planów inwestycyjnych podmiotów publicznych, gospodarczych i organizacji społecznych oraz dokonanie odpowiedniej alokacji środków finansowych dostępnych w WRPO 2014+. Ponadto SEP 2014-2020 pozwolił zidentyfikować przedsięwzięcia o znaczeniu strategicznym dla regionu, przyczyniając się do opracowania listy projektów kluczowych dla nowego okresu programowania.

W maju 2013 r. przekazano do Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju (daw. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego) wstępny zarys WRPO 2014+, celem dokonania oceny zgodności tego dokumentu z Załoženiami Umowy Partnerstwa. Po ocenie projektu WRPO 2014+ Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju przesłało listę sprawdzającą, zawierającą uwagi poszczególnych departamentów MIR, stanowiącą materiał pomocniczy przy opracowywaniu kolejnej wersji Programu. W międzyczasie szereg merytorycznych uwag do projektu WRPO 2014+ zgłosiło Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej.

Realizując zasadę wielopoziomowego sprawowania rządów oraz zasadę partnerstwa prace prowadzi Grupa Konsultacyjna Wielkopolska 2014+. Do prac w Grupie zaproszeni zostali przedstawiciele strony rządowej, jednostek samorządu terytorialnego, partnerów społeczno-gospodarczych, środowisk naukowych oraz innych jednostek zainteresowanych rozwojem Wielkopolski. Zadaniem Grupy było wsparcie tworzenia nowego Programu przez bieżące konsultacje kluczowych kwestii. Członkowie Grupy mieli możliwość odniesienia się do kolejnych wersji projektu WRPO 2014+ oraz innych dokumentów programowych drogą elektroniczną, a także podczas posiedzeń Grupy. Skład Grupy konsultacyjnej Wielkopolska 2014+ oraz innych instytucji włączonych w prace programowe umieszczony został w załączniku do Programu.

Konsultacje społeczne rozpoczęły się 14 października 2013 r. W ramach konsultacji odbyły się konferencje konsultacyjne w 5 ośrodkach subregionalnych – największych miastach Wielkopolski:

- w Lesznie – 14 października,
- w Koninie – 21 października,
- w Kaliszu – 23 października,
- w Pile – 30 października,
- w Poznaniu – 31 października.

W ramach konsultacji społecznych zgłoszono wiele propozycji zmian zapisów, o różnym stopniu istotności i szczegółowości. Zainteresowani mogli przekazywać swoje uwagi i propozycje do projektu Programu poprzez wypełnienie specjalnego formularza i przesłanie go drogą elektroniczną. Głosy w dyskusji oraz propozycje zmian sformułowane w formularzach dotyczyły przede wszystkim zintegrowanych inwestycji terytorialnych, rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, korekt zapisów części diagnostycznej, pola interwencji w poszczególnych priorytetach inwestycyjnych, czy rozszerzenia listy potencjalnych beneficjentów. Wszystkie uwagi, zgłoszone ustanie w trakcie konferencji, bądź pisemnie, były analizo-

wane i w miarę możliwości uwzględnione w korekcie odpowiednich zapisów projektu Programu. Przeanalizowanie uwag zgłoszonych na formularzach oraz zgłoszonych w trakcie konferencji nie zakończyły konsultacji Programu. Do Zarządu Województwa i zespołu przygotowującego Program nadal wpływały formułowane na piśmie propozycje i oficjalne stanowiska różnych instytucji i gremiów dotyczące uwzględnienia w Programie różnych kwestii. Ponadto zespół przygotowujący projekt WRPO 2014+ na bieżąco kontaktował się z różnymi instytucjami, ekspertami, środowiskami, zasięgając opinii w konkretnych kwestiach i dokonując odpowiednich uzgodnień. Organizowane były bilateralne spotkania z zainteresowanymi partnerami z regionu – odbyły się spotkania m.in. z samorządowcami z powiatu konińskiego, tureckiego, kolskiego, czy gnieźnieńskiego, dotyczące zapisów projektu Programu, w tym w szczególności terytorialnego podejścia.

W ramach procedury Strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wykonano Prognozę oddziaływania na środowisko. Zakres Prognozy oddziaływania na środowisko i szczegółowość opracowania zostały uzgodnione z Wielkopolskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Poznaniu i Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu. Te same instytucje wydały opinię do Prognozy oddziaływania na środowisko oraz projektu WRPO 2014+. Projekt WRPO 2014+ oraz Prognoza poddane zostały konsultacjom społecznym w terminie od 28 października 2013r. do 18 listopada 2013r. w ramach których można było wyrazić opinię do tych dokumentów. Do Prognozy zgłoszona została jedna uwaga w trakcie konferencji konsultacyjnej w Poznaniu.

(Opis SOOS)

Na etapie wdrażania, monitorowania i ewaluacji programu - Na etapie wdrażania WRPO 2014+ zaplanowano następujące formy partnerstwa:

- Z Komitetem Monitorującym WRPO 2014+, który będzie głównym realizatorem zasady partnerstwa na poziomie regionalnym, jako podmiot konsultacyjno-kontrolny. W jego skład wejdą partnerzy społeczno-gospodarczy reprezentujący najważniejsze obszary z punktu widzenia zakresu merytorycznego programu. Do zadań KM w nowej perspektywie finansowej będzie należało m. in.:
 - zatwierdzenie kryteriów wyboru projektów,
 - zatwierdzenie wszelkich zmian programu operacyjnego,
 - wydawanie zaleceń co do realizacji programu,
 - zatwierdzanie strategii komunikacji,
 - zatwierdzanie planu ewaluacji.
- Z Komitetami Sterującymi ZIT, które będą realizatorem zasady partnerstwa na poziomie miejskich obszarów funkcjonalnych na których realizowane będą ZIT-y.
- Z Grupami Roboczymi przy Komitecie Monitorującym - w razie potrzeby powoływane będą grupy robocze przy KM, które stanowiąc będą mechanizm uzupełniający działanie komitetu. W skład tych grup będą wchodzić m.in. partnerzy społeczno-gospodarczy z obszarów, których dotyczyć będzie dana grupa robocza.
- Z Grupą Współpracy Europejskiej - przewiduje się dalsze funkcjonowanie Grupy Współpracy Europejskiej, którą planuje się dodatkowo rozszerzyć o partnerów społeczno-gospodarczych. Działanie Grupy będzie miało na celu prowadzenia wspólnych działań na rzecz promocji Funduszy Europejskich w Wielkopolsce oraz wymianę informacji między instytucjami. Współpraca Grupy pozwoli na dostarczanie opinii publicznej ogólnej wiedzy dotyczących Funduszy Europejskich, w przystępnej formie,

bez konieczności używania skomplikowanej terminologii, rozwijając tym samym świadomość mieszkańców Wielkopolski oraz wpływając na wzrost poziomu aprobaty wobec działań instytucji wdrażających Fundusze Europejskie. Dzięki działaniom Grupy możliwe będzie organizowanie wspólnych kampanii promocyjnych i wydarzeń skierowanych do społeczności regionalnej.

- Z zainteresowanymi mieszkańcami województwa wielkopolskiego - publiczne przekazywanie informacji na temat postępów z realizacji programu przez stronę internetową.

W zakresie monitorowania współpraca z partnerami społecznymi obejmie:

- W ramach Komitetu Monitorującego – udział partnerów społecznych w jego pracach.
- Z zainteresowanymi mieszkańcami województwa wielkopolskiego – publiczne przekazywanie informacji o postępach realizacji programu m.in. przez stronę internetową.

W odniesieniu do ewaluacji współpraca obejmie:

- W ramach Grupy Sterującej Ewaluacją – dla potrzeb perspektywy finansowej 2014 – 2020 nastąpi rozszerzenie składu grupy sterującej o większe grono partnerów społeczno-gospodarczych. Rolą członków Grupy Sterującej będzie m.in. opiniowanie Planu Ewaluacji, opiniowanie wyników – wniosków i rekomendacji – badań ewaluacyjnych.
- W ramach Grup Roboczych – w razie potrzeby przewiduje się powoływanie grup robocze, których zadaniem będzie wsparcie jednostki ewaluacyjnej w sprawnym realizowaniu procesu ewaluacji WRPO 2014+, np. grupy ds. tworzenia koncepcji badań ewaluacyjnych, czy koordynacji procesu zarządzania rekomendacjami.
- Z zainteresowanymi mieszkańcami województwa wielkopolskiego - publiczne przekazywanie przez stronę internetową informacji o wykonywanych wykonanych badań.
- W ramach Komitetu Monitorującego – zatwierdzenie Planu Ewaluacji WRPO 2014+, akceptacja jego ewentualnych zmian, a także analiza postępów w realizacji Planu oraz prezentacja wyników badań ewaluacyjnych i wdrażania rekomendacji.

SEKCJA 7.2.2. Granty globalne EFS dla partnerów społecznych i interesariuszy wdrażania programu

Wśród instrumentów realizacji WRPO 2014+ nie wyklucza się zastosowania grantów globalnych dla partnerów społecznych i interesariuszy wdrażania Programu (w tym organizacji pozarządowych). Szczegóły zostaną określone na etapie wdrażania Programu.

SEKCJA 7.2.3. Earmarking środków EFS na wzmacnianie zdolności instytucjonalnych partnerów społecznych oraz na budowanie potencjału organizacji pozarządowych

W realizację projektów, w ramach określonych Priorytetów Inwestycyjnych, zaangażowani zostaną partnerzy społeczni oraz organizacje pozarządowe. Realizowane działania przyczynią się m.in. do zwiększania potencjału tych podmiotów i realizacji zasady partnerstwa. Działania te realizowane będą m.in. w ramach następujących Priorytetów Inwestycyjnych:

Finansowane przez Europejski Fundusz Społeczny:

- 8.9. Przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian;
- 9.4. Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie;
- 9.7. Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym;

- 9.8. Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia;
- 10.1. Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia.

Finansowane przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, w ramach finansowania krzyżowego:

- 1.1. Wzmacnianie infrastruktury badań i innowacji (...)
- 1.2. Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje (...)
- 3.4. Wspieranie zdolności MŚP do wzrostu na rynkach regionalnych, krajowych i międzynarodowych oraz do angażowania się w procesy innowacji
- 4.1. Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych
- 4.2. Promowanie efektywności energetycznej i korzystania odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach
- 4.3. Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym
- 4.5. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu
- 4.7. Promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe
- 6.4. Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochronę i rekultywację gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000” i zieloną infrastrukturę
- 6.5. Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojkowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu.

Przewiduje się również realizację działań skierowanych na wzmacnianie potencjału instytucjonalnego partnerów społecznych oraz organizacji pozarządowych w ramach Osi Priorytetowej Pomoc Techniczna.

SEKCJA 8. Koordynacja między funduszami, EFRROW, EFMR , między innymi unijnymi i krajowymi instrumentami finansowania oraz EBI

Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020 jest jednym z elementów systemu wdrażania Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych (EFSI). Implikuje to konieczność zastosowania w programie odpowiednich instrumentów koordynacji na różnych poziomach i płaszczyznach. Kluczowe znaczenie ma odpowiednie wkomponowanie pola interwencji programu w logikę interwencji na poziomach wspólnotowym i krajowym, a także koordynacja z innymi instrumentami realizacji tych polityk.

Koordynacja, rozumiana jako dopełnianie się polityk, strategii, programów, działań realizowana jest w ramach WRPO 2014+ na następujących etapach:

- Programowanie – poszczególne elementy pola interwencji programu, Osie priorytetowe, Priorytety Inwestycyjne, przedsięwzięcia i poszczególne projekty przeanalizowano pod kątem zgodności z odpowiednimi elementami wdrażania innych polityk, komplementarności oraz spodziewanych efektów synergicznych. Ostateczny kształt programu jest wypadkową potrzeb celów WRPO 2014+ oraz celów innych polityk.
- Wdrażanie projektów – pole interwencji w tym zakresie wynika z uzgodnień i koordynacji działań poszczególnych instytucji wdrażania programów (EFSI).

Wymienione obszary komplementarności są ze sobą ściśle związane i bezpośrednio zależne. W związku z tym tak skonstruowano program, by idea, jego strategia, tworzyła jak największe możliwości praktycznej realizacji celów, w tym celów wspólnych formułowanych na poziomach wspólnotowym i krajowym.

Dla zapewnienia odpowiednio wysokiego poziomu komplementarności zastosowano szereg instrumentów, zarówno na poziomie programowania, jak i na poziomie konstrukcji systemu wdrażania WRPO 2014+.

Na poziomie programowania:

- Wielofunduszowość WRPO+.
- Analiza doświadczeń perspektywy 2007 – 2013.
- Zachowanie spójności zewnętrznej programu przez zapewnienie jego zgodności z innymi politykami, zewnętrznymi dokumentami strategicznymi i programowymi.
- Partnerstwo.
- Linia demarkacyjna.

Na poziomie wdrażania

Deklaracja zastosowania odpowiednich mechanizmów implementacyjnych zapewniających odpowiedni poziom komplementarności.

- Identyfikacja głównych obszarów komplementarności.
- Zapewnienie odpowiednich instrumentów analitycznych – monitoring, ewaluacja.
- Zaprojektowanie odpowiednich zarządzania i wdrażania.
- Zapewnienie odpowiedniego wspierania projektów komplementarnych (identyfikacja, nabór, ocena, wybór i realizacja).

- Zapewnienie możliwości realizacji zintegrowanych pakietów projektów w ramach następujących mechanizmów:
 - Zintegrowane Inwestycje Terytorialne.
 - Wsparcie wybranych Obszarów Strategicznej Interwencji.
 - Wsparcie Lokalnych Grup Działania.
 - Wykorzystanie mechanizmu identyfikacji inteligentnych specjalizacji.
 - Wykorzystanie strategii lub programów rewitalizacyjnych
 - Możliwości zastosowania finansowania krzyżowego.
 - Zapewnienie odpowiednich struktur i mechanizmów zarządzania koordynacją.
 - Wykorzystanie mechanizmu Kontraktu Terytorialnego.
 - Projekty pozakonkursowe.

Cel tematyczny lub priorytet inwestycyjny danego PO	Komplementarny program, inicjatywa, polityka, instrument krajowy, EBI	CT (dotyczy tylko programów wspieranych z EFSI)	Możliwe obszary komplementarności i synergii	Praktyczne przykłady komplementarności	Mechanizmy koordynacyjne		Rozwiązania dot. koordynacji z PO EWT
					poziom programowania	poziom wdrażania	
Oś priorytetowa 1: Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka							
1.1. Wzmacnianie infrastruktury badań i innowacji (...)	EFSI: • EFS	CT 1: Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji	<ul style="list-style-type: none"> Jakość zasobów pracy Badania i rozwój dla sektorów żywnościowego i rybackiego 	<ul style="list-style-type: none"> Regionalna Strategia Innowacji Finansowanie krzyżowe Inteligentne specjalizacje 	<ul style="list-style-type: none"> Identyfikacja wspólnych obszarów i instrumentów interwencji Identyfikacja synergii i komplementarnych operacji Przestrzeganie linii demarkacyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> Struktury koordynacji w IZ i KM Powiązane operacje i projekty Monitoring i ewaluacja 	-
	Inne instrumenty UE: • Horyzont 2020,		<ul style="list-style-type: none"> Inwestycje w bazę naukową 	<ul style="list-style-type: none"> Regionalna Strategia Innowacji Inteligentne specjalizacje Budowa zespołów badawczych 	<ul style="list-style-type: none"> Identyfikacja wspólnych obszarów i instrumentów interwencji Identyfikacja synergii i komplementarnych operacji 	<ul style="list-style-type: none"> Struktury koordynacji w IZ i KM Powiązane operacje i projekty Monitoring i ewaluacja 	-
	Instrumenty krajowe: • PO IR • PO WER		<ul style="list-style-type: none"> Inwestycje w bazę B+R 	Jw.	Jw.	Jw.	-
	EBI		-	-	-	-	-
1.2. Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje (...)	EFSI: • EFS • EFROW • EFMR	CT 1: Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji	<ul style="list-style-type: none"> Powiązania przedsiębiorstw z B+R, wdrażanie technologii Wdrażanie technologii w sektorach żywnościowym i rybackim Edukacja na rzecz innowacji 	<ul style="list-style-type: none"> Regionalna Strategia Innowacji Finansowanie Krzyżowe Inteligentne specjalizacje 	<ul style="list-style-type: none"> Identyfikacja wspólnych obszarów i instrumentów interwencji Identyfikacja synergii i komplementarnych operacji 	<ul style="list-style-type: none"> Struktury koordynacji w IZ i KM Powiązane operacje i projekty Monitoring i ewaluacja 	-
	Inne instrumenty UE: • Horyzont 2020, • Cosme,		<ul style="list-style-type: none"> Wsparcie inteligentnych specjalizacji Wsparcie konkurencyjności przedsiębiorstw 	<ul style="list-style-type: none"> Regionalna Strategia Innowacji Inteligentne specjalizacje 	Jw.	Jw.	-
	Instrumenty krajowe: • PO IR • PO WER		<ul style="list-style-type: none"> wzrost potencjału komercyjnego prac B+R 	Jw.	Jw.	Jw.	-
	EBI		-	-	-	-	-

3.1. Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz wspieranie tworzenia nowych firm	EFSI: • EFS • EFROW • EFMR	CT 3: Wamacnianie konkurencyjności MŚP, sektora rolnego W odniesieniu do EFROW oraz sektora rybołówstwa i akwakultury (w odniesieniu do EFMR)	• Promocja przedsiębiorczości w sektorze spożywczym i rybackim • Działania dla rynku pracy • Edukacja dla przedsiębiorczości	• Inteligentne specjalizacje • Finansowanie krzyżowe	• Identyfikacja wspólnych obszarów i instrumentów interwencji • Identyfikacja synergii i komplementarnych operacji	• Struktury koordynacji w IZ i KM • Powiązane operacje i projekty • Monitoring i ewaluacja	-
	Inne instrumenty UE: • Horyzont 2020, • Cosme,		• Wsparcie przedsiębiorczości	-	Jw.	Jw.	-
	Instrumenty krajowe: • PO IR • PO WER		• Innowacje • Osoby młode na rynku pracy	• Inteligentne specjalizacje	Jw.	Jw.	-
	EBI		• Wsparcie przedsiębiorczości	• Uzupełniające się, komplementarne instrumenty finansowe	Jw.	Jw.	-
3.2. Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu internacjonalizacji	EFSI: • EFS • EFROW • EFMR	CT 3: Wamacnianie konkurencyjności MŚP, sektora rolnego W odniesieniu do EFROW oraz sektora rybołówstwa i akwakultury (w odniesieniu do EFMR)	• Innowacyjność	• Regionalna Strategia Innowacji • Inteligentne specjalizacje	Jw.	Jw.	-
	Inne instrumenty UE: • Horyzont 2020, • Cosme,		• Wsparcie przedsiębiorczości	-	Jw.	Jw.	-
	Instrumenty krajowe: • PO IR • PO WER		• Innowacyjność	• Inteligentne specjalizacje	Jw.	Jw.	-
	EBI		-	-	-	-	-
3.3. Wspieranie tworzenia i rozszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług	EFSI: • EFS • EFROW • EFMR	CT 3: Wamacnianie konkurencyjności MŚP, sektora rolnego W odniesieniu do EFROW oraz sektora rybołówstwa i akwakultury (w odniesieniu do EFMR)	• Konkurencyjność • Innowacyjność • Otoczenie biznesu	• Regionalna Strategia Innowacji	• Identyfikacja wspólnych obszarów i instrumentów interwencji • Identyfikacja synergii i komplementarnych operacji	• Struktury koordynacji w IZ i KM • Powiązane operacje i projekty • Monitoring i ewaluacja	-
	Inne instrumenty UE: • Horyzont 2020, • Cosme,		• Wiodące branże • Konkurencyjność i innowacje	• Inteligentne specjalizacje	Jw.	Jw.	-
	Instrumenty krajowe: • PO IR • PO WER		• Konkurencyjność • Innowacyjność	• Regionalna strategia Innowacji	Jw.	Jw.	-
	EBI		• Wsparcie przedsiębiorczości	• Uzupełniające się, komplementarne instrumenty finansowe	Jw.	Jw.	-

3.4. Wsparcie zdolności MŚP w zaangażowanie się w proces wzrostu ekonomicznego i innowacji	EFSI: • EFS • EFROW • EFMR	CT 3: Wamacnianie konkurencyjności MŚP, sektora rolnego W odniesieniu do EFRROW oraz sektora rybołówstwa i akwakultury (w odniesieniu do EFMR)	• Konkurencyjność przedsiębiorstw • Otoczenie biznesu	• Regionalna strategia Innowacji • Inteligentne specjalizacje	Jw.	Jw.	-
	Inne instrumenty UE: • Horyzont 2020, • Cosme,		• Konkurencyjność i innowacje	• Inteligentne specjalizacje	Jw.	Jw.	-
	Instrumenty krajowe: • PO IR • PO WER		• Otoczenie przedsiębiorstw • Innowacyjność	• Inteligentne specjalizacje	Jw.	Jw.	-
	EBI		-	-	-	-	-
Oś priorytetowa 2: Społeczeństwo informacyjne							
2.2. Rozwój produktów i usług opartych na TIK, handlu elektronicznego oraz zwiększanie zapotrzebowania na TIK	EFSI: • EFROW • EFMR	CT 2: Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości TIK	• Wsparcie przedsiębiorstw sektorów żywnościowego i rybackiego	-	• Identyfikacja wspólnych obszarów i instrumentów interwencji • Identyfikacja synergii i komplementarnych operacji	• Struktury koordynacji w IZ i KM • Powiązane operacje i projekty • Monitoring i ewaluacja	-
	Inne instrumenty UE: • Horyzont 2020, • Cosme		• Innowacyjność • Wiodące gałęzie przemysłu • Technologie cyfrowe	• Inteligentne specjalizacje	Jw.	Jw.	-
	Instrumenty krajowe: • PO IR		• Innowacje w przedsiębiorstwach • Gospodarka cyfrowa	• Inteligentne specjalizacje	Jw.	Jw.	-
	EBI		-	-	-	-	-
2.3. Wzmacnianie zastosowania technologii komunikacyjno-informacyjnych dla e-administracji, e-learningu, e-integracji, e-kultury i e-zdrowia	EFSI: • EFS • EFROW • EFMR	CT 2: Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości TIK	• E-administracja • Cyfrowa aktywizacja społeczeństwa • Usługi publiczne • Rozwój lokalny	-	• Identyfikacja wspólnych obszarów i instrumentów interwencji • Identyfikacja synergii i komplementarnych operacji	• Struktury koordynacji w IZ i KM • Powiązane operacje i projekty • Monitoring i ewaluacja	-
	Inne instrumenty UE:		-	-	-	-	-
	Instrumenty krajowe: • PO WER • PO PC		• E-administracja • Cyfrowa aktywizacja społeczeństwa	• Integracja platform cyfrowych, baz danych	• Identyfikacja wspólnych obszarów i instrumentów interwencji • Identyfikacja synergii i komplementarnych operacji	• Struktury koordynacji w IZ i KM • Powiązane operacje i projekty • Monitoring i ewaluacja	-
	EBI		-	-	-	-	-
Oś priorytetowa 3: Energia							

4.1. Promowanie produkcji i dystrybucji OZE	EFSI: • EFROW • EFMR	CT 4: Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach	• Wzrost produkcji OZE	-	• Identyfikacja wspólnych obszarów i instrumentów interwencji • Identyfikacja synergii i komplementarnych operacji	• Struktury koordynacji w IZ i KM • Powiązane operacje i projekty • Monitoring i ewaluacja	-
	Inne instrumenty UE: • Cosme,		• Wykorzystanie energii odnawialnej i efektywność energetyczna	-	Jw.	Jw.	-
	Instrumenty krajowe: • PO IiŚ		• Poprawa bezpieczeństwa energetycznego	-	Jw.	Jw.	-
	EBI		• Wzrost produkcji OZE • Zmniejszenie emisyjności gospodarki	• Uzupełniające się, komplementarne instrumenty finansowe	Jw.	Jw.	-
4.2. Promowanie efektywności energetycznej i wykorzystania OZE przez MŚP/przez przedsiębiorstwa	EFSI: • EFROW	CT 4: Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach	• Rozwój obszarów wiejskich	• Wsparcie RLKS	Jw.	Jw.	-
	Inne instrumenty UE: • Cosme		• wykorzystanie energii odnawialnej i efektywność energetyczna	-	Jw.	Jw.	-
	Instrumenty krajowe: • PO IiŚ		• Wzrost produkcji OZE • Zmniejszenie emisyjności gospodarki	-	Jw.	Jw.	-
	EBI		• Wzrost produkcji OZE • Zmniejszenie emisyjności gospodarki	• Uzupełniające się, komplementarne instrumenty finansowe	Jw.	Jw.	-
4.3. Wspieranie efektywności energetycznej i wykorzystania OZE w budynkach publicznych i sektorze mieszkaniowym	EFSI: • EFROW • EFMR	CT 4: Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach	• Rewitalizacja • Rozwój lokalny	• ZIT • Wsparcie RLKS	Jw.	Jw.	-
	Inne instrumenty UE:		-	-	-	-	
	Instrumenty krajowe: • PO IiŚ		• wykorzystanie energii odnawialnej i efektywność energetyczna	-	• Identyfikacja wspólnych obszarów i instrumentów interwencji • Identyfikacja synergii i komplementarnych operacji	• Struktury koordynacji w IZ i KM • Powiązane operacje i projekty • Monitoring i ewaluacja	-
	EBI		• Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych	• Uzupełniające się, komplementarne instrumenty finansowe	Jw.	Jw.	-
4.5. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich typów obszarów	EFSI: • EFS • EFROW • EFMR	CT 4: Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we	• Rewitalizacja • Rozwój lokalny	• ZIT • Wsparcie RLKS	Jw.	Jw.	-

rów, w szczególności na obszarach miejskich, w tym wspieranie zrównoważonego transportu miejskiego oraz podejmowania odpowiednich działań adaptacyjnych i mitygujących	Inne instrumenty UE:	wszystkich sektorach	-	-	-	-	-
	Instrumenty krajowe: • PO IiŚ		• Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych	• ZIT	• Identyfikacja wspólnych obszarów i instrumentów interwencji • Identyfikacja synergii i komplementarnych operacji	• Struktury koordynacji w IZ i KM • Powiązane operacje i projekty • Monitoring i ewaluacja	-
	EBI		• Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych	• Uzupełniające się, komplementarne instrumenty finansowe	Jw.	Jw.	-
4.7. Promowanie wysoko wydajnej kogeneracji energii cieplnej i elektrycznej w oparciu o popyt na użytkową energię cieplną	EFSI:	CT 4: Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach	-	-	Jw.	Jw.	-
	Inne instrumenty UE:		-	-	-	-	-
	Instrumenty krajowe: • PO IiŚ		• Poprawa bezpieczeństwa energetycznego • Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu	-	• Identyfikacja wspólnych obszarów i instrumentów interwencji • Identyfikacja synergii i komplementarnych operacji	• Struktury koordynacji w IZ i KM • Powiązane operacje i projekty • Monitoring i ewaluacja	-
	EBI		-	-	-	-	-
Oś priorytetowa 4: Środowisko							
5.2. Promowanie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka, zapewniających odporność na klęski żywiołowe oraz stworzenie systemów zarządzania klęskami żywiołowymi	EFSI: • EFROW • EFMR	CT 5: Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem	• Gospodarka wodna	-	• Identyfikacja wspólnych obszarów i instrumentów interwencji • Identyfikacja synergii i komplementarnych operacji	• Struktury koordynacji w IZ i KM • Powiązane operacje i projekty • Monitoring i ewaluacja	-
	Inne instrumenty UE: • Life +		• Przeciwdziałanie zmianom klimatu • Ochrona środowiska	-	Jw.	Jw.	-
	Instrumenty krajowe: • PO IiŚ		• Przeciwdziałanie zmianom klimatu • Ochrona środowiska • Gospodarka wodna	-	Jw.	Jw.	-
	EBI		-	-	-	-	-
6.1. Zaspokojenie znaczących potrzeb w zakresie inwestycji w sektorze gospodarki odpadami, tak aby wypełnić obowiązania wynikające z prawa	EFSI: • EFS	CT 6: Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami	• Gospodarka odpadami	• Plan gospodarki odpadami dla województwa	• Identyfikacja wspólnych obszarów i instrumentów interwencji • Identyfikacja synergii i komplementarnych operacji	• Struktury koordynacji w IZ i KM • Powiązane operacje i projekty • Monitoring i ewaluacja	-
	Inne instrumenty UE: • Life +		• Ochrona środowiska	• Plan gospodarki odpadami dla województwa	Jw.	Jw.	-

unijnego	Instrumenty krajowe: • PO IR • PO IiŚ		• Gospodarka odpadami	• Plan gospodarki odpadami dla województwa	Jw.	Jw.	-
	EBI		-	-	-	-	-
6.2. Zaspokojenie znaczących potrzeb w zakresie inwestycji w sektorze gospodarki wodnej, tak aby wypełnić zobowiązania wynikające z prawa unijnego	EFSI: • EFS	CT 6: Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami	• Gospodarka wodno-ściekowa	• Krajowy Program Oczyszczania Ścieków komunalnych	• Identyfikacja wspólnych obszarów i instrumentów interwencji • Identyfikacja synergii i komplementarnych operacji	• Struktury koordynacji w IZ i KM • Powiązane operacje i projekty • Monitoring i ewaluacja	-
	Inne instrumenty UE:		-	-	-	-	-
	Instrumenty krajowe: • PO IiŚ		• Gospodarka wodno-ściekowa	• Krajowy Program Oczyszczania Ścieków komunalnych	• Identyfikacja wspólnych obszarów i instrumentów interwencji • Identyfikacja synergii i komplementarnych operacji	• Struktury koordynacji w IZ i KM • Powiązane operacje i projekty • Monitoring i ewaluacja	-
	EBI		-	-	-	-	-
6.3. Ochrona promocja i rozwój dziedzictwa kulturowego i naturalnego	EFSI: • EFROW • EFMR	CT 6: Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami	• Ochrona środowiska	-	• Identyfikacja wspólnych obszarów i instrumentów interwencji • Identyfikacja synergii i komplementarnych operacji	• Struktury koordynacji w IZ i KM • Powiązane operacje i projekty • Monitoring i ewaluacja	-
	Inne instrumenty UE: • Life +		• Ochrona środowiska	-	Jw.	Jw.	-
	Instrumenty krajowe:		-	-	-	-	-
	EBI		-	-	-	-	-
6.4. Ochrona i przywrócenie bioróżnorodności, ochrona i rekultywacja gleby oraz promowanie systemów ochrony ekosystemów, w tym programu NATURA 2000 oraz zielonej infrastruktury	EFSI: • EFROW • EFMR	CT 6: Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami	• Ochrona środowiska	-	• Identyfikacja wspólnych obszarów i instrumentów interwencji • Identyfikacja synergii i komplementarnych operacji	• Struktury koordynacji w IZ i KM • Powiązane operacje i projekty • Monitoring i ewaluacja	-
	Inne instrumenty UE: • Life +		• Ochrona środowiska	-	Jw.	Jw.	-
	Instrumenty krajowe: PO IiŚ		• Obszary chronione	-	Jw.	Jw.	-
	EBI		-	-	-	-	-

6.5. Działania mające na celu poprawę stanu środowiska miejskiego, w tym rekultywacja terenów poprzemysłowych i redukcja zanieczyszczenia powietrza	EFSI:	CT 6: Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami	-	-	<ul style="list-style-type: none"> Identyfikacja wspólnych obszarów i instrumentów interwencji Identyfikacja synergii i komplementarnych operacji 	<ul style="list-style-type: none"> Struktury koordynacji w IZ i KM Powiązane operacje i projekty Monitoring i ewaluacja 	-
	Inne instrumenty UE:		-	-	-	-	-
	Instrumenty krajowe: • PO IiŚ		<ul style="list-style-type: none"> Emisja do atmosfery Rekultywacja 	<ul style="list-style-type: none"> Identyfikacja wspólnych obszarów i instrumentów interwencji Identyfikacja synergii i komplementarnych operacji 	<ul style="list-style-type: none"> Struktury koordynacji w IZ i KM Powiązane operacje i projekty Monitoring i ewaluacja 	-	
	EBI		-	-	-	-	-
Oś priorytetowa 5: Transport							
7.2. Zwiększenie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T	EFSI: • EFS	CT 7: Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej	• Połączenia z siecią TEN-T	<ul style="list-style-type: none"> Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa 	<ul style="list-style-type: none"> Identyfikacja wspólnych obszarów i instrumentów interwencji Identyfikacja synergii i komplementarnych operacji 	<ul style="list-style-type: none"> Struktury koordynacji w IZ i KM Powiązane operacje i projekty Monitoring i ewaluacja 	-
	Inne instrumenty UE: • CEF,		• Połączenia z siecią TEN-T		Jw.	Jw.	-
	Instrumenty krajowe: • PO IiŚ		• Połączenia z siecią TEN-T		Jw.	Jw.	-
	EBI		-	-	-	-	-
7.4. Rozwój i rehabilitacja kompleksowego, nowoczesnego i interoptycznego systemu transportu kolejowego	EFSI: • EFS	CT 7: Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej	• Połączenia z siecią TEN-T	<ul style="list-style-type: none"> Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa 	<ul style="list-style-type: none"> Identyfikacja wspólnych obszarów i instrumentów interwencji Identyfikacja synergii i komplementarnych operacji 	<ul style="list-style-type: none"> Struktury koordynacji w IZ i KM Powiązane operacje i projekty Monitoring i ewaluacja 	-
	Inne instrumenty UE: • CEF,		• Połączenia z siecią TEN-T		Jw.	Jw.	-
	Instrumenty krajowe: • PO IR • PO IiŚ • PO WER • PO PC		• Połączenia z siecią TEN-T	•	Jw.	Jw.	-
	EBI		-	-	-	-	-
Oś priorytetowa 6: Rynek pracy							

8.5. Zapewnianie dostępu do zatrudnienia osobom poszukującym pracy i nieaktywnym zawodowo, w tym podejmowanie lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników	EFSI:	CT 8: Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników	-	-	-	-	-
	Inne instrumenty UE: • Erasmus dla wszystkich,		<ul style="list-style-type: none"> Mobilność osób w związku z uczeniem się, Zdobywanie doświadczenia zawodowego poprzez staże/wolontariat w przedsiębiorstwach za granicą 	-	<ul style="list-style-type: none"> Identyfikacja wspólnych obszarów i instrumentów interwencji Identyfikacja synergii i komplementarnych operacji 	<ul style="list-style-type: none"> Struktury koordynacji w IZ i KM Powiązane operacje i projekty Monitoring i ewaluacja 	-
	Instrumenty krajowe:		-	-	-	-	-
	EBI		-	-	-	-	-
8.7. Samozatrudnienie, przedsiębiorczość oraz tworzenie nowych miejsc pracy	EFSI:	CT 8: Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników	-	-	-	-	-
	Inne instrumenty UE: • Cosme • Erasmus dla wszystkich		<ul style="list-style-type: none"> Kreowanie środowiska sprzyjającego tworzeniu nowych przedsiębiorstw, promowanie przedsiębiorczości Wspieranie innowacyjności i przedsiębiorczości, zwiększanie szans na zatrudnienie 	<ul style="list-style-type: none"> Wsparcie prowadzenia lub tworzenia działalności gospodarczej 	<ul style="list-style-type: none"> Identyfikacja wspólnych obszarów i instrumentów interwencji Identyfikacja synergii i komplementarnych operacji 	<ul style="list-style-type: none"> Struktury koordynacji w IZ i KM Powiązane operacje i projekty Monitoring i ewaluacja 	-
	Instrumenty krajowe:		-	-	-	-	-
	EBI		-	-	-	-	-
8.8. Równouprawnienie płci oraz godzenie życia zawodowego i prywatnego	EFSI:	CT 8: Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników	-	-	-	-	-
	Inne instrumenty UE:		-	-	-	-	-
	Instrumenty krajowe: • PO WER		<ul style="list-style-type: none"> Zwiększanie świadomości na temat równości szans kobiet i mężczyzn Przeciwdziałanie stereotypom związanym z płcią społeczno-kulturową - tworzenie warunków dla wyrównywania szans płci na rynku pracy 	<ul style="list-style-type: none"> Wsparcie w zakresie łączenia życia zawodowego i prywatnego 	<ul style="list-style-type: none"> Identyfikacja wspólnych obszarów i instrumentów interwencji Identyfikacja synergii i komplementarnych operacji 	<ul style="list-style-type: none"> Struktury koordynacji w IZ i KM Powiązane operacje i projekty Monitoring i ewaluacja 	-
	EBI		-	-	-	-	-
8.9. Adaptacja pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian	EFSI: • EFROW	CT 8: Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników	<ul style="list-style-type: none"> Rozwój działalności pozarolniczej przyczyniającej się do wzrostu zatrudnienia na obszarach wiejskich 	<ul style="list-style-type: none"> Wsparcie (szkoleniowo-doradcze) dla osób odchodzących z rolnictwa 	<ul style="list-style-type: none"> Identyfikacja wspólnych obszarów i instrumentów interwencji Identyfikacja synergii i komplementarnych operacji 	<ul style="list-style-type: none"> Struktury koordynacji w IZ i KM Powiązane operacje i projekty Monitoring i ewaluacja 	-
	Inne instrumenty UE: • Horyzont 2020,		<ul style="list-style-type: none"> Wsparcie MSP, badań i technologii 	-	Jw.	Jw.	-

	Instrumenty krajowe: • PO WER		<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa efektywności systemu wczesnego ostrzegania i szybkiego reagowania przedsiębiorstw na zmiany gospodarcze 	<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie doradczo-szkoleniowe pozwalające na dostosowanie do zmian 	Jw.	Jw.	-
	EBI		-	-	-	-	-
8.10. Aktywne i zdrowe starzenie się	EFSI:	CT 8: Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników	-	-	-	-	-
	Inne instrumenty UE:		-	-	-	-	-
	Instrumenty krajowe: • PO WER		<ul style="list-style-type: none"> • Edukacja zdrowotna i promocja zdrowego stylu życia • Profilaktyka w zakresie chorób negatywnie wpływających na zasoby rynku pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • Programy zdrowotne dla osób zagrożonych przerwaniem aktywności zawodowej 	<ul style="list-style-type: none"> • Identyfikacja wspólnych obszarów i instrumentów interwencji • Identyfikacja synergii i komplementarnych operacji 	<ul style="list-style-type: none"> • Struktury koordynacji w IZ i KM • Powiązane operacje i projekty • Monitoring i ewaluacja 	-
	EBI		-	-	-	-	-
Oś priorytetowa 7: Włączenie społeczne							
9.4. Aktywna integracja, w szczególności w celu poprawy zatrudnialności	EFSI:	CT 9: Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	-	-	-	-	-
	Inne instrumenty UE: • Fundusz Migracji i Azylu		<ul style="list-style-type: none"> • Promowanie skutecznej integracji • obywateli państw trzecich 	<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie integracji i aktywizacji społeczno-zawodowej mniejszości etnicznych 	<ul style="list-style-type: none"> • Identyfikacja wspólnych obszarów i instrumentów interwencji • Identyfikacja synergii i komplementarnych operacji 	<ul style="list-style-type: none"> • Struktury koordynacji w IZ i KM • Powiązane operacje i projekty • Monitoring i ewaluacja 	-
	Instrumenty krajowe: • PO WER		<ul style="list-style-type: none"> • Integracja, indywidualizacja i standaryzacja usług na rzecz osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz rozwój aktywnej integracji społeczno-zawodowej osób, rodzin i lokalnych społeczności 	<ul style="list-style-type: none"> • Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym 	Jw.	Jw.	-
	EBI		-	-	-	-	-
9.7. Ułatwianie dostępu do niedrogich, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świad-	EFSI: • EFRR	CT 9 Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	<ul style="list-style-type: none"> • Infrastruktura dla kapitału ludzkiego 	<ul style="list-style-type: none"> • Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną (stanowiące uzupełnienie działań w ramach osi priorytetowej) 	<ul style="list-style-type: none"> • Identyfikacja wspólnych obszarów i instrumentów interwencji • Identyfikacja synergii i komplementarnych operacji 	<ul style="list-style-type: none"> • Struktury koordynacji w IZ i KM • Powiązane operacje i projekty • Monitoring i ewaluacja 	-
	Inne instrumenty UE:		-	-	-	-	-

czonych w interesie ogólnym	Instrumenty krajowe: • PO WER		<ul style="list-style-type: none"> Poprawa jakości i dostępności usług zdrowotnych i społecznych 	<ul style="list-style-type: none"> Wsparcie rozwoju usług społecznych 	<ul style="list-style-type: none"> Identyfikacja wspólnych obszarów i instrumentów interwencji Identyfikacja synergii i komplementarnych operacji 	<ul style="list-style-type: none"> Struktury koordynacji w IZ i KM Powiązane operacje i projekty Monitoring i ewaluacja 	-
	EBI		-	-	-	-	-
9.8. Wspieranie gospodarki społecznej i przedsiębiorstw społecznych	EFSI: • EFRR	CT 9: Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	<ul style="list-style-type: none"> Infrastruktura dla kapitału ludzkiego 	<ul style="list-style-type: none"> Wsparcie dotacyjne dla PES 	<ul style="list-style-type: none"> Identyfikacja wspólnych obszarów i instrumentów interwencji Identyfikacja synergii i komplementarnych operacji 	<ul style="list-style-type: none"> Struktury koordynacji w IZ i KM Powiązane operacje i projekty Monitoring i ewaluacja 	-
	Inne instrumenty UE: • Cosme		<ul style="list-style-type: none"> Wspieranie tworzenia i rozwoju MSP 	<ul style="list-style-type: none"> Wsparcie PES i przedsiębiorczości społecznej 	Jw.	Jw.	-
	Instrumenty krajowe: • PO WER		<ul style="list-style-type: none"> Wzmocnienie koordynacji na rzecz rozwoju ekonomii społecznej, Ułatwianie zakładania małych przedsiębiorstw i tworzenie miejsc pracy 	<ul style="list-style-type: none"> Wsparcie PES i przedsiębiorczości społecznej Koordynacja rozwoju sektora ekonomii społecznej 	Jw.	Jw.	-
	EBI		-	-	-	-	-
Oś priorytetowa 8: Edukacja							
10.1. Ograniczenie przedwczesnego kończenia nauki szkolnej oraz zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości edukacji elementarnej, kształcenia podstawowego i ponadpodstawowego	EFSI: • EFRR	CT 10: Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie	<ul style="list-style-type: none"> Infrastruktura dla kapitału ludzkiego 	<ul style="list-style-type: none"> - inwestycje w infrastrukturę edukacyjną (stanowiące uzupełnienie działań w ramach osi priorytetowej) 	<ul style="list-style-type: none"> Identyfikacja wspólnych obszarów i instrumentów interwencji Identyfikacja synergii i komplementarnych operacji 	<ul style="list-style-type: none"> Struktury koordynacji w IZ i KM Powiązane operacje i projekty Monitoring i ewaluacja 	-
	Inne instrumenty UE: • Horyzont 2020, • Erasmus dla wszystkich,		<ul style="list-style-type: none"> Wspieranie najbardziej uzdolnionych i twórczych osób oraz ich zespołów Zwiększenie możliwości kształcenia i rozwoju kariery dla młodych talentów Wspieranie europejskiej współpracy w dziedzinie edukacji młodzieży, Poprawa nauczania i uczenia się języków obcych, Podniesienie jakości kształcenia i szkolenia na wszystkich poziomach 		Jw.	Jw.	-

	Instrumenty krajowe: • PO WER		<ul style="list-style-type: none"> Wspieranie europejskiej współpracy w dziedzinie edukacji młodzieży, Poprawa nauczania i uczenia się języków obcych, Podniesienie jakości kształcenia i szkolenia na wszystkich poziomach 		Jw.	Jw.	-
	EBI		-	-	-	-	-
10.3. Poprawa dostępności i wspieranie uczenia się przez całe życie, (...) podniesienie umiejętności i kwalifikacji siły roboczej	EFSI:		-	-	-	-	-
	Inne instrumenty UE: • Erasmus dla wszystkich	CT 10: Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie	<ul style="list-style-type: none"> Wzmocnienie umiejętności oraz szans na zatrudnienie Modernizacja systemów kształcenia i szkolenia w tym pozaformalnego 	<ul style="list-style-type: none"> podnoszenie umiejętności i kompetencji osób dorosłych (poprzez uczenie się w systemie formalnym, nieformalnym i pozaformalnym) 	<ul style="list-style-type: none"> Identyfikacja wspólnych obszarów i instrumentów interwencji Identyfikacja synergii i komplementarnych operacji 	<ul style="list-style-type: none"> Struktury koordynacji w IZ i KM Powiązane operacje i projekty Monitoring i ewaluacja 	-
	Instrumenty krajowe: • PO W		<ul style="list-style-type: none"> Rozwój uczenia się przez całe życie Wspieranie modernizacji systemów kształcenia i szkolenia, w tym pozaformalnego 		Jw.	Jw.	-
	EBI		-	-	-	-	-
10.3. bis Zwiększenie dopasowania systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy	EFSI:			-	-	-	-
	Inne instrumenty UE: • Erasmus dla wszystkich	CT 10: Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie	<ul style="list-style-type: none"> Edukacja 	<ul style="list-style-type: none"> Współpraca instytucji edukacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> Identyfikacja wspólnych obszarów i instrumentów interwencji Identyfikacja synergii i komplementarnych operacji 	<ul style="list-style-type: none"> Struktury koordynacji w IZ i KM Powiązane operacje i projekty Monitoring i ewaluacja 	-
	Instrumenty krajowe: • PO WER		<ul style="list-style-type: none"> System edukacyjny 	-	Jw.	Jw.	-
	EBI		-	-	-	-	-
Oś priorytetowa 9: Infrastruktura dla kapitału ludzkiego							
9.1. . Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną (...)	EFSI: • EFS	CT 9: Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	<ul style="list-style-type: none"> Aktywne i zdrowe starzenie się 		<ul style="list-style-type: none"> Identyfikacja wspólnych obszarów i instrumentów interwencji Identyfikacja synergii i komplementarnych operacji 	<ul style="list-style-type: none"> Struktury koordynacji w IZ i KM Powiązane operacje i projekty Monitoring i ewaluacja 	-
	Inne instrumenty UE: •		-	-	-	-	-

	Instrumenty krajowe: • PO IiŚ		• Infrastruktura ochrony zdrowia		• Identyfikacja wspólnych obszarów i instrumentów interwencji • Identyfikacja synergii i komplementarnych operacji	• Struktury koordynacji w IZ i KM • Powiązane operacje i projekty • Monitoring i ewaluacja	-
	EBI		-	-	-	-	-
9.2. Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich	EFSI: • EFS	CT 9: Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	• Włączenie społeczne	• Plany Rewitalizacji	• Identyfikacja wspólnych obszarów i instrumentów interwencji • Identyfikacja synergii i komplementarnych operacji	• Struktury koordynacji w IZ i KM • Powiązane operacje i projekty • Monitoring i ewaluacja	-
	Inne instrumenty UE:		-	-	-	-	-
	Instrumenty krajowe:		-	-	-	-	-
	EBI		• Rewitalizacja	Uzupełniające się, komplementarne instrumenty finansowe	• Identyfikacja wspólnych obszarów i instrumentów interwencji • Identyfikacja synergii i komplementarnych operacji	• Struktury koordynacji w IZ i KM • Powiązane operacje i projekty • Monitoring i ewaluacja	-
9.3. Wspieranie przedsiębiorstw społecznych	EFSI: • EFS	CT 9: Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	• Wspieranie gospodarki społecznej	-	Jw.	Jw.	-
	Inne instrumenty UE: • Fundusz Migracji i Azyłu		• Wspieranie gospodarki społecznej	-	Jw.	Jw.	-
	Instrumenty krajowe:		-	-	-	-	-
	EBI		-	-	-	-	-
10.4. Inwestycje w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej	EFSI: • EFS	CT 10: Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie	• Edukacja, kompetencje		• Identyfikacja wspólnych obszarów i instrumentów interwencji • Identyfikacja synergii i komplementarnych operacji	• Struktury koordynacji w IZ i KM • Powiązane operacje i projekty • Monitoring i ewaluacja	-
	Inne instrumenty UE:		-	-	-	-	-
	Instrumenty krajowe: • PO WER		• Edukacja, kompetencje		• Identyfikacja wspólnych obszarów i instrumentów interwencji • Identyfikacja synergii i komplementarnych operacji	• Struktury koordynacji w IZ i KM • Powiązane operacje i projekty • Monitoring i ewaluacja	-
	EBI		-	-	-	-	-

SEKCJA 9. Warunkowość ex ante

SEKCJA 9.1. Identyfikacja warunków ex ante dla programu oraz ocena ich spełnienia

Zapisy rozporządzenia ogólnego dla funduszy objętych Wspólnymi Ramami Strategicznymi 2014-2020 uzależniają ich uruchomienie od spełnienia wymogów warunkowości ex-ante, czyli kryteriów mających na celu zapewnienie określonych warunków wyjściowych umożliwiających efektywną realizację programów współfinansowanych ze środków europejskich.

Warunki ex-ante podzielono na:

- ogólne (dotyczące kwestii horyzontalnych: zapobieganie dyskryminacji, równouprawnienie płci, niepełnosprawność, zamówienia publiczne, pomoc państwa, prawodawstwo w dziedzinie ochrony środowiska w zakresie ocen oddziaływania na środowisko – EIA oraz strategicznych ocen oddziaływania na środowisko – SEA, systemy statystyczne i wskaźniki rezultatu), odnoszące się do całokształtu interwencji w ramach funduszy WRS,
- tematyczne (przypisane do poszczególnych celów tematycznych i priorytetów inwestycyjnych),
- specyficzne dla Europejskiego Funduszu Rolnego Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (EFMR).

W prace na rzecz spełnienia warunkowości ex-ante zaangażowane są instytucje szczebla centralnego, ale również – w ograniczonym stopniu – samorzady wojewódzkie.

Zidentyfikowano 2 obszary, w których niezbędne są działania dla spełnienia warunków ex-ante:

- W ramach celu tematycznego 1. Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji
- warunek 1.1. Badania naukowe i innowacje: Istnienie krajowych lub regionalnych strategii na rzecz inteligentnej specjalizacji, zgodnie z krajowym programem reform, w celu zwiększenia wydatków na badania i innowacje ze środków prywatnych, co jest cechą dobrze funkcjonujących krajowych lub regionalnych systemów badań i innowacji.
- W ramach celu tematycznego 6. Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami
- warunek 6.2. Gospodarka odpadami: Promowanie zrównoważonych gospodarczo i środowiskowo inwestycji w sektorze gospodarki odpadami, w szczególności poprzez opracowanie planów gospodarki odpadami zgodnych z dyrektywą 2008/98/WE oraz z hierarchią odpadów.

W pozostałym zakresie wypełnienie warunków ex-ante spoczywać będzie na poziomie krajowym. Koordynatorem prac w zakresie wypełnienia warunków wstępnych jest Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, natomiast w zakresie warunków specyficznych dla EFRROW i EFMR wiodącą rolę pełni Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Zgodnie z art. 19 rozporządzenia ogólnego, w programie operacyjnym musi znaleźć się odniesienie do wszystkich warunków ex-ante, które go dotyczą, niezależnie od tego, która instytucja i na jakim szczeblu odpowiada za działania prowadzące do spełnienia tych warunków. Ze względu na szeroki zakres tematyczny WRPO 2014+, łączącego interwencję Euro-

pejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego, dotyczą wszystkie ogólne i znaczna część tematycznych warunków ex ante, z zastrzeżeniem, że odpowiedzialność za spełnienie większości warunków ponosi poziom centralny. W sumie zidentyfikowano 21 tematycznych warunków ex ante, odnoszących się do WRPO 2014+. 8 z tych warunków (1.2., 4.3., 5.1., 8.1., 8.5., 10.1., 10.3., 10.4.) jest, według zapisów w Załączniku „Stan spełnienia przez Polskę warunkowości ex ante dla funduszy europejskich 2014-2020” do Umowy Partnerstwa przyjętej przez Radę Ministrów 8 stycznia 2014 r., spełnionych. Pozostało 13 warunków spełnionych częściowo, bądź niespełnionych (1.1., 2.1., 3.1., 4.1., 4.2., 6.1., 6.2., 7.1., 7.2., 8.2., 8.4., 9.1., 9.3.)

Pośród warunków ex ante wskazanych w załączniku XI do Rozporządzenia PE i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2014 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006, do WRPO 2014+ nie ma odniesienia 8 warunków ex ante (2.2., 7.3., 7.4., 8.3., 8.6., 9.2., 10.2. oraz warunek dla CT 11).

Jeśli chodzi o ogólne warunki ex ante, to wszystkie wskazane w wyżej wymienionym załączniku do rozporządzenia ogólnego 7 warunków ma odniesienie do WRPO 2014+. Za ich spełnienie jest odpowiedzialny poziom centralny.

Poniższe zestawienie zawiera informacje o zidentyfikowanych warunkach, które mają odniesienie do WRPO 2014+, za których spełnienie odpowiedzialny jest poziom centralny, jak i – w 2 przypadkach – Samorząd Województwa Wielkopolskiego.

Tabela 24. Wykaz warunków ex ante obowiązujących Program oraz ocena ich spełnienia

Warunek <i>ex ante</i> obowiązujący program	Oś priorytetowa (lub osie priorytetowe), do której warunek ma zastosowanie	Spełnienie warunku <i>ex ante</i> : Tak/Nie/Częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów: Tak/Nie	Odniesienie do dokumentów (strategie, inne odpowiednie dokumenty, z podaniem odpowiednich rozdziałów, artykułów, sekcji, wraz linkami do pełnej wersji dokumentu) ²⁵	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
WARUNKI OGÓLNE						
1. Zapobieganie dyskryminacji Istnienie zdolności administracyjnych które zapewnią wdrożenie i stosowanie prawa i polityki UE w dziedzinie zapobiegania dyskryminacji w zakresie funduszy strukturalnych i inwestycyjnych.	WRPO 2014+	Częściowo	1. Uregulowania zgodne z ramami instytucjonalnymi i prawnymi państw członkowskich w zakresie zaangażowania odpowiedzialnych podmiotów w promowanie równego traktowania wszystkich osób w procesie przygotowania i realizacji programów, w tym doradztwo w zakresie równego traktowania w działaniach związanych z funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi	Częściowo	<ul style="list-style-type: none"> Krajowy Program Działań na rzecz Równego Traktowania przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 10 grudnia 2013 r. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego Strategia Rozwoju Kraju 2020 Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 	
			2. Uregulowania w zakresie szkoleń pracowników organów zaangażowanych w zarządzanie funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi w zakresie prawa i polityki UE w dziedzinie zapobiegania dyskryminacji i w kontrolowanie tych funduszy	Częściowo		
2. Równouprawnienie płci Istnienie zdolności administracyjnych, które zapewnią wdrożenie i stosowanie prawa i polityki UE w dziedzinie równouprawnienia płci w	WRPO 2014+	Częściowo	1. Uregulowania zgodne z ramami instytucjonalnymi i prawnymi państw członkowskich w zakresie równouprawnienia płci poprzez zaangażowanie podmiotów odpowiedzialnych za przygotowanie i realizację programów, w tym doradztwo w zakresie równouprawnienia płci w działaniach związanych z funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi	Częściowo	<ul style="list-style-type: none"> Krajowy Program Działań na rzecz Równego Traktowania przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 10 grudnia 2013 r. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego Strategia Rozwoju Kraju 2020 Długookresowa Strategia Rozwoju 	

²⁵ W zestawieniu uwzględniono podstawowe informacje zamieszczon w Załączniku do Umowy Partnerstwa „Stan spełnienia przez Polskę warunkowości ex ante dla funduszy europejskich 2014-2020”. Szczegółowe informacje w tym zakresie zawiera wymieniony Załącznik

Warunek <i>ex ante</i> obowiązujący program	Oś priorytetowa (lub osie priorytetowe), do której warunek ma zastosowanie	Spełnienie warunku <i>ex ante</i> : Tak/Nie/Częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów: Tak/Nie	Odniesienie do dokumentów (strategie, inne odpowiednie dokumenty, z podaniem odpowiednich rozdziałów, artykułów, sekcji, wraz linkami do pełnej wersji dokumentu) ²⁵	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
zakresie funduszy strukturalnych i inwestycyjnych			2. Uregulowania w zakresie szkoleń pracowników organów zaangażowanych w zarządzanie funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi w zakresie prawa i polityki UE w dziedzinie równouprawnienia płci, i w kontrolowanie tych funduszy	Częściowo	Kraju Szczegółowe informacje w tym zakresie zawiera załącznik do Umowy Partnerstwa „Stan spełnienia przez Polskę warunkowości <i>ex ante</i> dla funduszy europejskich 2014-2020”	
3. Niepełnosprawność Istnienie zdolności administracyjnych, które zapewnią wdrożenie i stosowanie konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych (UNCRPD) w zakresie funduszy strukturalnych i inwestycyjnych zgodnie z decyzją Rady 2010/48/WE1	WRPO 2014+	Częściowo	1. Uregulowania zgodne z ramami instytucjonalnymi i prawnymi państw członkowskich w celu konsultacji i zaangażowania podmiotów odpowiedzialnych ochronę praw osób niepełnosprawnych lub organizacji reprezentujących osoby niepełnosprawne i inne zainteresowane strony w procesie przygotowania i realizacji programów	Częściowo	<ul style="list-style-type: none"> Krajowy Program Działań na rzecz Równego Traktowania przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 10 grudnia 2013 r. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego Strategia Rozwoju Kraju 2020 Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 	Szczegółowe informacje w tym zakresie zawiera załącznik do Umowy Partnerstwa „Stan spełnienia przez Polskę warunkowości <i>ex ante</i> dla funduszy europejskich 2014-2020”
			2. Uregulowania w zakresie szkoleń pracowników organów zaangażowanych w zarządzanie funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi w zakresie prawa i polityki na szczeblu UE i na szczeblu krajowym w dziedzinie niepełnosprawności, w tym, w odpowiednich przypadkach, dostępności i praktycznego stosowania UNCRPD odzwierciedlonej w prawie UE i prawie krajowym, i w kontrolowanie tych funduszy	Częściowo		
			3. Uregulowania mające na celu zapewnienie monitorowania wdrażania art. 9 UNCRPD w odniesieniu do funduszy strukturalnych i inwestycyjnych w procesie przygotowania i realizacji programów	Częściowo		
4. Zamówienia publiczne Istnienie uregulowań dotyczących skutecznego stosowania unijnych przepisów w zakresie zamówień publicznych w obsza-	WRPO 2014+	Częściowo	1. Uregulowania dotyczące skutecznego stosowania unijnych przepisów w zakresie zamówień publicznych poprzez stosowne mechanizmy	Częściowo	<ul style="list-style-type: none"> Implementacja zapisów odpowiednich dyrektyw UE do polskiej ustawy Prawo zamówień publicznych. Ustawa Prawo zamówień publicznych z dnia 29 stycznia 2004 roku (Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759, Nr 161, poz. 1078 i Nr 182, poz. 1228 oraz z 2011 r. Nr 5, poz. 13, Nr 	
			2. Uregulowania gwarantujące przejrzystość postępowań o udzielanie zamówienia	Częściowo		
			3. Uregulowania dotyczące szkoleń i rozpowszechniania informacji wśród pracowników zaangażowanych we wdrażanie funduszy	Częściowo		

Warunek <i>ex ante</i> obowiązujący program	Oś priorytetowa (lub osie priorytetowe), do której warunek ma zastosowanie	Spełnienie warunku <i>ex ante</i> : Tak/Nie/Częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów: Tak/Nie	Odniesienie do dokumentów (strategie, inne odpowiednie dokumenty, z podaniem odpowiednich rozdziałów, artykułów, sekcji, wraz linkami do pełnej wersji dokumentu) ²⁵	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
rze europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych.			4. Uregulowania gwarantujące potencjał administracyjny w celu wdrożenia i stosowania unijnych przepisów w zakresie zamówień publicznych	Częściowo	28, poz. 143, Nr 87, poz. 484 i Nr 234, poz. 1386) Szczegółowe informacje w tym zakresie zawiera załącznik do Umowy Partnerstwa „Stan spełnienia przez Polskę warunkowości <i>ex ante</i> dla funduszy europejskich 2014-2020	
5. Pomoc państwa Istnienie uregulowań dotyczących skutecznego stosowania unijnych przepisów w zakresie pomocy państwa w obszarze europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych.	WRPO 2014+	Tak	1. Uregulowania dotyczące skutecznego stosowania unijnych przepisów w zakresie pomocy państwa	Tak	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (tekst jednolity - Dz. U. z 2007 r. Nr 59, poz. 404, z późn. zm). 	
			2. Uregulowania dotyczące szkoleń i rozpowszechniania informacji wśród pracowników zaangażowanych we wdrażanie funduszy	Tak		
			3. Uregulowania gwarantujące potencjał administracyjny w celu wdrożenia i stosowania unijnych przepisów w zakresie pomocy państwa	Tak		Szczegółowe informacje w tym zakresie zawiera załącznik do Umowy Partnerstwa „Stan spełnienia przez Polskę warunkowości <i>ex ante</i> dla funduszy europejskich 2014-2020
6. Prawodawstwo w dziedzinie ochrony środowiska w zakresie ocen oddziaływania na środowisko (EIA) strategicznych ocen oddziaływania na śro-	WRPO 2014+	Częściowo	1. Uregulowania dotyczące skutecznego stosowania dyrektyw w zakresie ocen oddziaływania na środowisko (EIA) oraz strategicznych ocen oddziaływania na środowisko (SEA)	Częściowo	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.) 	
			2. Uregulowania w zakresie szkoleń i rozpowszechniania informacji wśród pracowników zaangażowanych we wdrażanie dyrektyw EIA i SEA	Tak		

Warunek <i>ex ante</i> obowiązujący program	Oś priorytetowa (lub osie priorytetowe), do której warunek ma zastosowanie	Spełnienie warunku <i>ex ante</i> : Tak/Nie/Częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów: Tak/Nie	Odniesienie do dokumentów (strategie, inne odpowiednie dokumenty, z podaniem odpowiednich rozdziałów, artykułów, sekcji, wraz linkami do pełnej wersji dokumentu) ²⁵	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
<p>dowisko Istnienie uregulowań dotyczących efektywnego stosowania unijnych przepisów w dziedzinie ochrony środowiska w zakresie ocen oddziaływania na środowisko (EIA) oraz strategicznych ocen oddziaływania na środowisko (SEA)</p>			3. Uregulowania mające na celu zapewnienie odpowiedniego potencjału administracyjnego	Tak	<ul style="list-style-type: none"> Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2013 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. poz. 817) Ustawa z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Prawo geologiczne i górnicze oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1238) <p>Szczegółowe informacje w tym zakresie zawiera załącznik do Umowy Partnerstwa „Stan spełnienia przez Polskę warunkowości <i>ex ante</i> dla funduszy europejskich 2014-2020</p>	
<p>7. Systemy statystyczne i wskaźniki rezultatu Istnienie podstawy statystycznej niezbędnej do przeprowadzenia ocen sku-</p>	WRPO 2014+	Częściowo	<p>1. Uregulowania w zakresie terminowego gromadzenia i agregowania danych statystycznych uwzględniające następujące elementy: - identyfikację źródeł i mechanizmów mających na celu zagwarantowanie walidacji statystycznej</p> <p>2. Ustalenia dotyczące publikacji i dostępności publicznej zdezagregowanych danych</p>	Częściowo	<p>Szczegółowe informacje w tym zakresie zawiera załącznik do Umowy Partnerstwa „Stan spełnienia przez Polskę warunkowości <i>ex ante</i> dla funduszy europejskich 2014-2020”</p>	

Warunek <i>ex ante</i> obowiązujący program	Oś priorytetowa (lub osie priorytetowe), do której warunek ma zastosowanie	Spełnienie warunku <i>ex ante</i> : Tak/Nie/Częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów: Tak/Nie	Odniesienie do dokumentów (strategie, inne odpowiednie dokumenty, z podaniem odpowiednich rozdziałów, artykułów, sekcji, wraz linkami do pełnej wersji dokumentu) ²⁵	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
teczności i ocen skutków programów. Istnienie systemu wskaźników rezultatu niezbędnych przy wyborze działań, które w najefektywniejszy sposób przyczyniają się do osiągnięcia pożądaných rezultatów, do monitorowania postępów w osiągnięciu rezultatów oraz do podejmowania oceny skutków			<p>3. Skuteczny system wskaźników rezultatu, obejmujący:</p> <ul style="list-style-type: none"> wybór wskaźników rezultatu dla każdego programu, dostarczających informacji na temat tego, co jest motywacją przy wyborze działań z zakresu polityki finansowanych przez dany program, ustanowienie celów dla tych wskaźników, spełnienie w odniesieniu do każdego wskaźnika następujących wymogów: odporność oraz walidacja statystyczna, jasność interpretacji normatywnej, reagowanie na politykę, terminowe gromadzenie danych, gotowe są procedury gwarantujące, że wszystkie operacje finansowane z programu stosują skuteczny system wskaźników. 	Częściowo		
WARUNKI TEMATYCZNE						
1.1. Badania naukowe i innowacje: Istnienie krajowych lub regionalnych strategii na rzecz inteligentnej specjalizacji, zgodnie z krajowym programem reform, w celu zwiększenia wydatków na badania i innowacje ze środków prywatnych, co jest cechą dobrze funkcjonujących krajowych lub regionalnych systemów badań i innowacji.	Oś priorytetowa 1. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	Częściowo	Gotowa jest krajowa lub regionalna strategia na rzecz inteligentnej specjalizacji, która:		<ul style="list-style-type: none"> Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarczej (SIEG), Krajowy Program Badań z 16 sierpnia 2011 r. Foresight technologiczny przemysłu – InSight2030, Polska Mapa Drogowa Infrastruktury Badawczej z 23 lutego 2011 r. Program Rozwoju Przedsiębiorstw (PRP), którego integralnym załącznikiem będzie Krajowa inteligentna specjalizacja (KIS) – w trakcie przygotowywania 	WARUNEK EX-ANTE DO SPEŁNIENIA TAKŻE NA POZIOMIE REGIONALNYM
			1. — opiera się na analizie SWOT lub podobnej analizie, aby skoncentrować zasoby na ograniczonym zestawie priorytetów badań i innowacji,	Częściowo		
			2. — przedstawia działania na rzecz pobudzenia prywatnych inwestycji w badania i rozwój,	Częściowo		
			3. — obejmuje mechanizm monitorowania.	Nie		
			4. — Przyjęto ramy określające dostępne środki budżetowe na badania i innowacje.	Nie		

Warunek <i>ex ante</i> obowiązujący program	Oś priorytetowa (lub osie priorytetowe), do której warunek ma zastosowanie	Spełnienie warunku <i>ex ante</i> : Tak/Nie/Częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów: Tak/Nie	Odniesienie do dokumentów (strategie, inne odpowiednie dokumenty, z podaniem odpowiednich rozdziałów, artykułów, sekcji, wraz linkami do pełnej wersji dokumentu) ²⁵	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
1.2. Infrastruktura badań i innowacji. Istnienie wieloletniego planu dotyczącego budżetu i priorytetów inwestycji	Oś priorytetowa 1. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	Tak	— Przyjęto szacunkowy wieloletni plan dotyczący budżetu i priorytetów inwestycji związanych z priorytetami Unii oraz – w odpowiednich przypadkach – z Europejskim Forum Strategii ds. Infrastruktur Badawczych (ESFRI)	Tak	<ul style="list-style-type: none"> Polska Mapa Drogowa Infrastruktury Badawczej z 23 lutego 2011 r. 	
2.1. Rozwój cyfrowy: Strategiczne ramy polityki w dziedzinie rozwoju cyfrowego w celu pobudzenia rynku przystępnych, dobrej jakości i interoperacyjnych usług, prywatnych i publicznych, wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne, a także aby przyspieszyć ich asymilację przez obywateli, grupy w trudnej sytuacji, przedsiębiorstwa i administrację publiczną, w tym inicjatywy transgraniczne.	Oś priorytetowa 2: Społeczeństwo informacyjne	Częściowo	Strategiczne ramy polityki rozwoju cyfrowego, na przykład w ramach krajowej lub regionalnej strategii na rzecz inteligentnej specjalizacji zawierają:	Nie	<ul style="list-style-type: none"> Strategia Sprawne Państwo (SSP) Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa (w przygotowaniu) Policy paper dotyczący cyfrowego rozwoju Polski do 2020r., przyjęty przez Komitet Rady Ministrów ds. Cyfryzacji Narodowy Plan Szerokopasmowy (w przygotowaniu) 	
			1. – budżet i priorytety działań określone na podstawie analizy SWOT lub podobnej analizy spójnej z tabelą wyników europejskiej agendy cyfrowej;	Nie		
			2. – została przeprowadzona analiza równoważenia wsparcia dla popytu i podaży TIK;	Nie		
			3. – wskaźniki miary postępów interwencji w takich dziedzinach jak umiejętności cyfrowe, e-integracja, e-dostępność oraz postęp w zakresie e-zdrowia określonych w art.168 TFUE, spójne w stosownych przypadkach z istniejącymi odpowiednimi unijnymi, krajowymi lub regionalnymi strategiami sektorowymi;	Nie		
			4. – ocenę potrzeb w zakresie budowania większego potencjału TIK.	Nie		
3.1. Przeprowadzono konkretne działania wspierające promowanie przedsiębiorczości z uwzględnieniem pro-	Oś priorytetowa 1. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	Częściowo	Konkretne działania obejmują: 1. – wprowadzono działania mające na celu skrócenie czasu potrzebnego na rozpoczęcie działalności gospodarczej i zmniejszenie kosztów zakładania przedsiębiorstw, z uwzględnieniem celów programu „Small Business Act”;	Częściowo	<ul style="list-style-type: none"> Program Rozwoju Przedsiębiorstw (PRP), – w trakcie przygotowywania 	

Warunek <i>ex ante</i> obowiązujący program	Oś priorytetowa (lub osie priorytetowe), do której warunek ma zastosowanie	Spełnienie warunku <i>ex ante</i> : Tak/Nie/Częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów: Tak/Nie	Odniesienie do dokumentów (strategie, inne odpowiednie dokumenty, z podaniem odpowiednich rozdziałów, artykułów, sekcji, wraz linkami do pełnej wersji dokumentu) ²⁵	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
gramu „Small Business Act”.			2. - wprowadzono działania mające na celu skrócenie czasu potrzebnego na uzyskanie licencji i pozwoleń na podjęcie i prowadzenie szczególnego rodzaju działalności w ramach przedsiębiorstwa, z uwzględnieniem celów programu „Small Business Act”	Częściowo		
			3. – wprowadzono mechanizm monitorowania procesu wdrażania programu „Small Business Act” i oceny wpływu prawodawstwa na MŚP.	Częściowo		
4.1. Przeprowadzono działania promujące racjonalne koszty ulepszenie efektywnego końcowego wykorzystania energii oraz racjonalne koszty inwestycje w efektywność energetyczną przy budowaniu lub renowacji budynków	Oś priorytetowa 3. Energia	Częściowo	Działania obejmują:		<ul style="list-style-type: none"> • Rozporządzenie Ministra Transportu Budownictwa i Gospodarki Morskiej zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki oraz ich usytuowanie (podpisane przez właściwego ministra w dniu 5 lipca 2013 r., wejście w życie – 1 stycznia 2014 r. • Nowelizacja rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 6 listopada 2008 r. w sprawie metodologii obliczania charakterystyki energetycznej budynku i lokalu mieszkalnego lub części budynku stanowiącej całość techniczno – użytkową oraz sposobu sporządzania i wzorów świadectw ich charakterystyki energetycznej (Dz. U. Nr 201, poz.1240) (w przygotowaniu) 	
			1. – działania służące zapewnieniu wdrożenia minimalnych wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej budynków, zgodnie z art. 3, 4 i 5 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/31/UE1	Częściowo		
			2. – działania konieczne do utworzenia systemu certyfikacji w odniesieniu do charakterystyki energetycznej budynków spójnego z art. 11 dyrektywy 2010/31/UE;	Częściowo		
			3. – działania służące zapewnieniu planowania strategicznego w dziedzinie efektywności energetycznej, spójne z art. 3 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE2	Tak		
			4. - działania spójne z art. 13 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/32/WE (3) w sprawie końcowego wykorzystania energii i usług energetycznych, aby zapewnić dostarczenie klientom końcowym indywidualnych liczników w zakresie, w jakim jest to możliwe technicznie, racjonalne finansowo i proporcjonalne w odniesieniu do potencjalnych oszczędności energii.	Tak		

Warunek <i>ex ante</i> obowiązujący program	Oś priorytetowa (lub osie priorytetowe), do której warunek ma zastosowanie	Spełnienie warunku <i>ex ante</i> : Tak/Nie/Częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów: Tak/Nie	Odniesienie do dokumentów (strategie, inne odpowiednie dokumenty, z podaniem odpowiednich rozdziałów, artykułów, sekcji, wraz linkami do pełnej wersji dokumentu) ²⁵	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
4.2. Przeprowadzono działania promujące wysoko wydajną kogenerację energii cieplnej i elektrycznej	Oś priorytetowa 3. Energia	Częściowo	Działania obejmują: – wsparcie dla kogeneracji opiera się na popycie na użytkową energię cieplną i oszczędności energii pierwotnej zgodnie z art. 7 ust. 1 i art. 9 ust. 1 lit. a) i b) dyrektywy 2004/8/WE; państwa członkowskie lub ich właściwe organy oceniły istniejące prawodawstwo i ramy regulacyjne pod kątem procedur udzielania zezwoleń lub innych procedur, aby: a) zachęcić do projektowania jednostek kogeneracji dla pokrycia ekonomicznie uzasadnionego zapotrzebowania na ciepło użytkowe b) ograniczyć regulacyjne i pozaregulacyjne bariery utrudniające rozwój kogeneracji	Częściowo	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Pakiet ustaw energetycznych (w przygotowaniu)</i> 	
4.3. Przeprowadzono działania promujące wytwarzanie i dystrybucję odnawialnych źródeł energii ¹⁾ 1) Dz.U. L 140 z 5.6.2009, s. 16.	Oś priorytetowa 3. Energia	Tak	1. Gotowe są przejrzyste systemy wsparcia, priorytetowy lub gwarantowany dostęp do sieci oraz pierwszeństwo w dystrybucji, jak również standardowe zasady odnoszące się do ponoszenia i podziału kosztów dostosowań technicznych, które to zasady zostały podane do publicznej wiadomości, zgodnie z art. 14 ust. 1, art. 16 ust. 2 oraz art. 16 ust. 3 dyrektywy 2009/28/WE.	Tak	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne • Krajowy Plan Działań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych, przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 2010 r. • Polityka Energetyczna do 2030 roku • Ustawa o zmianie ustawy - Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw 	
			2. Państwo członkowskie przyjęło krajowy plan działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych zgodnie z art. 4 dyrektywy 2009/28/WE..	Tak		
5.1. Zapobieganie ryzyku i zarządzanie ryzykiem: istnienie krajowych lub regionalnych ocen ryzyka na potrzeby zarządzania klęskami i katastrofami, uwzględniających dostosowanie do zmian klimatu	Oś priorytetowa 4. Środowisko	Tak	Gotowa jest krajowa lub regionalna ocena ryzyka zawierająca następujące elementy: – opis procesu, metodologii, metod i niewrażliwych danych wykorzystywanych w ocenach ryzyka, jak również opartych na ryzyku kryteriów określania inwestycji priorytetowych; – opis scenariuszy zakładających jeden rodzaj ryzyka i scenariuszy zakładających wiele rodzajów ryzyka; – uwzględnienie, w stosownych przypadkach, krajowych strategii	Tak	1. Dokument roboczy przygotowywany przez Rządowe Centrum Bezpieczeństwa, opracowany na bazie niejawnego Raportu o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego, przyjętego uchwałą Rady Ministrów 12 lipca 2013 r. 2. Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020, z perspektywą do roku 2030 (SPA 2020) przyjętego przez Radę Ministrów 29 października 2013 r.	

Warunek <i>ex ante</i> obowiązujący program	Oś priorytetowa (lub osie priorytetowe), do której warunek ma zastosowanie	Spełnienie warunku <i>ex ante</i> : Tak/Nie/Częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów: Tak/Nie	Odniesienie do dokumentów (strategie, inne odpowiednie dokumenty, z podaniem odpowiednich rozdziałów, artykułów, sekcji, wraz linkami do pełnej wersji dokumentu) ²⁵	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
6.1. Gospodarka wodna: Istnienie – w odniesieniu do inwestycji wspieranych przez programy – a) polityki taryfowej w zakresie cen wody, przewidującej odpowiednie zachęty dla użytkowników, aby efektywnie korzystali z zasobów wodnych oraz b) odpowiedniego wkładu różnych użytkowników wody w zwrot kosztów za usługi wodne w stopniu określonym w zatwierdzonych planach gospodarowania wodami w dorzeczu	Oś priorytetowa 4. Środowisko	Częściowo	1. W sektorach wspieranych z EFRR i Funduszu Spójności państwo członkowskie zapewniło wkład różnych użytkowników wody w zwrot kosztów za usługi wodne w podziale na sektory, zgodnie z art. 9 ust. 1 tiret pierwsze dyrektywy 2000/60/WE, przy uwzględnieniu w stosownych przypadkach skutków społecznych, środowiskowych i gospodarczych zwrotu, jak również warunków geograficznych i klimatycznych dotkniętego regionu lub dotkniętych regionów	Częściowo	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. • <i>Ustawa Prawo wodne (w przygotowaniu)</i> • <i>Plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy w Polsce (do aktualizacji)</i> • <i>Masterplany dla obszarów dorzecza Wisły i Odry (w przygotowaniu)</i> 	
			2. Przyjęcie planu gospodarowania wodami w dorzeczu dla obszaru dorzecza spójnego z art. 13 dyrektywy 2000/60/WE.	Częściowo		
6.2. Gospodarka odpadami: Promowanie zrównoważonych gospodarczo i środowiskowo inwestycji w sektorze gospodarki odpadami, w szczególności poprzez opracowanie planów gospodarki odpadami zgodnych z dyrektywą 2008/98/WE oraz z hierarchią odpadów	Oś priorytetowa 4. Środowisko	Częściowo	1. Zgodnie z wymogami art. 11 ust. 5 dyrektywy 2008/98/WE Komisji przekazano sprawozdanie z realizacji dotyczące postępów w osiągnięciu celów określonych w art. 11 dyrektywy 2008/98/WE	Tak	<u>Województwo Wielkopolskie:</u> Plan gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2012-2017, uchwalony Uchwałą Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 sierpnia 2012 roku <u>Kraj:</u> Krajowy plan gospodarki odpadami (Kpgo)	WARUNEK EX-ANTE DO SPEŁNIENIA TAKŻE NA POZIOMIE REGIONALNYM
2. Istnienie jednego lub kilku planów gospodarki odpadami zgodnie z wymogami art. 28 Dyrektywy 2008/98/WE	Częściowo					

Warunek <i>ex ante</i> obowiązujący program	Oś priorytetowa (lub osie priorytetowe), do której warunek ma zastosowanie	Spełnienie warunku <i>ex ante</i> : Tak/Nie/Częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów: Tak/Nie	Odniesienie do dokumentów (strategie, inne odpowiednie dokumenty, z podaniem odpowiednich rozdziałów, artykułów, sekcji, wraz linkami do pełnej wersji dokumentu) ²⁵	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
			3. Istnienie programów zapobiegania powstawaniu odpadów, zgodnie z wymogami art. 29 dyrektywy 2008/98/WE	Częściowo	<u>Województwo Wielkopolskie:</u> Plan gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2012-2017, uchwalony Uchwałą Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 sierpnia 2012 roku Na poziomie krajowym, Kpgo 2014 spełnia wymagania art. 29 dyrektywy 2008/98/WE. – zawiera część poświęconą zapobieganiu powstawaniu odpadów.	WARUNEK EX-ANTE DO SPEŁNIENIA TAKŻE NA POZIOMIE REGIONALNYM W związku ze stwierdzonymi brakami w wojewódzkich planach gospodarki odpadami podjęto decyzję, zgodnie z którą, aby zapewnić spójność programu zapobiegania powstawania odpadów i osiągnąć jak najlepsze rezultaty w zakresie zapobiegania powstawania odpadów, należy opracować, jako odrębny dokument, krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów, obejmujący zarówno działania na poziomie krajowym, jak i województw.

Warunek <i>ex ante</i> obowiązujący program	Oś priorytetowa (lub osie priorytetowe), do której warunek ma zastosowanie	Spełnienie warunku <i>ex ante</i> : Tak/Nie/Częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów: Tak/Nie	Odniesienie do dokumentów (strategie, inne odpowiednie dokumenty, z podaniem odpowiednich rozdziałów, artykułów, sekcji, wraz linkami do pełnej wersji dokumentu) ²⁵	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
			4. Przyjęto środki niezbędne do osiągnięcia celów na 2020 r. dotyczących przygotowania do ponownego wykorzystania recyklingu, zgodnie z art. 11 ust. 2 dyrektywy 2008/98/WE	Tak		
7.1. Transport: Istnienie kompleksowego planu/planów lub kompleksowych ram w zakresie inwestycji transportowych zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), które wspierają rozwój infrastruktury i poprawiają łączność z kompleksową i bazową siecią TEN-T	Oś priorytetowa 5. Transport	Nie	Istnienie kompleksowego planu/planów transportu lub ram w zakresie inwestycji transportowych spełniających wymogi prawne dotyczące strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i określających: – wkład w jednolity europejski obszar transportu zgodnie z art. 10 rozporządzenia PE i Rady (UE) nr .../2013 w tym priorytetów w zakresie inwestycji w: – bazową i kompleksową sieć TEN-T, w których przewiduje się inwestycje w ramach EFRR i Funduszu Spójności, oraz wtórną łączność; – identyfikację odpowiedniej ilości realistycznych i zaawansowanych w przygotowaniu projektów, które mają być wspierane w ramach EFRR i Funduszu Spójności;	Nie	<ul style="list-style-type: none"> • Strategia Rozwoju Transportu (SRT) do roku 2020 • Dokument Implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu (w przygotowaniu) 	
			Działania mające na celu zapewnienie zdolności instytucji pośredniczących i beneficjentów do realizacji projektów.	Nie		
7.2. Kolej: Istnienie w kompleksowym planie/kompleksowych planach lub ramach dotyczących transportu wyraźnej części dotyczącej roz-	Oś priorytetowa 5. Transport	Nie	Istnienie w określonych powyżej planie/planach lub ramach dotyczących transportu części odnoszącej się do rozwoju kolei spełniającej wymogi prawne dotyczące strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i identyfikującej odpowiedzialność realistycznych i zaawansowanych w przygotowaniu projektów (wraz z harmonogramem i budżetem)	Nie	<ul style="list-style-type: none"> • Strategia Rozwoju Transportu (SRT) do roku 2020 • Dokument Implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu (w przygotowaniu) 	

Warunek <i>ex ante</i> obowiązujący program	Oś priorytetowa (lub osie priorytetowe), do której warunek ma zastosowanie	Spełnienie warunku <i>ex ante</i> : Tak/Nie/Częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów: Tak/Nie	Odniesienie do dokumentów (strategie, inne odpowiednie dokumenty, z podaniem odpowiednich rozdziałów, artykułów, sekcji, wraz linkami do pełnej wersji dokumentu) ²⁵	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
woju kolei zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), który wspiera rozwój infrastruktury i poprawia łączność z kompleksową i bazową siecią TEN-T. Inwestycje obejmują tabor, interoperacyjność oraz rozwijanie potencjału.			Działania mające na celu zapewnienie zdolności instytucji pośredniczących i beneficjentów do realizacji projektów.	Nie		
8.1. Została opracowana i jest realizowana aktywna polityka rynku pracy w świetle wytycznych dotyczących zatrudnienia	Oś priorytetowa 6. Rynek pracy	Tak	Służby zatrudnienia mają możliwość zapewnienia i faktycznie zapewniają:	Tak	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dn. 20 kwietnia 2004 r. • Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dn. 14 września 2010 r. w sprawie standardów warunków prowadzenia usług rynku pracy zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2008 r., Nr 6, poz. 3) • Ustawą z dnia 19 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2008 r., Nr 6, poz. 33) 	
			1. Zindywidualizowane usługi, oraz aktywne i zapobiegawcze środki rynku pracy na wczesnym etapie, które są otwarte dla wszystkich osób poszukujących pracy, przy jednoczesnym koncentrowaniu się na grupach znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, w tym osobach ze społeczności zmarginalizowanych	Tak		
			2. Systematyczne i przejrzyste dla wszystkich informacje na temat nowych miejsc pracy oraz nieustanną analizę rynku pracy w celu określenia zmian strukturalnych zapotrzebowania na zawody i umiejętności	Tak		
			3. Służby zatrudnienia utworzyły formalne lub nieformalne ustalenia dotyczące współpracy z odpowiednimi zainteresowanymi podmiotami	Tak		

Warunek <i>ex ante</i> obowiązujący program	Oś priorytetowa (lub osie priorytetowe), do której warunek ma zastosowanie	Spełnienie warunku <i>ex ante</i> : Tak/Nie/Częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów: Tak/Nie	Odniesienie do dokumentów (strategie, inne odpowiednie dokumenty, z podaniem odpowiednich rozdziałów, artykułów, sekcji, wraz linkami do pełnej wersji dokumentu) ²⁵	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
8.2. Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw: Istnienie strategicznych ram polityki na rzecz nowych przedsiębiorstw sprzyjających włączeniu społecznemu	Oś priorytetowa 6. Rynek pracy Oś priorytetowa 7. Włączenie społeczne Oś priorytetowa 9. Infrastruktura dla kapitału ludzkiego	Częściowo	Gotowe są strategiczne ramy polityki na rzecz wspierania nowych przedsiębiorstw sprzyjających włączeniu społecznemu obejmujące następujące elementy:	Częściowo	<ul style="list-style-type: none"> • Program „Lepsze regulacje 2015”, przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 22 stycznia 2013 r. • <i>Program Rozwoju Przedsiębiorstw (w przygotowaniu)</i> • <i>Krajowy Program Ekonomii Społecznej (w przygotowaniu)</i> • <i>Ustawa o przedsiębiorstwie społecznym i wspieraniu ekonomii Społecznej (w przygotowaniu)</i> 	
			1. Wprowadzono działania mające na celu skrócenie czasu potrzebnego na rozpoczęcie działalności gospodarczej i zmniejszenie kosztów zakładania przedsiębiorstw, z uwzględnieniem celów programu Small Business Act;	Tak		
			2. Wprowadzono działania mające na celu skrócenie czasu potrzebnego na uzyskanie licencji i pozwoleń na podjęcie i prowadzenie szczególnego rodzaju działalności w ramach przedsiębiorstwa, z uwzględnieniem celów programu Small Business Act;	Tak		
			3. Działania łączące odpowiednie usługi rozwoju przedsiębiorstw i usługi finansowe (dostęp do kapitału), w tym – w razie konieczności – kontakty w celu zaangażowania grup lub obszarów w niekorzystnej sytuacji	Nie		
8.4. Aktywne i zdrowe starzenie się: Została opracowana polityka dotycząca aktywnego starzenia się w świetle wytycznych dotyczących zatrudnienia.	Oś priorytetowa 6. Rynek pracy	Częściowo	1. Właściwe zainteresowane strony są zaangażowane w opracowywanie polityki aktywnego starzenia się i związane z nią działania następcze z myślą o utrzymaniu starszych pracowników na rynku pracy i promowanie ich zatrudnienia	Częściowo	<ul style="list-style-type: none"> • Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego przyjęta w czerwcu 2013 r. • Program Solidarność Pokoleń. Działania dla zwiększenia aktywności zawodowej osób w wieku 50+ przyjęty w 2008 r. • Założenia Długofalowej Polityki Senioralnej w Polsce na lata 2014-2020 • Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020 • Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego, przyjęta w marcu 2013 r. 	
			2. Państwo członkowskie przygotowało działania mające na celu promowanie aktywnego starzenia się.	Częściowo		

Warunek <i>ex ante</i> obowiązujący program	Oś priorytetowa (lub osie priorytetowe), do której warunek ma zastosowanie	Spełnienie warunku <i>ex ante</i> : Tak/Nie/Częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów: Tak/Nie	Odniesienie do dokumentów (strategie, inne odpowiednie dokumenty, z podaniem odpowiednich rozdziałów, artykułów, sekcji, wraz linkami do pełnej wersji dokumentu) ²⁵	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
8.5. Przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian: Istnienie polityk sprzyjających przewidywaniu i dobremu zarządzaniu zmianami i restrukturyzacją.	Oś priorytetowa 6. Rynek pracy	Tak	1. Gotowe są instrumenty mające na celu wspieranie partnerów społecznych i władz publicznych w opracowywaniu i monitorowaniu proaktywnych podejść do zmian i restrukturyzacji, które obejmują działania: – działania służące promowaniu przewidywania zmian; – działania służące promowaniu przygotowania procesu restrukturyzacji i zarządzania nim	Tak	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa o Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych i Wojewódzkich komisjach Dialogu Społecznego • Kodeks Pracy <p>Dialog społeczny oparty na systemie instytucjonalnym: - Trójstronna Komisja ds. Społeczno-Gospodarczych oraz trójstronne zespoły branżowe) - Wojewódzkie Komisje Dialogu Społecznego - Wojewódzkie Rady Zatrudnienia</p>	
9.1. Istnienie i realizacja krajowych strategicznych ram polityki na rzecz ograniczania ubóstwa mających na celu, w świetle wytycznych w sprawie zatrudnienia, aktywne włączenie osób wykluczonych z rynku pracy	Oś priorytetowa 7. Włączenie społeczne Oś priorytetowa 9. Infrastruktura dla kapitału ludzkiego	Nie	Gotowe są krajowe strategiczne ramy polityki na rzecz ograniczania ubóstwa, które mają na celu aktywne włączenie i które: - zapewniają wystarczające podstawy do opracowywania polityk ograniczania ubóstwa i monitorowania zmian - zawierają środki pomagające w osiągnięciu krajowego celu dotyczącego walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym (zgodnie z definicją w krajowym programie reform), co obejmuje promowanie możliwości trwałego zatrudnienia wysokiej jakości dla osób najbardziej zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób ze społeczności marginalizowanych - angażują w zwalczanie ubóstwa właściwe zainteresowane strony - w zależności od rozpoznanych potrzeb – zawierają działania umożliwiające przejście od opieki instytucjonalnej do opieki zapewnianej przez społeczności lokalne	Nie	<ul style="list-style-type: none"> • Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju • Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju • Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego • Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego • <i>Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020: Nowy Wymiar Aktywnej Integracji (w przygotowaniu)</i> 	

Warunek <i>ex ante</i> obowiązujący program	Oś priorytetowa (lub osie priorytetowe), do której warunek ma zastosowanie	Spełnienie warunku <i>ex ante</i> : Tak/Nie/Częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów: Tak/Nie	Odniesienie do dokumentów (strategie, inne odpowiednie dokumenty, z podaniem odpowiednich rozdziałów, artykułów, sekcji, wraz linkami do pełnej wersji dokumentu) ²⁵	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
			Na wnioski i w uzasadnionych przypadkach zainteresowane strony otrzymają wsparcie przy składaniu wniosków dotyczących projektów oraz przy wdrażaniu wybranych projektów i zarządzaniu nimi.			
9.3. Zdrowie: Istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki zdrowotnej w zakresie określonym w art. 168 TFUE, zapewniających stabilność gospodarczą	Oś priorytetowa 7. Włączenie społeczne Oś priorytetowa 9. Infrastruktura dla kapitału ludzkiego	Częściowo	Gotowe są krajowe lub regionalne strategiczne ramy polityki zdrowotnej, które zawierają: 1. skoordynowane działania poprawiające dostęp do świadczeń zdrowotnych 2. działania mające na celu stymulowanie efektywności w sektorze opieki zdrowotnej poprzez wprowadzanie modeli świadczenia usług i infrastruktury 3. system monitorowania i przeglądu 4. Państwo członkowskie lub region przyjęły ramy określające szacunkowo dostępne środki budżetowe na opiekę zdrowotną oraz efektywną pod względem kosztów koncentrację środków przeznaczonych na priorytetowe potrzeby opieki zdrowotnej	Częściowo Częściowo Częściowo Tak	<ul style="list-style-type: none"> • Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030. Trzecia fala Nowoczesności • Strategia Rozwoju Kraju Polska 2020 • Strategia „Sprawne Państwo 2020 • Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego • Strategii Innowacyjności i Efektywności Gospodarki Dynamiczna Polska 2020 • Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, miasta, obszary wiejskie • Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020 • Zaktualizowane Strategie rozwoju województw • <i>Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020</i> • <i>Krajowe Ramy Strategiczne (w przygotowaniu)</i> 	
10.1. Przedwczesne zakończenie nauki: istnienie strategicznych ram polityki na rzecz ograniczenia przedwczesnego zakończenia nauki w	Oś priorytetowa 8. Edukacja Oś priorytetowa 9. Infrastruktura dla	Tak	1. Gotowy jest system gromadzenia i analizowania danych i informacji dotyczących przedwczesnego zakończenia nauki na odpowiednich szczeblach, który: – zapewnia wystarczające podstawy do opracowywania ukierunkowanych polityk i umożliwi monitorowanie rozwoju sytuacji	Tak	<ul style="list-style-type: none"> • Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego • Perspektywa uczenia się przez całe życie”, dokument przyjęty przez Radę Ministrów 10 września br. • Strategia Rozwoju Kapitału Spo- 	

Warunek <i>ex ante</i> obowiązujący program	Oś priorytetowa (lub osie priorytetowe), do której warunek ma zastosowanie	Spełnienie warunku <i>ex ante</i> : Tak/Nie/Częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów: Tak/Nie	Odniesienie do dokumentów (strategie, inne odpowiednie dokumenty, z podaniem odpowiednich rozdziałów, artykułów, sekcji, wraz linkami do pełnej wersji dokumentu) ²⁵	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
zakresie nie wykraczającym poza zakres określony w art. 165 TFUE	kapitału ludzkiego		<p>2. Gotowe są strategiczne ramy polityki dotyczące przedwczesnego zakończenia nauki, które:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opierają się na dowodach; – obejmują właściwe sektory edukacji, w tym wczesny rozwój dziecka, są skierowane w szczególności do grup w trudnej sytuacji, w których występuje największe ryzyko przedwczesnego zakończenia nauki, w tym do osób społeczności marginalizowanych, i poruszają kwestię środków zapobiegawczych, interwencyjnych i wyrównawczych <p>3. Gotowe są strategiczne ramy polityki, które obejmują wszystkie sektory polityki oraz zainteresowane podmioty, które są istotne dla rozwiązania kwestii przedwczesnego zakończenia nauki</p>	Tak	<p>łącznego, przyjęta w marcu 2013 r.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020 • Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, miasta, obszary wiejskie • Strategii Innowacyjności i Efektywności Gospodarki Dynamiczna Polska 2020 	
10.3. Uczenie się przez całe życie: Istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki w zakresie uczenia się przez całe życie, w zakresie określonym w art. 165 TFUE	<p>Oś priorytetowa 8. Edukacja</p> <p>Oś priorytetowa 9. Infrastruktura dla kapitału ludzkiego</p>	Tak	<p>Gotowe są krajowe lub regionalne strategiczne ramy polityki w zakresie uczenia się przez całe życie, które obejmują działania:</p> <p>1. — mające na celu wspieranie rozwoju i łączenia usług na potrzeby programu uczenia się przez całe życie, w tym ich wdrażania, i podnoszenia kwalifikacji (tj. potwierdzanie kwalifikacji, doradztwo, kształcenie i szkolenie) oraz zapewnienie zaangażowania i partnerstwa właściwych zainteresowanych stron</p> <p>2. – mające na celu świadczenie usług rozwoju umiejętności poszczególnych grup docelowych, w przypadku gdy nadano im priorytetowy charakter w krajowych lub regionalnych strategicznych ramach polityki (na przykład dla młodych ludzi odbywających szkolenie zawodowe, dorosłych, rodziców powracających na rynek pracy, osób o niskich kwalifikacjach i osób starszych, migrantów, a także innych grup w niekorzystnej sytuacji, w szczególności osób z niepełnosprawnościami)</p>	Tak	<ul style="list-style-type: none"> • Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego • Perspektywa uczenia się przez całe życie”, dokument przyjęty przez Radę Ministrów 10 września br. • Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego, przyjęta w marcu 2013 r. 	

Warunek <i>ex ante</i> obowiązujący program	Oś priorytetowa (lub osie priorytetowe), do której warunek ma zastosowanie	Spełnienie warunku <i>ex ante</i> : Tak/Nie/Częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów: Tak/Nie	Odniesienie do dokumentów (strategie, inne odpowiednie dokumenty, z podaniem odpowiednich rozdziałów, artykułów, sekcji, wraz linkami do pełnej wersji dokumentu) ²⁵	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
			3. - mające na celu zwiększenie dostępu do programu uczenia się przez całe życie, z uwzględnieniem starań na rzecz skutecznego wdrażania narzędzi przejrzystości (na przykład europejskich ram kwalifikacji, krajowych ram kwalifikacji, europejskiego systemu transferu osiągnięć w kształceniu i szkoleniu zawodowym, europejskich ram odniesienia na rzecz zapewniania jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym)	Tak		
			4. – mające na celu poprawę adekwatności kształcenia i szkolenia względem rynku pracy oraz dostosowanie ich do potrzeb określonych grup docelowych (na przykład młodych ludzi odbywających szkolenia zawodowe, dorosłych, rodziców powracających na rynek pracy, osób o niskich kwalifikacjach i osób starszych, migrantów, a także innych grup w niekorzystnej sytuacji, w szczególności osób z niepełnosprawnościami).	Tak		
10.4. Istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki na rzecz zwiększania jakości i efektywności systemów kształcenia i szkolenia zawodowego w zakresie określonym w art. 165 TFUE.	Oś priorytetowa 8. Edukacja Oś priorytetowa 9. Infrastruktura dla kapitału ludzkiego	Tak	Gotowe są krajowe lub regionalne strategiczne ramy polityki zwiększania jakości i efektywności systemów kształcenia i szkolenia zawodowego w zakresie określonym w art. 165 TFUE, które obejmują następujące środki: 1. - na rzecz lepszego dostosowania systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy w ścisłej współpracy z właściwymi zainteresowanymi stronami, w tym za pomocą mechanizmów prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz umocnienia rozwoju systemu nauczania poprzez pracę w różnych formach;	Tak	<ul style="list-style-type: none"> • Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności (DSRK) przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 5 lutego 2013 r. • Strategia Rozwoju Kraju 2020 (SRK 2020) przyjęta 25 września 2012 r. przez Radę Ministrów. • – Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 (SRKL), przyjęta przez Radę Ministrów 18 czerwca 2013 r. 	

Warunek <i>ex ante</i> obowiązujący program	Oś priorytetowa (lub osie priorytetowe), do której warunek ma zastosowanie	Spełnienie warunku <i>ex ante</i> : Tak/Nie/Częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów: Tak/Nie	Odniesienie do dokumentów (strategie, inne odpowiednie dokumenty, z podaniem odpowiednich rozdziałów, artykułów, sekcji, wraz linkami do pełnej wersji dokumentu) ²⁵	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
			2. - mające na celu zwiększenie jakości i atrakcyjności kształcenia i szkolenia zawodowego, w tym poprzez stworzenie krajowego podejścia do zapewnienia jakości kształcenia i szkolenia zawodowego (na przykład zgodnie z europejskimi ramami odniesienia na rzecz zapewniania jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym) oraz wdrożenie narzędzi służących przejrzystości i uznawaniu, na przykład europejskiego systemu transferu osiągnięć w kształceniu i szkoleniu zawodowym (ECVET)	Tak		

SEKCJA 9.2. Opis działań zmierzających do spełnienia warunków ex ante, wykaz instytucji odpowiedzialnych oraz harmonogram

W odniesieniu do warunków ex-ante, które nie są spełnione przed przekazaniem do Komisji Europejskiej projektu programu, konieczne jest przedstawienie harmonogramu działań na rzecz ich spełnienia. Brak ostatecznego wypełnienia warunków do końca 2016 roku wiąże się z ryzykiem zawieszenia płatności przez Komisję Europejską dla tych priorytetów, których dotyczą niespełnione warunki, a co za tym idzie, z ryzykiem utraty tych środków. Komisja Europejska może również zawiesić płatności od razu po przyjęciu programu operacyjnego jeżeli stwierdzi, że niespełnienie warunków ex-ante w szczególnie istotny sposób odbija się na efektywności przewidzianych interwencji.

Poniższe zestawienia określają działania do podjęcia w celu spełnienia obowiązujących ogólnych warunków ex ante (tabela 25) oraz działania do podjęcia w celu spełnienia obowiązujących tematycznych warunków ex ante (tabela 26).

Tab. 25. Działania do podjęcia w celu spełnienia obowiązujących ogólnych warunków ex ante

Ogólny warunek ex ante obowiązujący program, który jest całkowicie lub częściowo niespełniony	Niespełnione kryteria	Działania do podjęcia ²⁶	Termin wykonania	Institucje odpowiedzialne za spełnienie warunku
1. Zapobieganie dyskryminacji Istnienie zdolności administracyjnych które zapewnią wdrożenie i stosowanie prawa i polityki UE w dziedzinie zapobiegania dyskryminacji w zakresie funduszy strukturalnych i inwestycyjnych.	1. Uregulowania zgodne z ramami instytucjonalnymi i prawnymi państw członkowskich w zakresie zaangażowania odpowiedzialnych podmiotów w promowanie równego traktowania wszystkich osób w procesie przygotowania i realizacji programów, w tym doradztwo w zakresie równego traktowania w działaniach związanych z funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi	Przygotowanie Agendy działań na rzecz równości szans płci w ramach funduszy unijnych 2014- 2020 oraz Agendy działań na rzecz równości szans i niedyskryminacji osób z niepełnosprawnościami w ramach funduszy unijnych 2014- 2020	I połowa 2014 r.	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
	2. Uregulowania w zakresie szkoleń pracowników organów zaangażowanych w zarządzanie funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi w zakresie prawa i polityki UE w dziedzinie zapobiegania dyskryminacji i w kontrolowanie tych funduszy	Jw.	Jw.	Jw.
2. Równouprawnienie płci Istnienie zdolności administracyjnych, które zapewnią wdrożenie i stosowanie prawa i polityki UE w dziedzinie równouprawnienia płci w zakresie funduszy strukturalnych i inwestycyjnych	1. Uregulowania zgodne z ramami instytucjonalnymi i prawnymi państw członkowskich w zakresie równouprawnienia płci poprzez zaangażowania podmiotów odpowiedzialnych za przygotowanie i realizację programów, w tym doradztwo w zakresie równouprawnienia płci w działaniach związanych z funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi	Jw.	Jw.	Jw.
	2. Uregulowania w zakresie szkoleń pracowników organów zaangażowanych w zarządzanie funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi w zakresie prawa i polityki UE w dziedzinie równouprawnienia płci, i w kontrolowanie tych funduszy	Jw.	Jw.	Jw.
3. Niepełnosprawność Istnienie zdolności administracyjnych, które zapewnią wdrożenie i stosowanie konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych (UNCPRD) w zakresie funduszy strukturalnych i inwestycyjnych zgodnie z decyzją Rady 2010/48/WE1	1. Uregulowania zgodne z ramami instytucjonalnymi i prawnymi państw członkowskich w celu konsultacji i zaangażowania podmiotów odpowiedzialnych ochronę praw osób niepełnosprawnych lub organizacji reprezentujących osoby niepełnosprawne i inne zainteresowane strony w procesie przygotowania i realizacji programów	Jw.	Jw.	Jw.
	2. Uregulowania w zakresie szkoleń pracowników organów zaangażowanych w zarządzanie funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi w zakresie prawa i polityki na szczeblu UE i na szczeblu krajowym w dziedzinie niepełnosprawności, w tym, w odpowiednich przypadkach, dostępności i praktycznego stosowania	Jw.	Jw.	Jw.

²⁶ W zestawieniu uwzględniono główne działania do podjęcia opracowane na podstawie informacji zamieszczonych w Załączniku do Umowy Partnerstwa „Stan spełnienia przez Polskę warunkowości ex ante dla funduszy europejskich 2014-2020”. Szczegóły tych działań zawiera wymieniony Załącznik

Ogólny warunek <i>ex ante</i> obowiązujący program, który jest całkowicie lub częściowo niespełniony	Niespełnione kryteria	Działania do podjęcia ²⁶	Termin wykonania	Instytucje odpowiedzialne za spełnienie warunku
	UNCRPD odzwierciedlonej w prawie UE i prawie krajowym, i w kontrolowanie tych funduszy			
	3. Uregulowania mające na celu zapewnienie monitorowania wdrażania art. 9 UNCRPD w odniesieniu do funduszy strukturalnych i inwestycyjnych w procesie przygotowania i realizacji programów	Jw.	Jw.	Jw.
4. Zamówienia publiczne Istnienie uregulowań dotyczących skutecznego stosowania unijnych przepisów w zakresie zamówień publicznych w obszarze europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych	1. Uregulowania dotyczące skutecznego stosowania unijnych przepisów w zakresie zamówień publicznych poprzez stosowne mechanizmy	Przyjęcie ustawy o zmianie ustawy Prawo zamówień publicznych w zakresie modyfikacji art. 24 ust. 1 pkt. 1 i art. 24 ust. pkt. 1a ustawy Pzp.	2014 r.	Urząd Zamówień Publicznych
	2. Uregulowania gwarantujące przejrzystość postępowań o udzielenie zamówienia	Doskonalenie działalności koordynacyjnej, kontrolnej, informacyjnej i szkoleniowej Urzędu Zamówień Publicznych		
	3. Uregulowania dotyczące szkoleń i rozpowszechniania informacji wśród pracowników zaangażowanych we wdrażanie funduszy	Jw.		
	4. Uregulowania gwarantujące potencjał administracyjny w celu wdrożenia i stosowania unijnych przepisów w zakresie zamówień publicznych	Jw.		
6. Prawodawstwo w dziedzinie ochrony środowiska w zakresie ocen oddziaływania na środowisko (EIA) strategicznych ocen oddziaływania na środowisko Istnienie uregulowań dotyczących efektywnego stosowania unijnych przepisów w dziedzinie ochrony środowiska w zakresie ocen oddziaływania na środowisko (EIA) oraz strategicznych ocen oddziaływania na środowisko (SEA)	1. Uregulowania dotyczące skutecznego stosowania dyrektyw w zakresie ocen oddziaływania na środowisko (EIA) oraz strategicznych ocen oddziaływania na środowisko (SEA)	Przyjęcie ustawy o zmianie ustawy – Prawo wodne, ustawy o ochronie przyrody oraz ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko	II kwartał 2014 r.	Ministerstwo Środowiska
	2. Uregulowania w zakresie szkoleń i rozpowszechniania informacji wśród pracowników zaangażowanych we wdrażanie dyrektyw EIA i SEA	Kryterium spełnione	-	-
	3. Uregulowania mające na celu zapewnienie odpowiedniego potencjału administracyjnego	Kryterium spełnione	-	-
7. Systemy statystyczne i wskaźniki rezultatu Istnienie podstawy statystycznej niezbędnej do przeprowadzenia ocen skuteczności i ocen skutków programów. Istnienie systemu wskaźników rezultatu niezbędnych przy wyborze działań,	1. Uregulowania w zakresie terminowego gromadzenia i agregowania danych statystycznych uwzględniające następujące elementy: - identyfikację źródeł i mechanizmów mających na celu zagwarantowanie walidacji statystycznej	Zakończenie prac dotyczących spełnienia warunku na poziomie Programów Operacyjnych	I połowa 2014 r.	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
	2. Ustalenia dotyczące publikacji i dostępności publicznej zdezagregowanych danych	Jw.	Jw.	Jw.

Ogólny warunek <i>ex ante</i> obowiązujący program, który jest całkowicie lub częściowo niespełniony	Niespełnione kryteria	Działania do podjęcia ²⁶	Termin wykonania	Institucje odpowiedzialne za spełnienie warunku
które w najefektywniejszy sposób przyczyniają się do osiągnięcia pożądaných rezultatów, do monitorowania postępów w osiąganiu rezultatów oraz do podejmowania oceny skutków	<p>3. Skuteczny system wskaźników rezultatu, obejmujący:</p> <ul style="list-style-type: none"> wybór wskaźników rezultatu dla każdego programu, dostarczających informacji na temat tego, co jest motywacją przy wyborze działań z zakresu polityki finansowanych przez dany program, ustanowienie celów dla tych wskaźników, spełnienie w odniesieniu do każdego wskaźnika następujących wymogów: odporność oraz walidacja statystyczna, jasność interpretacji normatywnej, reagowanie na politykę, terminowe gromadzenie danych, <p>gotowe są procedury gwarantujące, że wszystkie operacje finansowane z programu stosują skuteczny system wskaźników</p>	Jw.	Jw.	Jw.

Tab. 26. Działania do podjęcia w celu spełnienia obowiązujących tematycznych warunków *ex ante*

Tematyczny warunek <i>ex ante</i> obowiązujący program, który jest całkowicie lub częściowo niespełniony	Niespełnione kryteria	Działania do podjęcia ²⁷	Termin wykonania	Institucje odpowiedzialne za spełnienie warunku
1.1. Badania naukowe i innowacje: Istnienie krajowych lub regionalnych strategii na rzecz inteligentnej specjalizacji, zgodnie z krajowym programem reform, w celu zwiększenia wydatków na badania i innowacje ze środków prywatnych, co jest cechą dobrze funkcjonujących krajowych lub regionalnych systemów badań i innowacji.	<p>Gotowa jest krajowa lub regionalna strategia na rzecz inteligentnej specjalizacji, która:</p> <p>1. — opiera się na analizie SWOT lub podobnej analizie, aby skoncentrować zasoby na ograniczonym zestawie priorytetów badań i innowacji,</p>	<p><u>Na poziomie kraju:</u> Przyjęcie Programu Rozwoju Przedsiębiorstw przez Radę Ministrów wraz z załącznikiem dot. inteligentnych specjalizacji</p> <p><u>Na poziomie regionu:</u> Przygotowanie Wielkopolskiej Strategii Inteligentnych Specjalizacji. W ramach prac przewiduje się następujące główne działania: - Wywiady pogłębione z przedstawicielami obszarów specjalizacji - Stworzenie grup roboczych dla każdego obszaru specjalizacji, które zidentyfikują najważniejsze</p>	<p>I kwartał 2014 r.</p> <p>Sierpień 2014 r.</p> <p>Luty – marzec 2014 r.</p> <p>Marzec – maj 2014 r.</p>	<p>Ministerstwo Gospodarki</p> <p>Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego (UMWW)</p>

²⁷ W zestawieniu uwzględniono główne działania do podjęcia opracowane na podstawie informacji zamieszczonych w Załączniku do Umowy Partnerstwa „Stan spełnienia przez Polskę warunkowości *ex ante* dla funduszy europejskich 2014-2020”. Szczegóły tych działań zawiera wymieniony Załącznik.

Tematyczny warunek <i>ex ante</i> obowiązujący program, który jest całkowicie lub częściowo niespełniony	Niespełnione kryteria	Działania do podjęcia ²⁷	Termin wykonania	Instytucje odpowiedzialne za spełnienie warunku
		kierunki działań i obszary podnoszenia innowacyjności w obszarach specjalizacji - Opracowanie systemu monitoringu - Opracowanie narzędzi do zautomatyzowanego zbierania danych, na podstawie opracowanych wskaźników do systemu monitoringu - Powołanie i działanie Regionalnego Obserwatorium Innowacji i Rozwoju Regionu - Powołanie i działanie Regionalnego Forum Inteligentnych Specjalizacji	Marzec – wrzesień 2014r. Sierpień – grudzień 2014r. Marzec - grudzień 2014 r. Czerwiec – grudzień 2014 r.	
	2. — przedstawia działania na rzecz pobudzenia prywatnych inwestycji w badania i rozwój,	Jw.	Jw.	Jw.
	3. — obejmuje mechanizm monitorowania.	Jw.	Jw.	Jw.
	4. — Przyjęto ramy określające dostępne środki budżetowe na badania i innowacje.	Przyjęcie Programu Rozwoju Przedsiębiorstw przez Radę Ministrów	I kwartał 2014 r.	Ministerstwo Gospodarki
2.1. Rozwój cyfrowy: Strategiczne ramy polityki w dziedzinie rozwoju cyfrowego w celu pobudzenia rynku przystępnych, dobrej jakości i interoperacyjnych usług, prywatnych i publicznych, wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne, a także aby przyspieszyć ich asymilację przez obywateli, grupy w trudnej sytuacji, przedsiębiorstwa i administrację publiczną, w tym inicjatywy transgraniczne	Strategiczne ramy polityki rozwoju cyfrowego, na przykład w ramach krajowej lub regionalnej strategii na rzecz inteligentnej specjalizacji zawierają:	Przyjęcie Programu Zintegrowanej Informatyzacji Państwa	Styczeń 2014 r.	Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji
	1. – budżet i priorytety działań określone na podstawie analizy SWOT lub podobnej analizy spójnej z tabelą wyników europejskiej agendy cyfrowej;	Jw.	Jw.	Jw.
	2. – została przeprowadzona analiza równoważenia wsparcia dla popytu i podaży TIK;	Jw.	Jw.	Jw.
	3. – wskaźniki miary postępów interwencji w takich dziedzinach jak umiejętności cyfrowe, e-integracja, e-dostępność oraz postęp w zakresie e-zdrowia określonych w art.168 TFUE, spójne w stosownych przypadkach z istniejącymi odpowiednimi unijnymi, krajowymi lub regionalnymi strategiami sektorowymi;	Jw.	Jw.	Jw.
	4. – ocenę potrzeb w zakresie budowania większego potencjału TIK.	Jw.	Jw.	Jw.
3.1. Przeprowadzono konkretne działania wspierające promowa-	1. – wprowadzono działania mające na celu skrócenie czasu potrzebnego na rozpoczęcie działalności go-	Przyjęcie Programu Rozwoju Przedsiębiorstw przez Radę Ministrów	I kwartał 2014 r.	Ministerstwo Gospodarki

Tematyczny warunek <i>ex ante</i> obowiązujący program, który jest całkowicie lub częściowo niespełniony	Niespełnione kryteria	Działania do podjęcia ²⁷	Termin wykonania	Institucje odpowiedzialne za spełnienie warunku
nie przedsiębiorczości z uwzględnieniem programu „Small Business Act”.	spodarczej i zmniejszenie kosztów zakładania przedsiębiorstw, z uwzględnieniem celów programu „Small Business Act”;			
	2. - wprowadzono działania mające na celu skrócenie czasu potrzebnego na uzyskanie licencji i pozwoleń na podjęcie i prowadzenie szczególnego rodzaju działalności w ramach przedsiębiorstwa, z uwzględnieniem celów programu „Small Business Act”	Jw.	Jw.	Jw.
	3. – wprowadzono mechanizm monitorowania procesu wdrażania programu „Small Business Act” i oceny wpływu prawodawstwa na MŚP.	Jw.	Jw.	Jw.
4.1. Przeprowadzono działania promujące racjonalne kosztowo ulepszenie efektywnego końcowego wykorzystania energii oraz racjonalne kosztowo inwestycje w efektywność energetyczną przy budowaniu lub renowacji budynków	1. – działania służące zapewnieniu wdrożenia minimalnych wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej budynków, zgodnie z art. 3, 4 i 5 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/31/UE1	Przyjęcie rozporządzenia w sprawie metodologii obliczania charakterystyki energetycznej budynku i lokalu mieszkalnego lub części budynku stanowiącej całość techniczno – użytkową oraz sposobu sporządzania i wzorów świadectw ich charakterystyki energetycznej	I kwartał 2014 r.	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
	2. – działania konieczne do utworzenia systemu certyfikacji w odniesieniu do charakterystyki energetycznej budynków spójnego z art. 11 dyrektywy 2010/31/UE;	Jw.	Jw.	Jw.
	3. – działania służące zapewnieniu planowania strategicznego w dziedzinie efektywności energetycznej, spójne z art. 3 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE2	Kryterium spełnione	-	-
	4. - działania spójne z art. 13 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/32/WE (3) w sprawie końcowego wykorzystania energii i usług energetycznych, aby zapewnić dostarczenie klientom końcowym indywidualnych liczników w zakresie, w jakim jest to możliwe technicznie, racjonalne finansowo i proporcjonalne w odniesieniu do potencjalnych oszczędności energii.	Kryterium spełnione	-	-
4.2. Przeprowadzono działania promujące wysoko wydajną kogenerację energii cieplnej i elektrycznej	Działania obejmują: – wsparcie dla kogeneracji opiera się na popycie na użytkową energię cieplną i oszczędności energii pierwotnej zgodnie z art. 7 ust. 1 i art. 9 ust. 1 lit. a) i	Przyjęcie pakietu ustaw energetycznych	2014 r.	Ministerstwo Gospodarki

Tematyczny warunek <i>ex ante</i> obowiązujący program, który jest całkowicie lub częściowo niespełniony	Niespełnione kryteria	Działania do podjęcia ²⁷	Termin wykonania	Institucje odpowiedzialne za spełnienie warunku
	b) dyrektywy 2004/8/WE; państwa członkowskie lub ich właściwe organy oceniły istniejące prawodawstwo i ramy regulacyjne pod kątem procedur udzielania zezwoleń lub innych procedur, aby: a) zachęcić do projektowania jednostek kogeneracji dla pokrycia ekonomicznie uzasadnionego zapotrzebowania na ciepło użytkowe b) ograniczyć regulacyjne i pozaregulacyjne bariery utrudniające rozwój kogeneracji			
6.1. Gospodarka wodna: Istnienie – w odniesieniu do inwestycji wspieranych przez programy – a) polityki taryfowej w zakresie cen wody, przewidującej odpowiednie zachęty dla użytkowników, aby efektywnie korzystali z zasobów wodnych oraz b) odpowiedniego wkładu różnych użytkowników wody w zwrot kosztów za usługi wodne w stopniu określonym w zatwierdzonych planach gospodarowania wodami w dorzeczu	1. W sektorach wspieranych z EFRR i Funduszu Spójności państwo członkowskie zapewniło wkład różnych użytkowników wody w zwrot kosztów za usługi wodne w podziale na sektory, zgodnie z art. 9 ust. 1 tiret pierwsze dyrektywy 2000/60/WE, przy uwzględnieniu w stosownych przypadkach skutków społecznych, środowiskowych i gospodarczych zwrotu, jak również warunków geograficznych i klimatycznych dotkniętego regionu lub dotkniętych regionów 2. Przyjęcie planu gospodarowania wodami w dorzeczu dla obszaru dorzecza spójnego z art. 13 dyrektywy 2000/60/WE.	Przyjęcie nowej ustawy Prawo wodne Przyjęcie przez Radę Ministrów Masterplanów dla dorzecza Wisły i Odry Przyjęcie aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy	IV kwartał 2014 r. III kwartał 2014 r. IV kwartał 2014 r.	Ministerstwo Środowiska Ministerstwo Środowiska Jw.
6.2. Gospodarka odpadami: Promowanie zrównoważonych gospodarczo i środowiskowo inwestycji w sektorze gospodarki odpadami, w szczególności poprzez opracowanie planów gospodarki odpadami zgodnych z dyrektywą 2008/98/WE oraz z hierarchią odpadów	1. Zgodnie z wymogami art. 11 ust. 5 dyrektywy 2008/98/WE Komisji przekazano sprawozdanie z realizacji dotyczące postępów w osiąganiu celów określonych w art. 11 dyrektywy 2008/98/WE; 2. Istnienie jednego lub kilku planów gospodarki odpadami zgodnie z wymogami art. 28 Dyrektywy 2008/98/WE 3. Istnienie programów zapobiegania powstawaniu odpadów, zgodnie z wymogami art. 29 dyrektywy 2008/98/WE	Kryterium spełnione Kryterium spełnione Krajowy program gospodarowania odpadami zawiera część poświęconą zapobieganiu powstawania odpadów. Jednak w związku z brakami stwierdzonymi w wojewódzkich pgo w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów zostanie opracowany, jako odrębny dokument, krajowy	- - I kwartał 2014 r.	- - Ministerstwo Środowiska

Tematyczny warunek <i>ex ante</i> obowiązujący program, który jest całkowicie lub częściowo niespełniony	Niespełnione kryteria	Działania do podjęcia ²⁷	Termin wykonania	Instytucje odpowiedzialne za spełnienie warunku
		program zapobiegania powstaniu odpadów, obejmujący zarówno działania na poziomie krajowym, jak i województw		
	4. Przyjęto środki niezbędne do osiągnięcia celów na 2020 r. dotyczących przygotowania do ponownego wykorzystania recyklingu, zgodnie z art. 11 ust. 2 dyrektywy 2008/98/WE	Kryterium spełnione	-	-
7.1. Transport: Istnienie kompleksowego planu/planów lub kompleksowych ram w zakresie inwestycji transportowych zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), które wspierają rozwój infrastruktury i poprawiają łączność z kompleksową i bazową siecią TEN-T	Istnienie kompleksowego planu/planów transportu lub ram w zakresie inwestycji transportowych spełniających wymogi prawne dotyczące strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i określających: – wkład w jednolity europejski obszar transportu zgodnie z art. 10 rozporządzenia PE i Rady (UE) nr .../2013 w tym priorytetów w zakresie inwestycji w: – bazową i kompleksową sieć TEN-T, w których przewiduje się inwestycje w ramach EFRR i Funduszu Spójności, oraz wtórną łączność; – identyfikację odpowiedniej ilości realistycznych i zaawansowanych w przygotowaniu projektów, które mają być wspierane w ramach EFRR i Funduszu Spójności	Przyjęcie przez Radę Ministrów Dokumentu Implementacyjnego do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 roku	IV kwartał 2014 r.	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
	Działania mające na celu zapewnienie zdolności instytucji pośredniczących i beneficjentów do realizacji projektów.	Jw.	Jw.	Jw.
7.2. Kolej: Istnienie w kompleksowym planie/kompleksowych planach lub ramach dotyczących transportu wyraźnej części dotyczącej rozwoju kolei zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), który wspiera rozwój infrastruktury i poprawia łączność z kompleksową i bazową siecią TEN-T. Inwestycje obejmują ta-	Istnienie w określonych powyżej planie/planach lub ramach dotyczących transportu części odnoszącej się do rozwoju kolei spełniającej wymogi prawne dotyczące strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i identyfikującej odpowiedzialność realistycznych i zaawansowanych w przygotowaniu projektów (wraz z harmonogramem i budżetem)	Przyjęcie przez Radę Ministrów Dokumentu Implementacyjnego do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 roku	IV kwartał 2014 r.	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
	Działania mające na celu zapewnienie zdolności instytucji pośredniczących i beneficjentów do realizacji projektów.	Jw.	Jw.	Jw.

Tematyczny warunek <i>ex ante</i> obowiązujący program, który jest całkowicie lub częściowo niespełniony	Niespełnione kryteria	Działania do podjęcia ²⁷	Termin wykonania	Instytucje odpowiedzialne za spełnienie warunku
bor, interoperacyjność oraz rozwijanie potencjału				
8.2. Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw: Istnienie strategicznych ram polityki na rzecz nowych przedsiębiorstw sprzyjających włączeniu społecznemu	1. Wprowadzono działania mające na celu skrócenie czasu potrzebnego na rozpoczęcie działalności gospodarczej i zmniejszenie kosztów zakładania przedsiębiorstw, z uwzględnieniem celów programu Small Business Act;	Kryterium spełnione	-	-
	2. Wprowadzono działania mające na celu skrócenie czasu potrzebnego na uzyskanie licencji i pozwoleń na podjęcie i prowadzenie szczególnego rodzaju działalności w ramach przedsiębiorstwa, z uwzględnieniem celów programu Small Business Act;	Kryterium spełnione	-	-
	3. Działania łączące odpowiednie usługi rozwoju przedsiębiorstw i usługi finansowe (dostęp do kapitału), w tym – w razie konieczności – kontakty w celu zaangażowania grup lub obszarów w niekorzystnej sytuacji	Przyjęcie Programu Rozwoju Przedsiębiorstw przez Radę Ministrów Przygotowanie i przyjęcie Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej Przygotowanie założeń i przyjęcie ustawy o przedsiębiorstwie społecznym i wspieraniu ekonomii społecznej.	I kwartał 2014 I kwartał 2014 r. II kwartał 2014 r.	Ministerstwo Gospodarki Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej Jw.
8.4. Aktywne i zdrowe starzenie się: Została opracowana polityka dotycząca aktywnego starzenia się w świetle wytycznych dotyczących zatrudnienia	1. Właściwe zainteresowane strony są zaangażowane w opracowywanie polityki aktywnego starzenia się i związane z nią działania następcze z myślą o utrzymaniu starszych pracowników na rynku pracy i promowanie ich zatrudnienia	Przyjęcie odnowionego Programu Solidarność Pokoleń 50+ - dokument został przyjęty przez Radę Ministrów Przyjęcie przez Radę Ministrów Założeń Długofalowej Polityki Senioralnej	Planowane ogłoszenie uchwały wprowadzającej Program w Monitorze Polskim – styczeń 2014 r. Styczeń 2014 r.	Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej Jw.
	2. Państwo członkowskie przygotowało działania mające na celu promowanie aktywnego starzenia się.	Jw.	Jw.	Jw.
9.1. Istnienie i realizacja krajowych strategicznych ram polityki na rzecz ograniczania ubóstwa mających na celu, w świetle wytycznych w sprawie zatrudnienia, aktywne włączenie osób wykluczonych z rynku pracy	Gotowe są krajowe strategiczne ramy polityki na rzecz ograniczania ubóstwa, które mają na celu aktywne włączenie i które: - zapewniają wystarczające podstawy do opracowywania polityk ograniczania ubóstwa i monitorowania zmian - zawierają środki pomagające w osiągnięciu krajowo-	Przyjęcie Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji. Będzie to dokument uszczegółwiający Strategię Rozwoju Kapitału Ludzkiego w zakresie celu walki z ubóstwem.	I kwartał 2014 r.	Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

Tematyczny warunek <i>ex ante</i> obowiązujący program, który jest całkowicie lub częściowo niespełniony	Niespełnione kryteria	Działania do podjęcia ²⁷	Termin wykonania	Instytucje odpowiedzialne za spełnienie warunku
	wego celu dotyczącego walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym (zgodnie z definicją w krajowym programie reform), co obejmuje promowanie możliwości trwałego zatrudnienia wysokiej jakości dla osób najbardziej zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób ze społeczności marginalizowanych - angażują w zwalczanie ubóstwa właściwe zainteresowane strony - w zależności od rozpoznanych potrzeb – zawierają działania umożliwiające przejście od opieki instytucjonalnej do opieki zapewnianej przez społeczności lokalne			
	Na wniosek i w uzasadnionych przypadkach zainteresowane strony otrzymają wsparcie przy składaniu wniosków dotyczących projektów oraz przy wdrażaniu wybranych projektów i zarządzaniu nimi	-	-	-
9.3. Zdrowie: Istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki zdrowotnej w zakresie określonym w art. 168 TFUE, zapewniających stabilność gospodarczą	1. skoordynowane działania poprawiające dostęp do świadczeń zdrowotnych	Opracowanie dokumentu: Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020 - Krajowe Strategiczne Ramy	I kwartał 2014 r.	Ministerstwo Zdrowia
	2. działania mające na celu stymulowanie efektywności w sektorze opieki zdrowotnej poprzez wprowadzanie modeli świadczenia usług i infrastruktury	Jw.	Jw.	Jw.
	3. system monitorowania i przeglądu	Jw.	Jw.	Jw.
	4. Państwo członkowskie lub region przyjęły ramy określające szacunkowo dostępne środki budżetowe na opiekę zdrowotną oraz efektywną pod względem kosztów koncentrację środków przeznaczonych na priorytetowe potrzeby opieki zdrowotnej	Kryterium spełnione	-	-

SEKCJA 10. Redukcja obciążeń administracyjnych z punktu widzenia beneficjenta

Kluczem do zwiększenia efektywności realizacji programu jest odpowiednia pozycja beneficjenta. Istnieje prosta zależność między warunkami przygotowania, realizacji i rozliczania projektów a skalą efektów programu.

Polski rząd prowadzi stałe działania zmierzające do obniżenia obciążeń biurokratycznych nakładanych na obywateli oraz na podmioty gospodarcze. Szczególna aktywność skierowana jest na rzecz przedsiębiorstw i przedsiębiorczości. Podejmowane działania ukierunkowane są na stworzenie sprzyjających warunków dla ich rozwoju poprzez m.in. wzmocnienie przewag konkurencyjnych, a w efekcie uzyskanie stabilnego wzrostu gospodarczego w perspektywie długoterminowej. Działania te mają przede wszystkim na celu poprawę dostępu przedsiębiorstw do kapitału, wzmocnienia postaw przedsiębiorczych, instytucjonalne, organizacyjne i finansowe wzmocnienie otoczenia przedsiębiorstw, a także wypełnienie luki informacyjnej poprzez udostępnianie analiz konkurencyjności sektorów przemysłowych. Podejmowane działania przynoszą wymierne rezultaty, czego wynikiem jest stały wzrost pozycji Polski w rankingu Banku Światowego Doing Business.

Pozytywny wpływ na prowadzenie działalności gospodarczej w Polsce mają także fundusze europejskie, co zostało potwierdzone przez liczne badania ewaluacyjne. Stąd konieczne jest wypracowanie takich zasad, które umożliwią beneficjentom ubieganie się o środki UE bez ponoszenia zbędnych ciężarów administracyjnych.

IZ WRPO 2014+ będzie kontynuowała w perspektywie finansowej 2014-2020 działania zmierzające do wprowadzenia jak najszerszego katalogu uproszczeń dla beneficjentów środków UE. Zakładając i planując system ciągłego poprawiania warunków w tym zakresie należy zaznaczyć, że zdecydowana większość obowiązków nakładanych na beneficjenta wynika wprost z przepisów prawa unijnego, a także z przepisów prawa krajowego (odpowiednie ustawy, rozporządzenia oraz ustalenia krajowych instytucji koordynujących realizację Umowy Partnerstwa), lub jest ich konsekwencją. W związku z tym pole do redukcji obciążeń w tym zakresie jest niewielkie. Zmniejszenie obciążeń administracyjnych jest możliwe tylko w tych obszarach, które wynikają z uregulowań krajowych IZ lub IP. Podkreślić należy, że system wdrażania środków UE 2014-2020 został zaplanowany w ten sposób, aby kontynuować pozytywne działania redukujące obciążenia dla beneficjentów i poprawiające ich zdolność instytucjonalną.

Do uproszczeń we wdrażaniu WRPO 2014+, które nie wynikają bezpośrednio z planowanych regulacji unijnych, należą w szczególności:

- większa decentralizacja systemu wdrażania poprzez zwiększenie udziału regionalnych programów w alokacji ogółem. W porównaniu do okresu 2007-2013 samorządom województw powierzone zostanie także częściowe zarządzanie EFS - w ramach dwufunduszowych programów;
- wprowadzenie do Programu mechanizmów wsparcia zintegrowanego, których wdrażanie powierzone zostanie ośrodkom miejskim (ZIT);
- wprowadzenie do Programu OSI regionalnego „Ośrodki subregionalne i ich obszary funkcjonalne” ułatwi wybór projektów z tych obszarów;
- elastyczne formy finansowania projektów z rozbudowanym systemem zaliczkowym;
- wprowadzenie systemu informatycznego umożliwiającego składanie wniosków aplikacyjnych on-line;

- zapewnienie łatwego dostępu dla potencjalnych beneficjentów do kompleksowej informacji za pośrednictwem rozbudowanej sieci punktów informacyjnych poszczególnych funduszy;

Z uproszczeń, które wynikają z możliwości wprowadzonych przez rozporządzenie ramowe, w warunkach polskich wykorzystane zostały m.in.:

- w zakresie projektów generujących dochód - możliwie szerokie stosowanie stawek ryczałtowych, w tym także obniżenie poziomu dofinansowania w ramach osi priorytetowej po uwzględnieniu dochodowości projektów realizowanych w ramach tej osi,
- możliwie szerokie stosowanie form ryczałtowego finansowania w ramach programów.

Podkreślić należy, że ww. uproszczenia zostały wprowadzone już na etapie programowania wsparcia. Ponadto przewiduje się możliwość wprowadzenia tzw. „asystenta projektu”, czyli osoby odpowiedzialnej za koordynowanie i nadzorowanie sprawnego przepływu informacji pomiędzy poszczególnymi komórkami w celu sprawnego obsługi danego Wnioskodawcy.

W stosunku do innych obszarów problemowych, zidentyfikowanych w trakcie realizacji Programu, będą podejmowane bieżące działania eliminujące źródła problemów (wzorem minionych perspektyw finansowych). W systemie realizacji WRPO 2014+ zakłada się stałe doskonalenie systemu wdrażania z punktu widzenia obciążenia dla beneficjentów, który będzie obejmował następujące obszary:

- Okresowe lub ad hoc przeglądy procedur z punktu widzenia możliwości uproszczeń dla beneficjentów.
- Rutynowe, cykliczne punkty obrad Komitetu Monitorującego poświęcone tej tematyce.
- Badanie ewaluacyjne procedur, warunków dla beneficjentów przygotowujących i realizujących projekty.

Sformułowany dla Osi Priorytetowej 10 Pomoc techniczna cel „Poprawa sprawności zarządzania WRPO” oznacza, iż jego realizacja jest procesem ciągłym. Skutkuje to zobowiązaniem do systematycznych zmian, do poprawy warunków realizacji programu, a w szczególności do warunków dla beneficjentów. Przyjmuje się założenie, że warunki działania mają być jak najprostsze, a wymagania nie powinny przekraczać poziomu absolutnie niezbędnego.

SEKCJA 11. Zasady horyzontalne

SEKCJA 11.1. Zrównoważony rozwój

Zrównoważony rozwój jest jednym z trzech priorytetów Strategii Europa 2020. Jest on ściśle powiązany z pozostałymi priorytetami tej strategii. Oznacza to, iż nie jest możliwe wspieranie bardziej konkurencyjnej gospodarki oraz włączenia społecznego bez równoczesnego efektywnego korzystania z zasobów przyrodniczych.

Kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju odpowiednio skonstruowano strategię programu operacyjnego. Z jednej strony odpowiednie środki przeznaczone na realizację celów tematycznych 4 – 6 określonych w rozporządzeniu ogólnym oraz zaprojektowano odpowiednie instrumenty z tym związane. Z drugiej strony, od celów środowiskowych uzależniono realizację także pozostałych celów tematycznych i odpowiadających im osi priorytetowych programu.

Poniżej przedstawiono przykładowe narzędzia uwzględniania zasady zrównoważonego rozwoju w WRPO 2014+:

- kryteria wyboru projektów (premiowanie projektów zapewniających oszczędność energii czy efektywne wykorzystanie zasobów; premiowanie projektów dotyczących eko-innowacji i oszczędności zasobów w ramach osi priorytetowych dotyczących B+R i przedsiębiorczości czy też premiowanie projektów dotyczących ‘zielonych miejsc pracy’ w ramach osi priorytetowych dotyczących zatrudnienia),
- minimalne wymagania odnoszące się do różnego rodzaju projektów (np. wysokie standardy efektywności energetycznej w przypadku budowy lub modernizacji budynków, wymóg oceny inwestycji infrastrukturalnych pod kątem zagrożenia ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi, czy powodzią),
- wskaźniki mierzące wpływ programu na różne aspekty zrównoważonego rozwoju, przydatne w późniejszym monitoringu i ewaluacji programu,
- zastosowanie zielonych zamówień publicznych – promowanie uwzględniania aspektów środowiskowych w dokumentacji przetargowej projektów finansowanych w ramach programu,
- działania organizacyjne zapewniające udział organów odpowiedzialnych za środowisko oraz organizacji pozarządowych w kształtowaniu i realizacji programu (wyznaczenie menedżera ds. zrównoważonego rozwoju, uwzględnienie odpowiednich instytucji i organizacji w grupie roboczej tworzącej program czy składzie KM, konsultacje społeczne itp.),
- Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko (SOOŚ) dla programu i oceny oddziaływania na środowisko (OOS) poszczególnych projektów; wzmocnione uwzględnienie w tych ocenach aspektów związanych z mitygacją i adaptacją do zmian klimatu.

Realizacja zasady zrównoważonego rozwoju sprowadzać się będzie przede wszystkim do:

- pogodzenia poprawy wyniku ekonomicznego z jednoczesnym ograniczeniem wykorzystania zasobów (w tym także energii, wody i surowców mineralnych) oraz zmniejszeniem negatywnych oddziaływań na środowisko,
- postrzegania odpadów jako źródła zasobów (w tym zastępowania surowców pierwotnych surowcami wtórnymi, powstającymi z odpadów), w tym dążenia do maksymalizacji wykorzystywania odpadów jako surowców, gospodarowania odpadami zgodnie z hierarchią gospodarowania odpadami, a w tym nastawieniu na ograniczenie powstawania odpadów,

- dążenia do zamykania obiegów surowcowych, a w tym maksymalizacji oszczędności wody i energii,
- ograniczania zanieczyszczeń emitowanych do środowiska, w tym zwłaszcza powietrza oraz wody już na etapie projektowania rozwiązań technologicznych,
- wspierania zwiększenia efektywności energetycznej i pozyskiwanie energii z niskoemisyjnych źródeł z maksymalnym wykorzystaniem lokalnej bazy surowcowej,
- niskoemisyjnego i zrównoważonego transportu; promowania transportu zbiorowego i publicznego, a także intermodalnego,
- energooszczędnego budownictwa,
- planowania przestrzennego i inwestycji infrastrukturalnych z uwzględnieniem ładu przestrzennego, konieczności adaptacji do zmian klimatu, a także ochrony środowiska i oszczędności zasobów oraz ograniczania zjawiska „rozlewania się miast” (tzw. urban sprawl - eksurbanizacja), poprzez:
 - premiowanie w kryteriach wyboru przedsięwzięć (projektów) inwestycyjnych związanych z ponownym wykorzystaniem terenu i wypełnianiem zabudowy zamiast ekspansji na tereny niezabudowane (priorytet „brown-field” ponad „green-field”, inwestycje o różnym celu wpisujące się w szeroki nurt działań rewitalizacyjnych),
 - zwracanie uwagi na powstrzymanie żywiołowego rozlewania się miast, zapobieganie rozpraszaniu zabudowy i przeciwdziałanie chaosowi przestrzennemu,
 - premiowanie w kryteriach wyboru przedsięwzięć (projektów), które przewidują kształtowanie przestrzeni publicznych w maksymalnie możliwym zakresie przyjaznych dla mieszkańców i sprzyjających zachowaniom niskoemisyjnym,
 - zwracanie uwagi na potrzebę lokalizacji (lub rozwijania) silnych generatorów ruchu w obszarach obsługiwanych wysokowydajnym transportem miejskim,
 - premiowanie w kryteriach wyboru przedsięwzięć (projektów) zapewniających dbałość o estetykę i dopasowanie do otoczenia z poszanowaniem kontekstu przyrodniczego, kulturowego i społecznego,
 - premiowanie w kryteriach wyboru przedsięwzięć (projektów) zapewniających szeroką partycypację społeczną w procesach planowania przestrzennego i przygotowywania inwestycji.

Ponadto, brane będzie pod uwagę uwzględnianie w projektach racjonalnego gospodarowania odpadami, ograniczanie presji na środowisko oraz uwzględnianie efektów środowiskowych w zarządzaniu.

SEKCJA 11.2. Równość szans i zapobieganie dyskryminacji

Dla urzeczywistnienia zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji uwzględniane będą przede wszystkim zasady określone w Umowie Partnerstwa.

Równość szans i niedyskryminacja stanowią cele wszystkich etapów wdrażania funduszy strukturalnych, dlatego szczególnie ważne w WRPO 2014+ będzie podejmowanie działań znoszących nierówności oraz zwalczających wszelkie przejawy dyskryminacji z jakiegokolwiek powodu, w tym ze względu na wiek, płeć, rasę, czy niepełnosprawność. W obliczu współczesnych problemów grup defaworyzowanych na rynku pracy i ich integracji z otoczeniem szczególnie istotne jest zapewnienie jednakowego dostępu wszystkim osobom do edukacji, informacji i zatrudnienia przez eliminację barier fizycznych, finansowych, socjalnych, czy psychologicznych, które utrudniają lub zniechęcają do brania pełnego udziału w życiu społecznym.

W ramach WRPO 2014+ zasada równości szans przestrzegana będzie na każdym etapie jego realizacji. Infrastruktura powstająca w ramach różnych projektów będzie dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, tj. będzie tworzona zgodnie z zasadą uniwersalnego projektowania.

Specyficzną sytuację grup defaworyzowanych uwzględniono na etapie programowania, planując rozwiązania służące budowaniu otoczenia i tworzenia warunków do równoprawnego uczestnictwa ww. w życiu społecznym i zawodowym. Realizacja tych założeń będzie się odbywać w szczególności poprzez:

- ułatwianie dostępu do edukacji i podnoszenia lub zdobywania nowych kwalifikacji, w tym m. in. w formie upowszechniania kształcenia na odległość skierowanego do osób, które ze względu na niepełnosprawność lub sprawowanie opieki nad osobami zależnymi nie mogą uczestniczyć w tradycyjnych formach szkoleń oraz indywidualizacji nauczania osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
- zwiększanie dostępu do doradztwa, poradnictwa zawodowego, informacji i konsultacji uwzględniających indywidualne potrzeby osób defaworyzowanych;
- rozwój usług społecznych ułatwiających włączenie do rynku pracy, w tym w szczególności opiekuńczych i integracyjnych;
- przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu;
- zmniejszanie skali wypadania z rynku pracy i eliminowanie czynników zagrażających zdrowiu w miejscu pracy.

Równość szans na etapie wdrażania Programu realizowana będzie w szczególności przez:

- udział przedstawicieli podmiotów zajmujących się niedyskryminacją, niepełnosprawnościami i równością płci w pracach nad wypracowaniem rozwiązań zapewniających równość szans, niedyskryminację wszystkich osób bez względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, religię, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną,
- stosowanie zasady eliminowania dyskryminacji, zapewnienia dostępności, poszanowania dla różnorodności i odmienności z powodu płci, wieku, niepełnosprawności, rasy, pochodzenia etnicznego lub religii w ramach projektów adresowanych do osób,
- dobór odpowiednich kryteriów wyboru projektów, które będą uwzględniać potrzeby defaworyzowanych grup społecznych,
- brane będą pod uwagę postanowienia Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych oraz Europejskiej strategii w sprawie niepełnosprawności 2010-2020,
- na potrzeby wdrażania poszczególnych instrumentów identyfikacja grup, które mogą mieć ograniczony dostęp do wsparcia lub są narażone na dyskryminację oraz wskazanie sposobów łagodzących te zagrożenia,
- na etapie monitorowania i sprawozdawczości stały monitoring i gromadzenie danych w zakresie realizowanych projektów ukierunkowanych na integrację społeczną i zawodową ww. grup, w celu śledzenia poprawności wdrażania zasady niedyskryminacji,
- przynajmniej raz w okresie programowania przeprowadzona zostanie ewaluacja, poświęcona w części lub w całości, ocenie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji,
- ustalenie przedsięwzięć mających na celu promowanie zasady równości szans i zapobieganie dyskryminacji z odniesieniem do stosownych priorytetów inwestycyjnych programu, w szczególności dla EFS.

SEKCJA 11.3. Równość płci

Zgodnie z polityką Unii Europejskiej horyzontalna zasada równości szans kobiet i mężczyzn, wynikająca z Traktatu Amsterdamskiego oraz Rozporządzeń Rady Europejskiej regulujących wdrażanie funduszy we wszystkich państwach członkowskich, powinna być realizowana poprzez jednoczesne stosowanie dwóch wspierających się podejść określonych przez Komunikat Komisji Europejskiej²⁸, tj. politykę równości szans płci oraz konkretne działania wspierające równość szans płci.

Zgodnie z powyższymi założeniami zasada równości szans kobiet i mężczyzn w WRPO 2014+ będzie realizowana na każdym jego etapie w obszarze działań określonych w Strategii na rzecz równości kobiet i mężczyzn 2010-2015 w ramach pięciu obszarów priorytetowych zdefiniowanych w Karcie kobiet:

- równa niezależność ekonomiczna,
- równa płaca za tę samą pracę i praca równej wartości,
- równość w procesach decyzyjnych,
- godność, integralność i eliminacja przemocy uwarunkowanej płcią,
- równość płci w polityce zewnętrznej.

Na etapie programowania nierówną sytuację kobiet i mężczyzn na rynku pracy uwzględniono w ramach zaplanowanych działań zmierzających do wzrostu zatrudnienia, podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz rozwijania aktywności ekonomicznej kobiet i mężczyzn, w tym głównie kobiet, jako grupy znajdującej się w szczególnej sytuacji. W celu realizacji ww. założono również działania służące godzeniu życia zawodowego i rodzinnego/prywatnego przez zwiększanie dostępu do usług opiekuńczych oraz wdrażające elastycznych form zatrudnienia.

Założenia realizacji zasady równości szans kobiet i mężczyzn na etapie wdrażania Programu przewidują wprowadzenie obowiązku zawarcia w każdym projekcie pytań/punktów, które określą wpływ realizacji projektu na realizację zasady równości płci. Powyższe wykluczy możliwość realizacji projektów dopuszczających jakiegokolwiek przejawy nierówności czy dyskryminacji. Ponadto ocena merytoryczna projektów będzie uwzględniała wpływ na sytuację kobiet i mężczyzn, a postęp zaplanowanych działań na rzecz równości płci w realizowanych projektach będzie monitorowany wraz z weryfikacją wydatków.

System wskaźników zawartych w Programie umożliwi na etapie monitorowania i sprawozdawczości zbieranie i gromadzenie danych w podziale na płeć. Natomiast na etapie ewaluacji zaplanowano przynajmniej jedno badanie, poświęcone w części lub w całości, dotyczące realizacji zasady równości szans kobiet i mężczyzn. Ponadto dane o uczestnikach projektów gromadzone w systemie informatycznym umożliwią systematyczne i kompleksowe prowadzenie badań pod kątem wsparcia udzielanego w podziale na płeć.

Zapewniony zostanie udział partnerów działających na rzecz równości i niedyskryminacji w składzie komitetu monitorującego.

²⁸ Incorporating Equal Opportunities for Women and Men into All Community Policies and Activities, COM (96) 67, 21.02.1996

SEKCJA 12. Elementy dodatkowe

SEKCJA 12.1. Wykaz dużych projektów zaplanowanych do realizacji w okresie 2014-2020

Tytuł projektu	Planowany termin notyfikacji/ przedłożenia w KE wniosku ws. dużego projektu (rok, kwartał)	Planowany termin rozpoczęcia wdrażania (rok, kwartał)	Planowany termin zakończenia wdrażania dużego projektu	Priorytet inwestycyjny	Oś priorytetowa
Modernizacja linii kolejowej nr 354 Poznań Główny – Piła Główna				PI 7.4	5
Regionalne Centrum Zdrowia Dziecka				PI 9.1	9

SEKCJA 12.2. Ramy wykonania programu

SEKCJA 13. Tabela generowana jest automatycznie przez SFC2014

Oś priorytetowa (w podziale na Fundusze i kategorie regionów)	KEW, wskaźniki postępu finansowego, produktu i rezultatu	Jednostka pomiaru (jeśli dotyczy)	Cel pośredni 2018	Wartość docelowa 2023

SEKCJA 13.1. Lista partnerów zaangażowanych w przygotowanie programu

Skład Zespołu Wielkopolska 2014+:

- Przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego,
- Przedstawiciele Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu,
- Przedstawiciele Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu,
- Przedstawiciele Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Poznaniu.

Skład Grupy Konsultacyjnej Wielkopolska 2014+:

- 1) przewodniczący Grupy – Dyrektor Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego,
- 2) przedstawiciel Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju,
- 3) przedstawiciel Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
- 4) przedstawiciel Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej,
- 5) przedstawiciel Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu,
- 6) przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego szczebla powiatowego i gminnego,
- 7) trzech przedstawicieli Kolegium Rektorów Miasta Poznania,
- 8) przedstawiciel wielkopolskich uczelni niepublicznych,
- 9) przedstawiciel wielkopolskich państwowych wyższych szkół zawodowych,
- 10) przedstawiciel Oddziału Polskiej Akademii Nauk w Poznaniu,
- 11) dwóch przedstawicieli Sejmiku Gospodarczego Województwa Wielkopolskiego,
- 12) przedstawiciel Rady OPZZ Województwa Wielkopolskiego,
- 13) przedstawiciel NSZZ "Solidarność" Region Wielkopolska,
- 14) dwóch przedstawicieli Wielkopolskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego,
- 15) przedstawiciel Wielkopolskiej Organizacji Turystycznej,
- 16) przedstawiciel Komitetu Gospodarki Komunalnej Krajowej Izby Gospodarczej,
- 17) przedstawiciel Związku Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć,
- 18) przedstawiciel Stowarzyszenia Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich PISOP,

- 19) przedstawiciel Izby Gospodarczej Ciepłownictwo Polskie,
 - 20) przedstawiciel Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej w Poznaniu,
 - 21) przedstawiciel Polskiej Izby Firm Szkoleniowych,
 - 22) przedstawiciel Polskiej Rady Organizacji Młodzieżowych.
- W prace programowe zostali ponadto włączeni:
 - przedstawiciel Agencji Rozwoju Regionalnego,
 - przedstawiciel Polskiego Związku Niewidomych,
 - przedstawiciel Ochotniczych Hufców Pracy,
 - przedstawiciel Forum Związków Zawodowych,
 - przedstawiciel Wielkopolskiej Izby Rzemieślniczej,
 - przedstawiciel Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Skład Grupy ds. ewaluacji ex ante WRPO 2014+:

- Przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego,
 - Przedstawiciel Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu,
 - Ekspert zewnętrzny wybrany na potrzeby wsparcia procesu ewaluacji ex ante Programu.
 -
- Projekt WRPO 2014+ oraz Prognoza oddziaływania na środowisko projektu WRPO 2014+ zostały również poddane opiniowaniu przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

Załączniki do programu wprowadzane do systemu SFC2014

1. Raport z ewaluacji *ex ante* wraz ze streszczeniem²⁹
2. Dokumentacja w sprawie oceny zasadności stosowania i spełnienia warunków *ex ante*
3. Opinia krajowych organów ds. równości ws. zasady równości szans, zapobiegania dyskryminacji oraz zasady równości płci³⁰
4. [Obywatelskie] podsumowanie programu (fakultatywnie)

Państwo członkowskie nie jest zobowiązane do przedstawienia KE ‘Obywatelskiego podsumowania programu’. Dokument ten nie jest objęty decyzją KE zatwierdzającą program. Dla potrzeb konsultacji społecznych i promocji, dokument ten może być wykorzystany do przedstawienia - w formie wybranej przez państwo członkowskie - celów oraz treści programu, w tym logiki interwencji.

Wersją stanowiącą podstawę do decyzji KE są dane wprowadzone do systemu SFC2014.

²⁹ Art. 48.2 CPR

³⁰ Art. 87.7.c CPR

Spis skrótów

Skrót	Definicja
B+R	Badania i rozwój
B+R+I	Badania, rozwój i innowacje
B2B	Biznes międzyfirmowy (ang. Business to Business)
BEiŚ	Strategia Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko
BGK	Bank Gospodarstwa Krajowego
(C)	Wskaźniki wspólne (ang. Common indicators)
CEF	Program Łącząc Europę (ang. Connecting Europe Facility)
CPR	Rozporządzenie nr 1303/2013 Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiające wspólne przepisy dotyczące EFRR, EFS, FS, EFRROW oraz EFMR objętych zakresem WRS, 17 grudnia 2013 (ang. Regulation (EU) No 1303/2013 of the European Parliament and of the Council of 17 December 2013 laying down common provisions on the European Regional Development Fund, the European Social Fund, the Cohesion Fund, the European Agricultural Fund for Rural Development and the European Maritime and Fisheries Fund)
CRM	Zarządzanie relacjami z klientami (ang. Customer Relationship Management)
CSR	Społeczna Odpowiedzialność Biznesu (ang. Corporate Social Responsibility)
CSR 2013	Zalecenia Rady dla poszczególnych państw członkowskich (ang. Country Specific Recommendations)
CT	Cel Tematyczny
EBI	Europejski Bank Inwestycyjny
ECVET	Europejski System Transferu Osiągnięć w Kształceniu i Szkoleniu Zawodowym (ang. The European Credit System for Vocational Education and Training)
EFMR	Europejski Fundusz Morski i Rybacki
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFRROW	Europejski Fundusz Rolny Rozwoju Obszarów Wiejskich
EFS	Europejski Fundusz Społeczny
EFSI	Europejskie Fundusze Strukturalne i Inwestycyjne
EIA	Ocena oddziaływania na środowisko (ang. Environmental Impact Assessment)
ESFRI	Europejskie Forum Strategii ds. Infrastruktur Badawczych (ang. European Strategic Forum on Research Infrastructures)
ESG	Zarządzanie ryzykiem z obszarów środowiskowego, społecznego, organizacyjnego (ang. Environmental, Social, Governance)
EURES	Europejskie Służby Zatrudnienia (ang. European Employment Services)
FS	Fundusz Spójności
GIS	System informacji przestrzennej (ang. Geographic Information System)
IA	Instytucja Audytowa
IIP	Infrastruktura Informacji Przestrzennej
IMIGW	Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej
IOB	Instytucja otoczenia biznesu
IP	Instytucja Pośrednicząca
IZ	Instytucja Zarządzająca
JEREMIE	Wspólne europejskie zasoby dla mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (ang. Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises)
JESSICA	Wspólne europejskie wsparcie na rzecz trwałych inwestycji w obszarach miejskich (ang. Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas)
KE	Komisja Europejska

KEW	Kluczowe Etapy Wdrażania
KIS	Krajowe Inteligentne Specjalizacje
KM	Komitet Monitorujący
Kpgo	Krajowy Plan Gospodarki Odpadami
KPR	Krajowy Program Reform
KPR	Krajowy Program Reform
KPZK	Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju
LGD	Lokalna Grupa Działania
LGR	Lokalna Grupa Rybacka
LSI	Lokalny System Informatyczny na lata 2014-2020
MIR	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
MŚP	Małe i Średnie Przedsiębiorstwo
NSZZ	Niezależny Samorządny Związek Zawodowy
OOŚ	Ocena oddziaływania na środowisko
OPZZ	Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych
OSI	Obszar Strategicznej Interwencji
OSO	Obszar specjalnej ochrony ptaków
OZE	Odnawialne Źródło Energii
PES	Podmiot(y) ekonomii społecznej
PI	Priorytet Inwestycyjny
PISOP	Stowarzyszenie Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich
PKB	Produkt Krajowy Brutto
PLLL	Perspektywa Lifelong Learning (Pespektywa ucznia się przez całe życie)
PO KL	Program Operacyjny Kapitał Ludzki
POIG	Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka
POIiŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
POIR	Program Operacyjny Innowacyjny Rozwój
POPC	Program Operacyjny Polska Cyfrowa
POWER	Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój
PP	Stanowisko służb Komisji w sprawie opracowania umowy o partnerstwie i programów w Polsce na lata 2014-2020 (ang. Position Paper)
PRP	Program Rozwoju Przedsiębiorstw
PZPWW	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego
RLKS	Rozwój lokalny kierowany przez społeczność
RLM	Równoważna Liczba Mieszkańców
RM	Rada Ministrów
RSI	Regionalna Strategia Innowacji
RUE	Rada Unii Europejskiej
SEA	Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko (ang. Strategic Environmental Assessment)
SEP	System Ewidencji Przedsięwzięć
SFC 2014	System zarządzania funduszami we Wspólnocie Europejskiej na lata 2014-2020 (ang. System for Fund Management in the European Community)
SIEG	Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki. Dynamiczna Polska 2020
SIPWW	System Informacji Przestrzennej Województwa Wielkopolskiego
SL 2014	Krajowy System Informatyczny SL 2014
SOOS	Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko
SPA 2020	Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku

	2020 z perspektywą do roku 2030
SRK	Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo
SRKL	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego
SRPZ	Strategia Rozwoju Polski Zachodniej 2020
SRT	Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku)
SSP	Strategia Sprawne Państwo
SWOT	Analiza mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń (ang. Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats)
TEN-T	Transeuropejska sieć transportowa
TFUE	Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
TIK	Technologie Informacyjne i Komunikacyjne
UE	Unia Europejska
UMWW	Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego
UNCRPD	Konwencja ONZ o prawach osób niepełnosprawnych (ang. United Nations Convention on the Rights of Persons with Disabilities)
UP	Umowa Partnerstwa
WE	Wspólnota Europejska
WLWK	Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych
WROT	Wielkopolskie Regionalne Obserwatorium Terytorialne
WRPO	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007 - 2013
WRPO 2014+	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014 - 2020
WRS	Wspólne Ramy Strategiczne
YEI	Inicjatywa na rzecz zatrudnienia osób młodych (ang. Youth Employment Initiative)
ZIT	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne

